Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermonessammlung - Cod. U. H. 8

[Bayern?], [um 1430-1435]

Conradus de Brundelsheim

urn:nbn:de:bsz:31-231632

Visual Library

Ortus est sol dicit d' xpe d' ntate do'
in sacro elogio dns solis appellacione
signat' sic ppha Zach ultio dicit vob
timentibz no meu orie't sol iusticie
Ua itaqz pposita d' sole xpo intellecta copo
pmt du' allegorice et tropologice hoc e' ministia'
d' xpo et etia moralit' d' qualibz aia fideli cui
dns orit' in spu ad salute Ipaz accepco breuit'
pcurrimg ut stpe accepcoz morosig intedamg
d' p° sciend q' nobil ppositu in sacra scriptura q'
dru' cu totis effectibz inuitur erat em totg
mundg an ortu huig solis xx malis oppressus
que videlicz mala sol xpus in suo ortu incorde'
amouebat fuit in q' totg mudg an ortu solis
xpi errore excecatg carnali affectu d'priuatg d'
morbg sub iugatg i'ferno oblatg siue d'putatg
I p° dico an ortu huig solis hoc e an ntate xi
totu geng huam paucis exceptis ydolatra sog
bant adorantes lapides et ligna volucres celi
et bestias t're d'quibg dicit Gn vi° Cogit et
cogitacio huaj cordis in malu pna sut ab ado
lescen sua et apls dicit ad Ro p° Mutauerunt
gloriaz incorruptibilis dei ad ymagie corruptibilis
hois et volucru et qdrupodu et spentu et serui
erut creature potig q' creatori Deus aut veniens in
mudu tenebras erroris pdictaz illuiauit dices
ad Ioh xii Qui credit in deu et i'me credite ac si
dicat lapides et ligna quos tamq' deos colitis
ipi no sut dij s ego sum deg Narrat aut ipe
Qui dg grau demoia d' hoc ortu dicit zzan Eg°
Ortus est sol et aug°lauerut locuste p locustas sal
tantes demq intellige errores qui q' d' malo in
malu saltat I Io an ortu hug solis totu huam

genus fuit carnali affectu d' ꝑuatu ubi cum dicit
Gen. vi° Omnis caro corruperat viam suam, id est genus
humanum et ipsa amarissimam passionem omnem carna-
lem affectum in electis suis penitus aresceret unde
apostolus 2° Cor. v Christus vivit ut non sibi vivat sed
ei qui pro omnibus mortuus est et ut idem ait Gal. v
Qui autem sunt Christi carnem suam crucifixerunt cum viciis
et concupiscenciis. Contra hoc ortum et eius affectum dicit
Iac. 1° Ortus est sol cum ardore et exsiccavit est
fenum scilicet carnalitatis uno Ysa. Omnis caro fenum
... subtracto capite membra viva dure
... subiacet
Tercio autem valet huius ortus humanum genus de-
dicavit (?) ... sub ... Adam ex originali et
omnibus excitat sub ... actuali peccato totum humanum genus peccatis corruptis
actuali peccato totum humanum genus peccatis corruptis
erat sub ... dyabolo ... absque libera
potestate sed oportuit ut hoc fieret per diem incarnacionis
Iohannis xiiii dicit Venit princeps huius mundi eicietur
foras quod exponit glossa princeps mundi a regnoque
cordis electorum. Vel ...
eicietur foras, id est de cordibus electorum
methaphorica ... Iob xl dicit
Ecce absorbebit fluvium et non mirabitur et
habet fiduciam quod influat Iordanis in os eius. Glossa
per Behemot id est diabolum. dicit Behemot a mundi origine
usque ad redemptoris
passionem cadentibus humanum genus usque ad redemptoris
tempora quasi quidam fluvium in se traxit non est mirum
mediatoris adventum habet fiducia ut influat Ior-
danis in os eius ac si dicat cum redemptore per mundi
totum absorbuit sed quod gravius est etiam post redemp-
toris adventum eos qui baptismatis sacramento
in Iordane designati sunt deglutire se posse confi-
dit nisi quod maxilla eius perforavit dominus per passionem eius
corporale ... subiungit Iob xl Numquid non dum
captus est maxilla Behemot illa quidem ... capta e-
non differt sed per passionem ... in maxilla ...

humanum quod genus quia a mundi exordio fuit demonibus sub
iugatum nunc per redemptoris principium est misericordie liberatum
ne quis nunc ne impugnet sed quod neque nolens subiugat
De hoc ortu solis et eius effectu dicit Hest 10 Sol ortus
est et humiles exaltati sunt et devoraverunt inclitos
quod homines prius humiliati et in feda servitute demonum redac
ti nunc exaltati sunt per dei liberacionem ut non solum nunc sit sub
iugo et impius electorum. Dicit enim dei Luc 10 Spiritus et
demonia subiciunt nobis in nomine tuo. Secundo humanum genus ante
ortum huius solis fuit inferno obligatum sive etiam depu
tatum ut omnes homines quantumcumque sancti ante ortum huius
solis fuit inferno obligati descendunt ad infernum
De quorum numero unus de principibus Iacob videlicet patriarcha
dicit descendam ad filium meum lugens ad infernum. Sed
postquam sol iusticie christus deus in ortum principaliter attigit per
passionem omnes electi ex inferno liberati ascendunt in
celum ita ut sine omni medio possint si volunt a
volare. De hoc ortu solis dicit in ps Exortus est et aug
mentati sunt in celum qui prius in inferno gravabantur. Tercio
genus autem prius sub nomine et fide christiana ut omnes qui
fide christiana et nomine signati inveniuntur transeunt in celum
ut in deis dicit ys 6 Benedicet te deus et si
nos suos vocabit nomine alio in quo qui benedictus est
super terram benedicet in deo. Unde de hac comparacione dicit
Aug. Tunc nos quod redemptoris qui redempti sumus hic iam
celestis numinis heres ut cum a terminis vite in lucta de
sublimi mox ad celestia summa ducamur quia dum re
demptor in claustra inferni penetrans electorum animas
ex in reduxit nos illo ire non patitur unde iam alios
descendendo liberavit. Et qui ante eius adventum in
hunc mundum venerant cum talibus virtute iusticie pollent
ex corporibus educti in sinum celestis patrie rapi non po
terant nullo modo. Iam ut predicta verba doctor cum suis effectibus
spiritualiter exponamus. Primo ondens quod sol christus deus in nobis
spiritualiter oriatur. Secundo in quo predictus effectus in nobis spiritualiter

oritur dicitur quod predictos effectus in nobis spiritualiter opera
tur et innuit Zach. vlt. Orietur tunc vobis timentibus nomen meum, dicit
sol iusticie dicitur in scriptura in nobis exortus facit locustas avo
lare, 2° civitates exspectare, 3° dicitur singulos seculares ex
altare, 4° exaltatos congregare. In hiis 4or effectibus
tribus ad statum perfectum ducit vita nostra. Primo quod
Christus deus videns nos in sordibus peccatorum obvolutos
et nequaquam ex propria virtute de peccatis nos posse consurgere
oritur in nobis spiritualiter, itaque ortu incipit lumen cognicionis
splendescere per quod mala que commisimus cognoscamus ozat
et mala cogitata displiceant et hec displicencia
ut mala cogitata displiceant et hec displicencia
perfecta primas operatur per cuius virtute avolant locuste id est
peccatorum dicitur in Ecc. Et sine omni intervallo ad primas
remissio peccatorum consequitur. Et convenient per locustas
peccata possunt intelligi per propositum ut dicitur
Sic enim locusta posteriora crura longiora habet interioribus
sic pena peccatorum longior qualibet voluptate quia ut ait
Gregorius momentaneum est quod delectat eternum quod cruciat
et sic patet quo ad huius solis prima luce resplendente
Nam primas locuste omnium peccatorum vicia effugant
dictum namque est quo sol deus noster primum in nobis spiritualiter
dicitur de in quo lumen subsequitur ad que duo vero prima
subrogatur. Secundo oritur nobis sol iusticie Christus deus
in dans cum convincit quod omnino necessaria est propter predicta
ne peccatorum proventus opera bona immobiliter redigant
ut ... si ex congruo ... cum zelo ex
cuius laboribus f. in ... elonga... de ...
sub ... bonorum operum ... Primo dicitur
est volans plura ... constringe ... ut ...
peccatorum ... funditus ... sic enim ... nos
dominus. Luc. 9. Noli respicere post tergum ne stes in omni
circa regione. Sed ut ait dominus Luc. 9. Nemo accipiens
aratrum et respiciens retro aptus est regno dei. Dicit
enim Gregorius Non licet intueri quod non licet concupiscere. Tercio

teramus nos in delectabilium subtractione ut subducti indi
ctemus nostre et voluntatis ad delectabilia ad dei dilectionem
Sicut veramus dz enim homo qui in deo desiderat delectari
omnia alia delectabilia declinare quia ut ait Lu. 28 In
gustatu est statim ita ut alter decidat et pallium breve
utrumque operire non potest sunt osee quod dicit Noli letare
Israel noli exaltare sicut populi ut si dicat Noli tibi assila
re secularia gaudia ne spiritualia excludant dicit enim
Augustinus Ubi animus habet unde delectet extrinsecus sine delicijs
manet intrinsecus Unde Gregorius anima de spiritualibus dei in quo
est suprema delectatio ita sine delectatione esse non potest
aut enim delectabitur in infimis et caret supremis aut
in summis et contempnit infima Tercio excitamus
nos in bonorum operum occupaciones ne ocia nos inveniat
nos ociosos qui occupatos transit ociositas at maxime
desidijs inflamat ut mala multa faciat et negli
gant multa bona operatorum aut multa mala faciunt
dz Eccli 33 multam maliciam docuit ociositas Item
et manifesta bona negligat ociosi dz proverbiorum 28
Qui sectatur ocium replebit egestate Ex hijs quoque
ibi subtractio occasionum sub tractione delectabilium et longa
bonorum operatione omnis vicio marcescit et spiritus
reflorescit De hoc solis ortu dicit Jacobi primo
Exortus est sol cum ardore et exsiccavit fenum sal
tem Tercio ortus est ortus in nobis sol iusticie
xpus deus noster ad humilitatem nostre exaltacionem quod tunc
contingit propter solis ortum carnalibus et mundanibus
longe sunt ad gustum dulcedinis gloriosa in modicum sub
levamur quo gustato ut ait Gregorius desipit omnis
caro Item quo contingit ut et prius per eorum et contraria
resistenciam viri nos a terreis continuorum nunc bonis dum
delectabit in estati tediosa et abhominabilia sunt pre
sencia et celestia eterna ut ait Hugo super Ecclesiasten prece
denti sustinens si qui sacrorum rerum in ea sunt intes mente

aliud in quo dei sibi libeat et delectet Sohat contempla-
cioe tres dignitates noles consequi exquibus merebimini
apud deum ineradicabiliter exaltari Item ex sapore divino
efficimini vocat sapiens ex celesti gustacione cuius deo
fidelis adherens et exhijs duobus cuius deo promta
complacens exquibus tribus apud deum mereberis exaltari
qui meritis specialis deo singulariter dilecti in veteri testamento
legimus figuratum s. david daniel iosue quorum singuli
gratis singulas dignitates sibi apud deum et homines exal-
tati Item daniel propter sapientiam David propter familiaritatem di-
vine adhesionem Iosue vero propter complacenciam meruit exaltari
de primo scilicet daniele dicitur in eodem capitulo 2o Rex nabucho-
donosor danielem in sublime extulit et munera multa et mag-
na dedit ei et constituit eum super omnes provincias prin-
cipem et prefectum et magnum super cunctos sapientes Et
ideo scriptum est Scientia sapientia et scientia inventa in te
principem super omnes magos et ariolos babilonis De
2o scilicet david dicitur 1o regum 22 Quis in omnibus sicut
david fidelis et ideo legitur de eo in ps Exaltavi electum
de plebe mea De 3o s. Iosue dicit in libro suo capitulo
3o Hodie incipiam te exaltare. Ex dictis ergo spiritualiter
Ipse deus in ad animam beatam et felicem congregacioni
quod coniungit ei ex adhesione in pectore certa tacta spe-
tente abilitati ex intuitu huius solis omnia sparsa in ma-
colliguntur et ideo sequitur unitiva adhesio cum si toti
ornata fuit iusto ordine transit se in unione dive
apostolo Qui adheret deo unus spiritus efficitur cum eo con-
gregacione dicit Ezech 36 Dum sanctificatus fuero in vobis
congregabo vos etc. Hec beata congregatio hec unionis
propter in nobis ineradicabiliter commovent s. propter benignitatem di-
vine? magis dilectione corporis et sanguinis domini communionem
De 1o dicit Ioh 17o Pater sanctifica eos in veritate ut omnes
unum sint sicut tu pater in me et ego in te, ut et ipsi unum
sint in nobis De 2o dicit Ioh 4o deus caritas est Et qui manet
in caritate homo in deo et deus in homine est

Ergo 3o dicit Io 6 Qui manducat carnem meam et bibit sanguinem
meum in me manet et cetera. Ex hiis ergo tribus conficitur hec
unio gloriosa de hac ortu solis dicit in ps Ortus est
sol et congregati sunt. In quam congregacionem nos perducat qui vivit et regnat.

Video celos apertos Actuum 7 dicit de sancto Stephano actuum
Licet littera sacre scripture historie sit in veritate con greg
tur sic ut tamen per singula aliquid nobis insinuet faciend
us foras de historia rei facte doceam et intus per intel
lectum spiritualem de emendandis moribus instruamur.
Verba itaque premissa ex historia docent nos quod beatus Stephanus
in persecucione positus vidit celos apertos et tamen hoc spiritualiter
nobis insinuat quod et nos devotis oracionibus apertos
celi mereri possimus ut per mortem sine medio ad celi gau
dia avolemus. Est ergo sciendum quod sacra scriptura undique per
lustrantes in variis celum quater invenimus apertum Matth 3 mth
ubi dicitur baptisatus ihesus confestim ascendit de aqua et
ecce aperti sunt ei celi. Secundo celum apertum legitur Act 10 ubi dicitur actuum
vidit petrus celum apertum et descendens vas quoddam velud
linteum magnum quatuor initiis submitti de celo in terram in quo
erant omnia quadrupedia et serpencia terre et volatilia celi. Et
facta est vox ad eum Surge petre et occide et manduca.
Ait autem petrus Absit domine quia numquam manducavi omne
commune et immundum. Et vox ad eum Que deus purificavit
tu ne commune dixeris et [illegible] est vas in celum. Tercio
celum apertum legitur Act 7 ubi lapidatus [illegible] Cum actuum
esset stephanus plenus spiritu sancto intendens in celum vidit gloriam dei
et ait Ecce video celos apertos et ihesum filium hominis stantem
a dextris virtutis dei. Quarto celum apertum legitur Apoc 4 apok
ubi Iohannes ait post hec vidi et ecce hostium magnum apertum
celo. In hiis quatuor celi apercionibus quatuor genera hominum de
signantur quibus statim ut egrediuntur a corpore sunt ad me
celi ianua aperta est scilicet pueri innocentibus perfecte penitentibus
dura et aspera pacientibus sublimia contemplantibus.
Et quatuor genera hominum concordantur. Primo dicitur quod
innocentibus celi ianua est aperta pueri autem innocentes
illos vocamus qui puritatem baptismalem caste et caute cus
todierunt non peccata actualia addiderunt. Hiis sic [illegible] dispo

baptismate apertum est celum, ita ut omnes qui in unitate eius
baptismatis christo signati et purificati sunt, quod dum ad
presentem mansionem quacumque morte perveniunt celum volunt
in dilatione. Nec moveat quempiam quod ipsum initia in bona sunt, quia
in initiis ideo quod in sacramento baptismatis proprium dimitti
sed propterea addere consuetum cum expressis delictis propria
cum initiis christi dicatum, donec voluntatis usum habent qui
a malis hominibus sunt servati. Et hoc est quod dicit Dominus
aun
Nichil est quod timeo, donec voluntatem et facultatem
delibandi innatam quisque accipiat, a caritate christi omnino
non potest separari. Si quamvis infans deget sub protectione
et advocatione domini dei sui proprii omni caritate, nolite
tangere christos meos, at in infantilis ignorantie me
tas excedens reddit sibi celorum utique violentiam nec
dum formidare necesse est, si alia que dormit in sinu
suo gratia caveat voluntate, quod si ab usibus fuerit, in die
liberabit ad maximam, si excessus vere est laboribus maximis
conteretur, quia sic divina gratia exigit, ut qui ex aliena
culpa obligatur per aliena pena absolvatur, sic et divina
iustitia requirit ut qui ex propria culpa condempnatur
bu
propria eius pena compleatur. Hinc venit dominus sola sua ad-
tribulatione purgat quos condempnavit. Inimicitia sola
dotis. Et sciendum quod apertio regni celorum non consistit
ex virtute baptismatis, sed passionis christi, et si quibus an-
passionem domini baptizatis contigisset, non ideo regnum
celorum intrasset eis, si sufficienter ab originali et actu-
ali ablutum fuisset. ¶ Secundo celum apertum est per penitenti-
2o
am que neccessaria est post peccatum, ut qui forma vestem
innocentie perdiderunt, et ex eo quod hoc regnum celorum
sibi clauserunt, per fortissimam primam viam reserant, quia
apertione celi eiusdem invenit, ubi demisso linthea
pleno reptilibus ad Petrum dictum est ei occide et man-
duca, quia nisi omnis omnia reptilia et serpentia hoc est minus
et peccata in linthea conspicuo reptilia plene occidit, et per-
fecte mactavit regnum celorum sibi clausum invenit, quia
per sufficientem mactationem peccatorum viam aperit. Tertia autem

q' p'dicta rep'tam p' plena et p'fecta p'niam sunt mactada, (?)
ne quis sibi blandiens ex(?)iliaiq; p'niam sibi p'mittat
plena i'nocencia pctoz, difficill'im e'm ut ictu mei
mari ad pristinam redeat puritatem. Et ad ha' scriptura
q' figura cognoscimus euident figatu' q' templum salo
mo'is agentibus p'fanatu' nunq' potuit ad decore' p'sti'
p'fecti redire. Sit scriptura dicit in ambro' facilius in ueni os
qui i'nocencia seruauerunt q' qui digna p'niam pegerunt
Sed em singulis p'ctis p'ene sunt s'ciant illud Job
xx. luet o'ia que fecit. Et illud ecc'e xii. De o'i errato ad
ducet te deus in iudicium, attendat qui potest q'm p'
fundissima p'nia opus sit p'fecta plena i'nocen' recipe
re n' fieri possit no diuerse aplus p' p'fecto etiam
Nil michi co'scius sum. Unit ho'us dicit. Quis uestem
i'nocent' peccando corrupit p'nie remedio potit reparare.
Et ita ut dn'i. Quod deus non imputat d'tuit sic e
q'm no fuit. Et i' o' d'reiq; i'nocencia reparet, et p'
co'sequens ianua celi p' p'niam reseratur, ut ut iam
p'nia sit p'fecta q' tunc valet coram deo p'fecta dicat,
sit ipsam p'niam ad o'ia loca in q'b' peccatum dilatatum.
Dicit em p'res sc'i sua p'nias p'egerunt d' quibus dicit
hester xv. Omnia loca in quibus letitia ante co'sueuerat
eciam lacrimis repleuit. Et q' peccatum in corde malis
co'senciendo, in ore turpia et uana loquendo, in corpe
criminia operando, io q' hec tria bona p'niam extendat,
ut cordelicet cordi d'eius amara co'tricionem, ori fidelem
co'fessionem, cor' penalem et asp'am satisfactionem. hec
tria dum co'iunxt', quo usq; sanus stat testio'm p'hibeat
spiritui meo q' dimissa sunt nobis pcta et sic i'nocen'
est reparata et p' co'sequens celi ianua reserata. Tercio
actu ap'tu legiq; in passione stephi, sic supius est
ostensum, p' q' nobis innuit q' celum o'ibus martirib'
est apertum, hoc in p'uilegio d'corat martirum ut
q' p'pter deum morti se offerunt, io statim inueniant vita
apertam dum q' hec desunt in'is t'pib', no' n' iam
dicit nobis deus ut ait. Gregorius me more sic iactum

carnalia desideria occide. Ideo querenda sunt alia que pa-
cis tempore coram deo pro martirio computentur. dicit Gregorius
greg⁹ Martires possumus esse etsi nullo persequencium ferro
trucidemur. Idem. Si pacienciam vere in animo custodimus, et si
id̃ carnis tollam ferro non subdimur, spirituali tamen gladio
carnalia desideria trucidamus. Hoc autem martirium
quod pacis tempore deo offerre possumus in tribus consistit
exhibetur scilicet in corporis afflictione, proximi compassione,
et iniuriarum pacienti perpessione. quia hiis tribus sanguis consumitur
que in martiribus gladio effundebatur. Primum dico exercicium
quod martirio equipollet consistit in corporali afflictione ut
qui simul semel non possumus sanguinem, duris et asperis
laboribus fatigati cottidiana afflictione extrahamus
[illegible] Aliud autem hoc pro martirio computet [illegible]
bñ⁹ Infirmiat dicens. Acre martirium genus est effusio
quedam sanguinis et cottidiana corporis afflictione,
alio minus quo cedunt membra ferro horrore sed diu-
turnitate molestius et subiungit. Est
quippe infirmus et pusillus corde nimis est ut
quem semel pro Christo fundere non sufficiunt saltem
inmori quodam sed diuturniori martirio sanguinem subtrahamus.
Secundum exercicium quod martirio equipollet consistit in proximorum
compassione ut videlicet tot vulneribus compassionum
confodiamur in corde quot miserias corporum et animarum
in aliis proximis cernimus dolentes ex affectu
similium miseriis tamquam nostris. Hoc martirio se Paulus
affligebat cum dicebat .2. Cor. xi. Quis infirmatur
ap̃li et ego non infirmor. Quis scandalizatur et
ego non uror. De hiis duobus martiriis dicit Gregorius.
greg⁹ Duobus modis crucem tollimus cum aut per abstinenciam
afflig affligimus corpus aut per compassionem proximi affligimus animum.
Tercium exercicium quod martirio equipollet est iniuriarum
pacienti perpessione. Hoc enim modo intima cordis
et medullas nos affligit. De hoc martirio

dicit Ps Fac conclavia et occultam te diliges martirum grec[9]
est in occulta cogitatione et subiungit Nos ergo sine
ferro martires esse possumus si pacientiam in animo custodimus
2o celum aperitur contemplantibus Unde in apocalipsi 4o scripto 4o apoc
iohannes legitur vidisse ubi dicitur vidi et ecce hostium magnum
apertum in celo per quod maiestate datur intelligi quod divina
contemplantibus post mortem sed mens celi ianua est aperta
ad hanc contemplationem et per consequens celi apertionem si venire
cupimus tribus eam passibus attingemus Tribus enim
[illegible] iohannes sua apocalipsi confusionis accepisse scilicet humane conversa
cionis alienatione carnalis consolationis abdicatione spiri
tualis ad deum elevatione De primo in scriptum Ezech 3o In ezech
cludere in medio domus tue et ibi loquar ad te In
quibus verbis docemur a tumultibus hominum separari Bernhardus In bern
[illegible] anima esto soli ut illi soli te servies qui solum ex omni
bus elegisti quia studia contemplationis silentium amant
quietem desiderant cordis pacem ab exterioribus possunt
et constantiam in omni puritate cordis et corporis De 2o
dicitur in psalmo Renuit consolari anima mea et ideo statim ps
sequitur memor fui dei et delectatus sum De quo Bernhardus bern
Renuat consolari anima tua in aliis si vis in deo consola
cionibus delectari quia nisi plene anima dei visitationibus non potest
nisi carneis consolationibus funditus renunciaverit De 3o mo
nemur Ysa li Elevare elevare consurge Ierusalem In ysa
quibus verbis perfecta forma interne elevationis innuitur
dicitur enim bis elevare scilicet intellectu et affectu tui
subiungit Consurge id est simul cum sibi interioribus et
exterioribus sursum te erige In quo cum fecerit hoc potest
ostendit nobis deus et sua dulcedine reficit animam
et consolatur Hoc pulchre in lege ostenditur ubi moyses sepe
ad consolendum deum in monte ascendit et deus descendit grec
Hoc exponens Gregorius dicit In lege accepimus quod moyses
ascendit et deus in monte descendit Quid per montem n[isi]

nra contemplacio accipitur cum quo nos ascendimus ut ab
ea que ultra nos in firmitate sunt videndo suble
uem sed inhiat dominus descendit quam nobis intus confractibus
parum d se aliquid nimis sensibus capit dominus ihesus pos
Ante relinquet domus nostra deserta dicit dominus. Alius
Quid prodest mala cognoscere si non contingat eva
dere tota ergo intentione curandum est ut dum ndo
tempus accipimus bene vivendi studio mala evadamus
omnis Certe in priori sermone dictum est quibus operantibus homines
ad celi gaudia vocentur nunc sermo exigit ut dicatur
quibus demeritis ad profundum inferni demergantur ja
ergo sermo habitus est de gloria animarum electorum Iste autem
ostendus est de dampnatione reproborum sed qui sumus nos
aut q sua vita ut electos et reprobos per diversas distinctiones
aut q sua vita ut electos et reprobos per diversas distinctiones
tiones distinguimus Deus enim cognovit solum dominum aut
quis consiliarius eius fuit dicit enim Salomon Sunt ye
Sunt iusti atque sapientes et opera eorum in manu dei
et tamen nescit homo utrum amore an odio dignus sit
omnia in futurum reservantur incerta eo quod universa eque ue
niunt iusto et impio bono et malo mundo et immundo
Cui sine consonat gregorius dicit quod mixta est etiam dis
filiorum quam sic omnes ad fidem recipit ut tamen omnes ad
vitam non perducat quousque namque hic vivimus
est ut vita presentis seculi permixti agamus tunc a distre
aut pueritia boni enim soli nusquam sunt nisi in celo mali
vero in inferno hec autem vita que inter celum et in
fernum est medio subsistit ita utriusque partis cives comm
recipit quos tamen sancta ecclesia et nunc indiscrete et post
modum in confessione distinguit hic itaque de istorum sed elec
torum et reproborum discrete distinctione nos certitudines
cum Certe Deus novit si sponsus filiorum adam asce
dat sursum et si sponsus inimicorum descendat deorsum
reprobos inimicos vocans exemplo tamen cognoscimus et speculum facere

ture q illi sz electi ad celi gaudia assumunt et alij videlicet
reprobi ad infernum demergunt q aperte ondit veritas ait 24
c. duo erunt in agro vnus assumetur et alter relinquetur
duo erunt in mola vnus assu. et alt. relin. duo in lecto vnus
assumet et alt. relinq. In quibus verbis innuitur q in
eodem statu alij assumuntur et alij relinquuntur Licz itaqz
discernere non possimus qui sunt reprobi qui electi ho
rum ... dicitur q q hoc vel illud bonum vel malum fecit
eo in eo usqz in fine perseveraverunt electi vel reprobus est
Sicut Orthoa predictum verba ... ecce relinquetur vobis do
mus vestra deserta ut dicitur ... dicitur deus q
cum hic pristinam prophaniam deum voluntarie derelinquit
domus eorum i. corpus et anima hic ... et in futuro anima
deseret corpus enim domus est anime, anima vero domus dei utraqz aut
domus deserta erit cum anima corpus deserit et deus animam reli
quit Corpori enim non relinquetur lapis super lapidem cum
in die resurrectionis ... omnes cogitationes eorum in tote
domus illud Eccl. 10 Cum morit homo hereditabit serpentes
et bestias et vermes ita videlicet ut serpentes et vermes he
reditent corpus, bestie aut infernales animam hereditabunt
Sunt ergo octo genera hominum qui statim ut de corpore exeunt
ad profundum inferni sine medio dimergunt Quos Ioh
in apocalipsi 21 enumerat dicens Timidis et incredulis, execratis
homicidis, fornicatoribus, veneficis, ydolatris et omnibus mendacibus,
et pars illorum erit in stagno ignis ardenti et sulphure q
est mors Que ... per ordinem exponentes Primo dicimus
q timidi sunt qui licz peccare audeant et audacter offendere
deum non tamen audeant agere penitentiam timentes q sint deli
cati et non valeant in penitentia perseverare vel q non possent
a peccatis cessare vel timent deum non facile condonare
vel solent de penitentia fiali sperare De quibus dicit Iob Qui
timent pruinam cadet super eos nix q est dicere Qui ti

vow fias ugest mach

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

ment pna pniaz et pniu satisfactos laborem ppetuis
comissis aruuat sup eum amp ois misie et calamitat
et amaritudis ut sit amp maior et pfundior e pna
sit missia futa mayor e omi malo qz p satisfactos passi
sit nl tpe pnitenus tlibz timidis cu suis allegationibz
dicit xpc Quid timidi estis modice fidei ut peta dimit
tere nolit deus qui affixit ea tanti ec tem et delicati
estis qui nouit ipse figmentu nrm Quid male assueti
estis qui dns soluit cpeditos Quid auctos ma porrige
adiutorij qui ubi qui ubi habundauit delictu sup habundauit
et gra Quid ergo aplus impedit ad salute deo qz
dim iustitiis Dns em qui nolut guti dm ignorat
neqz em ob aliud venuit querti ni qz gnu et senetu
ymaginat qui pius et benignus est duoz duz et impla
cabilem qui macors e fex et ... q amabil est et
metit iniquitas sibi fecit sibi ydolum p eo qz no est ipe
Cco mendulus in fin iamua est apta q ue fidei qz mta
d pbam cdicit eo qz ad eandz fidem gbandam testes fide
ydoneos non adducit Quia sic in deut xvij dici In ore
duoz ul triu testiu stabit ome uerbum Qui aut ydoneij
testes vere fidei cor lingwa et manus quos qui adducit
ad pbatio fidei sue uatie est fidelis Con sm testem peccat
hetici q simlato ore et ope cfitent cu tn cordis pfidia
cdicunt Contra 2m peccant iudei saraceni et pagai
q apto ore euomunt blassphemias q fidem Cont 3m tesse
manus ul opis peccat mali xpani q ore et corde xpanos
se asserunt qui opibz cdicit Qhac vite fidi dicit Tre
nunt apud se hoies dicit nos ia sum nro erubescimus qz
apte cu uoce cfitem quibz ego rspondeo qz in hac
plebe xpana sit nonulla q xe ideo cfitetur qz tuctos
xpanos ee cspiciut na si nd xpi in tota pha no esset
tot pfessores xpi sita etia no hret no ergo sola uox
sufficit ad pbatoe fidei q defendit cfessio cmalitatis

e ergo alid ubi q̄ſi ſt ꝓbat̄ ut ꝫ videtur credat certe
ꝑſecutos tpe eiubeſte potuit fideles ſolbanꝫ mudā
d' digitatibꝫ dici libeꝛibꝫ affligi ꝑtatis aūt tpe q̄
hic anniͤs ꝑſecutoribꝫ deſiuit eſt aliud ubi ondent
nꝰ vōm appis deſpici d' dignaciō ⁊ iniurias ubi tol
laꝛe quoꝝ tn̄ g̃ria ſt ab ꝓbito fidei leniora ¶ 2º
[illegible] quibꝫ in ferni ianua eſt apta ſt excōīti ſūt aūt
hoīes t̄c excōīti ſꝫ exquiriti in pctis ꝯfundati
quolꝫ pcto mortali a cōmuniōe ecīe ſepati ¶ Inp̄
acceptiōe excōītus idē eſt q̄ maledictꝫ ſup̄ quos tn̄
cadit ex cogitā dāmnacio dūr moito maledto
¶ In 2ª acceptiōe excōītus idem ē q̄ abhoīabilis qui
em quis ꝯfirm̄ti ſūt ut ſint d' nūo eoꝝ d' quibus
dicit ꝑu 18 ¶ Impiꝰ cū in ꝓfundꝫ venit pctoꝝ ꝯtempnit
¶ Qui aūt ꝯtempnit ſc̄t ory ſ dicit ꝯtempnet ¶ In 3ª
acceptiōe excōītꝫ idē eſt q̄ turpis ut vilis eoꝝ q̄ libet
mortale pctꝫ aſſilat hoīez iumētꝭ iuꝫ illud ꝑs
ho cū in honoꝛe eet 2ᵉ dt ¶ Iūt ¶ In ꝫ turpis ē
aſſilare iumēto q̄ eſſe q̄ id fit maᵐ tm̄ ¶ d' pmo
dꝫ ¶ Ihoc vꝫ maledicti qui contepſerint te ¶ d' 2ᵒ di
ꝑu 11 ¶ Abhoīabilis ſt deo q̄ agunt impie ¶ d' 3ᵒ
dicitur Eap 10 luto ē vilioꝛ vita eius ¶ 3º quibꝫ
inferni ianua ē apta ſt hoīcide q̄ iuxta dēa ꝯtinet
¶ Sūt em hoīcide ſagēs fundēs ꝓximos odiēs pau
peres ſpolians ꝯ pmis dicit ¶ Apocꝫ vꝫ ¶ Qui in gladio
occiderit oꝫ eum in gladio occidi ¶ Ma 22 ¶ Ois q̄ acce
pit gladiū gladio ꝑibit ¶ d' 2ᵒ ꝫ 1 Ioh 3º ¶ Qui odit
frem ſuū hoīcida eſt ¶ Et ſcitis q̄ ois ſūma hoīcida n̄
hꝫ vita ēē manente ¶ d' 3º dicit Eccˡⁱ 34 ¶ Qui au
fert in ſudore paꝰ eſt q̄ qui occidit ꝓximū ſuū q̄
ut ibidem 2e dicit ¶ Panis egencium vita paupis ē
et qui defraudat illū hᵉ ſanguis eſt d' hys ꝯqueritꝰ
dns ꝑ ꝓs devorauerut plebem meam ſic eſca panis
¶ Quito quibꝫ inferni ianua ē apta ſūt fornicato

tores Sunt aut tres spes fornicacois videlicz spualis
mentalis actualis et in oibus hijs pcca mortalia comit
tunt Pa fornicacio q spualem dicit e qn peccatu
cedit spum illicita concupiscencia carnaliu maxie visu
et tactu ut pcos in concupiscentijs collectem in quo
gaudebit nos dns Ecclu ix° Ubi dicit no sequaris ocios
post varias fornicatoes Et mattei xx Avin faciem tuam
a muliere compta et ne circumspicias faciem alienam qr
quia multi speciem mulieris mira perierunt Sda fornicacio
e qn voluntarie consentit et proposito ad volupe
i nb continuenda carnalia cogitacionis et ad cogitata
carnalibus desiderijs i flammam s quo dt Job 2° Ca
pud aspidum sugit et occidet eu lingua vipe Caput
em vipe sugit cu dyabolicis sugestionibus consentiens m
d hoc dicit Deut v Non concupisces vxore pxi
mi tui qr ut ait mt v di Qui viderit mulierem ad
concupiscendam eam iam mechatus e eam in corde suo
Tercia fornicatio actualis di q consistit in actu illicito et
carnali ppe eius feditate tzelmiqmq indiscussam
Alia Sto quibus inferni ianua e apta s vesci Illos
aut domina vestitos qui tamqm occasione alios pua
hunt ad peccandu venenu cuiuslibet rei illicite ppina
hunt aut 3es spes h verum et totidem dicunt eum adu
latores d tractores discordiarum seiatores q ibi dicit
vesci qr no solu in se ipis peccant s etiam sua psuasioe
alios ut dcm est incitant ad peccandu De 1° dicitur
in ps Oleu aut peccatoris no impinguet caput
meum Ubi exponens qui ait Impinguat caput oleu
peccatoris cu demulcet mentem favor adulantis / ppro
eum modo culpa auget cu hijs qui corripi debuit lau
datur Hinc Ecct vij dicit melius a sapiente corripi
q stultor adulacoe decipi De 2° dicit dns p ps det
rahente secreto proximo suo hunc psequebar / alia eni pcta
sunt r odit deus Iuxta illud ps Iniquos odio habui
hoc aut intim abhominabit ut illud psequi videatur

d 3o st discordiarum seiatore dicit apu 6o. Prov sunt que odit
dns et 7m detestatur aia eius, et hc 7m q seminat inter fres
discordias de quo adt ibidem dicit. ho apostota vir inutilis
hs graditur ore perverso pravo corde machinatur mala et dis-
tpe iurgia seminat. ¶ Septio quibus inferni ianua est
apta sunt ydolatre quos consueto noie avaros dicimus
quos ideo ydolatras dnt qz bona tpalia colunt et
diligunt plus q deum, de quibus dicitur Ephe v. Scitote
q omnis avarus q e ydolorum servitus non hz hereditatem
in regno celorum. hinc Aug h unusquisq deus dicitur
q plus q deum colit diligit et veneratur. ¶ Octa-
vo quibus inferni ianua e apta dicuntur mendaces.
cum qz non omne mendacium pertrahit ad infernum distin-
guenda sunt mendacia ut sciatur q mendacium sit mortale.
¶ Sciendum ergo q e tp mendacium scilicet iocosum officiosum
pniciosum. ¶ Iocosum est q ex sola levitate i ventilo p-
titur in quo nullum malum intendit veniale est peccatum.
¶ Officiosum dicitur q ulli nocet a quibus tn prodest ubi sicut
ut si quis aliqui vellet rape pecuniam et ego recessi
dicam nescio et ego scirem eam q facillime emendari.
¶ Pniciosum autem dicitur q in dolo et fraude committitur
ad nocendum et hoc solum pertrahit ad infernum de quo
dicitur credimus 1o Sap 1o. Os q mentitur occidit aiam
et 1o ps perdes omnes q loquuntur mendacium a quo nos
defendat ihs xpus dns nr q e sit o bn i sta. Dn 3a Joe.

Qui vicerit faciam illum columpnam i templo meo
Apok 3o. Dicit Aug hic pmonitos esse volo vos
fres nemine sup terra absq temptatione vicim
ut ait frete tollit aliqua sctis a magnis pmundis
exp'tet aliam ut nullus sibi incorpe morti huius li
bertatem pfecta seu requiem audeat polliceri nitere est
em ut ait veniant temptationes qr qz nullus coronabit
n qui legittime certavit quod autem certabit si desit qui
ei i pugnet q in cu victoria si non sit in plio, 3o deu.

intordiuer nobiscum agens ut nos tribulacionibus quo
teri ut quod victoriosis opibus a nobis non potuit extorqui
saltem laboriosis in pugnis obtineat a nobis deus et io
ste nec mare fluctibus / Sic nunc vita hominis caret per tep
tacionibus plena est ut non immerito ipsa vita nunc
temptacio appelletur dicente Job vij Milicia est vita hominis
super terram Et quia gloriosus iste princeps Johannes perfecte vicit
omnia factus est columpna in templo dei hoc est in perpetuum
bonis dei collocatus ubi in ... super dilectum ...
confidentes tanto nunc in firmius preteritis sublimatus
quanto in via ac in nubibus extitit exaltatus ... in ubis
ideo nobis deus ponit in exemplum ut si delectet ...
amorem ipsum imitemur in extractis virtutum dicens similiter
nobis et omnibus thema propositum scilicet qui vicerit etc
ac si dicat qui vicit sicut Johannes faciam eum columpnam
sicut Johannem non enim personarum acceptor est deus ut ait
sanctus Petrus ... qui facit ut ille accipiet sicut ipse Comparacione
...
mus sublimata est eius gloria ut nunc cogitando ... lo
quendo fimbriam eius possimus attingere ... enim locusti
cum gigante de quibus dicitur Numeri xiij Vidimus quosdam
cum gigantes ... terra promissionis de genere gigantum quibus comparati quasi lo
custe videbamur / Ideo ne gloriosa eius ... vi
...ibus et balbucientibus ... ad ...
... et ... eius ... tota ...
... que ... est ad nos missos ...
... flectentes ut si de columpnis celestis templi fieri
possimus saltem de ... que ... templi
edificacione ... exercere ... nostra est
fieri studeamus / Resumentes ergo ... quod vicerit
Et tria dicamus per ordine Primo de modo inpugnacionis
de modo vincendi / 2o de fructu ... / Primo
... quod sunt septem que nos inpugnant ... secundum ...
... tempore sit divisa scilicet deus / ... / ... / ...
... / ... viciosa / Reges enim inpugnando nos

teptat ut ꝯficiat / pximq ut noceat / dyabolus
ut interficiat mudus ut diuiciat caro ut inficiat
h' serpens ut sibi satisfaciat opa bona ne hoc ꝯficiat
desinimus tribus telibus d' Gregor' Alia adeo alia a =
primo alia ab adūsario sustinemus de scd'is dicibus
d' Bnhe' Impugnat hōīs c mudus caro h' ipe mundus
ꝯpulsat de vento vanitatis Caro d' delicijs volup
hec ipe ut det pito ... voluptatis Hominē vero op
q c septi'm nos impugnat ꝯsua difficultate h' b'ent
paterāmq videndo quō singula nos ꝯpugnet
Primo ergo deus nos impugnat et h' aliqñ deity
... subtrañz ... in morte ꝑ infirmata casti
... Alij maia ꝑfec subductōm et h' oia ut
ad desid'anda celestia nos ducit Scdo pximus
nos impugnat inuolens / nos spoliando vel famā
denigrando vel etiā corpus vulnerando Tercio dya
nos ꝯpugnat pessimas suggestiones et malas
dimissiones de quo Ber' Ille callidissimus serpens cui
nullū studium aliud c nisi fundē sanguine ...
h' c qui inuenit machinat... malis ... sugge-
stionibus / sufflat illicitos motus inflāmat / et mille
nocentibus artibus corda homi' temptare nō cessat
Quarto mundus nos ꝯpugnat verbo et ... et
exemplo et asimilans sensibus nrīs exterioribus suas
offert vanitates de quo Ber'. Omnis mundus dilecta
media tot ad instar ... temptamta dicit eni
singulis nobis illud Sap' 2°. Venite fruamur bonis
que sunt et utamur creatura tamquā iuuentute
celeriter nō ... c qui ... sit ... absiñfer'
Et ꝑ Job 20 dicit nobis mundus Crescenda tibi de
torren et in sublime erigere et sponsas induere
... Quinto impugnat nos caro mea d' nobis i° Sap
2° Venite et vino p'cioso et unguentis nos impleamus
nullum pratum sit quod nō ꝑtranseat luxuria mea Sic
enim ait aplus Caro concupiscit adūsus spm ...
lucta d' Bnhe' Nos vero ... laqueum meum
ubique mecum circumferimus inimicum meum mecum
... loquor deposito ... et ...
... et grauius lucta adūsus domesticum hostem

mapie cum nos advenit simus et ille prius et sua
inhibet rationem ¶ Secundo impugnat hic semetipsum cum
consentienti temptationi pene victus id est in deliberatione dandi
consensu de quo dicit Ecclesiasticus Noli minari usque adeo hoc impulsu
e sui ipsius et suimet proprietate quia ne fit quam malos for
videt si ipse solus a se ipso magis contineat manum tuam
diu suum tuum sicut solum contineas et omnis impugnatio
non nocebit ¶ Tercio impugnat nos opera virtuosa
que consuetata in se nostrorum peccatum non delectent operari omnes
enim virtutem et omne bonum difficultatem faciunt in principio
tamen assuefactio operum operacio breviat in affectum
ipsa sunt in quibus dicit scriptura Proverbia leo in limine
et leo in via . Petri cum horrore plenne timorem
volens intelligi quod bona opera sunt horrorem in
inchoatione et timore repetitione et propter quod quodam
parte hostibus commendam ut dicat David possunt illud
ps Circumdederunt me mala quorum non est numerus
¶ Secundo dicendum est quomodo vincendi hoc est quo
has impugnationes vincere debeamus Et est ut nobis utar
dicitur simus nos a quo facti sumus ut tam
multis temptationibus resistere valeamus et subiungit
hic erat tunc quod generaliter deus et ad quos nos ponere sunt
gesserit ut videns defectum meum tam cum pueris ordo
ad eum magis confugiamus ¶ Primo te deum vincamus si eius
flagella sine murmure suffamus ¶ Secundo proximum vincamus
si in iniuriis fatigati malum pro malo non reddamus
¶ Tercio dyabolum vincamus si eius persuasionibus fortiter resistendo
aditum denegamus Unde dicit nos Et. d. In hiis
dz mei semetipsum circumspicere oculo vigilanti ne
mala prius protrahant ab recordatione mali neque
temptamenta dyaboli ad delectacionem et consensum delicti ne
contra opificis flagella ad expressum prurit omnino
¶ Quarto mundum vincamus si lumen veritate fidei teneamus dicit Iohannes
uo hec est victoria que vincit mundum fides nostra Canon
cum perfecte credit deum et futuram vitam mundi illu

parvipendit / Quinto carne vincimus si duris laboribus
desideriis et phantasiis dicente apostolo Ro. viii Si spiritu facta
carnis mortificaveritis vivetis / Sexto nos met ipsos
vincimus si propriae voluntati abrenunciamus divinae voluntati nos
per omnia conformemus / Septimo bona opera vincimus si consue-
tudini assuefactae contrariamus ipsam in affectu / Tertio
dicendum est de ramulo premiorum ut qui praedicta omnia vicerit
quid et quantum ex hoc apud deum de premio consequimur. Sunt
autem septem premia in apocalypsi posita quae istis victoribus
sunt promissa. Primum de merito quo deum vincit dicitur apocalypsi
3o Qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo
ut sic per flagella videbat adversa pro intima unio-
nem dei cum me pro meo consolari cum quo adhesio hic
vincentibus promitti. Qui enim ut ait apostolus adheret deo
sedens cum eo in throno suo unus cum eo spiritus efficitur
Secundo vincentibus gloriosis promittit remissio omnium peccatorum
cum dicit apocalypsi 3o Qui vicerit vestietur vestibus albis
et hoc est quod dicit Luc. 6 Si dimiseritis hominibus peccata eorum
si non reddentes malum pro malo dimittet vobis celestis
pater delicta vestra / dimissis autem peccatis quasi relinquitur dealbari
Tertio vincentibus diabolum promittitur participatio omnium bonorum
quae dominus meruit in sua passione cum in apocalypsi 2o dicitur
vincenti dabo edere de ligno vitae quod est crux Christi in
qua pependit vita nostra et est in que recens promissio
dignum quippe est ut qui putative crucis et passionis Christi
omnibus persuasionibus diaboli resistit viriliter fructus eius
percipiat merito / Quarto vincentibus promittit eterne
dampnationis evasio cum item in apocalypsi 2o dicit qui vicerit
non ledetur a morte secunda hoc est non dampnabitur in inferno
Cum enim duplex sit mors culpe et pene morte culpe per
peccata mortalia interimimus mors vero pene est quod pro dampn-
natorum in interitum de qua dicit Ezech. 18 Anima que peccaverit
ipsa morietur que est mors prima hic autem ta-

git dapnatio que e mors 2a / Iuste aut victoribus mundi dat in primum euasio mortis 2e / qz nemo vincit mundum nisi se mortifficat mundo quia aitt se mortifficat propter deum euadit merito mortem dampnationis
Vo vincentibus carne promittit spiritualis consolacio tunc

...

in cruce Christi eo quod nullum aliud lignum ydoneum fuit ad fa-
ciendum iustitiam nisi illud / Huius ergo verbi occasione
tria per ordinem prosequamur scilicet de huius ligni benedictione
ligni crucis distinctione iustitie exhibitione ¶ Primo dicendum
est de huius ligni benedictione hoc est cur hoc lignum sic
dicitur benedictum de quo sciendum quod in veteri testamento
propter triplicem causam benedictionem legimus exoptatam scilicet
propter liberationem / propter seminis multiplicationem celi glorificationem propter
quas tres causas recuendo lignum crucis merito dicitur
benedictum ¶ Primo dico Ecce Iudith benedicta legitur
propter sui liberationem de qua vere dicitur Benedixit te dominus in
virtute sua quia per te redegit ad nichilum inimicos tuos
Et eadem in Iudith 15 Tu gloria Ierusalem tu leticia Israel tu hono-
rificentia populi nostri quia fecisti viriliter et confortatum est cor-
tuum ideo eris benedicta in eternum quod non ob aliud hanc
meruit benedictionem nisi quia ab inimicis suis de populum liberavit
¶ 2o Thobie benedicitur propter seminis multiplicationem ut ex
eo et uxore sancta soboles procreantur et procreate multi-
plicentur sicut Thobie 9o Benedicat te dominus Israel et dicatur
benedictio super uxorem tuam et super parentes vestros
et videatis filios vestros et filios filiorum vestrorum usque in
tertiam et quartam generationem Et sit semen vestrum benedictum a deo
Israel qui regnat in secula seculorum / ¶ 3o legitur Iacob prerogativa
a patre suo Ysaac benedictionem ex eo parate ei celi possessionem
Sic enim dixit Genesis 28 Deus omnipotens benedicat tibi
et det tibi benedictiones Abrahe ut possideas terram pere-
grinationis tue quam pollicitus est avo tuo / Huius totius benedictioni-
bus benedixit Iacob filio suo Ioseph in terra Egypti
dicens Genesis 49 Omnipotens benedicat tibi deus benedictionibus
celi desuper ecce prima Benedicat benedictionibus ad iacentis
deorsum ecce secunda / et benedictionibus uberum et vulve
ecce 3a / Etiam ideo quod benedixit eum benedictionibus abyssi
obtabat ei et sibi quod nos sumus ab inferno liberare
quod autem benedixit eum benedictionibus uberum et vulve

optabat ei seminis multiplicatio vna cum prolis generatio
per vberum educatio que duo simul iuncta sequuntur tercium scilicet
frugis multiplicatio. His ergo tribus benediccionibus in vna
benedictione confluentibus venerandum lignum crucis nostre
et et dicit benedictum vna per quam ab inferno sumus
liberati meritis et gratia cumulati et multiplicati ad celum
deputati et ideo ex profundo corde cum deo viuencium [illegible]
ti dicamus omnes. Benedictum est lignum per quod fit iusticia
na preter hoc abditum scilicet per quod fit iusticia lignum crucis ab
aliis lignis specificatur. Est enim contrarietas inter ligna
fructum primi parentis [illegible] contrarietati sunt inducta
tu [illegible] Est est lignum maledictum de quo dicitur
Deuteronomii 21 Maledictus omnis qui pendet in ligno
in quo scelerati pro suis sceleribus suspenduntur aliud
lignis benedictum lignum nostrum preter hoc abditum per quod fit
iusticia specificatur. Per ipsum ergo lignum crucis sancte et dicit
benedictum ex quo primum sumus liberati in eo enim quod ihesus christus
completa passione crucis descendit in limbum. Et postea
sanctos illustratos liberauit patres nostros, nos similiter li
berauit vt ibi non volumus nunc veniamus. Et hoc est
quod apte dicit Augustinus. Ecce nos qui redemptoris nostri gratia
redempti sumus hoc iam celestis muneris habemus vt cum
a carnis nostre cum humane subtrahimur mox ad celestia
premia ducimur quia dum redemptor noster clausa inferni
penetrans electos ex inde suos reduxit Nos iam
ire non patitur Vnde iam alios descendendo liberauit
sed qui ante eius aduentum in hunc mundum venerant quamuis
tamen [illegible] iusticie habent ex cordibus educti in
sinum celestis patrie statim recipi non poterant. Vnde illo
Vnde Iacob patriarcha Genesis 49 dixit salutare tuum ex
pectabo domine. Item Balaam ex spiritu prophetie Numeri 24
dixit Videbo eum sed non modo intueor eum sed non
prope eo quod quamuis sancti in limbo captiui tenebantur
donec per beneficium crucis Christi et nos in illis liberam

74

Tercio reuerendu lignu crucis benedictu dicit qz p eam sobo
le virtutu graciaz et meritoz sug p oia multiplicat pie et dilati
na merita xpi et omn sctoz in virtute passiois crucis vita
et cardinalia cotidie panimus et p oia girantem ut deus possit
ciuib dice illud Gen 33o Modicu habuisti anteq venire ad te
sz p beneficiu passiois et nunc diues effectus es benedixit
qz tibi deus ad introitu meu hinc apls 1 Cor 1 Gracias
ago deo meo q omnibus uobis qz diuites facti estis in i
ut qui in prius merito defecimus copiosis meritis multi
plicem / Tercio gliosu lignu venerande crucis me est bene
dictu qz celestis regni aptorem siue assecutorem nam p̄dictis
possidere celestis regni ianua est apta q pulchre hic
figuratu est Num 35 ubi dicit Exules et pfugi an
morte pontificis nullo in urbes suas redire poterunt s
remanebunt in urbibus refugij donec sacerdos magnus
qui oleo sco unctus fuerit moriatur hinc ipse dns p se
dicit singulariter sic ego donec transiero q nullus quicunqz
sctus intrare potuit quousqz in singulo crucis p mor
tem xpi debitu e solutu / Expedito ergo 1o membro sz
de lingni cruci nunc scdo ordine 2m est de crucis di
uisione / Sciendu ergo q in passione dni tres erant cruces sz
mali latronis et boni latronis et crux xpi q tres cruces
signant tria martiria / Prima crux mali latronis desce
dit ad infernu / Scda ad celum / Tercia crux xpi transit in
plenitudinem omn sctoz bonoz / Hec aut tres cruces usqz in
fine secli hz mires suos qz omnes hoies velit nolit
in aliq cru istaz triu pende et martiriu suu complere
nam mali hoies et magni peccatores pendunt in cruce mali
latronis de q cu ipsi a malo latrone transeunt ad infernu
boni aut hoies q p̄t deum abstinent a pctis mortalibq
et faciunt bona que primus passiunt pendent in cruce boni
latronis et cum eo puenerunt ad regnu celoz perfecti aut
scti qui pfecte imitantur deum non declinantes ad dexteram
et sinistram cum xpo pendent in sua cruce transeuntes
de illa ad superna premia gfertoz / Eligat ergo homo in
qua cruce cupiat suu martirium adimplere qz nec reclinare

potest non in aliquo martirio patiatur Nam ad labores et
passiones corporis penalitates addicti sunt ut nec ex
dibus hominibus valeat hijs carere homo Gen. 1° In sudore
vultus tui vesceris pane tuo Et iob Non invenitur
in terra viventium Et ideo subiungit eius avis ad vo
landum Sic homo nascitur ad laborem Et ut ait idem
Temptacio est vita hominis super terram et quia nemo sine cru
ce passionis vivere potest ergo super terram eligat quis pro der
que se agere voluit crucem salutarem atque tandem fi
at absolutus vivat cum domino mecum Dismas tenens
mali latronis nunquam cum eodem latrone filii huius se
et omnes peccatores eciam / et per pena huius cruciatus
transeunt ad eternam Nunc habes tres cruces breviter per quas
ut videamus a qua iniqua cruce pendeat aut et quos
quilibet in sua cruce suffert cruciatus Est ergo pa
crux mali latronis et cum eo omnium peccatorum qui cruciantur
fatigantur castigantur ut ea sibi attrahant que in hoc
seculo concupiscunt quorum alii inhiant honoribus alii
diviciis alii voluptatibus que ut consequantur diver
sis afflictionibus atteruntur quia ut dicit Eccl. Non
est ei bonum qui assiduus est in malis de quibus dicit
Eccl. Quis qui labores sustinet et non illis prodest inde
vigilat captor per noctem pro vestitu ut predam rapiat
et vigilat fur ut domum fodiat / vigilat
luxuriosus ut suam compleat voluptatem Sed hij omnes
longe sunt a labore et dolore quem dominus considerat
hijs laboribus transeunt ad perpetuos cruciatus et hoc
Nequaquam amaritudinibus huiusmodi felicitatis dulcedo
est amplificata eorum res et divinorum copia bonorum qui
nunquam perveniunt ut nunquam quieto subsistant
Sed aut habet crux peccatorum ut filiorum huius seculi
nam que eos sic affligunt ut nunquam quietos
via superior pars crucis est superbia qua laborant ut
alijs dominentur inferior pars luxuria qua laborant ut vo
luptatibus perfruantur dextrum cornu Avaricia qua labo

ut duo attrahant. Omissum cornu invidia qua invidebo
bonis aliorum cruciantur. Cornibus quatuor infectoribus torquetur
ut nunquam requiescant de quibus dicit ysa(ias) Impii quasi mare fervens
quod quiescere non potest, ut possumus dicere, quod hec crux peccatorum ex
quatuor timoribus constat. Quod cum sint in timore terribilissimo
constituti. Nam superior pars crucis eorum est timor inferni
retro peccata inquietudo ante accusatio a dextris et sinistris dei
iudicium. Ex quibus quatuor confluentibus in conscienciam supra modum
torquentur de quibus dicitur impii. Tinea vastat sine ri-
deat non inveniet requiem de quibus adhuc dicitur Cor semper per-
sunt seva perturbata conscia de quibus etiam dicit Job Sonitus
terroris semper in auribus illius et cum pax sit ipse insidias
suspicatur. Quoniam ex de hac cruce maledicta itur ad perpe-
tuum cruciatum ideo hac cruce derelicta cum bono latrone cruce
penitencie affigamur. Nam de illa cruce ad crucis ut ad purga-
torium itur vel ad celum in qua cruce membrum stilo vite
eius que nunc est finire non vita est eterna. Tercia ergo crux
est boni latronis scilicet vita penitencium cui cum bono latrone
affigamur si cum cristo volumus crucifigi. Hec autem crux quatuor lig-
na(?) sunt que. Nam superior pars huius crucis est satisfactio
de offensa dei patris cui omnia inclinamus que ad placandum deum
ei possumus exhibere sicut est contricio confessio satisfactio dolor
gemitus luctus et omnes affectiones devote que de superiori parte
cordis ex corde dolenti videntur procedere hec enim omnia in
unum congesta et sursum ad supplicandum et placandum deum e-
vaporata per superiorem partem crucis accipimus quiescent. Secunda pars
crucis est pars inferior inquam partem pedes de terra elevati
duro clave configantur per quia omnis terrene consolacionis ab-
dicacio intelligitur competit. Nam pedes affectiones accipimus
quas de terra elevamus et cruci per clavum affigimus cum
carnales affectiones ab omni terrena consolacione longe separamus et
per clavum divini timoris crucis christi et passionis eius configimus
nil aliud cogitantes nisi nos sicut viatores in ihesum christum
et hunc crucifixum. Tercia pars huius crucis est cornu dextrum
cui est dextra manus configitur per quam intelligitur que prompta est
ad largiendum insensibilibus que est virtus inter omnes virtutes lar-

gissima designatur haec enim virtus ut ait Crisostomus Mt ma-
iore homines assimilat deo quia non solum suis crucifixoribus in
dulsit sed pro eis apud patrem intercessit dicens Pater
ignosce illis quia nesciunt sepius amoneq tu nunc deum
offensum placabis nisi et nos nobis offensoribus ignoscamus
hic etiam Relinque munus tuo nocenti te et tunc deprecabitur
peccata solvet Et enim in homine similem sibi non habet misericordiam et
peccatis suis deprecabitur hic vobis ait dimittite et dimittetur
vobis Mt si vos non dimiseritis nec pater celestis dimittet
nobis / Cum pars huius crucis est cornu sinistrum per quod
ablatorum restitutio designatur quia ut ait Augustinus Non
dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum dicit in levitico
reddes omnia et que per fraudem volueras obtinere reintegres
Et hinc idem Rc 8 dicit Restitue ei omnia que sua sunt quod
non solum intelligendum est de rebus sed etiam de fama et de ho-
nore et de omni bono hominis debite ablato Tercia cornu
deo immo adeo maledicta sunt quia proximo suo quia defa-
ma ut de honore suo surripiunt dicente domino Deut 30
Maledictus qui transfert terminos proximi sui Tercia crux
alta nimis est et sublimis et magis sit porta qui cum
corpore pendent mea usque ad festum exaltacionis conveniat
ut nunc festi cum cruce conveniat ut in festo exaltacionis
de exaltata cruce loquimur ad laudem domini Jhesu Christi De S Jacobo
Iuste vocatum est nomen eius Jacob Gen 21
Est Sic mens nostra mutabilis sive pondere adali-
quo se impellit et est et nisi in statu suo certa disciplina
custodia teneatur semper in deteriora dilabitur quod cum sta-
tum deseruit statum quem habere potuit amisit Cum ergo pre-
ta sancto Jacobo quoniam potuit applicari qui cum interpretatur
luctator sive supplantator eo quod ad illa dicta nostre mobili-
tatis exspandenda et inde stabilienda fortiter luctabat quousque
tandem omnia que intrinsecus sua inferebat penitus supplan-
tabat non supplantatis totaliter [illegible] statis implens dominio
omnium eorum quibus in ipsa carne vixit et donavit Gen 1o Restitue
usque

et multiplicamini et replete terram et subicite
eam et dominamini piscibus maris et volatilibus
celi et universis animantibus que moventur super
terram que sunt statim homini et obedienti
omni obedivissent servivissent ita caduti
et inobedienti omnis creatura sunt rebelles
Sicut dicitur Sap. Creatura tua factori de-
serviens exardescit in tormentum adversus in-
iustos. Iste ergo gloriosus iste princeps dictus est
iacob qui luctando et pugnando vicit iacob
patriarcham videlicet viriliter mutabatur
ut quantum ad statum vite seipsum et plenitudinem non
mutaret quo autem ipsum fuerit mutatus
Sciendum quod antiquus iacob per locum et viam
suos luctando pugnabat et pugnando supp-
lantabat primo in utero matris cum esau fratre suo
Secundo modo prius in utero cum esau. Tertio cum
laban genero. Quarto cum angelo. Primo dicto antiquus
iacob luctabatur cum esau fratre suo in utero
matris. Unde dicitur Genesis 25 Concepit dominus
accepta rebecca qui collidebantur in utero
eius parvuli et iacob egrediens de utero plan-
tam tenuit fratris. Secundo luctabatur cum fratre esau
secundo prius supplantavit eum et tollens eius
primogenita et nihil percipiens eius bene-
dictionem naturam de primogenitura dicitur
ut supra. Coxerat iacob pulmentum ad quod
cum venisset esau lassus de agro ait da
mihi de coctione hac rufa cui dixit iacob
vende mihi primogenita tua. Respondit ille En morior
quid mihi proderunt primogenita ait ia-
cob iura ergo mihi. Iuravit et vendidit pri-
mogenita et accepto lentis edulio comedit
et bibit et abiit parvipendens quod primogenita
vendidisset / de benedictione et perceptione

ltuȝ dicit Gen 27 dixit ysaac ad filium suum esau esau
venit germanus tuus venit fraudulenter et accepit bene-
dictionem tuam at ille subiunxit cum ꝓpositu Juste vocati
est nomen eius Iacob supplantavit enim me altera vice
primogenita mea ante tulit et nunc 2o surripuit bene-
dictionem meam / C 3o supplantavit laban faciendo fugiendo
sic enim scriptum est Gen 31 Surrexit Iacob et in-
positis liberis ac coniugibus suis super camelos abijt et
tulit omnem substantiam eius greges et quicquid in me-
sopotamia acquisierat pergens ad ysaac patrem suum / C 4o
luctabatur cum angelo item ut supra 32 ubi dicitur tulit
iacob uxores suas duas et totidem famulas cum xi fi-
lijs et transivit vadum Jaboth traductisque omnibus que ad se
pertinebant remansit solus et ecce vir luctabatur cum eo
usque mane qui cum videret quod eum superare non posset
tetigit nervum femoris eius et statim emarcuit
dixitque ad eum dimitte me iam enim aurora ascen-
dit respondit non dimittam te nisi benedixeris michi ait
ergo quod nomen est tibi respondit iacob at ille nequaquam sed ysrl
quoniam si contra deum fortis fuisti quanto magis contra homines preva-
lebis et sequitur et benedixit ei in eodem loco / C Sic
igitur fecit Iacob hijs 4or modis supplantando vicit
sic novus dicitur Iacob totidem modis luctando tam cum
actoribus quam cum paribus vilit vincit / illas non attendens sce-
lestissime perficiendo vitas aut paribus virtuosissime
mitissime sufferendo / C 1o enim luctabatur in utero vincens inter-
res affectus / C 2o edomo id est in corpore superans carnales
delectationes / C 3o supplantavit laban quod interpretatur con-
dicionis(?) supplantando mundum suppeditans mundanas et occupa-
ciones / C 4o vicit angelum id est deum rogans cum abradam
sibi benedictionem Gen 27 aut dicitur iacobus in uno vince
per ezechiel quod cum ipsis sibi et iohanni dixit potestis bibere
calicem quem ego bibiturus sum dixerunt possumus calicem
continua voce ad amaritudinem passionis Gen 24 et corpus in

cat pz ex hoc qz dedit illud in passioe / q ergo mundu vi
cerit in hoc qnstit q iacobus minor dicit in sua canonica
ome q natu est ex deo et q aut ex deo fuit no de
mundo pz etiam illud Ioh xv vos de mundo no estis sz ego
elegi vos de mundo quot o u mdq dt in sua canonica
Omne q natu e ex deo et usq fides nra / q ergo vicit dm
accipiendo ab eo bndictioez pz luc 28 Eduxit eos foras
in bethaniaz et elevatis manibus suis benedixit eis et
fcm est du bndiceret eis recessit ab eis et ferebatur in
celum Iuste ergo vocatu est nomen huius principis iacob q
totidem modis et viribus extitit supplantator et ideo
meruit ipse q ceti apli in psti gdu ipse iacob a
dno collocari stans erectus tam in nalibus q in gratuit
coram deo et hominibus dnm super celos clarius cum ante eo
dedit eis sic distilis ptate spuum mundorum et curare om
languorem Sicut tandem aliqn ad maiorem edificationem
materiam in secretis multotiens locis et luctaminibus nos
viliter exercentes ut sic glosa huius principis regnum cuius
possidere regnum ergo no pigeat imitari primo dicetur lucta
actorum 2o partium 1o ergo luctem cum actoribus nris in
utero vincentes interiora nra et ipsa / in statum debitum
ordinates Quod tribus modis fieri oportebat 1o enim luctari
oz ad interiorum motum purgatio 2o ad purgatorum concor
dato 3o concordatorum elevatione / q tria multo sudore et
multo indiget labore antequam ad statum pfecti hoc e ad sta
tu iacob reformentur Illa enim tria ca ho pro cato huit
sz postq peccavit sunt oia deforta 1o ergo luctemus
purgantes interiora nra ita ut quicquid mordeat constiaz
continuo expellat q amone sapiens voluit cum dixit
Ao purgate cum paucis q pauca sunt duo sz pnia et
resisten ut pprimaz commissa expellant et presistentia
committenda prohibenda vel prohibeant / Cum enim interiora
nra in tria pncipalia sz intellectum volutate et memoriam
reducatur / intellectus purgatus e a falsis volutas a malis

memoria a sedibus et tuo interiora nostra opus sit purgata.
¶ 2o Autem ad purgatorium concordancie ita videlicet ut
proprio affectu et equali concordia omnia velint omnes ut bonum
quod in eius confert voluntas velit, memoria amplecti et
non sint in eis scismata quod tu fratres sint semper mecum hoc
confirmat apostolus quod deus dicit in psalmo Omnia sint que placent spiritui
meo que sunt probata coram deo et hominibus quorum unum est
concordia fratrum unde ut ibidem dicitur ubi frater adiuvatur a
fratre ibi firma est civitas unde monet nos apostolus ne sint
in nobis scismata. ¶ 3o Autem ad reconciliacionem addi[c]
elevacionem, ad quam non solum omnes creaturas statim hec exci-
tamen ceteris omnibus ad eternam curiam ut preciorem
exercitio de interiori nos commonet dominus in psalmo Elevare de-
vote quod hic dicit per cogitaciones et devociones cui concordat apostolus
dicens. Que sursum sunt querite per cogitaciones que sursum sunt
sapite per devocionem ¶ 4o Aufertur est [illegible] ut illud
supplantavit eum. supplantavit eum autem quod in quibus unum fieri
operabit scilicet in carnalium desideriorum cohibicione sui spiritus
refrenacione malarum consuetudinum expulsione ¶ 1o dico Aufer-
tur in domo corporis mei ut carnalia eius desideria ex-
tinguamus [illegible] cum sufficiat quod dici [illegible] abnega-
mus. Unde ut dicit [illegible] Si presbiter ait tue corpori
[illegible] eius frater te gaudium [illegible] tuis cui concordat apostolus
desideria carnis non perficietis cum hoc quod ut idem dicit ibidem
Si secundum carnem vixeritis moriemini omnis non voluptas hic
pena unius erit corona ut ait sapiens ¶ Secundo Aufer-
tur in spiritu refrenacione ut ab omnibus illicitis refrenet Unde
ut ait [illegible] Non legimus quod non [illegible] concupiscere si enim
sensus suos custodisset pomum vetitum non comedisset, si dina
filia iacob ad videndum alienigenas exisset neque esse cum
non corrupisset. Timet autem habeat fidelis homo sensus suos
exploratores non duces sed famulos ut cum dixerit huic vade et
vadat et alii veni et veniat et servo suo fac hoc et faciat
¶ 3o Aufertur est in male consuetudinis expulsione quod est

q est funes dyaboli psuasit Iob 1o dicens pellem pro pelle et
cuncta que habet homo dabit pro anima sua ac si dicat qui animam
suam salvare desiderat antequam pellem male consuetudinis
abiciat Quia bona [?] attingit se spiritualis homo malam
consuetudinem q consuetudinem donec plena meatur accipe
delectacionem / Tercio luctandum est quia laban i. cum mundo tam-
diu cum illo contendimus quousque ipsum integraliter contempnamus
et pro omnia supplantemus et supplantum constringamus ut mentis
considerantes scilicet quod non sufficiat deficiat in fine Unde dicit Lucas 1o dicit
salvator quid prodest homini si universum mundum lucretur ac si dicat
nichil ergo non sufficiat ymmo si omnes mundi divicie in unum ho-
minem confluant non darent sufficienciam quod premittit
Ignacio est Quia anima cum ad ymaginem dei sit creata et
quod omnis capax dei nullis rebus saciari potest nisi deo / Tercio
considerandum est si mundum vincere volumus quod deficiat si enim amore
nature boni in mundo esset hec cum subito evanesceret
[illegible] aliqualiter permanere Quia ut dicit Iohannes mundus transit
et concupiscencia eius. Unde [?] Iste mundus qui diligitur fugit et
cum fugientem sequimur labenti inheremus Et quia labentem
retinere non possumus cum ipso labimur quod cadentem tenemus
quod si plene vincere vellemus esset pro omnia relinquendus quod suadet
det [?] dicens nil maligni spiritus in hoc mundo possi-
dent proprium mundi ergo cum mundo luctari debemus Nam
vestiti cum mundo luctantes cicius ad terram ducit quod habet unde te-
neat [?] aut sicut interna anime in corporis quedam indumenta
Qui ergo contra dyabolum ad certamen properat vestimenta abi-
ciat ne succumbat / Tercio ut mundum vincamus consideremus
quod inficit post se trahens suos amatores / cum [?]
Ia Omne quod est in mundo concupiscencia est carnis concupiscencia
oculorum aut superbia vite / hiis tribus infectionibus omnes
inficit amatores ut sint avari luxuriosi et superbi
sicut patet ut ait [?] dicit Qui tetigerit picem in-
quinabitur ab ea et qui communicaverit superbo induet super-
biam unde ps commixti sunt inter gentes et di o cor

et sui sculpti et f e ill mista In hoc aut solo obmiss
sibi aliis mundi possum supplantare Quia ut ait Ia
co Adulteri ... amicitia huius mundi inimica est dei Qui
cumque ergo voluerit amicus esse huius seculi inimicus dei con
stituetur Et 2 Orones 4 dicit Nemo pt in anima eadem
que re opotenti deo et eius hostibus contus existe Ita
dei amici se denegat qui eius plac inimico et inimicis
vite adversabitur qui eum vitati subiungat dehac lucta
dicit dicitur Non sunt luctatores sunt qui adversus huius seculi
luctant illecebras Mundum ergo melius vincere et
supplantare non possumus nisi ut ipsum cum omnia relinquamus
omnes qui figuratum legimus in predicto Iacob Qui fu
giendo non concertando Laban avunculum suum vicit hic
ante oia precaventes nec sunt fugientes furem ydola la
ban i. mundi affectiones et ymaginationes ipsa sub strami
ne Rachel nos sub religiosis vestibus abscondamus Ita
deus tibi Iacob similem mortem dedit dicens apostolus Ergo deos
tuos in uenis coram coram fratribus meis qui fuerat cum
deo et sanctis dicitur approbata Tertium mebrum lucta videlicet
cum ante infirmiorem aliud resumemus Et quod tu nobiliorum
contineat materiam diffusius exprimebimus Ad laudem domini nostri
ihesu christi qui est super omnia deus benedictus in secula 27 deus

Iacob dilexi Esau autem odio habui Malachi 1o dicit
Ille qui certat in luctamine aliquem se superiorem
aliquando non eum cum quo certat contendit et vicit superiorem
qui enim luctat non dum est victoriam consecutus sed certat
ut eum vincere valeat qui resistit Circa itaque predictum
Iacob dilecti Iacob secundum historiam litteralem dicta sunt
secundum misticum seu sensum de viro Iacob et 2o moralem
ex quo possunt intelligi de quolibet luctatore Et at
tendens Iacob dilexit propter ... ubi affectione dileccionis
eius ... cadere ab affectu quod in verbis domini sine
... Et aut enim Iacobum dilexit ... propter ...
tribulantes multiplicat ex ... singulari famil

[illegible]

~~ariete~~ quam septimo dicit Christus eum diligit deus quem corripit
et quem per consilia complacet sibi. de 2o e ... quem eum alius
ad sublime dignitatis promovet. 3. ergo diligat eum pri
[illegible] hoc est preceptum meum ut diligatis invicem sicut dilexi vos
Item 2o per deus eum iacobum precepit familiarem quam qua
ipsum et fratrem suum iohannem cum petro aliis semper ad sua secreta
vocavit quod et ipsi luctatorem et in tribulatione positum diligat
per apocalypsim ubi dicit Ego quos amo arguo et castigo. Cum
sic ergo duo principia merendi accedens scilicet et passiones cum
iacobus imitatus et virtutem compassionum suffecit. Sic et
in efficacia actionum in tribus locis et totidem vicibus passus suas
suffecit sic fecit actus. Ideo dico supplantavit passiones
in vero paciencia in tuis corporibus adeo passionum continens se
ne aliquis motus impatientie surgeret in corde suo. Unde in
actibus de eo et aliis ~~[illegible]~~ legitur. Ibant apostoli gaudentes a
conspectu concilii quoniam digni habiti sunt pro nomine ihesu contumeliam pati.
2. luctando supplantavit passiones iracundie hoc est in corde ma
lum pro malo nunquam reddens. Item scilicet dulcia sua quod cum
eum hermogenes presentaret dyaboli alligatum et bona pro mal
[illegible] quia magister noster nos docuit reddamus absolve eum qui
te ligaverunt. 3o vicit passiones et persecutiones quas diabolus
protulit totius mundi maliciam vilipendens. 4o luctabatur cum
angelo hoc est cum virtutibus et difficilibus operibus ... difficultas
sibi applicans ac si sit nile se offerens. Tu eum omne bonum
et omnes virtute ex puritate cordis omnium [illegible] difficult
operum eas passiones vicit ut eas omnia delectabiliter
operaretur et hoc est supplantatione quia iacobi breviter tacta suffi
ciant. Nunc videndum qualiter nos passiones demum vincere
ut et nos eas supplantemus. Ad [illegible] amaritudines subpe
dibus calcemus. Cum dum [illegible] luctatus quousque eas
cum gaudio sustineamus. Adeo nos magister noster iacobus d
cuare incedebat ac dicebat. Omne gaudium existimate
fratres cum in varias tribulationes incideritis. Rogat quod tribu
la pro duo consequeremur. 1o tribulacionis [illegible] 2o
vitate. 3o delectationis qua [illegible] de tribulationis
necate. Sed cum omne gaudium [illegible] de tribulacionibus
tribulacionibus excepit. Nullus eum unquam amicus dei esse

n tribulacionibz tundet Vn̄ Tho 12 dixt angls Quia acceptus eras deo necē fuit ut temptacio probaret te Judith 8o Omēs q placuerunt deo p multas tribulacōs transierunt fideles hinc p nubiocez 3o Quē diligit deus corripit et q̄ i filio pr̄ complacz sibi Est aut ecī tacī ppt q̄s tribulacō ncīa est scilic ppt opm meor̄ imperfectoz dei assila̅coz spualis vite edificacōz regni celestis assecucōz Scda

pv dicto tribulacō ncīa ē ppt opm meor̄ imperfcōz Quē ergo dno sit principi mendi scilicz opacō et tribulacō et opa nr̄a pauca sint vilia bivia ut pctā nō possim ad magnitudi statis sic̄ premie opz suppli n̄ passi omibz q̄ i imq ē i nacōibz vn̄ Cam̄ 1o In negligia expurgate in paucs q̄ ē dicit de negligencz opm ex pyate in pauc tribulacōibz Tercio tribulacō ncīa est ppt dei assilacōz tm ei similes eim 9 i celo q̄titudi assilabim̄ ita Jo 3o n̄ i dut hoiez ut i silis sitis ex lib et q̄z tota vita sua plura sut se nos ppōnet i ex lib et q̄z tota vita sua plura sut se nob pponet Iaut tribulacōibz opz nos ei assilari i tribulacōibz Aut ait Aplus Qui passim et greciebrimq̄ vn̄ ad mag grudiciaz dr̄ de hoie tribulacō Sapie viii Cilpe fuit ad dno afflict est et ppl homo regni filia passius est Jtm Cam̄ 22 ad facie hoibz similitudo altus hois scilicz xpi vn̄ p maz laude apptaz dr̄ Ezech Similitudo hois erat i eis scilic Aplis 1a Johis 3o Omnis q̄ habz hanc spem sanctificat se sicut ille sctus vnde In̄ 9 poderit in dnī passio si sequt mea imitacō Alioqn reqret a me sangis ille iustus q̄ effusus ē sup terraz Quarto tribulacō ncīa ē p̄ siue corpusten b i stabi tra Tercio tribulacō ncīa ē ppt religiose vite edificacōz Nūq̄ n̄ vita reli marim ppt religiose vite edificioz Nūq̄ n̄ vita reli Et q̄ tribulac̄ hoie edificauit n̄ castigacōibz ptinnat ppt q̄ leuit sexto dr̄ affliget aias vras r̄ligi ppt q̄ leuit sexto dr̄ affliget aias vras religi spetua Quintū consolacō spualis sit somtu p q̄ n ta spualis nutat illaten 9 potit consolacō q̄no fuit tribulat 9 sut n̄ quiuga q̄ ome tribulacō sequit q̄ solo vn̄ Tho 3o p 9 tempestate tranquillu facit et p 9 lacrima cō et fletu gaudiu et exultacō i fudit Sic In̄

disteo homo i spu si certo dni auxiliu desup spac
salut co ceptori et cosolacio alta for ext alti visitar
acitus opat humilite illa tn te. Ex hm go i spu
sem vita in teptacoibz et tbulacoibz exceat tin rig
ti i tnt cosolacoibz et ispiracoibz visitam. Ista tbla
nni est ppt celest regni adepco. Nllus em ad regnu ce
lo et adiaz abissu sui omi voluptu pvenie potit n
pamaris passionu nz nie q de celo venit ihus xpus
ad celu redie noluit nisi pvia amarissie passionis
vn luc 24 Nonne optuit xpm pati et ita itrare i gloa
sua ppt q dixit disciplis et nob i illi luc 22 Vos estis
q masist mecu i teptacoibz meis Et ego dispono vobis
sic disposuit m pr meus regnu ac si dicat Sic dispo
suit pr meus ut veniens i mundu no rdeaz i celu nisi
pvia tbulacois et miserie pac et angustie sic eo dis
pono vobis ut eos et vos silit veniat ad regnu pt
bulacos Sunt. Act 14 Per multas tbulacos optet
nos itrare i regnu celoz. Et hinc go eor caus luce clarius
pat q necia sit tbulaco omibz qui pficere cupiut apd
dm 2o dicedu est d tbulacoibz augmto et maioritate
q plerumq ptingit nt qnto maior q ho adno visita
tato maior temptacoe et tbulat debit augmto duo
dicda sunt scilic de maioritate 2o de eius calitate Qa
q h maioritas cotingat et ita si deat tam figa q
scpta potit declarare Et pmo p figuraz dr n Ezech po
Cu em elevabit simul et rote quocumq ibat spus
illuc eute spu et rote pit elevabat seqntes eu
Rrund psom n spualis vita Rrund protaz n tbulao
que nos rotat quocumq go vadat vita nra spualis
i ctr vadit tbulacos mc 2o idem pscptiaz potit
edoci de quo em Ezech 47 Et Eduxit me dns
pacq usq ad talos rursu duxit me pacqs usq
ad gehenna 2o usq ad renes pqq nob i mut q
qnto pfudius ducim magnu tanto alius tbulam
Scdo dicedu est de hmi augmti calite Hoc cur
hoc ptingat 2o ob q causaz Sunt aut tres cae q2

qto plus hoies d' noui in gram pficiut tanto suffidiu
sut fortiores virtuosiores et indigent ut sint cautiores
Secundo q quanto sut maiores (for) conquistade gra tanto dns
pot de tribulacōe ut vniusq mitiu eis cumuletur quia q
prima tribulao cu talibus qui ius no sentiret Si ergo de
fieri tribulao oz ut propter fortitudinem maior fiat Vnde Job
28 Aquas appendit in mensura aquas i. pone in
mensuram et tribulacōez commensurata fortitudini po
tare Inde dicit j Cor j. fidelis deus qui no patiet
nos teptari sup illud q potestis nec excedit fidelitate
permittit nos vnq teptari Vnde quanto maior e fortitudo
tanto de tribulacionibus ipse appot Tercio augmetat
tribulao propter augmentum virtutum quia conquistate gracia vir
tuosiores sut hoies tanto itim cohat ta plus appot de
cet conillustratis virtutibus tribulacoes ut denobilis tribu
laciones sufferunt Et quanto nobilius tribulaciones sufferunt tanto
amplius mita cumulant ipis In multitudine virtutis tue
mentientur inimici tui Et ait [illegible] dedit vniuersis de propriis
virtutem Nam absente de virtutes vident extincte et io
facilius impulso [illegible] cadet in peccatum Tercio augmetatur
tribulaes cu hoies sut in [ ] ut cautiores reddant Nam
experiencia docet hoc posse facilius supbie Ne ergo supbiat
fortis quinque permittitur tribulacionibus impulsari hmoi
Postque deus hoiez visitat subito probat illum et ad ac
dendo ad corda mea ad virtutes pueniat et credendi to
tum temptacōe committit Si enim post intuitu munia ille
temptacōe conatur a se hec amin et a semetipso glat
Vt ergo firmius dona habeat et humilius sua infirmitate
cognoscat per acceptionem gracie ad alta sustollit et precessa
quod ex ipso sit probatur Sciendum tamen quod sancti homines hanc
altacionem et vicissitudinem experientes a iuventute has tempta
tiones facilius sufferunt scientes quod non ad perdicionem sed ad
emendationem sibi adveniunt Vnde n. ut dicit Matheus de latroni
in perdicionibus quamuis sed post similes temptaciones semper habet hoies vnde

mctatur Cum psa vz Non contristabit iustu quicquid ei acci
derit dicitur in ps Paratu cor meu deus paratu cor meu
ac si dicat Paratu ad tribulaciones sicut ad consolaciones
Tercio dicendum est de luctaminis qualitate hoc est qualiter
in tribulacionibus luctari debeamus ut virtuose eas et di
ligenter supplantemus hoc est supplantemus eas viliter
galeremus de quibus sciendum quod totidem locis et viribus
cum passionibus luctari oportet sicut dicitur racione scilicet in uno
modo laban i mundo et in angelo passiones sufferimus in
utero cum de perfidia blasphemia ut qui reprobi sumus viris
similiter naufragamus Cum quibus tunc viliter luctamur
si umquam eis in aliquo consentimus Unde Ieronimus Qui sentit
et non consentit passio est quamquam scandala Tunc autem perfecte
vincimus si humiliter ei sufferimus et numquam minus in ali
quo cerco sanam Secundo passiones sufferimus in corpore hec
est corpore cum carnalibus desideriis et illicitis fedis et in mundi
tiis consuevit eos lapidare Contra has tunc viliter supplantamus
quod fortissima certamina corporis macerata et macerando mace
ramus Ieronimus quo carnis in mundicia penitus extinguit
et corpus peccati quod huiusmodi penitus excitat destrua
omnia que corporis peccati ad voluptatem postulat pomma
respicientes ut devotis vacat dicitur passionum id Job 3o Cla
moris exactoris non audit quod fortissimo in dictis luctamine
certamina ut ait ysa primo A planta pedis usque ad verti
cem non est in nobis sanitas Unde Ieronimus nos ipsi gestamus
laqueum nostrum nobiscum ubique circumferimus in intimo meum carne
hanc legem de pectore gestamus et multam sed multo amplius
puerum consiciencie viciatur michil enim purum in corde hominis
invenit abditus manat de corde exit pestifer virus
ardens in tempus corporis occupat vnum sed quibus sit aditus
denegandus et ea precipue certamina subplantanda victores
eimus gloriose Tercio luctandum est cum laban in mundo qui
gravissimis nos aculeis affligit cordibus armatus fuerint
tres lanceas sicut ait Joab infixit in signis salicis
cupiditate vanitatis voluptatis de quibus dicit Joh
omne quod est in mundo concupiscencia carnis est in voluptas

aut concupiscencia oculorum i[d est] cupiditas aut superbia vite
i[d est] vanitas que tunc procedunt suas nobis ingerunt quando eis
fortiter repugnamus Sic non dicitur Jacobus unde tribulacio istarum
resistit conclamacionem quando pie repugnant sed cum voluntarie
admittitur iam non tribulacionem ingerunt sed potius consolacionem
Sic etiam ergo in hiis viciis quia diu ei resistimus fratrem
supplantamus quia iam victa sunt ut amplius non impugnet
quia sed per fratrem unacum apparuit oportet ut eorum gracia in nobis
supplantemus ut videlicet contra cupiditatem ut avariciam
quam modo vincat paupertate contra voluptatem austeritate contra
vanitatem sive superbiam plena humilitate in duarum quarum
parte vite mee mysterium iam mundi parte contemptu
et laban dicitur pomma supplantasse auxiliante domino nostro
Ihesu Christo qui est benedictus in secula seculorum Amen

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK

gefördert durch

Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

De sancto benedicto. Sermo

Quamquam hac una sancti fuerit par super il-
los et una. Et super istos [illegible] Jocundi-
tas beatissimi patris nostri Benedicti cuius hodie festa
celebramus laudes aliqui de operibus se [illegible]
illa nobilibus longius. Et quicquid laudis eius accipi
potuit venerabilis doctoris sermone insito magnifico glose
comprehendit tota vita eius et actus tam magnifice ex-
[illegible] laudes eius nichil amplius addi quod [illegible]
devotione urgente domino aliquid addere cupimus nobis
[illegible] operibus istud fiat sicut dicit Ambrosius. Virtutum eius
gloria non sermonibus exponenda sed operibus comprobanda sit
[illegible] laus dei et fratribus eius gratissima et nobis utilissima
consistit in [illegible] imitacione ut secundum vestigia [illegible]
nec declinantes ad dexteram neque ad sinistram [illegible] nostrum
conductum quod nobis monstrat materiam imitandi. Illa in
vita quam nobis promittit vita eius gloriosa. Unde dicit
[illegible] non potuit aliter docere quam vixit [illegible] nunc
quod docuit. Aliud quod quamvis [illegible] nobis propo-
nit imitandum [illegible] declarat in exemplaribus doctrinalibus e
illa edicio que hodie premissa ordine [illegible] ad
legendum inchoat et glosa legens laude nostri Benedictum
nunc debeamus. Exemplaris autem [illegible] sanctissimi patris
[illegible] quibus [illegible] ad memoriam [illegible]
prima [illegible] sermone [illegible] secunda [illegible] Omnis quod [illegible]
[illegible] possimus intelligere [illegible] [illegible] auctoritate [illegible]
[illegible] utilitas. Quamquam hac una sancti fuerint
par. Primum adhuc [illegible] distinctio
[illegible] nobis de largitate [illegible]
[illegible] libertate. Que [illegible] dicas hec dictio
[illegible] nobis de largitate [illegible] de largitate
[illegible] negat [illegible] trahat [illegible] in publico [illegible]
[illegible] effert [illegible] claudens [illegible]
[illegible] largitas quam demonstrat dicens [illegible]
[illegible] nos [illegible] substanciis [illegible]

bonitatem ad implebimur. Dicit n. Ber. Quanto quis de
venis euacuabitur tanto de bonis diuinis adimplebitur sicut
multum si parum parum. Quia sicut in libro Regum dicitur sibi
vacua vasa non inuenit oleum stare nitet et hunc vol
lacus parum dei munificencia secundum mensuram fidei quam
vna quaque capit graciam largitur credentibus tradens neque
ad emulacionem scripture sue voluntatis xpi sola sufficit vo
luntas sue solo contulit effectu dicens volo mundare
Illi deprecanti ut adeundo veniret per responsum manum
de facta filiam suscitaret in ipso domum eius eodem
modo ut illa rogauerat exhibeat quam credentem fir
ma salutis de verbi sui prolatione confisus audiuit dic
tatum vero et sanabitur puer meus per sermonis ipsius
soluens atque perfecto robore solidauit dicens
vade et sicut credidisti fiat tibi et alios ad cura
ciones ita affluenter effudit ut de ipsis euangelista commo
uet et curauit omnes languores eorum inter alios illa
in mensa benefactorum absque ita obligata est ut diceret
non potuit ihesus inter illas facere virtutes propter incredulitatem
et ita largitas dei non fuit uniformis maiestatis sue
potencia sed secundum capacitatem potenciam cum sua singulis
in parte secundo sed dicto distributa assimulat scripturam
paucam ac si dicat Valentem diuitie eum ex pauca
fuit quod expeditos scripture vigilans Qui non in ybernia habe
tur paucam fecit de scripture David quo vincit in via quia deo
ipse non dicam quod pauca de ipsis quam misericordie sunt salutis
ex quo inicium est iusticia supplex inira sepe tamen dubitat
dicam existima salutem in via eum vim ex hac ast ea
aliter et vocati pauci vero electi ex ut ibidem dicat
arta est via que ducit ad vitam et pauca ambulant via
Cur autem pauci sunt qui perueniunt ad vitam multe sunt
causae sed inter impedimenta dinumerando multiplices cum prisstulis
precessitate credendi pronitate et peragendi difficultate

ptate standi abilitate ppt quod dns eo qui rt pax vii
Sem sz facta sic sic qui colligit in autupno race
mos vindemie no botros ad comedendum ysaie
Et ros si pauce olive q remaserit excuciatur de
leo et racemus cu fuerit finita vindemia hinc lxv
Comede et racemus ne i heat viam velox q filii isti
i die q remissionis se duo tm da mtn ne q sh pena
via s tu iter adhuc velox s pcm mortalia peta
dstat ad infernu Tercio hec dco distributa q
uplent dicto libertate q omnibus pz attestr adeu
et nlli pcm denegat Et h dicit in regula sti
Benedicti ut e serms ca hoi ppnt i pont nlla
pdessse si devote suscipi abest qui q ca i volute
suscipiet no i ptate ppnitu voluntari meo
dnm no notaui at hec vnm q dico voluntarie
sic q copia volunte scit admisit et pmisit dimiss
i necessitate q maxia nec iam libera hec dimittere
q cu h suscipe libra h hnt io q ex volunte suscipit cura suscipit tenebit Tercio mode
sc hac dm iq regule me quer dnig d
nai Cu n pmissio adice distinct hodie hec
eandie scti Benedicti i ca lib mis regula ieiupi post
aug lauez pmo statu quiescent vade phat pmo
hnt q e dimosticitu regula ia certa dimostrat
est dcta Quarto hac vm sciat fiunt ze E hoc
q nobis ca dirimq pcepte s duos obligant
T Sto dnis q adiuiat consilium sz sunt esse
tute pmo deo vendi devota oblaga hec e q
volates statu religi pmittag n aut pmittag vam
obseruare ul pstans statu nob velle obseruare q
si hec pmittemq tue no soluem sent nori eius
pperte q nimis difficile videt s pmittimq
nob velle conai nob velle cogitare Et opa dac
ut pfectionez vite attingamus Et quia absque conatu

et voluntas conandi recedet. Sed utrumque confessor voti vim
quoniam aut perfectum tunc dicitur cum attingit suum finem quia
est ultra vel perfectio. Solus autem humane vite longe
ipse deus ad quem tanquam ultimum finem et summam perfectionem
tendere debemus. Quia volens quod tu apprehendimus dicitur
in perfecta. Sunt autem sine perfectio apprehendimus vite
vita secundum modo nobis hic sumus propter. Secundum statum
quod conatus. Ita absque sine perfectio quorum primo
quod arripienda in proficiens sit ... et hec duo
ad magis et indeficienti studio sit ... et quorum
... quod primum est interiore primum est ...
primo quod diuinum et deuotum ... obediendi. Tertio

attendi de deuotione tu

conatum primo arripiendi quia sic ... ordine ad
venire ... quod ... in vocatione non sine
deo ... alia ... alio ...
... nec illa duo perfectionem in ...
conatus ... sortitur ... Undecimo deuotionem
conatum quod ... voti ... aut ...
... conatus sit ... nos
in deuotione ... nihil ...
... sit aut ... sive absentia
... illud ...
Nec ... quod potest conatum esse et ... conatu
... Deus ... illo ... in
... vide ... dicit ... libro
... sic ... Tertio
quod possit ... sit absque conatu ...
... et ... ...
... illa ... Item ...
... conpeti ... ergo
... et ... indefesso
... quod solo conatu
... voti ... nos
... indefesso perficiendi ...

studio et ingenti conatu p[ro]ffectu indicat Secundo q[uod] d[e]
conatu cum discrecione Tercio dicitur e[st] studio i[n] probitate
amonendi 2 h[aec] q[ue] dominus vero ... sicut ita adhuc
tamquam a radice pullulat omne malum abiciamus
q[uod] duricias ... pauperum Quartus ... assi
mus castitatem ... 2 maxime ... valuit
... divinaz valuerunt ... ita ... abiiciant
2 ... ad finem ...
... in ... sine p[ro]
fectu ... illa non ... in ...
... in multa non est efficax
... ut dicit ... diligere ...
... q[uod] ... diligit
... non ... caritas ... studio
2 conatu p[ro]movenda assumenda ut si quos
ad p[ro]fectum p[ro]movet ... q[uod] licet sint multa
ut ... q[uod] ... bonorum illa tamen singula
... q[uod] ... nobis ... Christo q[uod] ...
... iusticia ... benignitas pietas 2 ...
... caritas Illa ... ut ait ... mane ...
... ille ablavit 2 ... abluere ... p[ro]fectu
... in Christo nobis p[ro]posuit ...
... Ita ... vite humane ... p[ro]fectu
... affectus ... totius ... fecit
... Et hec illa caritas d[e]
qua ... 22 Diliges dominum deum tuum ex tota
corde tuo 2 tota anima tua 2 tota mente tua ...
... non ut ... nos ...
... implere ... quo ... conatu
... Dicit ... 2 ...
... affectus ... 2 ... in ...
... possidere ... vita non potest adimplere
... Christo ... in ... non diligens

dni dilectum &c. Suavissimum cor ipsum cogitare iam no
mo cogat desipere et possibile non [illegible] et tamen hec cetera
adhuc posse colligere et divino lumine volui hec de
hac fragili et erumpnose corpore cognitum fuerit te
aut adimplebimus ut vix dicta sunt fidelis famus
magnificandi dni sui cui miro modo quanto ob
ligatus sit et ad petendum dolorem vix desperatus tam post
modum deinceps adiecit ei unum scilicet ut eum eo
Hic alius est qui totum sui videre sed ad puncti
et voluntatem admonitam et hoc enim perfecisse possibiles
istam vitam [illegible] super illo vos diligentes dni dm
tuum &c. Pro hoc [illegible] ac hoc [illegible] ut omnimo
tus ac [illegible] [illegible] sic [illegible] vix
ta [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] perfecisse
qui [illegible] sibi facta asserit dicens sed [illegible]
continue [illegible] sit dolor et labor [illegible]
mea [illegible] plena te [illegible] [illegible] tamen [illegible]
de cogitatibus obmittendo [illegible] et [illegible] [illegible] dicam
attigisse [illegible] Ceterum [illegible] sit super eum
pax et anima et super [illegible] [illegible] [illegible] bona p
mittit apostolus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in pax et anima et [illegible] super
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vita [illegible] malo
[illegible] [illegible] malo [illegible] pugna malo
[illegible] [illegible] malo [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] primo deo [illegible] malo
[illegible] pugna [illegible] [illegible] tres hostes
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pax [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] pax [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pax [illegible] [illegible]
tres hostes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobis [illegible]

si boni emulatores simus ac si diceret nemo Ez
ut aut in villanoclis adiuitas si nulla ducet
in iquitas. Et eo sicut ceterum malo dispendiose
omissis et peta omnium cessat [illegible] latroci
[illegible] offendimus omnes [illegible] hoc malum dat
[illegible] ut facillime dimitta [illegible] in [illegible]
primam parat peta Ezek 16 Expandi amictum
meum super te et operui ignominiam tuam Dimittuntur omnes
mala sunt [illegible] Marcus 16 Et si mortiferum quid
bibunt non eis nocebit ut non solum mala non noceant
sed et bona [illegible] in bonum Et Conuertimus ma
lo dispendiose operationes et timorose indignationes Et
non tam vilia et prenulla iudico diuina caritate
opera mea tam dispendiosa ut mito timeam ea mihi
actibus displicere et pro [illegible] sue nos indignacionem
subiacere quibus [illegible] subiungit Et super istud dei
ac si diceret ei deus Et caritas mea est super istud
et super celestes [illegible] quia iuste [illegible] istud non videntes
dominum dicat et [illegible] super omnia eorum opera Et ut
nos placeremus et [illegible] mea opera mea placent
diceremus [illegible] Et [illegible] Vade et comede panem tuum
in leticia bibe cum gaudio vinum tuum quia deo placent
opera tua [illegible] et aliter expositum [illegible] super istud [illegible]
ut [illegible] discedat et [illegible] eos quibus [illegible] mea
sunt promissa [illegible] et mea est super illos qui in
regula ita profecerunt ut fiat vera [illegible]
tes deum non super [illegible] volucres sed super eos quos
promouendi ita profecerunt ut sciat deum spiritualiter [illegible]
placi Sermo 29

Ecce elongaui fugiens et mansi in solitudine. Dn
in sermone ... ut ... vos exponens
... Dns q dic posset cu ps Ecce eloga
ui fugiens ac q n sit continua ... n et longe sepa
ut ds posset gestare et vacare expedito vno sermone
... ad viii ... a legis laboris mi ... pse
alti sug ... eius doctrina ... in q vita religiosam
instituit sapiens. Nunc ordo postulat ut exponam
... exemplare ... vita ... po
suit ... ut efficax sit doctrina ... commendabilis vita
... doctrina et vita ... pat mr ...
p doctrina sua instruit nos et digne ... in via
pacis ... vocat nos et dicat vnde
et magis attendam ad agenda q docuit ...
sug ... non docuisse ... faceret. Sermo n effi
cax et viuus ... operis plurimum ... suadibile q
... monstrat factibile q suadet ... ...
dictum ... vita sua ... pone mer
ut et nos ita faciamus dicat ... sua vitam exponi
Ecce elongaui etc ut ... doctrina non moueat ...
te obviat ... duo tangit scz vita sue
monstra ... et ... vite ... i Ecce
ibi Elongaui fugiens / ... adhuc ... tria
tangit sua separacio / 2a elongacio / 3a ... duo
usque in fine ... / 1a fugiens / 2a elongaui
... mansi in solitudine / ... separatu a seculo
... separatu / et valde elongatu / 3a ... bonu
usque in fine ... / ergo Ecce ...
... vita sua nos ... ac si dicat illud
... me videtis facite omnes sicut ...
... eciam ... monstrat scz
magnalia / mirabilia / utilia. Magnalia sic ...

rx Ecce rex venit mag(nus) appe valde 2 mihi mari
q ille rex qui licz in fam ore suo scribit rex regu
2 dns dnantiu ta singulis venit Ppositi ysa vij
Ecce virgo concipiet Et eund(em) mirabilis q q
virgo concepit virgo peperit virgo post partu permansit
Sic dns noster xpi Ecce nova facio omnia Et quid
utilius q q ppt nos oia 2 nob(is) mit oia dimisit
vita mea instaurari ta gloriose i novam Ecce oia
ta mysteriosa pat meo bndcto ph(ilosoph)o advenit dimiut
sunt in magnis i vite sue mirabilibus immutatio
inseparabiliter utilis indolentie veri(tat)e Illa d primo dicit
Bn vabbas 2 abbas venio si ta longe fuis a te bn
dicte inspiro q autem vestigiis sui longe ex tempore
in principii Ecce q nate e et eu q sup modu magnus
sz Bn ta valde adhuc maiore sup se asseruit Et
2 sido patri meo q peu oia temp veteris q novi testa
menti sanctorum miracula et dns operi petri ymedia
virgo chalita sunt 2 mitu stupenda q dimunt ve
nerabil patris dicit Illa mag expecta pducta moy
sen i fendo experimendo aq redit Helisen inmortiua
obadia Heliam lucru mortis i inimici David iaque
irinc petri video 2 ut spondo virz iste sui omni
misteri plenus fuit Et De tertio dic Bn Et talam e hoc
q no solu principib(us) psuit sz et privatis soliatus fuit
ut solu qui erat secretu tulit sz ipsoz hodie seculo
ei(us) maru 2 insit Longum ergo pat iste magnus
mabit 2 utilis ppec ad vim ecce dimidit Et Ecce
elongavi fugiens 2 mansi in soli(tudi)ne mirabilis tamen eg
separacio bn fugies elongavi elongavi solitudi
dmoratione 2 mansi in solitu(dine) De primo ergo Ecce cu inf
tas ne per abrupta vitior(um) cemeret eu q qui i mons
su mundi positi erat. Ubi inter pelem ne siquid d sua
mundi attigeret ipse postmodu i in mare perpetu

tam rotat Et addit Recessit ergo scienter nescius et
sapienter indoctus Sanctus Gregorius Benedictus puer plus
appetens mala mundi perpeti quam laudes plus labori
bus fatigari quam vite huius favoribus extolli nutri
cem suam sic fugiens deserti loci secessum petiit et in
artissimo specu se tradidit et tribus annis excepto
Romano monacho hominibus incognitus fuit ¶ Regulam
tertiam et mansit in solitudine Causa huius intelligentia
corpore domino dispensante quievit sed tamen in spiritu
solus cum solo deo solitudinem peragebat Unde Crisostomus te
solum posse esse inter multos et esse inter multos et tamen
solus sumus Solus enim quisque hominum secreta versus
sed non tamen cogitatus si non affectus principia sed solum deum
cogitatus Cum quo hic est deus nunquam minus solus est quam
cum solus est Et hec de prima regula beati Benedicti sufficiant tan
ta sufficiant Volentes autem venerabilem patrem
nostrum ut dicitur etiam in suis exercitiis imitari primo se
... et elongentur et in solitudine moventur
primo deo seperarem ab omnibus que non sunt deus et quam
deum non poterunt retinere hec autem tria in triplici ...
includuntur de quibus dicit philosophus in ethica sua quod homo
possidet bonum scilicet exteriorum et corporis et anime in
huius tribus, temporalibus anime quam homo potest possidere bon
um vero deo offerimus per votum voluntarie paupertatis bonum
autem deo per votum castitatis. Bonum autem anime per votum obedien
tie corporis per votum castitatis
propter voluntatem Unde dicit Gregorius super Ezechielem Cum quis
omne quod habet, omne quod sapit, omne quod vivit omnipotenti deo
voverit holocaustum offert quod quidem perinet ad eos
qui statutos deo offerunt Votum et hoc tamen ab eorum
qui deo separati hoc tamen oblationem quam inter ea dicit
deus separavi hoc tamen oblationem ... ¶ Huius
qui vos corpus et animam pro nobis obtulit deo ... ¶ Unde dicit
unde super Cantica de beata Agatha ¶ Ideo elege
nunc dicit omnibus quod cogit tribus modis semper
desertum sanctus ut quod propter deum dimisit nunquam adduli

q vsu 2 fructum sup[er]flua estimam[us]. Sunt enim
multa religiosi q[ui] lic[et] deo p[ro]miserint religi[on]e ab vsu te[m]
2 fructu[m] diuiciarum tamen estimant q[uod] dicto p[ro]mittendo
reputat[ur] apud deu[m] ymmo multo melius esset n[on]
religare q[uam] sic dicta estimare. Iux[ta] illud melius
e[st] no[n] vouere q[uam] post vota no[n] soluere. Qualiter ergo d[e]i i[n] p[re]
Collocauit illos s[ed] i[n] religione existentes. Ipsi autem
de religione fecerunt ciuitatem habitacionis. Seminauerunt agros
2 plantauerunt vineas 2 fecerunt fructu[m] na[tiuitatis] hoc e[st] tota copia
fruendi bonis habita in p[ri]mo ante in ingressu habue
runt. Secundo elongacio[n]em p[er] defectu[m] affecto[rum] tamdiu
nos a[m]plius efficacit[er] elongamus quousq[ue] o[mn]ia in
tantu[m] vileant affectu ut valeat dicere possum[us] cu[m]
ap[osto]lo O[mn]ia arbitratus sum ut stercora tamdiu
hoc agere quousq[ue] o[mn]ia vileant in contemptu
a[n]i[m]o ut sic eo[rum] q[ui] religio[n]is p[ro]fessi de[bent] ...
sunt h[ec] plus diuertit plus trahit q[uam] p[lu]s relinque
quabamur nunc plus delectat carere q[uam] p[lu]s
h[ab]ere. Vn[de] cu[m] adhuc retu[m] sunt ut n[on] s[o]lu[m] dicta
n[on] h[ab]ere libeat s[ed] ad s[o]la eo[rum] memoria[m] in co[n]te[m]ptu
2 despectu veniant tunc p[er] defectu[m] affecto[rum] plus
q[uam] prius sumus tam elongati q[uam] p[ro]fess[ion]e religionis ea
q[uam] tracti s[unt] ut relinquimus sic affecti. Tercio elonga
m[ur] a p[ro]priis passionib[us] dilecto[rum]. Contingit cum in die
d[omi]ni 2 in t[em]p[o]re beneplaciti eius visitati 2 illuminati gus
tamus aliq[ua]s dulcedines qua gustata despicit o[mn]ib[us] ce
tero in tantu[m] ut n[on] s[ol]u[m] dicta arbitratur ut sterco
ra s[ed] ut dixi[m]us cruciacio[n]em. Tunc dicere possunt cu[m]
ap[osto]lo m[ich]i mundus crucifixus e[st] et ego mundo. Certe dulce
e[st] ei in h[ab]itacio[n]e cu[m] filius s[e]c[u]li a quib[us] delectabo. Nimi[rum] nouit
sic sap[er]e cor d[e] gustauit q[uod] sit illa dulcedo celestium
gaudio[rum]. Ap[osto]lo illud dulce e[st] q[ui] i[n]ter eos ma
nebant vbi omne q[uod] foris sustinuit. Quarto[m] p[er] co[n]
tinuit s[ed] 2 magis est in soli. Dequo p[ro]cedunt q[uo]d diu[inus] e[st] soli
tudo s[ed] corp[or]alis e[st] sp[iritu]alis. In corp[or]ali magis est cum

rebus autem tamen in inferiori laborabat ab hominibus absco-
ditus et incognitus soli deo. Contemplativa autem solitudo quoque
interiora curiositatem carnalium abstrahit et in solo deo abs-
condit. Unde dicit Gregorius: Claustrum [illegible] contra tempe-
states [illegible] expulsis [illegible] par [illegible] mansit omni
tempore vite sue [illegible] mansit in [illegible] ne ut [illegible]
contemplatione me deus [illegible] advenire turba
quos me exhibuit aliena. Qui enim in hac [illegible]
a malis [illegible] patrem nostrum voluit imitari
nunc est ut et nos corpora includamus spiritus colligamus
collectos in deum suspendamus et [illegible] corpora [illegible]
[illegible] unde dicit [illegible] et metem [illegible]
uno in [illegible] affectis alia loco corpus tuum [illegible] dicit
[illegible] in [illegible] vos [illegible] disciplinae [illegible]
in elevat elevat [illegible] mittam et [illegible]
[illegible] dicit Ezechiel: Ingredere et includere in medio
domus tue et in loco adeo. Ita in hoc [illegible] ingre-
ditur corpus [illegible] in [illegible] aut [illegible] subiungit illu-
de in medio domus tue tangit spiritum collectum. Nisi
aut [illegible] et in loco adeo tangit collectionem spiritum
elevationem que necessario efficitur elevatur [illegible] alio
[illegible] fiat [illegible] potest deus [illegible]
visitabit et visitando potestas illustrabit. Hinc velut
sui [illegible] ineffabili [illegible] nos et nos sibi in quo deo
[illegible] possidet in [illegible]
fruitione dicit David: Rex enim [illegible]
adeo [illegible] nos perducat Ihesus Christus filius dei et
(O) [illegible] deo et hominibus [illegible] memoria [illegible]
[illegible] deo [illegible] et [illegible]
e [illegible]
Benedictus commendat [illegible] fuit in deo dilectus
ab hominibus amatus et omni [illegible] dignus. Dilectus
autem fuit [illegible] vixit et dul-
cissime [illegible]
[illegible] voluntatis et
[illegible]

quam ipsi dum videbunt Incipit a paupertate Secundo despectis
studiis dictis domo religionis intravit quam pluribus secretis
quesitis [illegible] est et ideo meruit indeficientia [illegible]
tem lob zu lidn [illegible] Incipit ab humilitate
Tercio plus appetebat mala mundi experiri quam laudes
plus perfectus laboribus fatigari quam favoribus extolli et
ideo meruit celestem sublimitatem habere quia Omnis se
humiliat exaltabitur Incipit a compassione Quarto
videns religiosos et plures pueros cum magna [illegible]
compaciebatur eius dolori compassione et ideo meruit divinam
consolacionem Quinto Incipit a maioribus quam ipsi maior [illegible]
Incipit a devota oracione quam fructu [illegible] oracione sua
[illegible] et ideo meruit magna fiducia exaudi-
tate quod cum zu Gott humiliat se nubes penetrant
et non discedit donec aspiciat altissimus Sexto devo
agonizabat Tota enim vita sua fuit in oracione et ideo
merebat exaudire Octavo in oracione dierum [illegible]
dierum fuit in oracione et ideo merebat [illegible] divina in
[illegible] et [illegible] sue fuit in co-
templacione et ideo merebatur celestibus revelacionibus illustrari
[illegible] revela [illegible] et fuit in [illegible] loquende et
ideo merebatur ab auditoribus exaudiri Decimo tabu-
la [illegible] abeuntes ore [illegible]
vite Undecimo devotissime finivit [illegible] quatuor signa
[illegible] quod sibi aperiri fecit quam [illegible]
bat moriendi alacritate lob Tercio gaudet vehementer
cum invenerit sepulcrum Septimo [illegible] fecit
ut laudarentur de [illegible] laudabo
te [illegible] quando [illegible] de eo quam [illegible]
in vita consolaret et de eo quod ad se vocabat Octavo
in [illegible] Nono [illegible]
[illegible] aliis [illegible] cum pri-
ma aspiciat [illegible] qui diligit
cum [illegible] Decimo corporis et sanguine [illegible] accepit ut

92 v

se muniret contra demonum malignitatem qui diabolus ministri
ant ... in via hac ... alisto ... in Iob ... di
pone me iuxta te et cuiusvis manus pugnet contra me
Quarto erectus inter manus discipulorum suorum fini
vit. Quidam in morte iacentes qui ab omnibus opi
bus vacaverunt. Quidam prostrati qui commiserunt ...
Quidam ab ipsis ... facti qui post peccatum ad ...
redierunt quidam claudi qui fidem sine operibus
habuerunt. Quidam erecti sicut omnes sancti qui a peccato
sunt liberati et liberi bonis operibus pleni et in ...
... ista ... dicit tamen apostolus ad hebreos ...
missas manus et genua dissoluta erigite et g
ressus rectos facite pedibus vestris ut non claudicans
quis erret ... sicut sanctus. ¶ Quidam fuit ab
... amatus et propter multa beneficia et miracula que
fecit inter eos. Quorum quidam fecit ... quem ...
... non ... de illo exiebat ... absolutus ...
... ut ligatum ab hostibus vidit mox ...
hostibus est solutus. ... amicis ... ceteris ... in
quo erat potus venenatus ... crucis ... cui
ea abore ... sicut ... monialibus ...
... non cohibebant ... eas ... [illegible]
... absentia ... Quidam operatus
est ... ad morem ... Quosdam cum
... ad vitam ... sicut monachum ...
... non ... Quosdam in morte ...
... sicut monachum ... exivit ...
... Quosdam post mortem sicut monachum
... sine benedictione ... Quidam
... in maiori ... sicut ... sicut ...
... cum ... videt ...
... sicut ... ex monialibus ... sicut
... sicut ... puerum ...
... liberavit ... sicut ... ¶ Vero
igne sicut ... igne fantasticum extinxit ...

omni mundi dignus fuit licet enim annos vixerit re-
cessit nobiscum tamen quoad remansit. Primo quantum ad o-
dorem sue fame. Sicut enim post poma adscissa et
post aromaticas species remanet odor ipsorum sic post
mortem sanctorum remanet nobiscum odor virtutum vel
ut dies mei tulerit sic ramos poma plantas.
Secundo quantum ad dulcedinem sue doctrine. Sicut enim apis
postquam de alveario evolat nobis favos mellis relin-
quit sic beatus Benedictus recedens de corpore melliflua
doctrina mundo reliquit. Ecclesiastici xi. Brevis in volatilibus apis et ce.
Beatus enim Benedictus fuit apis ratione virginitatis et fuit brevis
ratione humilitatis et fuit volatilis ratione celestis conversationis
et fuit dulcis fructu melliflue doctrine. Tertio quan-
tum ad lucem sue vite. Sicut enim sol occidens dimittit
nobis lucem stellarum et luna nobis illuminat sic beatus Ben-
dictus occidens per mortem in corpore dimisit nobis lucem
in salutarem regulam que illuminat religiosorum monasteriorum
... tamen nisi lux ... antiphona ... et ea et sole sic
et ordo monasticus multum obtenebratur quando in ...
... apparet. Quarto quantum ad calorem sui fervoris.
Sicut enim ignis in clibano vel fornace extinctus
remanet in calore sic beatus Benedictus qui fuit ignitus
... sua et ferventia opera. Ipse enim per mortem
corporis extinctus remansit per eius calorem in modo ...
... affectus ... candelabris ipse enim fuit similis
... quantum fuit ... subtilia et celestia ... et fuit
... quantum fuit ... et inflammata ... et fuit ardens
in ... quantum fuit ferventia opera

Missus est angelus gabriel luc. i° contra diabolum z dicitur
ut ait Bern. contra diligere mat. log. gestat
quod tu demoni Deo eo ipso quod deum portavit
in magno cessu sit magna gaudium z magna decepit magis
quod procedit cum fecit bus actor possessus intelligere quod addi
ut tractatores donec narravit sicut angelus de legatione
Nihil deliberationem consensus incarnationem dei accepto
primi fuit cum fecit bus in quibus angelum sua legatio
perornavit quod i° ... fiet istud in quo beata virgo deliberavit
hic i° ... Ancilla domini magna consensus incarnatio enim
ubi fiat mihi i° quod deo denegavit ubi infelina ...
deus accepisset si non prius consensisset nec prudenter
consensisset si non mature deliberasset si non angelus lega-
tionem obtulisset ... legatione vero in tempore nostro dicitur quod est in
gratia legatus tua audit ea audit z peccat in ea
ostendit non deo ea acceptissima honoribus fructuosissima
sibi meliori sanctissima primo dico quod fuit ea deo ac-
ceptissima quod ad opus ... dei elegit eam ...
ratione nec dubium cum deo fuit gratissima quod eam ad ta-
sublime opus ex omnibus z prius elegit quod ipse
tegnostensis dicit primo psalmo 20 placuit deo ut
me eligeret / 2° hec legatio fecit ea nobis ... fruc-
tuosissima ... non erat tam copiosus fructus ...
hec admonita in maria ... fructum quem ... est deo
... sit recepta ... illud ... videte quod ...
... laboravi sed omnibus ... veritatem / ... 3°
... fecit eam sibi ipsi sanctissima ... corpus z ...
... scilicet quadam ... / 3° ...
virgo per legationem fuit deliberato et ... ad
navit non enim ... ut eva ... ad legatum ...
... morose deliberavit ...
tabat ... ista salutatio ... dubitavit ut zach-
... legue officio ... sed ...

(margin) hec legatio ea profecit
... non cum
pro deo acceptissima

(margin) 2° fecit eam ... fruc-
tuosissimam

inclinavit dominus quo fieret istud Tertio consensu inclinat
deus Ecce ancilla domini et sicut tu dixisti Quarto ex-
nans consensu scilicet cum consummata humilitate plena credulitate
affectuosa cupiditate via humilitas ecce mea apparuit quam
regina celi et terre eliget ipsam se ancillam nominavit
plena quoque credulitate in hoc cognoscitur quod dixit fiat mihi secundum verbum tuum
affectuosa cupiditate ideo quod dixit fiat quod est verbum optatum
Et postquam sic consensum dedit se incluis verbum incarnat
ostendisse ex benedicte matris tempore quorum omnibus non mulie-
ribus maledictione tempore subiacebat sicut non in concep-
tione pudore in pregnatione labore in partu dolore Sicut
ta dominus conceptionem abstulit et eorum gratia sua tulit
Ita ut ait Bernardus fuit beata virgo sine pudore secunda
sine labore gravida sine dolore puerpera secundum Bernardus
primus nunc videamus quomodo incipiebat scilicet legatione de
liberatione consensus inclinatione dei quod in presentem nostrum
creature omnibus non quod unus sed quam constitui super dicta
quatuor sunt premoti ita ut quod deus umquam placaverit
eadem vero convenit ipsa quatuor tulerunt quod
per ordinem prosequitur Primo dicatur quod magnum con-
silii angelis ad singulos et ad omnes suas legatores
mittit nullum excusans nunquam suspiciens teste Iob qui dicit
sunt numerus quomodo effulserit lumine eius hoc est lumen et vo- gre
cans sive habent aut legatorum quam gratie convenit
tiorum sunt potentissimi tinta septem natura Primo deo committit
ad nos omnes creaturas que nos commoneant ut ad deum
conversionem et ei ut dignum est adhibeamus Ita incog-
nita fuerint si quod aliud assumunt non ut habet ei potui-
bus tamen et ad hoc sumus tanto obligatores quanto
pecatis dignioris sunt Sapientie et magnitudine spe-
ciem cognoscibiliter poterit creatorum videri Sunt autem
deus per creaturas vel cognosci non ut gracio ad beatum Iob

vz interoga iumta z docebit te z volatilia celi z in
dicabut tibi loque tre z rndebit z narrabut pisces
maris. Sermo sugus. Ecce celu tra mare z oia q in
eis sunt undiqz m dicut ut ame te nec cessat di
cere oibz, ut sint inexcusabiles. Interrogavi mud
de deo meo z dicut m oia n sum deus tuus qre sup
nos. Ser. Cruciss educit oculos ad oia inferiora cad
ere si no caveat q vel nos in pprios sruit ut sui
ut inadvertes. qda sit calcaria ungenciu quodamo
ad cresti amoris. Scdo legat ad nos mittit deus
sz sacra scriptura q cunti clat oibz dabs suis ut ad
dm me gtendat. Sermo cc. xx. di. Vana scriptu sit
simili q nos vel psuasioe vel exhortatoe amatos
pmissioe stimulat ad dm. na ut ait aplus ad
Thi. Ois scriptura divinitz inspirata utilis e ad
docendu ad arguendu ad corripiendu ad erudi
endu in iusticia dei pomis theos mos sit scriptu
stimulat nos ad dm. Sermo ad apls z Cor. v. pro
legatoe fungimur tanq deo exhortante pnos. Obse
cramus pro xpo reconciliamini deo ut cu ipse pro nobis
mortuus sit. Decto q vivit ia no sibi vivat
sed ei q pro nobis mortuus e. Ezo. nunq e ipsa natiq
sed oibz hesternis nunc in hore rcessat ista bona
suggerit z mala sugillat. Tedeus i cuiusz duolz
ut ad dm veniat. Sermo pu. Circu nescat sine culti
sibi audis ipo no docet vapem sermone sugillat. Ani Bu
ncerasat s oibz ipo z infidelibz si no diligit dmu
dm suu clat nempe ut q ei ignato enata z ignota
iusta rom ex extato corde illu dilige debeat autem
s doble no ignorat. Sermo. e coppa cade dno prop
dic suggerit. f affirmatum q e vis si vide ut alar
hibeas. negatiun f q e no vis fieri ala ne facias ut
pl h duo omnibz aliis tacentibz ad dm veniat an cu
cut z sup oia dona i fs amoris salute nob nunciat in
cessanter. Tercio q n. bom digne utitur meti suggit

dic loquitur dei legatur dei ad se formula Simo Bernh
Si intus auditus fuero vox tacentia iustitia suadas que
stagnanti suasio salvatur et in presto primam terminis
motibus adiectis et sparso quida nec tibi cogitata
putes intus cogitationum dicit enim Bern Cum mala in
corde versamus mea est cogitatio si bona sermo dei
in corde meum dicit ista audit accepta quod habet tota lectio
dicit nos deus id est Bern Re Sicut columba et vide quod tradat
ei qui misit me sermone Ut Josue Et in magis
locutus est sacramentum 2 id Josue Et absit ante ut dum
diligimus hic pleniter dicit et non facit quod sine dolo
re dei non potest Quia enim multitudo facit primum
vobis iudicii in die Quodlibet mandata domini omnia fece
rit quantum quod deus non gerit permissio perpetuatorum
hic deliberatorum Non secundum primo principale quod est merito
deliberatis promoti scripturis deliberemus utcumque expediat
ut domino suadeat ut alicuius fructus proderemus ducen
tes ad memoria huius vite breuitate futuri etiam eternitate
in ferre in salutate celi iocunditate miserie bonorum
eternitate superiori prosperitate domino in penitentes dei
sublimitate qui cum diligenti consideracione comparamus adiu
uantem In cuius sic in corpore modo dignus minus utilis
vel dulcis quod ut domino suadeant Ita cum dignus fuerit
quod ei qui dedit nos nosmetipsos celi terram mare
et omnia que in eis sunt vel huius operis hic addidit promit
tes bona infinita per celi possessione sui ipsius eterna
fruitio, an cum adest scilicet dignus quod ei qui solus
super nos et deus non creaturis non fuimus cante iocundum
et fuimus in miseriis et digniori et ecclesie inferiorum ma- ^[fuit]
ledictum sit quod per Johannem dicit maledictus qui fecit indig
nis scilicet ignominiosum non habet deum qui fuit digna Quia
vel est utilis non ut domino cum fuerit digna et fuia
mus hic aut utilitas ut pauci nos gloriatur

nota 3 partes

consistit in omni malorum evasione et omni bonorum consecu-
tione de quibus duobus dicitur primo pal. 18. Qui confidit dn(o)
in veritate cum sit dicit Augustinus cui placet te inclinari.
Ideo nichil delectabilius quam adherere et servire deo unde dicit
dicitur nichil dulcius quam insistere in mandatis domini. Et
ps. Dulciora super mel favum Item ait dicit veritas
Iugum meum suave est et onus meum leve. Sed dicunt aliqui
quod gratia vitam promittit impia ponitur quod legem
et preceptum promittit in via vitis quod ipse causa adsuetudo
fortassis nos cogeremus. Et dicendum est quod consilium inch-
oatur per quod nos velle servire deo proximo et sovereignmus
qui facit quadruplum dicit ubi illud sed et Cato et vide
quod feceris ac si diceret Considera quis sit cui sit quod offe-
ras qualis primo considera quid sit et cui votum tuum offe-
ras quod unquam non deus possit tuo possessus sit interi-
us et debes tui si merum servire [illegible] sit corporis nostri
in mechana Secunda sicut dicit vel dicit displicet a
debet et stulta promissio illa aut promissio est stulta
et infidelis quam promittit et non solvit. Tercio Considera quod
sit quod offeras et sit omnia quod non sit deus quam interesset
dicit in claudit quod sit nobis corporis et ad [illegible] aut offi-
cii paupertate vero [illegible] propria voluntate corporis
castitate Quarto considera quales offeras pedem tui et hoc fa-
ciendum est cum triplici cautela sine omni revocatione
operis expletionis perfectionis augmenti Primo dico quod
facimus deo votum vite nostre sine omni revocatione ut
quod semel cum tanta deliberatione obtulimus nunquam ad nos
revocemus quod quoniam oblatum sit deo quod tempore et ad tam
non nostra sed tamquam eius cui ea obtulimus Item deut(eronomium)
Cum voveris votum domino deo tuo non tardabis reddere et ut
vir illud aut deus deo fuerit est si moratus fueris repu-
tabitur tibi in peccatum Qui voluit revocare absque [illegible] crimi-
nis aut semel concessa et deliberans tacitis consensu et sta-
tus sit promissum et ut dicit hoc nivola et non vovit
quod post votum promissum non solvere sicut tamen [illegible] ne

impret, nobis deus illud Ier 2 Confregisti iugum meum
rupisti vincula mea et dixisti non serviam. Et oblato
de proventu nostro non solum non ... sed opere explevimus
non solum lingua promittentes sed vota nostra opere et veri-
tate adimplentes quod tunc valet factum sed in subsidiis
de voluntate non nobis non aliis sed soli deo utilius sicut nobis
tamen valet perditum quod faciendum monet apostolus dicens
nemo quod sibi utile est faciat sed quod magis alii. Ter-
cio vota nostra domino promissa sollicitamus cum augmen-
tacione ut de die in diem vota nostra augeamus. Nam
ut ait Bernardus Nulli dum in eadem statu esse conceditur
et non firmum est aut deficere ut proficere non stare potest
in eadem. Nec quod deficiamus necesse est ut proficiamus non quod
intendimus assumere ut quod hodie fecit quod potuit cras
faciat plus quam possit ut quod heri vadere cadendo profi-
cit superaltum tamen dicta duo hoc non est discedens
in gradus transcendere sed dicimus hoc augmentum inter-
fici oportere ut videatur in nostra hominitate spiritualitate pietate
et bonitate erimus et perficiamus ut quod heri in totum
deum dileximus multum humiles fuimus hodie plus
diligamus plus toto deo humiles appareamus nam
cum tali augmentacione non solum nostrum obsequium
non agnoscamus sed potius alienat ut cum patre In
via testem dicit ... in diebus diviciis ... Re-
post dilectatio mea ... deliberacio consensus intimacio
dicitur accipimus inclinacio visitacio nam perfectiora electa
veritatis vivit et amplexu dicens Esse assumpti quo-
que vocat tamen pauciores verbis Deutero 28 ubi dicat
vovit plenus benedictionibus. Est autem hec benediccio
maledicta evacuacio singulis operibus tollatur maledicio
aut hec prima benediccio evacuatur. In duobus consistit
sed in laboris fatigacione et eius laboris frustracione
de quibus dixit dominus primis parentibus post peccatum In
in sudore vultus tui vesceris pane tuo Gen 3 et sic labo-
ris frustracione terra subiungitur Cum operatus fueris terra
non dabit fructus suos hanc maledictionem aufferet

dns cu venit ad aiaz afferens secu bndicioz
vt9 vsite laboret sufficiu-e z cu magna sunt
tificacoe vsq ps vs ad Tam sperant in dno mu-
tabunt fortitudinez assumunt pennas ut aqle c
rrut z no laborabunt ambulabunt z no deficient
z e ca qz dns existens cu eis optat labore z io
no lacessunt ppt qz deus vot nigu dicens aq tol
lite iugu meu sup vos d hac bndicoe dicit
Cm zo Ibi dicitur q uisti amica venire ad te z dixit
bndicat te deus cu introitu tuu meu Beata
bndicio cu deus venit ad aiaz qz securidi ampli
a9 qz statu eius pnia admittu dia praeg in
Tudulis n indi pnia agit totu die incoru
apud dnm d quo dr 2o Reg Iter e qz qua
ecco qz no cumulet omia in talibus coopant in
bonu d hac bndicoe dr Gen bndixit eis dicens
Crescite z multiplicamini i imitabilis multiplicite q es
enim pnia lz fieri qz sit ex magis possiq ut
qz faciung quolibus valet Iz bndicio qz secu au
fert deus e sint qre colla offens singlis qz
secudum qz plus inig ad qm se disponit e fid
lig z fimbrig dno se quingit ut illud ps
Dedum magnitudine opu eis visitao Sanig dim
sitate dit Gn Gen dz pruariis depositis due
bustu dute pncie vacui dimisz audiuig in
armatas carie cauitez grauis mutauerit
vlam z ino uistae vecundi fecorsi ste due pe
tat ampliexs e aflulis d lectent ut vo indo
z ingens mediu se excipbeat virzsti qz qui viator
z flabo ind grab variab secu afferat dns tr a
Ave Maria gratia plena dominus tecum z dic Bn alius Sermo
Amiugit noua legaco angelo gtuucle z no
ua vbo pffessa vtute noue saluta9 hono
rat absqz antiq excludi maledco in luez
z noua noua materz accipit bndicio In vbs

q̄ sociat cu sabundis dulcissime sine ponit q̄bus
gl'osa virgo maria misce comedat | primo in lau
dacie z salutat apulissima vita i noticia | 2o
autum copiosissima sufficiencia | 3o agnic⁊ plessi
sim effluencia | 4o dignissima dei pnda | 5o
astatus su excellentissima eidencia | 6o afruct⁹
sui utilissima magnificencia i que | z aliud z
| gra plena | 2o i dns tecu | 3o i bndta tu i mulierib⁹
| 6o i Et bndictus fruc ve t. | Hec q̄ sponia laud
pardme osaites primo di nis q̄ gl'osa virgo comedat
z laudat pbsc q̄ z aue apulissima vice ingen
ex sz saluta° tantoz gl'iosioz ipi virgi aedbuit
qto rarioz in scriptura inveit in omni enim tex
tu vetis testamti n̄ in q̄ potuit va^t appli | Ius
n. sine ve crudi exordio e inuets ut infimus eo
vita e vinig dici sup tirom, Di n aug q̄ sine
ve h⁹ e sn cipa aug iusto ordine dber ve esum
pca ut sepe solz fieri i tlli^tes | Et ex hec sola imu
nis fuit ab omni macla io q̄ soli h nova dea
e noua saluta° Dauit d'ffuai | Est aut dr ve
aquo, fuit liba vga sta s ve culpe originalveial
z ve culpe mortis d p° ve di le ve m mater
mea ut q̄ me genuisti viz⁊ viro viz distoz
die nrab n z discordias qliz s̄ouis gaupisit
adversus carne z tanto adversus sp̄m aborigi
nali pcco geinma q̄ in nb tutissime opposuit
2o ve di | Ama ve nob ex paradiso h n ducia
li ggreue pt dia le u mult sanctificat | in vo
pine p° q̄uaas sa a yb mor' Ano peccauit | Et
lo hoc ve pueidlibg por sui | 3o ve dia | Ose
vecis ex nasserit oime | Et vm | le vecis cu
recessio abeis q̄ d moetlibg petis ex intelligi ex
n degamb ut nos ado rcadimq̄ i cu culpa h a
mittis mortiu petoz Deulig at tbz ystis ve dia

Apoc. ve ve ve habitantibus in terra. Hic non dicit. Ideo au-
divi vocem unius angeli volantis per medium celi dicentis
voce magna ve ve ve omnibus habitantibus in terra ac
si dicat. Omnes habitantes in terra in peccatis sunt ali-
quo istorum trium ve. Quod ut plenius et planius videatur
sciendum est tria genera peccatorum scilicet originale veniale et
mortale. Ve primum sive secundum et sic exclusore gratie illis
habentibus ve inmanens interminabile. Sic exclusore iustis
non malum emanans in perpetuum. Ideo predictis tribus
generibus peccatorum tria sunt distincta. Debentur tria genera
ve iuste distincta. Nam originali peccato debetur
ve limbi in quo omnes habentes peccatum originale
excluduntur a visione dei. Peccato vero veniali debetur
purgatorium quia ibi consumpta peccata anime a suis
venialibus deprimuntur. Peccato vero mortali debetur infer-
nus non ut illic punientes purgentur sed ut semper
crucientur. Cum igitur beata virgo nullum predictorum peccatorum
haberet ideo adiudicabat ei angelus quod merito deberet ab
omni ve puniente excepta persona aliena licet non
ut doctores dicunt ad limbum descendisset hoc non
fuisset propter culpam propriam sed propter infectum naturae
ut eo dicit patet quod hoc idem factum fuisset quod deus
propter eius filia celestis regni ianuam homo dei aperuisset
Possunt autem quatuor causae assignari quare beata virgo
novo salutatur que debuit ab angelo salutari propter
veritatis et clare cum professione nove virginitatis in ve noctis no-
via conceptionis nova creato. Prima causa dicto propter quod
beata virgo novo salutata sive nova salutatione habet
ut tali culpa eius in genere maledictorum in benedictionem
tractans quod pondus mali in ipso inicium fuit in scilicet
hunc esse non preservatis mulieribus debuit et hu-
iusmodi dictis confirmari ut in illa vocem eva in
[illegible] in principio sua in ave merito debuit ab ave.
Et autem tantum malum peccata in sensu primarum in

gratie sic mundus de sing Sua n(on) lux vita exultavit eua
ladmab maris gaudiorum porat in ventre maledicto eue
in benedictio mutatur male ¶ Tertia ca(usa) q(uia) pro hoc beata virgo
noua salutacione ab angelo salutata e(st) noue virginitatis
adinuencio licet n(on) invite sunt virgines quia contra
illa tn pponitu huit sic manendi vir Sed Beata vir
go quibus ea docuit a q pagina instruxit ut virginitate
duo placeres dicit n(on) sug pannes q virginitatibus sue
votu emisit hac tngdacone mt posita si sic foret
beneplacitu voluit pre quod angelo salutati tendit hui
dicens quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco i(d est) cog
noscere non propono Et quia ante ea nec virginitatibus votu
emisit ideo pro hanc noua zdo gratia z insolita ad
inventio noua salutacione ab angelo salutata ¶ Tertia
noue salutationis e(st) noua z prius inaudita conceptus
concepit n(on) virgo nec de viri semine sed de spiritu sancto genere
in quo nec forma sit visa e nec hec saltem z
hec e quod premisit angelus virgini quoniam quod nascetur de
Spiritus sanctus superveniet in te etcetera virtute concipies
virgo permanes post conceptum ¶ Quarta ca(usa) noue sa
lutacionis e noulis z insolita z omni stupore admirati
dus quia non n(isi) beata virgo peperit cuilibet de plebe
nec principe cuilibet magnum huius magni sed deum
vim q fecit mundum de hac nouitate z ineffabili sic
poc dicit Ber(nardus) Si adiciat alius quod excellentius
matrem e q ia pariti ligno z si angelorum sic dignis
extollere laudibus dignem matre non ausi sed
ipa e sui vite virginibus gloria singulis et excellentis
sima progenita q filium suum eundem q cu deo patre
hre meruit omnium Ex hijs et quatuor novitatibus
gloriosa virgo noue salutationi que debuit salutari
¶ Legitur in predicto themate e(st) modo sic agricia in quo
inuenit virtutum copiosissima sufficiencia quod erit int
pretatio eius noui eiusdem declaratur ¶ Maria n(on) int
pretatur mare habet aut mare sex proprietates que

spualiter intellecte mare que ut xpc quod amari maria
dicta e describit in in libro de naturis rerum sic mare e
collectio omnium aquarum tam dulcium quam salsarum fossorum omnium
fluviorum subsidium incumbentium refugium itinerantium compendium
laborantium liber. In huius maris comparatione omnium virtu
tum cumulus glosa super Cantica plura quia prima pietatem
sed collectio omnium aquarum Et est in cumulus omnium virtutum ac
exponit Et aut subiungit tam dulcium quam salsarum
e fuit quia non solum virtutes dulciter afficientes habuit sed
eo compassionis amaritudines quibus materno affectu omnium
miseriis compaciebatur sicut in paulo videlicet misericordie
dicte dicitur precipit Eccl. misericordiat et non vexor quia
magis amaris. Contra hanc virtutem statie omnium beatum dicit
Ambrosius exponens illud Eccl. Vas auri solidum et adorna
tum omni lapide precioso Et vas est xpc dum tamen gra
nera auri xpc statim exponencia solidum xpc omnium ma
lorum resistencia ornatum omni lapide precioso quod omnium
virtutum confluencia que pulchre nobis proponit Eccl. v
ubi dicit Congregentur omnes aque que sub celo sunt
in locum unum Et sequitur Congregationes aquarum vocavit maria
ac si magistraliter dicat in maria virtutum et in gracie
eo bullent congregatio omnium aquarum i collectio omnium virtu
tum est maria. Et clara dicit mare Et impetus maris dispo
tio subiungit caput est fossorum Caput xpc aquarum est
fluctuat fossorum xpc earundem aquarum confluencia quod dicit
bernardus tangit Ecc. ubi dicitur ad mare unde exeunt flumina
que ad caput redeunt putat quod nos ad fossorum Hoc beata
virgo caput est omnium gratiarum quia quicquid boni accepimus nobis
fluxit Unde Bernardus Mechthildis necesse habet voluit quod per
manus marie non transit. Clamemus in omnibus filii nos
indigemus ut olim in magno aliquid accipiemus datum est ex
marie quicquid salutis quicquid gracie accipimus ut pillas
daret nobis quicquid gracie accipimus quippe quod non sit nemo nobis
dare voluit in prima Et de marie non solum caput aquarum
sed et fossorum per ministerium Et cum alia flumina que ab
ipsa nobis fluxerunt debemus eandem fluctuare gratias dantem

aquam effunde ut ubique iterum fluant. Unde ad mare
unde exeunt flumina revertuntur ut iterum fluant. Non ut
mihi hanc quod dicitur spectat sed ne ad spectat quicquid
ad eam tuleris. Virgo et eius differt. Unde Com pla-
ne quoque cessat dicitur ubi veniens non fuerit. Et
mare est subsidium in navibus sic beata virgo in necessitatibus
subvenit universis et quibus singulis ... et sub instat
Bernardus in publico clamat ad nos qui concupiscitis
venite ad me omnes qui concupiscitis me et generationibus
meis adimplemini. Unde Chrisostomus sinum aperit omnibus
ut de plenitudine eius omnes accipiant captivus redemptionem
eger curationem tristis consolationem peccator veniam iustus gratiam
angelus leticiam filius maris substantiam, Dominus ... omnibus
gloriam. Et mare est compendium itinerum longissima-
rum via super mare volentibus peregrinari. Sic beata virgo
est nimium compendium quod ipsa magnum nobis itinerarium fa-
cilitat et volentibus per eam gratiam obtinebimus ...
sine ea nobis oporteret longissima vite spacia labo-
rare hinc. Unde aduocata nostra promisit se peregrinan-
tibus quamque iudicis matris sinum et fide salutis nec nego
... non pati repulsa possumus dum an filius
matrem an pater filium ... filius ostendit patri
vulnera mater filio pectus et ubera non ulla potest esse
repulsa ubi tot concurrunt caritatis insignia. Gratia
... plena in quo gracia tanguntur ...
nissima super effluencia ... Unde legimus
in actibus apostolorum Stephanum plenum gratia et apostolos reple-
tos fuisse spiritu sancto sed longe differt Maria quia non
ille ... plenus ut in eo haberet plenitudo divinitatis
ut in Maria non illi quibus plenitudo spiritu sancto quemadmodum
Maria ... nunciat angelo plena gratia
non ut dico super veniente nobis fieret sed plena ...
dicit plenitudo gracie in ... ... magnitu-
dine latitudine gracie ... dico plenitudo ... plena
angelo ... nunciat consistit in multitudine gracie

habuit in omnibus gratias et cha[ritatem] quam ceteri [illegible] Ecc[lesiastic]i In me
omnis gratia vie et vite [illegible] Lectio [illegible] mane [illegible] se simul in-
fudit plenitudo omnium gratiarum [illegible] in bonis agit [illegible]
[illegible] nos sit de maria [illegible] plena
fuit gratia ut non [illegible] ei [illegible] fuisset. Et gratia
plena dicitur propter gratiae magnitudinem non enim excelsior
sine [illegible] gratias [illegible] habuit [illegible] in maria [illegible]
habuit [illegible] habuit [illegible] Non [illegible]
[illegible] eternum et maximum gestabat
in utero [illegible] eternum [illegible] super angelos [illegible]
[illegible] habebat. Et gratia plena ab angelo
dicta est propter gratiae latitudinem tanta superabundantes effluxerunt in
plena erat gratia ut eam in celum et infernum exten-
deret et in terram. Et hoc nobis insinuat ita dicens
Operatus est deus salutem in medio terre [illegible]
[illegible] in medio appellat ad illam enim sicut ad medium
respiciunt et qui in celo habitant et qui habitant in inferno
et qui nos precesserunt et nos qui sumus et qui nos se-
quentur et nati natorum et qui nascentur ab illis. Illi qui sunt
in celo ut resarciat, qui in inferno ut eripiat, qui
nos precesserunt ut prophete fideles inveniantur [illegible]
[illegible] ut se nobis mediatricem [illegible] nobis et [illegible]
beat moveat et promoveat ea [illegible] super efflu-
entia copia et immensitate gratiae. Alius de annunciatione

Dominus tecum [illegible] Dominus [illegible] deus sit tecum omnibus
sanctis [illegible] in progenita et singularitate cum ma-
ria [illegible] tanta [illegible] fuit ut illius
non solum voluntate sed et [illegible] sibi [illegible] ac de
sua virginis corpore [illegible] sufficeret ut [illegible]
unus Christus fieret [illegible] nec tota [illegible] non tota de
virgine tota [illegible] et tota [illegible] sed non duo filii
sed unus utriusque filius. Et sequitur Dominus tecum [illegible]
filium [illegible] ut [illegible] splendorem
filii sui valeas sustinere filius tecum [illegible] ad [illegible]
[illegible] mirabile [illegible] miro modo [illegible] sibi de

/ qua[illegible]

[illegible]

sedat uterum tuum et efficiat virginale sanctuarium. Spiritus
sanctus tamen quia virtute corporis sanctificabit te ut sola
deus digna dei filium parere parere. Superveniebat ergo tibi
bus prolis angelice salutacionis. Dico quod aliquam
et pessimi fuit et deus tota trinitas cum maria
quae prestat sublimitatem ut corpus fecundaret vitam
sanctificaret animam etiam deificaret in quibus
tribus ipsam super omnes creaturas in vicibus subli-
mavit ita ut corpus in supremo statu sanctifica-
ret animam in supremo deificaret. Suprema autem
fecunditas est virginis inter fecunditates quae flore virginitatis
habere meruit cum fructu fecunditatis. Nam quamvis primam
filiam visa est hec habere septem. Sed non virgines
quae ex india et conversionem virginitatem sed fecunditatis
fructu caruerunt. Sicut est fecunde coniugate sed virginitatis
flore perdiderunt sed illa in se est quae flore cum fructu
habere meruerit pariter matrem virginem atque matrem habuit.
Sicut bona est fecunditas coniugalis sed melior casti-
tas virginalis optima autem fecunditas virginea sancta fe-
cunda virginitas. Secundo dominus cum ea ut vita eius sancti-
ficaret et hoc non simpliciter sed in supremo. Sic autem sancti-
ficata ut suprema fieret multis preclaris sanctifica-
tionibus et completa et optima usque ad ultimam consum-
macionem. Prima nam sanctificatio contingebat in ventre pur-
gacione. Secunda in virtutum exercitacione. Tertia Spiritus sancti super-
veniente. Quarta in filii dei concepcione. Quinta in eiusdem filii
educacione continuacione felici consumacione. In prima sancti-
ficacione fomes fuit originalis ex ipsa culpa sancti-
ficacione potens erat non peccare quia non est incli-
natus. In secunda firmior fuit confirmata virtutibus quibus
umquam sese tam sublimiter exercebat. In tertia excellebat
etiam in statu innocencie Adam et Eva cum esset ut posset
libere non peccare sed in cum hoc concessum ut posset

peccare q post sceptionē neqꝗ extitit ꝗvia
In cuius sctificatione excellebat anglos q lz cont
firmati et nllatenus possent peccare nō tn po
ssent augere meritū ut maria Inqꝫ scificatione
ita appropinquabat se deo ut nūquam pura tanta et
tanta se plitudine referret Cuius quod post ca
pe capiat capiat qui huiusmodi scificata fuit
3 vita virginibus gloriose Nā deo testante anglo
fuit cū maria et cū eius q̄ dominus dixit tecum
ꝑ excruce deus q plenitudo diuinitatis habitabat
in ea corporalis ita in ipsa fuit deus ut nil sp
per nil intelligeret nisi deum deo plena dic
to Sicut lana candidissima nihil colori dealbata
cū infiat sanguine cochilii ut murice dicitur
in purpura Sic spūs sctūs cū in corpore
veit ad virginem qua prius plena fuit q verba
et et ipsa sine tactu viri et in mixta ut nō sit
q fuerat sed purpura vissima ad indumentū
et gloriam summi regis diuinitatis ab aptissime dedi
cata ut nulli deinceps vti ea vsui feminea licuit
nisi deo Et nullis ea vsibus sed ipsa materia pa
diuinis ingl illustrabat visitacionibus que tota re
uerat sctis sēa gratia tota intraduerat diuinus
amor ita ut in ea nihil esset qui indamg vio
laret affectus Et cardor ceterinūs et ebetas ꝑs
si amoris hūc deamicij dicitur dicit Sicut aqua
uncte sole perhibet annecta q perfudissima di
one splendore lilia quod cordi q dei posset penetrauit
abissu ut q in sine personali vnione cāte eo
dico patiente tanta illi mirabili vidat inmersa ꝑ
eius meruit velut flamma tingi et capiti vnde
quodque et circumfundi et tangi ipso diuino igne excludi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

ut autem evidencius videatur, quanta sit virgini excellencia deus
patribus tractus fuit cum maria. Item. Unde ita
dicitur. Quatuor modis ingessit deus omnibus creaturis
primo contulit tam bonis quam malis magnificam in bonitate
divine essencia per quam omnia esse acceperunt. 2º ingessit bo-
nis operatore agens in ipsis virtutes operata ut opera
opera dei non otiose cata sunt nec causas sic mali
et quibus licet deus sit principium sed ad iudicatum. Tercia
elegerunt accepte ut sempiternis temporibus alimenta
infusit. Hic et plerisque bonis illuminate quibus
dignitatis, prorsus nobilitat et principes efficiat suorum
secretorum. 4º ingessit uni tante videlicet virgini marie,
precipue quam idem est. Quia illa sustinuit et continuat
dilectam et vix audat apparere tante dignationis
immensitate. Habitat deus in angelis sed non est eius
tenuis habitat deus in virgine cum qua unum re-
lucet receptum. Et hoc cum angelus salutando virginem di-
xisset dominus tecum hoc insinuare voluit quasi dixisset
ipsi quandam excellentiam cum eadem esse voluit spe-
cialitatem non sic per patrem potens est in celo et in terra
subveniente miseriis miserorum vel clamet ad dominam
et regina virgo advocata et adiutrix diceres sed cum
virgo ita dignata est, ideo merito hoc alta est.
Tercio qualiter in angelica salutatione sic benedicta
tu in mulieribus, in quo commendat ab excellentissima
statu suo conveniencia per benedictionem nam simpliciter benedicta
sed pre omnibus mulieribus benedicta predicat. Est ergo sciendum
quod est quadruplex benedictio quibus benedicta dicitur a benedicta
scilicet maledicta evacuatio secundum quod magnus sanctus gratia
collatio super excellens est collatio donum cumulatio
quibus omnibus benedicta dicitur scilicet. Prima est benedictio est

maledca euacuata fuerunt in omnibus filie eue exceptis
ancilla matris et multiplex maledccio Erat enim ma
ledccio sterilitatis quam deus ampliando in prolis suscipie
do multiplicavit in gaudii pariendo gestando dolores et ac
bitatis imponendo Quomodo dicens erat maledccio ste
rilitatis ut patet ex lege humana viz sterilis est
dicebatur abiectis maledccio vnde Rachel cum dum steri
lis esset cum peperit filium dixit ad illum quia hic preputium
dicens mea abstulit in deus obprobrium meum
Secunda maledccio est quod omnes mulieres sterilitate
conceperunt in peccatis hic ps Ecce in iniquitatibus concep
tus sum et Tercia maledccio est quod fructum ventris sui
quod omnes mulieres gestantes multis sentiebant mi
seriis et erumpnis hinc Gen Multiplicabo erum
nas tuas ait dominus ad euam et conceptus et honorem
habebis matrem tuam cunctis diebus vite eius [illegible] spiritu
sit propter te in modo suo Quarta maledccio est quod in do
lore parit propter quod dicitur Gen dixit dominus ad mulie
rem in dolore paries filios Et mater mulie
rum pro [illegible] hic has omnes maledicciones felix
hec mulier suis benediccionibus euacuauit quod ipso facto
mansit cum honore concepit sine pudore gestauit
in forma sine labore et hec est prima benediccio ma
gis per omnem maledccionem penitus exsufflauit
Secunda benediccio est fecunditatis ampliacio prole pariens
augmentata generacionem suam et multiplicata generacione que
et mater domina benedicta extitit quod licet unum filium in
peperisset meig in utero et si non naturalis generauit tamen tu eos
filios adoptiuos ut Apostolus [illegible] primogenitum in mul
tis fratribus hinc quod primo peperit filium suum primogenitum
ut naturalis filius ibi ex [illegible] dictum primogenitum ad
filios electos quos post primogenitum generauit et [illegible]
mater filiorum adoptiuorum et maiorum minorum omnibus filiis [illegible]
amorem suum piorum maria commonuit in persona [illegible]

dicitur Baptiste ecce filius tuus. ad discipulum autem ecce mater
tua ac si diceret Tu memor esto quod hiis pectoribus pa
acerem tibi sicut filios adoptivos dicit et ecce volui fratres
meos et tibi pater meus celestis exigente iusticia
in peccatores desaeviat ipsius volens dampnare Tu ita
quasi mater eorum peccatorum pro quibus nunc morior maternis
amplexibus enutrias et te pro eis te opponens pro filiis
in procella quod autem quibus ad discipulum dixit ecce
mater tua est ac si in persona dixit quod sonat generaliter
dicat omnibus peccatoribus Ecce mater vestra ut tu pro
confessione scelerum vestrorum non audetis levare faciem
vestram ad iustum iudicem deum nec coram deo comparere
ad matrem tuam ad matrem fiducialiter confugite quia
ut matrem dominum et ipsa vos tamquam filios foveat
promoveat nutriat et defendat ipsa enim ad hoc
electa est ut congreget profugos in ipsa Haec ipsa civi-
tas est enim primitus refugii designata de qua deus
iussit Tres civitates separatis in medio terrae sternens
diligenter viam ut habeat vicinitas quod propter homicidium
profugus est quo posset evadere Tertia benedictio
3 est similitudinis quae collata est quam deus Abraham ubi non dicitur dubito
Abraham quod tu es ... multiplicatur benedictio omnis
in quo quis accepit quando fuerunt quae singulares
Singularis benedictio dicitur quia singulariter collaudata est haec est
filius vestri benedictus quia tam singulari modo super omnes homines
accepit magna ut omnes admirentur admirantes in
magnificentia misterium Est autem duplex multitudo et singularis
divitiarum et ista est carum et est omnibus hominibus vel paucorum
illi vel illis plura tamen modo et virtus vel singularis
gloriosa sicut benedictio quae data est Abrahe et uxori sue sarai
spiritualis benedixit ut in senectute quam tamen ne
prolem conciperent Haec autem huius singularis duplex
ita est maior gloriosa ut etiam essentia effectiva
et civitas efficiat sic omnis dictos quod ... solum exceptio
sicut benedictio huius benedicta est et dicitur sic in eius benedictione

omnes nos benedicti sumus adiuvante merito. Collaudemus
ergo deum cum ea et precia congratulantes ei et dicentes sicut
iudith xv Benedicta es tu filia a domino deo excelso pre
omnibus mulieribus super terra quia nomen tuum ita magnifi
cavit ut non recedat laus tua de ore hominum in
omni gente que audierit nomen tuum magnificabi
tur deus israel super te Tu gloria ierusalem tu leticia israel tu
tu honorificencia populi nostri quia fecisti viriliter et con
fortatum est cor tuum eo quod castitatem amaveris et manus domini
confortavit te et ideo benedicta eris in eternum Et sic congratu
lantes ipsa gratiarum dicimus beatam me dicent omnes
generationes Sequitur et ultima particula angelice salu
tationis quam non angelus sed Elizabeth addidit dicens Et benedictus
fructus ventris tui. Hec autem benedictio est fructus ventris
i. ihesus christus benedictus ipse scilicet quia benedictio virginis et be
nedictio virginis inter omnes mulieres hec est super omnes homines
extendit. Benedictio autem fructus eius sine exceptione
super omnia se extendit dicente apostolo Ro ix Qui est super
omnia benedictus in secula. Nam illius benedictio ad omnes e
lectos se extendit quia in eo omnes sunt in gratia be
nedicti Sicut Gen xii dicit deus patri abrahe dabo tibi filium
cui benedicentur [illegible] et videns in semine tuo benedicentur om
nes generationes terre Iste autem gloriosus fructus est
fructus trinus scilicet dei patris omnipotentis virginalis ventris spiritua
lis mentis Primo dico fructus iste est fructus dei patris
omnipotentis sicut ex persona patris ipse in splendoribus sanctorum
ex utero ante luciferum genui te Et in hac generatione filius equalis
est patri coeternus et consubstantialis Unde beatissima pater
quamvis omnipotens sit non potuit aut voluit alium generare
filium sicut neque angelum maior [illegible] sed non genuit
ipse et non [illegible] equalis non altissimus [illegible] genuit
quia non fecit Sed genuit omnipotens omnipotentem altissimus
altissimum eternus coeternum sibi per omnia comparem
[illegible] esset [illegible] Secundo iste fructus ventris
est fructus matris passibilis [illegible] ut predicta ista

madia 3ª id est e fructus spualis mentis ad v Cui fecit
voluntatem usque ipso meus fit sponsus et mater et habeant ibi
gratiaciones scilicet exultatione quia est ipse xpus per dulcitudine re-
ne spm Ita ex patre nascitur deus, ex matre homo
in mente spus / Ex parte nascitur eternaliter, ex matre
temporaliter in mente spiritualiter / De b Joh wape

Johannes est nomen eius Dicit quidam doctor nova
sunt inventa ad significandas res, vel quia inter
res ibi quod erat iniqua nova ad significandas
res inveniuntur Unde quod gloriosus iste princeps propter vite
sanctitate multas habuit prerogativas pro actis suis
ad accomodandas illas oportuit illum multis nominibus
appellari, De quibus nominibus propter pluralitatem que materie
tedium generaret tria huius nomina in medium proferimus
ut excessus saltem tenuit huius gloriosi sancti proroga-
tivas et eximia vite sue sanctitate cognoscamus Di-
citur Johannes vox et angelus, quod propter hoc plura hec nomina
ex uno vocabulo vite eius sanctitas exprimi non po-
terat De primo nomine dicit Joh primo fuit homo missus a deo
cui nomen erat iohannes De 2º dicit ysa 40 Vox clamantis
in deserto Et luce 3 Ego vox clamantis in deserto De 3º
propheta Ecce mitto angelum meum et ait luce
mitto angelum meum Dicitur autem Johannes propter graciam
precedentem Vox propter graciam continentem Angelus
propter graciam consumantem sive perficientem / propter primam
illud graciam scilicet priusquam te formarem
in utero novi te, propter 2am graciam scilicet illud Jer Dns
ab utero vocavit me, propter 3am illud ad Inter natos
mulierum. Dicitur est ergo gloriosus iste gloriosus princeps
Johannes propter graciam precedentem Vox propter graciam promove-
ntem, Angelus propter graciam perficientem, De laude
huius magni principis sunt tanta sufficiant Nunc
talia sumantur ad moralitatem et edificacionem morum
Igitur nobis dominus dedit quatenus Et spus istarum nomi

et realem vi[cium] totis viribus inducens. Quos videlicet
effectus tunc misericordie consequitur si quis possit ad quam
habilitatem vocare multarum ad perfectum augusti bona
in. Dicimus primo quod nomine lucis quod gratia contemplat sic sub
primo vite [illegible] aliquis expositus. Dicitur nomine vel sit
[illegible] secundo. Dicitur quod dona [illegible] ipsa procedunt
[illegible] secundum diversas dispositiones/ dispositiones ipsa dispositione
[illegible] Primo dicitur quod diverse dispositiones [illegible]
[illegible] elementis cuius notitia habemus unum exemplum
ad diversa comparat se excedere diversa comparatione diver-
sas recipit dispositiones quia operatur in ipsa ad que la-
gitore [illegible] ad suum finem et sic ea notificat ipsi
[illegible] quod est divini muneris donum per bone voluntatis
exitum gratia non solum tangens et movens voluntatem exci-
tat ea [illegible] alii vero comparat ad finem inquo et sic dicitur
tunc sic describit Gratia est motus anime per quam revocatur
et gratia efficitur Deo/ alii comparat ad suum oppositum scilicet
peccatum et tunc describit Gratia est iustificatio et remissio peccatorum
quibus dimissis in forte [illegible] et nunc [illegible]
alii gratia comparat ad suum effectum quem operatur in nobis et sic
describit eam Crisostomus dicens Gratia est sanitas mentis
et dilectio cordis/ alii vero gratia comparat ad suum primum
quod per gratiam consequitur et tunc sic describit Gratia est salutis
[illegible] ad [illegible] Gratia dicitur vita eterna/ Dat et alia
descriptio generalis [illegible] [illegible] gratia
est forma [illegible] data sit mentis et hac quam ad gratiam gratu-
facientem et [illegible] eius [illegible] reddens quantum adquam
consuante. Et haec descriptio tangit omnem [illegible] scilicet quam
perficiente sunt [illegible] et gratiam consuante. Et da
alia descriptio quae gratis date. Gratia est manifestatio spiritus
ad utilitatem et quod [illegible] ipsi et Cor. 12. [illegible] dicitur
est [illegible] distinctione quod [illegible] ponit [illegible] dicens
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prima quam
est [illegible] adiuvam [illegible] quam consuam [illegible] nobis in

nat / et pphetis et psciat / obmiss autem et c q in
scriptibus sermonibus hinc locui de prima gratia ad hunc sermo
nem spectantem pscripsimus Sicut ita prima gratia sua
nomine dei gratis data eo quod nos plena deus prevenit
et incitat ad salutem. In vi gratis dividitur particulares Una
quia dei a et c generalis alia specialis alia singularis
alia spiritualis alia actualis alia naturalis. Prima quia — gratia generalis
generalis dicitur et est creationis qua gratis omnibus creaturis
et materie bone venientibus pp deus ... ta noble
nos creavit / a nobis gratia maxima quia hoc in nichil fuit et
hodie in tot milia creaturis suis nobilissima creavit ad
ad serviendum omnia alia sunt creata ps omnia subiecisti
sub pedibus eius oves ... piscibus maris et vola
tilibus celi et bestiis terre. hinc gloriando dicere possumus
illud apostoli et sm li ... cum autem placuit ei qui
me segregavit me de utero matris mee et vocavit per gratiam — gratia specialis
suam. Secunda gratia dicitur specialis que ... prima
sed gratia redemptionis quia passione ihesu christi redempti sumus
lo. i. Gratia et veritas per ihesum christum facta est ... ad ... n
Apparuit gratia salvatoris nostri dei non ex operibus iustitie que fecimus
nos sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit et infra ...
cati gratis per gratiam ipsius ut heredes simus secundum spem vite
eterne / quia ideo specialis gratia dicitur ubi in p[ri]ma ... [illegible]
... clare ... nisi sunt creati ... per passionem salvetur
... duabus gratiis dicitur Bernardus ... secundum ... domino pro
bis que retribuit mihi in primo opere me mihi dedit ... dedo
se et ubi se mihi dedit me mihi reddidit. Tercia gratia — gratia singularis
dicitur singularis quia unicuique singulariter ... deus ut sunt
... inspirationes et alie consolationes ... primo
de quibus dicitur apostolus Unicuique autem nostrum data est gratia secundum me
suram donationis christi et iterum unusquisque ... donum ... unus
sic alius vero sic. in singulis ... divisiones
gratiarum ... et sunt singulares gratis inspirat
Quarta gratia dicitur spiritualis que ... ...

Si gra st hoies q no ex infusa ul bonis ac exaqs
acq̄sita gra sicut sana st inmgades ut ademez infse
facile perficiat Vn mia dr Job ¶ Ab infantia crevit
mecum miseratio, et sicut homines naliter timidi timore
filii et sicut alii magnanimes naliter et sic de aliquibus
habitibus qui exercicio et instis virtutum adquiruntur
e contra facilitates facillime inclinat ¶ Tercia gra
dicit esse actualis perfectio vel locucione vel inspiratione
vel operatione facilius inclinat ut incitamenta gli
tiorum exhibitione preueniuntur ad bonum agendum homines gmo
uent de quibus dicit Ro xi ¶ Primum prima est donum di
et vocatio, quicquid ergo in nobis vel ex toto nobis digne
locutionem operationem addit vel ablatione agit quasi aboma
gendum nos potius commovet actualis voluntatem gram gratis
data quoniam in euangelistis legimus multiplicat exhibitione ¶ Pe
trum namque et andream hoc pervenit gratia lenibus ver
bis convocando dicens Venite post me faciam vos fieri pi
scatores hominum ¶ Paulum prostravit subito divinis verbis
ipsum compungendo dicens Saule Saule quid me persequeris durum
pervenit voluntate sua delectatione vis dirigendo cui dicit
bis sequi fieri alium quidem quaeque ut patris matris
sepulture denegaret qui cui dicit domine permitte me
primum sepelire patrem et matrem meam, dicit ei dimitte
mortuos sepelire mortuos suos et sic multiplex
dei gratia salutem hominum multiplici ac investigabili que
dispensat ac per consequentia uniuscuiusque gram suo
donum se moderatur impertit ¶ Quarta gra dicitur
naturalis quae nec infusa cessit et perficit cum natura sicut est sani
tas corporis fortitudo membrorum et bona complexio et alie vali
tudines corporis quibus omnibus cum deo adiuvantibus quibusque
adiuvamur in Christo ¶ Omnia bona et dona nec quibus unusquisque
facultas quae alia per rectae intentionis meritorias vocat gram
gratis data, licet sit ortus gratis data quibus adiuvo pueri
mi ut excitat gratiam et comparat et adiuvat ad merita
meritorias facilius valeamus hinc bene ¶ Conatus liberi
arbitrii ad bonum causa sit si gratia non adiuvamur

2 nulli si non cruciatur exultat quod liberum arbitrium
Deus sanat cogitatum sanat. Deus mutat affectum
voluntatis cum provocat ductum facit ne sequatur
effectum. Secundo bona voluntati super confirmat
quando deus habitaculum gratie notificat sibi. Iterum quid
ipse quod super additum et nolibus ad unias agno
et operans voluntate ad bonum vel adversa sicut illud
gratis datum sit. Hinc sicut timor similis ut pre-
tas aliquorum visceribus nostra alicui sancta sit et
sic ad actus sicut virga vel aqua bonum quod deus
excitat animum hominis ut se reperiat toto se divine
gratie gratis date. Sed quod vix aut numquam aliquis homo
usus liberi arbitrii operatur et sine hac gratia
et liberum arbitrium numquam se posse disponere ad
gratiam gratum facientem. Hec sunt quibus trahamur
ad salutem quas alii audiunt et vident alii
abaudiunt et predicatur sicut decadunt vino po-
tato semi loquuntur et nostrorum febricitantes
vix quod sine gratia dei numquam hoc placuit in gloria
extrasset deus marie matris gratiam nobis faciat
vivificam et vivere. ¶ Tercio ergo in quo due
et dimi ad gratiam humiliatione et hoc consistit in hoc
si deum timeamus nos coram deo humiliamus quos
nos exhibeamus. Hec tamen timor humilis grati-
tudo deum inclinat ad gratiam nobis dandam. ¶ Primo
dico meam gratiam ex timore facile. Aut deum ti-
memus si timor sit [illegible] nos auctum
opibus actibus videmus vera si forte afficimus
videmus deum quod offendimus. Si nostra extremum quod
morimur. Si tertio peccata commisimus. Si an vide[illegible]
quod non evadimus. Si cum demonibus quos in morimur
ita ut hijs omnibus consideratis primi terreamus inter-
num clamantes in celo illud. Ideo quibus non ti-
mebit te, rex gentium. ¶ Primo diem ¶ In veste
capi dicitur nihil quod efficacie ad gratiam promerendam

remedia exquirenda que sunt omni tempore vitandis non altu
sapere sed time Time quod cum commisit qui time cum abie
rit time cum demum reddit succedat sed orasti ipso
tuo tres isti timores sed qui ad te digne vel of
fensa verecunde vel cum debite placita reddiderit sentio
cum adde tre ne non digne operibus mea confides
sit tunc amplius timendum tandem mox cum [illegible] te
quod commisse deus ut sentias et nato nunc dubitas cum
fuisse misericordia et sed non appareat et si nichil tibi co
scius es tamen non sic reputata reddiderit sed multo am
plius timendum ne forte contingat tradium [illegible]
bes es si tempora timore isto per tuum [illegible] Item ab
humilitatem ad quam perveniendam ex humilitate quatuor
humiliores nos deo exhibebimus tanta uberior eius
habundabimus in ipsa Omnis vallis implebit et
ut ait propheta hinc medium montium contrisiet aqua In
alia glosa [illegible] reddit sed mentem dum [illegible] ex
humilitate [illegible] [illegible] humilitate [illegible] sue [illegible]
[illegible] duobus sunt [illegible] humilitate Deus [illegible]
[illegible] ad humilitatem et timere [illegible] me
[illegible] sicut dicit [illegible] dabo gratiam non timentibus et humilibus
[illegible] dicat nulli [illegible] [illegible] [illegible]
humilibus autem dat gratiam [illegible] [illegible] [illegible]
bona opera nulla sit non ex humilitate [illegible] [illegible]
ergo [illegible] [illegible] bonum operibus humilitatem tenete
nec quibus [illegible] superiores sed quibus inferiores estis
[illegible] non [illegible] exempla [illegible]
[illegible] ad maiora [illegible] valeatis [illegible]
[illegible] nos [illegible] [illegible] vite merito
[illegible] humilitate [illegible] humilitate [illegible]
[illegible] nesciunt [illegible] laboris [illegible] et si bon
[illegible] [illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] malum
religione [illegible] humilitate [illegible]
[illegible] humilitate salva [illegible] monuit [illegible]

106

sens nri et dicunt distincte ante commissa et humil
torde sup q̄ Bn sublimis dei sermo ita dr prom
tacitu aut q̄ ad hanc virtutes humilitatis illius q̄ dibus sunt
passionibus possimus puenire sz si actum dei videri
primo sciuimus sic istius nos gessimus si meliores
nos sic inspiramus Primo dico ad ianuam cauitate
nimis multum valet si detegitur Vidi quia timeam dis
in cordibus meis illud erat q̄ sunt iusti atq3 sapientes
et opa in manu dei sunt et tn nescit homo utrum amore an
odio sit dignus sz oia in futurum seruantur incerta Quidam
q̄ vult ad humilitatem in nobis plantandam et si nos
seruus sic inspiramus sanctos sic in quibus dei
a capite et videmus sanctitatis effectum et alienare gra
natura et ptas existens et matris vicarius natu qm
in psalmo stadet vesti etiam sua et placuit planctu magnum
et imposuerunt cinere sup caput suum et ceciderunt
in facies suas et clamauerunt in celum non in suis ab
ni iuciat humilia q̄ m̄ intempo uix aneth do In
medio tui humilia to tua hunc Bn Sicut te adlia in
veni ī tuo in medio sui palpa sui dissimulacione di
iudicans non dubito qm humiliores et in instabili
sacra humilior Erhac cognitione tua et tuo clamaui p
sunt tanta amplius a venit q̄ dm humiliat Sed
di quo apud dm clamauit persolaut eo sicut clauis in
dignos se ac deprehendit ex tuo pennicizet lucia
sunt tanto sibi sordes deformes appareant magis sz
n sibi dm tactu verum laus illustratur audiunt ex quo
cognoscit in liue q̄ sit iusta in erudit ut videat
q̄ sit culpa et ad humilitatem in nobis plantanda valet
sz meliores semp potius honorauimus in quanta g̃pacie
humaniores uiles nos ut dec possimus illud num iz Vi
dimus quosdam de genere gigantum q̄b̄ comparati qui
locuste videbamur Hec Bn Sicut dm humiles
pedagogum tibi prouabo eligo tibi in eo capitulo

hanc tuus vita exemplar cordi tuo ita insidat ut
quociens eius recordatus fueris adveniendum cogitati
assurgas et temetipsum ordines et componas ac si ipsius
sit. Tertio humilitas nos adiuvat et gratitudo ut videlicet
ti simus ad omnem graciam quam exhibet nobis deus quam more
ille Chal[illegible] dicens Estote grati digne agnoscentes
gratie in gratiarum actione continua non promotis ignominie
vel glorificare in [illegible] anima [illegible] Bernhardus dicit
ad singula dona gratie redit ad eum in quo est plenitudo
gratiarum cui dum pro acceptis nobis ingratos non exhibemus
locum in nobis fluant gratie ut maiora adhuc accipe
mereamur omnino cum sola nos ingratitudo a profectu gratiarum
satis nos impedit. Dum quidem omnia [illegible] reputat
datore quod ingratus accepit cavet sibi decetero non
tanto plenius procederet gratia pia dare [illegible]
a gratia in hac parte gratiam subtrahe [illegible] tantos nobis
dit dominus Iohannis 6. Colligite fragmenta ne pereant
fragmenta id est gratias perdit et perdunt si non colligimus
Quarto dicendum est de gratie fructificatione que est desti
[illegible] volu[illegible] quibus gratia operatur in nobis de quibus dicit
[illegible] dicit quod bona [illegible] magnus doctor super [illegible]
gratie. [illegible] Effectus gratie [illegible] radicantes [illegible]
[illegible] vivificare [illegible] lavare
[illegible] stabilire [illegible]
[illegible] superba [illegible] sermonibus [illegible]
[illegible] adiuvante domino meo etc. Sermo alius

Inter natos mulierum non surrexit maior Iohanne ba
ptista. Beatus [illegible] hoc verbum exponens et exponendo mag
[illegible] quod tenui excedit
[illegible] digitus attingit nec
[illegible] magis dilan
[illegible] apostolis [illegible]
[illegible] applica
[illegible]
adolescencie metas excessisset [illegible] probatus

inter natos mulierum Expeditis vniuersis tribus nominibus
huius gloriosi principis scilicet Iohannis verbis angelicis in quibus sue
perfectionis culmine cognoscitur attingisse vt ad eorum laudes
sermone commodatos in dicit vnum preconium ac si diceret
[illegible] in nomine ihesu perfectionem prouenientem / inde vocatus
[illegible] permoueret inspicere angeli perfectionem confirmante domino
fuit iste princeps et magnifice sublimatus quam [illegible]
tamen [illegible] vniuersis concludit quoniam inter natos mulierum
non est In quibus verbis duo mirabilia continentur [illegible] ponit
excepto Iohanne commendato [illegible] ibi inter natos mulierum
ibi non surrexit maior [illegible] adhuc [illegible] in medio
[illegible] excipit maiorem [illegible] filium eius
[illegible] inter natos eo quod dicat natos in maiori [illegible]
sit [illegible] benedicta [illegible] in mulieribus [illegible] eo quod dicat
mulierum excipit ihesum xristum qui non de muliere corrupta
suscepto [illegible] sed de virgine et spiritus sancti [illegible]
[illegible] generatus [illegible] non surrexit
maior Iohanne [illegible] non habet
vt ab illa [illegible] plenissima perfectione
sublimiter commendat [illegible] repletus [illegible]
sacre scripture a similitudine [illegible] commendat [illegible]
qui dicit quod [illegible] Iohanne quod sapientia
Paulo quod [illegible] ad perfectionem [illegible]
collaudat [illegible] ponit quomodo [illegible]
[illegible] veniamus [illegible] magno et glorioso principe
meo quod maior aliis dicatur [illegible]
et [illegible] quod ad hoc [illegible] laborandum et efficaciter [illegible]
[illegible] magni sancti [illegible] merita et in celo
[illegible] magni [illegible] fieri valeamus quibus autem
[illegible] magni sancti fieri possimus [illegible] magnus
dicit [illegible] magnitudo
[illegible] dicitur magnus secundum corpus moles
et [illegible] dico aliquis magnus dicitur corpore eo quod
maiore mole corporis et [illegible] sicut [illegible] magnus [illegible]
[illegible] maior quo habet magnitudinem maiorem

[illegible]

c hore ablhac magitudie nullis stus (?) comedat or sacy
tez h' magitudo impedit in hoibus scilicet corpus anymo
le racme distentum quadme sua impedit scam ne sua
alacritate pauciat sic d' scilicet vicarii di z hor a g
bis q Corpus qd corrumpit aggravat aiam z terren
inhitatio d'primit sensu multa cogitantem ingsat
corpus ptulet sit dilacre nuttur qr ut tur aut bi
Baut duo q' unus sz corpus z spu nutrimentu q sam
z pullulat gra Scda magitudo dicitur moralis
quo more hoim i ab magis dicit q magn pcate
digte nobilitate diviciis dictati honoribus sublimati
ab sequiis stipati sit pcedis hoibus excellani sic
d' Job di Erat vir ille magnus inter omnes orienta
les et d' david 2 R 7° fecit tibi nom grande iux
no magnorum q sunt in terra Et p a pali 29
Magnificavit dns salom et hec magitudo no
solum a salute impedit eu sz saluti gra e ut sic
opertet ut patuit in salom d' quo legit q cordi
iciis et deliciis d'pravatum e tocius Tercia mag
dicit spualis a plitudic perdicta diva spuali
intellectam accipit ut magnam dicamus q mag
hz spitum Et magni dicant q magnitas hz diuas
spuales sic rahes int' natos mulierum mayor dicit
est no a maiori corpis nec a maioribus diviciis
sz a maiore spu et vte ad hac 3 zam mag
qr spualem dicit p's s'cp dam Aucend qd dicit aug
Cor q dicit ntz qlibz longi ne lati ne alti ne i
gfundo spacium loci occupante q una diviso
opto distentar et diffusior i corpe suo tanto
tocius dicit esse maius Ablhac ergo corpali eslor
qr qr corpus magis efficitur accipia q spuale mag
ut hoiem aliq sm spm dicamus mag q pcutus

diuisiones scilicet in spiritu spiritualiter intellectas quod ergo magnus
efficiatur et procedat cum spiritus habes tres diuisiones scilicet longitudinem
latitudinem et altitudinem spiritualem scilicet ergo si dicat aliquis quo-
modo spiritus habes diuisiones corporis cum spiritus non re-
cipiat quantitate ad quod dicitur Augustinus dicens anime crescere
et dilatare ut sit capax dei, ita et si anima cum sit
spiritus minime capitate corporeum recipit tamen confert ei
gratia quod negatum est anime, crescit ergo et extendi-
tur spiritualiter ille qui homo longanimitate datur magnus
dicitur quod longitudinem latitudinem caritatis altitudinem et profundum
humilitatis in spiritu spiritualiter possidet coram deo. Habet ta- 1o
les spiritus ... ordine. Homo dicimus quod habet longitudinem
consistit autem tribus scilicet in mala inchoatione perseueranti
continuatione augmentata augmentata deuotione. Primo dico
longa vita consistit in mala inchoatione ut quis
mane incipiat seruire deo sic enim dicit Augustinus bonum
est viro si portauit iugum ab adolescentia sua. Et Ecclesiastici
12 memento creatoris tui in diebus iuuentutis tue
et hanc partem longitudinis habuit Iohannes de quo
cantat ecclesia ante deserti tenuis siluarum et cetera. 2o
Habet longitudo consistit in perseueranti continuatione et
quamuis mane quis incipiat si usque in finem non
perseuerat non longam facit vitam suam quia ubi desistit
ibi deficit longitudo. Ieronimus vir autem ... ...
qui perseuerauit usque in finem hic saluus erit. Et
hanc longitudinem perseuerantibus augmentata deuotio ut de die
in diem longitudo nostre vite in deuotione augeatur
quod multo fieri debet quia unum corpus bonum opus scilicet semper
boni operis in semet ipso, si tu ipsum bonum opus ita ui-
uaciter et efficaciter facias ut debes si autem negligenter

ysa mea opa facio hunt clus seme. negligia in scrpis
habitatem, negligencias contimuate quousq dio de
ficiat opa mea ut q prius opa negliget seamq
tandē nichil penitus faciaq, si aut primo opus vi
vaciter facio q plus vivacit facio q prima hunt
seme vivatis opis inscripti ut sic seme gnat
plantā sic planta gnat sucessu seme et sic succes
siva vicissitudine continuo perseverat Tunc Sicut p
dicit vnum opus seme habs semetem sui prius in
se ipso sic semp postius coseme operis opis
cuitacio et studiosq opere, hunt Sed ipm 28 impitale
videt processu tpis si asuescas no adeo gnue vi
paulo plus nec senaes paula plus eq delecta
bit Et subiungit sic eius exquirere ut mediatia cordis
het augmetanda studia pulchre exemplificatur longis
sinus ingenitus bonitatis paulatim crescebat i maig
et plurimo tendebat de qua longit hortam eis ve
longos fac funiculos tuos et clauos tuos consolida
Et no q het longitudo extendi de interiori ita videlz
ut actualis longitudo usq ad fine vite stenue pse
veret voluntaria vero sui affectualis longitudo inte
rius se extendebat ut si homo intermino vivere de
beret velle interminum ei sine ¶ Tercio hoies spua
facit magis late latitudo caritatis, tercio aut platitudo
caritatis de signatur ppt tria scz ppt contineas mandatorum,
sufficiencia debitorum, opulencias bonorum ¶ Primo dico quia
caritas plenitudo consignatur ppt continencias mandatorum quia cum
caritas contineat in se oia que a dno sunt mandata
hic apostolus ad Ro plenitudo legis e caritas lege continens et plenius

ua non adulterabis non occides non furaberis et si quod aliud
est mandatum in hoc sermone instauratur diliges proxi-
mum sicut te ipsum. Hinc Hugo. Non vacat omnes paginas
perscrutari et omnia involuta sermonum evolvere omnia scripturarum
secreta penetrare tene caritatem in qua pendent omnia
Ideo ut nec excusationem habeat voluit deus consummare
et abbreviare verbum super terram et illud commendare ut quod
esset breve facile fieret omnibus et quod esset modicum et
aptum nemo se non posse dicat ignorantiam excusare. Hinc Augustinus
quod precepto divinalis legis inducitur ad solum amorem dei
et proximi inducitur. Secundo querunt prelati quod caritas
dicitur quod sufficiat debitorum etenim que deo tene-
mur et omnibus propter solam caritatem solvimus sufficienter unde
pro peccatis nostris tamquam satisfactionem pro remissione solutionem
de beneficiis gratiarum actione pro proximis subventorum hiis
omnibus quod solvere possumus per solam dei et proximi caritatem
Hinc Augustinus. Solus amor Christi deus quod aut beneficiis
nos obruit aut flagellis corripit vel consiliis instruit
vel mandatis astringit solve tibi communem amoris et deo
omnis satisfactum. Item prioribus que tenemur deo vel
ceterisque debitores sumus vel sine exceptione accipiet
pro amore si autem aliquid quod non nobis prodest tanta in ore
viciositas in habitu vilitas in regula ac disciplina
austeritas accipe paucis hec quia caritas obsequitur pla-
cent et placant si ea in caritate fiant actus sine caritate
nichil possunt. Tertio recte pro latitudine caritatis accipitur
opulentiam bonorum ipsa enim omnia bona in se continet
adeo ut quicquid sit extra illam non bonum perdit. Unde Augustinus
Sic deus est summum bonum simpliciter et perfectissimum omnia bona
in se continens sic caritas summa virtus est in se continens
bonum, hec enim est virtus in qua nec opus animum d-

spiciat et sine qua nec maximum acceptat in spiritu
Et si linguis et angelorum adloquar nec fides et si montes
transferat nec mirum Et si tradat corpus ut ardeat Et
quod magnum efficiunt consistit in profundo humilitatis ut per
hoc ad eternum profunde specificet quod humilitas quod a toto spiritu
humilitate sit penitus aliena sed assilient illi humilitati
quam possibile est que de alto celorum deum profundavit
non solum ad hominem assumendum sed ad obprobrium et abiec
tionem hominum induendum ut assidue celo deo dicere est
omnium angelorum compassus in tanta humilitate profundavit
ut diceret ego sum vermis et non homo obprobrium
hominum et abiectio plebis Ansque ad profundum humilitatis
nichil necesse est et tunc quod ad eius multum profunditatem
Est quod sciendum quod non potest dici profundum nisi ad quod aliorum
fuit comparatum Et ideo est contrarium sepe quod alto premis
Unde dicitur altum mare et per hoc attendis hoc ad eorum altum
et profundum quicquid in profundo et dicitur a fundo per
profundum inestimabile aliquod altius Et ista humilitas profun
da dicitur quod multa vita defuncta in peccato unde
est vita in peccatis et viciis profundata et in ymo
prostrata sed humilitate hec videtur non tamen posset dici
profunda eo quod hec vita eius posita et in ymo quod
profundum hec aliquod comparatur ad aliud In quantum comparatur
humilitas profunditas constat unde si vite nec in se
volens profundum humilitatis est non quam plantatur et in
vita Ita ut magna vita et humilitas sunt in viro
bonis coniungant quod duo hec ad unonem Et tercio Ritus
magnus ab humilia te in omnibus et tota deo iniciis eorum

de quibus duobus dicit Bernardus Magnus est enim quis sponte
si cum magnum aliquid sit eo nesciat ne dum sibi magni-
tudinem arrogans tumeat vanitatis inanis amittat
quibus asscribere opera nulla sit in eo humilitate consideratur. In-
cipit ergo quod agitur tradite boni operis humilitate videlicet
deliciae ut quo mea humilis sit profunda certius fratribus
confundetur ut videlicet creatur cum operatore laudare
et cordis confundatione. De sanctis petro et paulo sermo

P rincipes populorum congregati sunt cum deo abra-
ham et dicit Bernardus super cantica ad ostendendam innocen-
tiam venit abel ad insinuanda iudicia venit
enoch / ad docenda longanimitate operis venit noe / ad manifestan-
dam obedientiam venit abraham / ad demonstranda coniugalis
vite castimoniam venit ysaac / ad declaranda laboris tolerantiam
venit Iacob / ad reddendam pro malo retributionem gratiam venit Io-
seph / ad ostendendam mansuetudinem venit moyses / ad o-
stendendam flagella patientiam venit Iob / quod totum ideo factum
dicimus / ut in similibus videmus quod est in quolibet imitandum
ut quis eidem se perfectius applicaret. In hiis autem glosis prin-
cipibus non sed ut illa virtus nobis proponitur imitanda sed sub
nomine principum ad perfectos vite spiritualis ponimus. In
verbis ergo propositis tria possumus intelligere / primo non commenda-
tio principes spiritualis vite perfectos secundo ad celestis re-
gni assecutionem tertio monemur de modo spei et fiducie con-
firmatione primo principes populorum secundo in congregati sunt tertio
ibi cum deo abraham / cum non abraham in hospitate per mitem
generatione Oportet et nos ut ad eundem ipsum cum col-
ligi debeamus / dicit autem Ambrosius quod impleverit locis sacre
scripture de spiritualibus patribus informant primo quomodo
per vos principes gaudeti eorum vestigia salte tenuit seq-
uendamus ut ad glorificandam consortium veniamus. In hiis

que principibus adiacent et quem more solarium principatum con
stituunt est videndum. Huiusmodi principes solares quia vere principes sunt
sublime gloriam divitiarum opulencia forte potencia clara
~~potencia~~ et sapiencia. Haec quatuor constituunt principatum se
cularem. Sicut etiam spiritualem intellecta spiritualem consti
tuunt principatum. ~~Constituunt~~ Cupientes ergo hos glo
riosos principes imitari querant gloriam non que mundi est sed que
vere est gloria attamen hic temporaliter in regimine inseptum con
sistit in. Haec vera gloria in dei cognitione et puritate conscientie
attestatione. Et cum in hiis gloriari potuit non erit insi
piens summum enim naturalis honoris sive glorie cupiditas quod cog
noscens apostolus dicit Qui gloriatur in domino glorietur ac si dicat
Cum ex naturali cupiditate glorie omnes homines compescere non
non possint quod gloriam desiderent unusquisque desideremus gloriam
non illam que ex hominibus est sed illa que pariter est ex deo.
Prima ergo gloria consistit in dei cognitione que quanto verius
agnoscimus tanto gloriosiores erimus apud deum. Hinc
Jeremias dicit Non glorietur sapiens in sapiencia sua nec fortis in
fortitudine sua nec dives in divitiis suis sed in hoc glo
rietur qui gloriatur scire et nosse me quia ego sum dominus
qui facio misericordiam et iudicium. Multa hec Jeremias 9. in quibus placent ait dominus
Cui alludit dominus in sua oratione nobis iubeat gloriam Ita datur
Sap 15 ubi dicitur nosse te consummata iusticia est et scire virtutem
iusticiam tuam radix inmortalitatis est. Qui enim hanc gloriam
habuit in omni loco et omni tempore malum refugit bonum non negligit
virtutes diligit sciens oculis dei omnia nuda esse et aperta
secundum apostolum. Hinc Boecius Magna nobis indicta est neces
sitas probitatis cum ante oculos agimus cuncta cernentis nec
bonum negligimus quia si vere deum cognoscimus scimus eum malorum
punitorem bonorum remuneratorem virtutum amatorem. Et
ideo eciam sperti eius nichil divino conspectui obmittes.
Secunda gloria consistit in dei imitatione ut sequamur vestigia
eius non declinantes ad dextram neque sinistram. Ad hoc com

venit huc ut in se ipso ostenderet per quam viam possent
homines ad celi gaudia pervenire adque hortatur nos apostolus
ephesios v. Estote imitatores dei sicut filii karissimi Et deus
videlicet dominum deum nostrum sequimini Ait enim 1o Regum d[icitu]r nobis deus
hoc sequimini me et ostendam vobis viam quam quesitis videns
viam deus scilicet dicitate de quo dicitur zach. 6o Ecce vir
oriens nomen eius meum Sic etiam 3o Ego sum via assu-
ma vos ecce dicit aliquis 1o Corinthiorum 4o Animus est homo
ut sequi possit creatore suum quod neque fiet in eius imi-
tacione sed in qualibet assimilacione Sunt ergo tria in
quibus ipsum tenemur per omnibus viribus imitari scilicet in
humili conversacione dura et aspera passione tali sui ipsius
commendacione / de primo monet nos ipse christus dicens disci-
te a me quia mitis sum et humilis corde Et luc. 22
Qui maior est in vobis fiat sicut minor et qui prae-
cessor est sicut ministrator et sequitur Nam quis maior est
qui recumbit an qui ministrat nonne qui recumbit Ego autem
in medio vestrum sum sicut qui ministrat / unde dicitur
Sublimi posito sic humiles quando nube se in omnibus despi-
ciunt Unde omnes tota via seniores fuit / huic humile
describit nobis Bernardus dicens Conversare sim[ilite]r inter fratres
devotus deo magistro subditus senioribus obediens minoribus
contemplans angelis placens / verbo utilis corde humilis
mansuetus ad omnes Secundo imitemur deum dura et
aspera passione adtamen enim venit ut mediante matiaz nobis
ostenderet in se ipso Hic enim dicit petrus christus passus est
pro nobis vobis relinquens exemplum ac propterea quod dicat apostolus
et nobis qui illis luc. 22 Ego dispono vobis sicut dispo-
suit mihi pater meus regnum ac si dicat Sicut enim in
mundo veniens non nisi per tribulaciones regnum sic et
vobis disposui ut non nisi per tribulaciones oz nos intra-
re in regnum dei nam ut ait apostolus Omnes qui pie vo

sunt vine nate est ut pse[c]utus patiat. In Lugd(unensis) capl(ari) ad cetu(m) electo(rum) se p(er)tinet undiq(ue) q(ua)n(do) sunt i(n)care(s) c(r)u-
ce no(n) tundit(ur) tribulac(i)o(ne) nec menbra capi se iudi-
cent q(uia) caput sunt spinis coronatus in passionibus
no(n) senciat. Tercio inuitem(ur) (secundu)m dn(u)m (et) ex toli ma-
gis manente ut sic se ip(su)m p(ro) nobis co(m)municat for(mam)
servi accipiens sic et nos ei in hoc vicissi(tu)de rependa(mus)
q(ue) tunc vacat agim(us) sibi in o(mn)ibus q(ue) facim(us) et patim(ur) in
nobis n(on) q(uo)d p(ro) nobis aliquid s(ed) p(ro)pt(er) eum q(ui) o(mn)ia p(ro)pt(er) nos
fecit et nos similit(er) faciam(us) q(uo)d s(ecundu)m monem Innoc(entius)
ubi dicit^a co(m)manite co(m)manite usq(ue) ad fundamentu(m)
in ea, ac si dicat co(m)manite in actio(ni)b(us) et co(m)manite
in passio(n)ib(us) usq(ue) ad finem intiam affectio(num) ut no(n)
p(ro)pt(er) nos s(ed) p(ro)pt(er) d(omi)n(u)m o(mn)ia faciat(is) sunt enim q(ui) facta sic
tamq(uam) fac(ta) vas p(er)ditu(m) oblivioni datus sic tamq(uam) mor-
tuus a corde. Et tunc totus vacat (con)iungit ip(su)m in
o(mn)ibus q(ue) agim(us) et patim(ur) nos ip(s)os penitus co(n)iungi-
mus p(ro)pt(er) nos. Non nob(is) d(omi)ne no(n) nob(is) s(ed) no(min)i tuo da gl(ori)am
sunt ap(osto)l(us) 1 Cor. x. Siue manducatis siue bibitis
siue ad q(uo)d facitis o(mn)ia in gl(ori)am dei facite h(oc) est vera
gl(ori)a d(e) qua modo possim(us) gl(ori)ari sic tu modo gl(ori)am
in o(mn)ia facis ip(s)e q(ui) d(omi)n(u)s venit in m(un)d(u)m et ip(s)e in
nobis est fructus facim(us) o(mn)i(u)m eo(rum) q(ue) d(omi)n(u)s dispensando
fecit et p(ro)tulit in hoc mu(n)do d(e) hac gl(ori)a dicitur
Ecc(lesiastic)i 23 gl(ori)a magna e(st) seq(ui) d(omi)n(u)m. Tercia gl(ori)a in sp(irit)ua-
lib(us) p(r)incipib(us) iacta est testio(niu)m bone (con)s(cientia)e ut (con)s(cienti)a
celebriq(ue) in (con)s(cien)cia n(on) sibi conscia s(ecundu)m d(i)c(itu)r cu(m) ap(osto)lo n(ihi)l m(ihi)
co(n)s(cius) sum, q(uia) in s(ecundu)m (con)fessio(n)e emendatus satisfactione
emendatu(s) d(e) hac gl(ori)a dic(it) ap(osto)l(us) Gl(ori)a n(ost)ra e(st) testio(niu)m
(con)s(cienti)ae n(ost)re. Tercia sp(irit)ualib(us) principib(us) in n(ost)ra (con)sistit
in dimicac(i)o(n)e spiritu(um) quasi convenire int(er) eo(rum)
eo(rum) dig(ni)tatib(us) derogat. Sic sp(irit)uales principes o(mn)i di-

gent n(ost)ro diuiciis mutare d(icitu)r hys rebus q(ue) diuina
p(ro)pt(er) penitus ho(m)o q(ui)da(m) erat diues // ¶ T(er)cia dignitas s(e)c(u)l(a)r(is)
p(ri)ncipatus consistit in forti potencia q(uam) s(i) sp(irit)ualis
princeps consequi desiderat in t(ri)plici se debet potencia
exercere ¶ p(ri)mo ut potencia(m) h(ab)eat sup(er) se ip(su)m ¶ 2º sup(er)
omnem creatura(m) ¶ 3º ut potencia(m) h(ab)eat apud deum ¶ p(ri)mo
dico volens potens fieri cum diuocione studeat ut
potens sui ip(s)i sciat dominari / omne malum antiq(uum) et exte(r)ius
a se potenter repellens et ad omne bonum sub diuina
possibile se velle impellens q(uia) s(ic) incepit potent(er)
cum se p(ri)uat ut p(er)mittere huius sustineat q(uia) totum
in virum vita positum e(st) p(otes)tate d(icitu)r i potentia dicitur
Dan(ielis) Dubite e(st) appetitus tuus et dominaberis illius q(uod)
exponens Ber(nardus) dicit (i)n illo e(st) s(i) vinci volu(er)is et
nec viri cum hoc de eradicaciet q(uia) est cum in vincto
exercitare temptacio(n)es matri ¶ cum ill(o) ab se si volu(er)imus
dare consensum hinc p(ro)uerbiis 16 d(icitu)r melior est
paciens viro forti et q(ui) dominat(ur) a(n)i(m)o suo expugnatore
urbium ¶ q(uod) expo(n)ens G(regorius) dicit maior est victo(r)ia
urbes expugnare q(uia) extra sunt q(ue) vincu(n)tur magna(m)
est q(ui) p(er) pacie(n)ciam cum a(n)i(m)o q(ui) ipse a semetipso animo
superatur et semetip(s)um sibimetip(s)i subicit d(omi)no cons-
ensu s(i)c exponit q(uia) expugnator urbium hab(et) ex-
pugnat adiutorio alieno vincere aut semetip(su)m
p(ro)p(ri)is viribus id facit d(icitu)r h(ab)eat potencia(m) monz nobis ¶ Am(bro)s(ius) | no(ta)
dicens h(ab)eat homo dei sensus suos exteriores no(n) duces
s(ed) s(er)ui(torib)us interiores vero sobrias et officiales h(ab)eat omnio
do(mi)n(u)m et familia(m) cogitacionum sic ordinata(m) et dicat
huic veni(re) et veniat et alt(er)i vade et vadat s(er)uo suo fac
hoc et fac(it) absq(ue) contradiccione fat ¶ 2a potencia e(st) de omnibus rebus
h(uius) mundi sup(er) q(uas) et potestas enim tu omnibus eis commo

vtim q° dns hab ca^t ypt q sciend q dns alia ca^t
ad vsum exercitiu alia ad modum nrm obsequ a vo ad
inlucem iudim P° dicunt mala z a bo z a bona z
mala sz q eisd bn vtim sui mali P° d° q deq ca^t
qd ad nrm exercitium q dicit ee mala qz ad vindictam
z comoto peccor sc cetra d qbq dr Eccci 39 Spes
q ad vindictam cati sc z i furore suo cofirmauit tormeta
sua s. ignis grando fames z mors bestiaz dentes scorpii
serpentes z rumphea vindicans i exterminiu impios sc q tanto po-
tenciores eis quanto cad ad nos i flicta patient tolle-
rabilius hic eluges clerici potest aduersa tollerant scien^tes
q momentaneu e z leue tribulatio sic nr modu gras z glias
meant. Sco deq cauit q ad nrm obsequiu q dicit ee
bo principibus vite necessaria instituit d qibus dr Eccci 39 Bona
bonis creata sc ab initio q at sc sic i principio dr inicia
necce vite hominu aq igs ferru sal z lac z panis mel z
botrus vue oleu z vestimenta h oia sctis i bo q bq ex po-
test vtim qm vna exercis solu desiderio provideas Tercio sc
q q bo z mala dicit sz q bn aut male eis vtim sic
sc oia pulch oia dulcia oia iocunda ss q nros dimittere
q deq cauit ad audiendum meo q ee mala dicimus filiis
diuitiis cupiditas z eligunt plus q dnm. vnde dicit apls
2 ad Thi 3 Erunt homines seipsos amantes z cupidi z elati
z fuerint carnis plus q dei amatores sic vidicet i scla de qbus dr
Augus Soliloquiorum sic dne q caritate tuas diligit plus q
te. q ee bo dicit qm exercis i moriti i relinquimus z i qidem
sc eligimus plus q dnm illa clamat ei oia nb ipe fecit nos z no
ipi nos nec dubium qm meliora sunt quamvis q sint hic
Augus Inter amator dei quid grauius sic quid familiaris
sit amonitioez amoris reliquis ipi per speculo vtitur Eccci 101
eo q emit sui amatoris resultat memoria appetit cutu

→ nb

q condidit et quo condidit fine et in hys non tam a
mirabilis quam amabilis erit atque excauma dilectos quia
conctulit super estimat quod fuit in dote Et
sic in transitoriis ut minimus contemplat sapiens et
ornatiens quod sibi inhat etiam difficultatibus inveniunt vel sumit
ea plectra in patria eadem inveniunt infinita meliora.
Quod potissima habebit apud deum quam in duabus formis
membrum ipsius in diebus que ad salutem merito pertinet super deum
a deo dicte habebimus potestate / an non potens erat apud
deum abbas abraham ad cuius preces nil facere potuit in
Sodomis angelus dei quousque loth patruus eius exiret
sic enim ex persona dei dixit ad loth Festina et
salvare ibi quia non potero facere quicquam donec in
gredieris / an non potens erat moyses cui dixit dominus
Exodi xxxii dimitte me ut irascatur furor meus contra eos
et deleam faciamque te in gentem magnam Et exponens glossa
dixit Quid est dicere suo dimitte me nisi desperandi
ausum prebere ac si aperte ei dicat Pensa quantum apud
me valeas et cognosce quod obtinere potes quicquid pro
populo animo Ne potens erat super deum cui dominus
dixit Tu noli orare pro populo hoc nec assumas pro
eis laudem et orationem et non obsistas in hanc auctoritatem
potestatem deus a dilectis suis sustinet libenter ut in eis
et ex eis occasionem sumat miserendi quod audent in mysterio
Ezechielis xxii ubi dicitur Quesivi in eis virum qui interponeret
sepem et staret oppositus contra me pro terra ne dissiparem eam
et non inveni Et ibidem improperando dicit Non ascen
distis ex adverso neque opposuistis vos pro domo Israel Et hoc
complici potestate dicit Apostolus Philippenses 4 Omnia possum in
eo qui me confortat Quod principes seculares clara
prosapia et sunt parentis nobilitate omnis sublimati per
in forum ut si principes spirituales fieri cupimus oportet nos
nobiliores generis ab infimis et vulgaribus exoticis elo
gravi Sunt autem tria exoticia propter que nobiles valde effi

tur apud deum oportet enim ut sicut a terrenis actibus elonga-
ti virtutibus adornati et deo fideliter assimilati. Ideo dico
qui animam suam nobilitare desiderant oportet ut a terrenis
actibus penitus sint elongati nec hiantes cum vulgaribus
et pluribus orare sed ad modum amatorum conservare sic erga
faciem dei mei adhuc alonge ante et affectu
quanto crebrius potest speculetur. Cum enim sit quilibet
et illic propria mito cogitatione et aviditate in propria
conversum. Et fac te monere esse vi. Elevare elevare
consurge iterum et nobilitabis dicit elevare per affectum
et operis effectum ut non solum [illegible] sed et affectum
sed et per operis effectum sese in conspectu amemus et maneamus
in perpetuum nos sperantes et operis aut affectu dici ut
quicquid corpore natura exterena virtuose sic optat
esse cum per intermedium sursum ad deum dirigamus ita ut
in [illegible] se sed [illegible] eadem faciat. Et hoc est quod ait apostolus
Col. 3o Que sursum sunt querite sed per operis effectum que
sursum sunt sapite per devotionis affectum. Hinc dicit Seneca
animus semper proauctus habeat non id quod agit sed quod a-
gendo intendit. Et subiungit adeo et ad deum cognitionem
est animus bolis ut ad ipsum sit conversio eius ut sit ipse
bonum eius. Et ideo quod potest accedat ad eum similitudine
a quo solum discedit dissimilitudine hoc enim solum est illud
magnum bonum quod magnus animus debet desiderare animi-
rare et ad illud festinare. Ita ut licet in vivis regat
corpus sibi commissum meliore tamen parte sui hoc est me-
moria et intelligentia et amore et ibi se conversare.
amet unde quicquid habet se noverit accepisse et ubi in
perpetuum se mansurum et tamen plena dei visione plena satu-
ritudine se adepturum sperat. Capitulum xvi contra tertium sic [illegible] no-
nobilitatur virtutes de quibus quanto plures acquirimus
tanto animus apud deum nobiliores materie aut vir-
tutes theologice et inde morales in quibus nos nobili-
tamur. Hinc Seneca: Summa est apud deum nobilitas clarum
esse virtutibus. Unde Seneca: Nobilis est ille qui nobilitate

sua vtus singlarit aut preteris sit quod vtutes
et gratia q non solu ad principatu nobilitat sz aias
nras regias efficiut et tamq sponsa coplant re
gi deo qs bn enumat sic dicens da m diaz nihil
amantem pter dm amiacio no est aui vine xs
non tm sic sz dm faciat aui study et oij sic piu
dere dm i conspectu suo sp cu solli te ambulare cu
dno deo suo cu do mag sz vna volu et facltas
non desit da mihi talem m diaz et ego hinc assig
votem cpit et n sponse hec st vtutes et gratia
q pcipue nos nobilitat apud deum. C 3m sup
omez modu magie nos nobilitas e illud cum
ordinacz pm a dm transform q tuc feliat contigit
cu deq iam dictis cotatio illectis nut mamplexus
non valens se ulterius otine [redacted] tuc deus tanq
fortis trahat post se aias m dm affectu tot
penitus transmutas ius illud apli 1 cor 6 qui
adheret dno vnus cum eo spus efficit Et lob re
cti dicuit hs addm toz suu spm illius et flatu ad
se trahit deficiet oms caro simul i carnlitas et hs
m cinere dueretur q e dicere postq deus cosiu
gnacia spm hois ad se trahit omis carnalitas deficit
et hs i huai affectu m nichilu redigent dm
affectu feliait induens q apauis bn d clarat dns
cu volu deo psciat ut fiat amor ostimo qvia com
infudit se sps sts inte dia viuificans et otimo
volun fit amor memoria cos afficit sapia cu sua
ant ei sapit bona dni mfus vero cogitas efficit
conteplatio amat formis illud mq dam spuales
ut diuie suauit corpicnas Et tuc d deo bene cogita
sz mom huam sic q contigit q pote dic volis
q spus dete st voluntas cogitas z memo feliat in
deum transmute diaz aor dns qtepla sapia ds sposo

miscordie h[uius] agente q[ui] vivit z regnat. Alius sermo
Principes Iuda duces eorum. Ps. Primarius
carum ad similitudinem vivendi tamen seminis preceden-
cium sola mittat ut exemplar vita universaliter re-
ferret quia in moribus et in actibus suis fuerunt quia sunt
non nulli quos ad amorem patrie celestis plus exempla
quam predicata succendunt. Gloss. ergo isti principes in nomine
principum sunt nobis exponitur a quorum nos religiosi qui eos
imitari promisimus in eis invicem ? ammo ad perfectum
vite religiose ad quod condicionem nostram provocare valeamus
quia aut eorum vitam professi sumus capere. Unde in sim-
ilitudine sic dicens. Si forsitan aliquorum negligencia ad per-
fectum non assurgit ipsi vident quod et iniungere hec va-
leant quia in apostolica vita nos omnes professi sumus quia
hec nostra doctrina gloria sancti dicemus quia non sibi tantum
sed universo orbi susceperunt sicut scriptum est. Cum surgant
montes pace populo sed valles de eorum professione quam pre-
cipue Petrus loquitur dicens. Ecce nos reliquimus
omnia quia nos in rebus iniquis secularibus promisimus. Unde
quidam omnia enim que sunt necessaria et deo grata in eius
tribus plenissime includuntur. Unde videntur dicere nobis
amonere ut eos imitemur. Sicut enim Petrus similiter ab
illius actus. Respice in nos ac si diceret. Respice quomodo
vita nostra ad perfectum statum producimus et sic perfice
vitam tuam. Similiter Paulus nos amonere dicens ipsi
fratres scitis quomodo nos oporteat imitari nos. Neque enim pa-
nem gratis manducavimus sed in labore et fatigacione
nocte et die operantes ut nos metipsos formam da-
remus vobis. Si ergo gloriosos istos principes imitari
cupimus ut coram deo simus principes sic ipsi nunc
ut in nostri statu religiosorum primum locum sumere perfectos
attingamus. Sicut enim princeps qui primum locum capiens
adeptus quia locum sic attingamus vere principes simus.

Nota quod sciendum quod una religio triplicis status sit principium me-
dium atque finem Et in quolibet istorum principes eximius sit
cuiuslibet status perfectionis apicem attingens quod sub nomine
trium principum propheta nobis insinuat ita dicens principes
iuda duces eorum principes zabulon principes neptalim
Primum enim principes iuda sit religiosi principium perfecte
incipiencium Secundus principes zabulon sit medium eius
perfecte proficiencium Tercius principes neptalim sit finem
religiosi consummata perfectione perficiens Ex quibus tribus parti-
cularibus perfectionibus una perfectissima perfectio tamquam
ex perfectis tribus principibus unus concluditur perfec-
tissimus principatus Primus ergo status religionis est
principium in quo si principes esse cupimus unde est ut
eiusdem status supprema excercicia aggrediar quod in primo
principe continetur innuitur cum dicit principes iuda quod
interpretatur confitens Primus principium religionis in quo
confitens quod ad perfectionem vite religiose velis totis
viribus conari Et ut ergo primi status principatum per iuda
designatum consequi cupis oportet ut tribus excerciciis illud
fiat scilicet solius spei tue excercitione in deum plena con-
versione tota subiectione Primum et in hiis tribus religionem
aggressurus dominum statim principes sunt in hoc statu Primo cum
ingressurus religionem vota tua que distinxerunt labia tua
emittens hic fieri debet solius spei tue et fiducie ad
deum excercitione magnum enim est quod promittis et quod omnino
excedit vires tuas Et ideo sit solius quod promittimus
unde est ut ex divino adiutorio hoc solummodo adimpleas
spei tue excercitacionem dominus dicere nos voluit cum deutero-
nomium dicit dicet Ne dicas in corde tuo ~~tuo~~ fortitudo
mea et robur manus mee hec mihi omnia prestitit sed
sis recordans domini dei tui quod ipse tibi vires prebuerit ut
consideras propheta dicit Non enim in arcu meo sperabo
et gladius meus non salvabit me sed dextera tua et

illuminatio vultus tui domine Signatum Super illo verbo apostoli
Non quod simus sufficientes cogitare aliquid a nobis quasi
ex nobis dicit Tota spes nostra in deo sit si volumus
perseverare nichil quasi omnino de nobis tamquam de propriis vi-
ribus presumamus Nec si nobis deputamus quod dei est
quod premium quod deus voluit nobis dare hic dicens ait hortatur
nos ad fiduciam in eum nostre ponendam dicens habete fi-
duciam ego sum nolite timere quod exponens Signatum dicit
Clamabis tu domine ut in te fiduciam habeamus et te persona
dei Rudi dicens Ego sum veritas presentis possibilis
omnipotens caritas valens Unde ex his omnibus colliga-
tis ac si dicat Ergo quod promitto veritatem sperantibus in me sum
veritas qui non possum non solvere quod promitto et sum
omnipotens ut facile ea solvere valeamus quod promitto
Multi enim veraces sunt quod in promissis sed eum obstat impo-
ssibilitas ut solvere non valeant quod promittit quod contingit
quod odium contraxerit ut quod promissum est et solvi posset
propter odium interveniens non solvat Quod adhuc admonendo
subiungit ego sum caritas valens Unde ex his omnibus col-
lectis impossibile est deum non solvere quod promittit quod omnibus
in se sperantibus auxilium promittit Signatum Gregorius eviden-
tissime declarat dicens quod altissima est nostra professio
quia non novistis omnem statutum sed omnis statutus consecuto
et omnis consumatorum finire Non est ergo verum largire
etc quia concepta nec solum attendere quod precipiat deus
dominus sed quid velit aliorum est furere deo verum ad honorare
aliorum est dominum credere verum sepe est et fieri et sequi magnum
et hoc sed omnipotens deus et magnus et bonus est unus
quibus est promissor fidelis redditor indefessus adiutor
quod magno eius amore magna presentibus Et in fide
et in spe presentibus maiora vobis suis aggredientibus
et voluntatem et desiderium suggerit in idipsum et quod fui

volunt' prorogavit subrogavit et ad pfectu' ortavit
Site autem fedelis fuit homo potuit ipe autor
dicere iudicium faciet campi suo q q sicut fecit Tercio
q ingressu religio est eque nta e plena conversio
ut videlicet a seculo recedens plena fiat ad deum conversa
mur No d mo in seculo relinquentes et nichil eorum
que sunt seculi nobiscum deferentes ne in dei iudicio clau
dicemus q sic monem Tercio Convite ad deum et reli
qua pcta glosa conuite i toti te simul conuite sunt
alius propheta Si quieris querere q ropot Tunc dicimus
h' pfecte qusio tamen apprehende pfecte a qusi
tamen tunc apprehendimus si toti d toto seculo autem
Et toti aus a seculo toti in toto deum quiuim totaliter
a seculo autem si d mo nichil in seculo relinquimus
q no faciebat fi' isl q relinquentes egiptum cor
da ibi dimiserunt dicentes Ecce vos Utinam mortui essemus
in egipto qn sedebamus sup ollas carnium et come
debamus pane in saturitate Ille d toto seculo aute
in qui nichil eorum q sunt seculi nobiscum durius aufera
eum tamen ad deum mores honores parentes d seculo
secum ducunt p affectum Et qui pnt propriis effectum
q Rachelem fugati si q recedens d labam pre
sio q ins st pre eius furata e ydolo Tunc gior
tultans sub stramentis sic multi recedentes d seculo ydo
la labon i affectiones seculares secum ducunt et sub hitu
religionis tamquam substramentis hec abscondunt Sic ergo
toti debemus conuti ad deum ut illud totum q a seculo du
ximus totum in deum totum hoc est i cor et i via q sit
eius sic sunt proximi mi q s meditatio xpi et deum
q alia q ad laudem eius et voluntate et eius beneplaci
tum pnt aliquid d pauri Hanc pfectam qusiones qui
Tunc ordine pfectam noiat aplus Paulus nobis de

scribit dicens comitum enim que retro sunt oblitus
ad ea que sunt priora me extendo ¶ 3o ad principale
inducitur in figura Eliezer in itinere perfecta obediencia cu
dis in hoc et nos bone voluntatis volumus multa et
nescimus indiget ductore ne forte si per indiscreto
sequitur furorem corporis destruat Et sic fine boni
propositi non attingat et ideo cum propter suam igno
ranciam cum propter fervoris vehemenciam cum omni humilitate
alienis manibus est subdendus Unde deuteronomii dominus precipit
dicens facies quecumque dixerint qui presunt loco quem elegit dominus
et sequeris sentenciam eorum nec declinabis ad dexteram nec
ad sinistram qui autem superbierit nolens obedire sa
cerdotis imperio qui eo tempore ministrat domino deo tuo mo
rietur homo ille / 1o regum 15o Numquid vult dominus holo
causta et victimas et non pocius ut obediatur
voci domini melior est obediencia quam victime et auscultare
magis quam offerre adipem arietum quia peccatum ario
landi est repugnare et quasi scelus ydolatrie nolle acquiesce
re Gregorius 35 moralium dicit Obediencia victimis iure prepo
nitur quia per victimas aliena caro per obedienciam autem
voluntas propria mactatur quia plus est quam carnem propriam
mactare quanto vero quod offertur est intimius tanto diffi
cilius et per omnis deo gracius hanc obedienciam nobis
describit Bernhardus dicens perfecta obediencia sit maxime in
incipiente indiscreta hoc est non discernens quid vel quare
precipiatur sed adhuc tamen virtuti ut fideliter et humiliter
fiat quod a maiore precipitur Nam animal discrecionem
dicente incipiente sapiente in cella diu consistere
posse aut cogitacione posse durare impossibile est Dicit
tus ergo fiat ut sit sapiens et hoc eius sit omnis discre
cio et ut in hoc ei sit discrecio Et subiungit loco nomen

hic et pia simplex qui non habet bone docibile affectum tra
hentem discretio moderante sed inquadam vite in semet
ipsum tamquam figulus infigmentum lege quadam manda
torum dei qui in manibus alienis faciendus et formandus in omnibus
pacia et invita volun obedire in igne probatus sue
plasmator et fortoris sue voluntati et arbitrio sub
dendus Eligat ergo novus xpi miles abiectus esse
in domo dei et subitus se magistro subquo stangam
volunus et obedire freno totum propriam refrenat primas
cogitans semper in corde suo quicquid a deo suo ex
stirpavit in obedientia sine dubio recto tramite redit
Hominibus ergo qui passus est xpus distinguntur ita nos qui pueri
homines sumus oportet per obedientia pati propter peccata quia et hominibus deus
se non dubitavit mori si ergo tu homines tuis et eo modo
quo perdiximus religiones ingredimur quem tu ad primum
et religionis mansum in quo perfectus dicitur consequimur
principatu ¶ Est statum religiosorum dicta medias
tiens dilecti conamine in principium et perfectum quam
status per principem zabulon desingitur insinuans
nobis ut si ad supremum illi medio competente cona
mur pertingere etiam principes et principatum zabu
lon attingemus Que sit autem illa qui huic statui
competit virtus nos excitate demus per interpretationem
huius nominis zabulon edocemur interpretatur enim habitaculum
que omne nos oportet sed in sinuatam fluxus nocte fortitudo
In hiis 3 cum tribus in hoc medio nos excitare oportet
Incipientes in in invenitatis in quadam medium statum
voti mei cogitans vivantes et numquam oblivioni tra
dens sed hic in sinuatum ut videz ab eo die quo votum
emisimus hoc in sinuatum numquam excedat a corde meo
cogitans semper quod non hominibus sed deo vivamus fortissime

iuramentu dicens semp in corde meo iuraui et sta
tui custodire iudicia iusticie tue huius iuramenti
meminit deut° 29 ubi dicit Custodite uba pacti huius
et implete eam. ut sciatis in sede dni dei tui et me
iurando q hodie dns deus tuus etc. si nos solius et
iuramus uideamus quo° iniuriamus fronte q ictos
apli dicit hebr x. Irritam qs faciens legem moysi
sub misa ulla duobus ut tribus testibus moit Quan
to magis putatis deteriora mereri supplicia q filium
dei conculcauerit et sangue testi pollutu duxit et
spm gratie contumeliam fecerit qz totu facimus si iuritu
facimus iuramentu Imparantes nobis id est Illud ut No
es mentitus hoibus et deo / Tercium a fluxus noctis / qz
p nocte in pecta distinguitur p fluxu aut illud pz
pecta a nobis defluunt scz p fundam gram denotat Tercium
ergo qz in hoc medio agendum est illud est qz p p̄fun
dam gemitus et fortissima cordis contricoem nec non opis
satisfactoem omnia pecta q commisimus a nobis talia
fecentes ut oia et assa q agimus ul patim in solam
emendacio peccatoris qz intenens cedimens / ad hoc cota
cio no cessans quousqz p spes sibi remissionem ut ad
minus qstic nre exhilaracoem sperimus oia nra oma
defluxisse Quod enim est dicere illud ps dne iubes
iniquitates tuas id est pecta p indulgenciam et remissione
defluxionem qz tu sciam fuit etc interpretacio huius nois
principis Zabulon sicut miserdie consecraui / Quarto agi
diamus huius principis zabulon gem interpretacionem scz fo
titudinem ut uiz cuius prima interpretacio scz ius iurandi
dicati et cura interpretacio fluxus noctis aptius ala
mati ad fortitudinem potenciam attingamus sic ut labo
mus toto conamine ad hoc tendentes ut persoluamus uota ma
q distinxerunt labia nra ut sic conari ad p̄fectoem com
simus sic ets in defessa vixit eum conatu ope psoluas

Non enim perfectionem sed conatum ad perfectionem promisimus. Et
ideo qui ad conandum ferit quod homo potuit vi toti voti
sui transgressionem evasisse cum quilibet conatus quem promisimus
tendat ad perfectionem. Videamus in quo consistat perfectio
ut prius cognoscamus in quo statu noster conatus sit. Et
pletius sciendum quod sciendum quod est duplex perfectio. Una est temporis sive
progressionis alia est termini perventionis. Prima ergo perfec
tio est cum anima devotionis semper ultimus procedimus non
contenti quamquam iam et continuusque perficimus. Talis conatus
proficiendi et quo ad est de affectione et intentione et tamen potuit
operatione numquam cessandi nobis pro perfectione computatur. Et
hoc innuit nobis Genesis 17 cum dicit Ambula coram me
et esto perfectus ac si dicat deus ambula coram me id est
proficie et hoc pro perfectione tibi reputatur. Ambulare enim
ut ait Bernardus proficere est. Hinc apostolus Non arbitror me
apprehendisse scilicet perfectionem sed quod unum est necessarium que retro
sunt oblitus ad ea que sunt priora me extendens ac si dicat
hic non iudico me perfectum perfectione termini ad eam ta
men perfectionem conabor et talis conatus perfectio indicatur.
Et ideo sequitur quotquot autem perfecti sumus ad ipsum idipsum sen
tiamus. Ecce in hoc verbo sumus apostolus se connumerans dicit se in
perfectu ex sola conatu qui iam non longe ante dixerat
esse se perfectionem non dum apprehendisse perfectionem quod
exponit Bernardus dicit In verbis isto manifeste apostolus docere
declarat Ad Philippenses perfectionem eorum que retro sunt oblivio et
perfectam anteriora extensio propria est iusti hominis in hac
vita perfectio. Hinc idem Bernardus Indefessum proficiendi stu
dium et iugis conatus ad perfectionem indicatur. Unde Leo papa
hec est perfectorum vera iustitia ut numquam se presumant esse
perfectos ne abstinentes nondum finiti itineris intentionem
cessantes vel incidant deficiendi periculum ubi proficiendi
deposuerint appetitum. Verumtamen nemo tam perfectus et sanctus
ut perfectior et sanctior esse non possit ideo omnibus simul

sine dira gaudium sine discretione imitari abhyssus quasi preci-
cium ad ea que non dum apprehendimus pia auiditate cur-
rimus et non est natura quod ubique lassati vel atediati
desistimus proficere ibi necesse est desistas. Hinc Aug. in
nocte non vis proficere ergo vis deficere. Vidit Iacob
scalam attingentem celos et nica descendentes et asce-
dentes nullum vero subsistentem vel residentem quo palam
datur intelligi inter profectum et defectum in hac vita
nullum medium inueniri. Sicut quando ipsum corpus non crescit
constat quod deficit sic et spiritus non semper proficere vel
deficere. Et ideo ne deficiamus oportet nos continue ad bo-
num conari cur aut eius conatus maioris desiderii indicium.
Nullus enim confessio multa labore continue posset conari nisi
maioris desiderium ipsum impelleret ad conandum. Qui cum
vehementi desiderio ad habendum estuat hic iam sibi quasi
difficile credit. Ista ueritas fortissimis auctoritatibus
comprobanda. Hinc ex persona dei dicit A. xxii. Tolle omnia
cum desiderat anima tua quod quod innuit quod omnia desiderare
possis tamen sine dubio eiusmodi accepisti si tamen ipsum desiderium
indefesso conamine comprobas. Et Aug. Non tu sis sicut dicis
desideras deus si tamen tu hoc potes satagis ut quod non du-
bis esse meareris hinc deus Saulum pauperem ... esse dicebat
non quod iam esse contendebat. Et Ps. bona vota faciens efficax
comprobavit multiplicavit. Conceptum namque est ... clamavi quoniam
exaudisti non enim ait quod clamavi ideo exaudisti sed ait quod
exaudisti ideo quod clamavi quod non longius exauditus fuerat uo-
tis efficientibus clamavit clamor aut desiderium est. Et Ber-
nardus multi quod ... vita sua tenduit sic ad perfectum sed nunc per-
tendunt quod tamen sunt ple ... ut deorsum ex-
cernit reddit quod in hac vita dispensatione negatum vel
... eos sed gratia quod prius tendebant nunc ad
gratia / Terciam non ... ea breviter ... in scriptura sermo
sit tamen occasio se obtulit ... / Tertium non est principalis

e neptalim fratribus latitudinem propter caritatem perfecta illa
q foras mittit timorem accipiunt q flagrante ad dei
voluntatem pro utilitate vitam felicitate agendam diffu
dimus et proinde dilatam dicitur q psalmista viam mandatorum tuorum
custodivi et cum dilatasti gressus meos et quia sit pla
bre volumus esse infirmos loh magis ¶ hiis ergo tribus
principibus ¶ iuda zabulon neptalim cum gloria princeps
efficitur sicut homo perfectus et sublime vita capi
primo locum adiuvante dno nro ihu xpo qui est benedictus
in secula ¶ Amen. ¶ Sermo tercius.

Dii fortes terre vehementer elevati sunt dicit Esaias In
omni laude sanctorum nihil gloriosius de sanctis dici potest
nisi q dij adeo sunt nominati / neque enim hoc nomen eis aliter
cum poni potest nisi q pro imitacione sanctum vivat dij homines induisset
Ideo nota q in verbo proposito continet ¶ primo enim glosse in
apli magnifice commendat ¶ 2o a diis gentium separantur
¶ 3o a deo specificat ¶ 4o vehementer exaltant ¶ 1m ibi dij
in quo super modum commendant qui non homines sed dij voca
tur videntur humanum statum hominum quantumcumque sanctum subli
mit excessisse ¶ 2m in fortes in quo a diis gentium distingu
tur qui non dij sed demones sunt ps dicente ¶ omnes
dij gentium demonia dns autem celos fecit [illegible]
¶ Illi enim dij non fortes sed debiles sunt valde et infirmi
et nulla fortitudine sed sola dolositate homines decipiunt ad pec
candum cum non viribus utuntur sed fraudibus ¶ unde Bn [illegible] te
nimia [illegible] motu temptacionum sed in nobis est sic [illegible] volu
et nec [illegible] in hoc clamine dicit in vitis patrum in parvulis
sanctorum sepe legitur q potenter sunt demones [illegible] et [illegible] sepe
[illegible] in eorum [illegible] non audebant ¶ 3m ibi terre [illegible]
isti dij sunt apli a deo vere specificantur in eo enim q dicitur dij
terre / adeo [illegible] q solus [illegible] est deus distinguitur ¶ unde Joh
3o qui de terra est de terra loquitur qui de celo venit super omnes est
hunc [illegible] ¶ [illegible] omnes cum apli dicente ¶ tui super oia

deus benedictus in secula. Sciendum quod sancti homines dii sunt vocati
sic deus dixit moysi pona te in deum pharaonis sed ad
est in participatione et aliud dei naliter dicitur qui ergo dicitur
deus in participatione deus dicitur in medio quod non in mensura per essenciam
deus est incarnatus super omnes est unde nota dicit quod apostolus
dicendo quod est super omnia deus benedictus super omnia dixit ad differenciam
sanctorum deorum qui non super omnia sed in medio participatione dii
in participatione. Cum ibi vehementer elevati sunt quod per passiones
hodie tristitias omnium celum tanto sunt in celo gloriosiores
quanto in mentis fuerunt passionibus sanctiores hec bernardus de gloriosis diis
dicta sufficiant. Nam mirabilia et miracula que deus in
eis et cum eis inde exhibuit sufficienter probant quod per multos
sanctos eorum sacra scriptura iuste nominat eos deos. Sic enim
ex persona dei de eis dicitur in psalmo Ego dixi dii estis. Quod
cum multis deus sit ipse christus se dixit deum. Iudei volebant
eum tamquam de blasphemia lapidasse. Quibus ipse dicit
Iohannis 10 Nonne in lege vestra scriptum est Ego dixi dii estis
Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus est et non potest
solvi scriptura quem pater sanctificavit et misit in mundum et
vos dicitis quod blasphemas quia dixi filius dei sum. Unde
de super 1o libro contra 10 Unde dicit homines ex filium hominis
et sunt in mediocratis ad distinctionem quod homines humana solummodo
sentientes de se senserint et indixissent alii tempia et fide
illos vos autem qui non estis homines ceteros de quibus dicit apostolus
Cum sint inter vos zelus et contentio nonne homines estis ne
ne carnales estis sed qui estis dii quod de divinitate mea nihil
erit quod non esse dicitur. Hunc consequenter quibus exercitus
sola fimbarum sublimium iterum deorum tenuit contingentia
ut cohortatio de huius nominis sanctitate aliqui consequimur. Postquam
sciendum quod duo de hac materia per ordinem sunt dicenda. Primo
de huius nominis et vite talitate. Secundo de modo perveniendi
qualitate hoc enim sancti per maciam venatore accipiunt ut
eos imitemur. Primo ergo videndum est de huius nominis
et vite talitate in quo dicitur per quam possumus dii in participatione

Est aut hec causa et non alia scilicet unio aie ad deum Cu
em aia iūcta deo no solū quieta sz et qz e maius unita
fuit tūc fortius vincit unq fortem q deus dicit et te
hit eam in fine vite et nois sanitate ut sit ipse deus
est naliter sic talis homo conutz sibi mancipate sit
et dicat deus lex em inter deum et aiaz maior sit di
stanz aut sz Cu deus no possit esse dignior hec uni
uo e ei possibilis q possibilis sit in actu transeat nullū
eo hoc sequitur impossibile ad hec em aia adeo catte
ut exiens adeo p gratiaz [illegible] ad deū redeat p figura
[illegible] Est figura na/ scriptura patet edoti/ figa p
columba noe qz sic Cum dicitur noe emisit nonut
non rediret sz ut videret si cessassent aq diluuij sup
faciem tre q cum no inuenisset ubi requiesceret pes eius
reuersa est adeum in archam sic omes aie q nascuntur
q p grāz [illegible] adeo mittunt in hūc mundum adh
utiq mittunt ut in archam celestis regni adeū redeat
q misit illas sz heu multi tamq coruus cadauere illecta
no redeunt illecte cadauere mundane dilectois/ Tercio ondi
p naturā qz Cum sit d'clarat dicens Rectus et magnus
dns rectus et magnus fecit hoiez ut p rectitudiez diuinā
appeteret omes affectiones ad ipm erigendo et p mag
nitudiez appetitū/ caperet eu que celi et terra cape no po
terant ambigendo cum qz deus rectus est d'quo dicit
in ps Rectus dns et non e iniqtas in eo Et sic q
magnus est d'quo dicitur in ps Magnus dns et lauda
adeo oz aiaz q ad ymagiez eius creata est rectaz et mag
nam esse sz rectitudiez in lapsu primoz parentū pdidi
mus magnitudiez aut tamenus qz rectitudiez p q p
bona opera [illegible] eo hoc deo [illegible] feci [illegible]
Tercio hoc idem pbatur triade pspicua videlicet qz ad
hoc ut adeum redeant sit creata Cuius illud Iob
qz Cuiens qz adeo venit et ad deū redit/ dicit em
Cum adeo et ad dm inclinatio e aie volis ut ad ipm sit co
uersio eius ut sit ipse bonū eius hic a ab illo bonus

ad ymaginem ipsius et similitudinem eius conditus est ut quod du
hic visio per speculum pot accedat ad deum similitudine a quo
sola discedit dissimilitudine ut sit hic status sic ille status
in futuro bonus sic ille bonus est deinque hoc solum magis
bonum magnum est et bonum animus suscipit et imitatur
et affectat quod super illud est et adherere festinat et simili
tudine devota ymago ipse enim animus rationalis ad y
maginem dei est Et propterea intelligit se posse et debere ad
herere ei cuius ymago est ideo et sicut mentis regit corpus
sibi commissum in inferiore tamen parte sui hoc est memoria in
telligentia et amore in se consilium amor Unde quicunque hec
se novit accepisse et in imperium se magnum et tum ple
na dei visione complena similitudinem adeptum novit
Illuc ergo spectet unde pendet complures ad hominibus commonitis
ut univisitet eos vita dei adgrendia et capienda divina
quod ut dicit vita tertia morsi et humana sicut enim corpo
ralis statu suo erigit in celum eo quod natura et dignitate omnia
corpora sit eminens sic spiritualis natura ad ea que in spiritualibus
eminens hoc est ad deum et divina eriget se amat se sibe
capido super pie amando hec ergo beata unio ea est per quam
homines a statu humanitatis et carnalitatis transeunt in divini
Tertio dicendum est de modo perveniendi de contemplativo hoc est aliter
ad hunc statum divinum veniamus Et sunt tria per quae hanc con
consequimur scilicet passibilitatem dilectionem perfectionem In hiis
enim tribus perficitur vita hominibus et a statu suo recedens
et a vita humana in divinum statum feliciter omnium ut dis
ponderem et singula Cupientes ergo hanc beatam conditionem
ut dis ponderem consequi primo assimilem deo sicut aliter tria in
quibus homines sibi mutuo assimilant scilicet infancie dispositione
cum similis operatione et morum cohibitione ut quamquam homines
ad ystorum similitudinem habeant dicat sibi et sic sibi mutuo
assimilari Primo ergo aliqui sunt similes ad invicem infa
ncie dispositione propter quod modo quidem dicimus quod similes in simili

sunt in facie plantis sed voluntate accipimus nec in-
venient. Sic enim homo exterior ex facie cognoscitur sic in-
terior per voluntatem. Sunt et hic per posteriora faciem hominis
sic per anteriora faciem voluntate deo noti sumus. Hec ergo
voluntas mea quam desuper accepi nec bona nec mala dicitur
tanto erit melior quanto divine voluntati conformior quia
tunc per conformitatem incipit esse bona. Hec namque in ea que divine
quia ad salutem nos potest promovere. Unde dicit Bernardus
Bona voluntas est origo omnium bonorum et omnium virtutum mater.
Denique qui habet statim habet quicquid ei ad bene vivendum
opus est. Tercia ut ait Gregorius. Ante dei oculos
numquam est vacua manus a munere si archa cordis reple-
ta fuerit bona voluntate. Operatur enim bona si est si vero operari
cessavit voluntas non est. Bona est ergo voluntas ma
luntas cum ex consilio et proposito ad deum se convertit.
Melior est autem cum consilium et propositum currit in opera
ut non solum iam non velit sed voluntas propria ia-
[illegible] Optima autem tunc est voluntas cum opere et virtute
affectu et effectu divine voluntati in omnibus et per omnia
se conformat. Hinc Anshelmus. Deus omnem creaturam ab homine vult
nolit subiectam opere et creaturam sed a creatura soli volun-
taria exigit. Sicut enim perfecta iudicabit cum omne quod
precepto suo deum velle id nos divino volumus et quod
certum est deum nolle id nos penitus execremur quod autem
incertum est deum nolle utrum velit an nolit nec ve-
limus nos ex toto nec penitus non velimus. Talis volun-
tas non recessit donec perducat hominem ad perfectum
quia cum potest operatur cum vero non potest affectum est ut eius
desiderium stet pro facto secundum illud apostoli 2 Corinthiorum 8. Si volun-
tas prompta est secundum id quod habet accepta est deo. Secundo sibi
omnino assimilant nisi sibi operacione sic sibi deo assimilari
cupiamus operemur sicut ipse tam in opere quam in affectu. In opere
ut sicut ipse operatus est et nos operemur et ex eo affectu

quo operatus est hoc est pro nobis et nobis opem prebeamus
ad quod hortatur nos dicens Ideo michi videtur satis convenienter
dictum exodi Inspice et fac secundum exemplar quod monstratum
est in monte ¶ Ideo enim homo factus est ut in se ipso videndum
formam nobis daret Sic enim dicit Ber Incarnatus dominus
in semetipso docuit quod suis precepit et inspiravit ut
ut quod precepto monuit exemplo suaderet Hinc idem perdit
enim domini passio si mea sequatur imitatio alioquin requiretur
a me sanguis ille qui effusus est super terram Non immunis
ergo ab illo tam singulari scelere iudeorum quod videlicet tanto
caritatis ingratus fuerim quod spiritui gratie contumeliam fecerim quod
conculcaverim filium dei Hugo patet quod nec passio prodest
sine imitatione nec imitatio sufficit sine passione Christi enim
antiquorum patrum secuti sunt dominum quousque [illegible] dicit
vestigia eius secuta est pes meus et non [illegible] Christi passio
introire potuit in regnum dei ¶ Tertium quo homines sibi
assimilantur consistit in morum conformitate ut qui sibi
sunt in moribus similes sibi mutuo assimilentur per hos mores
virtutes accipimus per quas deo tanto amplius assimila
bimur quanto plures in nobis habuerimus [illegible] de hac assimila
tione virtutum ex persona dei infert nobis dicens
Imitare me cognoscere potes vitam meam tuam ut sic ex
paupertate obediencie humilitatis pacie et caritatis indeclinabi
lis semitas tenui Sic et tu eiusdem vestigiis incedas non
declinans ad dexteram neque sinistram quia has virtutes tam
magnifice caritas nobis assimilat deo per hijs tribus similitudinibus
dicit Hugo Imperat similitudo in moribus in natura in moribus
operibus per iustitia in virtutibus [illegible] ut moribus natura ponere
iustitia operibus exhibet etiam virtutibus compleat et sic per
dno ponitur hunc raguel de thobia Quam similis est
iuvenis iste consobrino meo ¶ Quanto ergo in hac assimila
tione amplius profecimus ex continuis exercitiis per moti
tanto propinquius ad deum accedimus et tanto vicinius iunc
timus quousque tandem iam beati erimus deo // ¶ Sed

q° p adhuc ꝯnoīoꝫ eīz nos ꝓmouet ē et dicit
dilectio ꝑfcā vniti deo in diuinis nō eius / hec aūt
vnio licꝫ ex omībꝫ ꝯcrcijs sup̄ dictis ꝓmoueat ma
xime tn̄ ꝑficit ex aore / qꝛ sicut est videndū / oē in
ꝓfectū ꝯtendit et festinat ut suo ꝑfectibili se co
niugat et in eo ꝑficiat sic ignis q̄ sup̄ cirm̄ inꝑ
fectū eē hēat tendit sursū ad celū empireū et
oīs aqua festinat ad mare ut cū in se sint inꝑfec
tibilia in suo toto eē ꝑfectioē ꝯsequitur / Sic ꝑfectū
ē ad suē originē vniuersa quod nisi ē tende et in ea
semp eē ꝑte deficimoā sꝫ ē ꝑ oīa ꝯaore q̄ cū cor
de ~~iuo~~ diligimus in ꝑfectū eē hēat et in corde dei
ꝑ oīa sit ꝑfectus teste ps̄ / Tendit vincit dñs cuiq ig
culus ē in syon .i. in aīa fideli ꝫ camīꝰ vicly hic
ē qꝛ contendit ꝯtinue ad dm̄ ut aori eius to.r in
mergat et ꝑfunꝰ ꝑfectum eē ꝯsequitur oēs affcoēs
aīe violentissime ꝑ se trahens / Nam ubi amor ibi
oculus / ubi amor ibi cor et oēs vires aīe amore sum
psit hinc dyoꝰ dt / Qz violens amoris amatem
trāsponit in amatū / Unde amor ē oīs tenor inte
rioris hoīs se recipit colligit et trāsfert et sic deo felicit
coniūgit ex quo fit ut oīa mea dei sint et q̄ sꝫ dei mea
sicꝫ fit ut isti hoīes deo vniti ex bonis eius dicent
Et opa eoꝝ ex eo qꝛ dei nobilitā sꝫ ꝑ oīa nobilitētur
ut dicat nobis illud luc xv / Oīa mea tua sūt ꝯhac
vnia dei grā dr̄ Joh xv / Pr̄ scīt eos in veritate ut sic
tu pr̄ in me ita sicut et ego vnū in nobis hinc .i. Cor. vi
Qui adheret deo vnꝰ spūs est // C 3° quo ꝑ qꝛ vē
tur ad hanc btām ꝯnoīacoēꝫ ut dy nidiem consistit
in vite ꝑfectoē no illa q̄ est incoñati ꝑficiendi ꝯ
qua in priori smoē dctm̄ ē sꝫ illa q̄ ē simꝰ ꝑueniendi
qꝛ ꝑus obmissam in isto smoē ꝑmissimꝰ exponēda
q̄ licꝫ adeo sit sublimis ut inī aquoꝝ ꝯprehendi va

licat in hac vita quod ille non mediocris in dictis paulo
videlicet non arbitratur se comprehendisse quamvis iam
dicte ad deum superaddit. Quia ergo lex divina impossibile
non precipit nec consulit sequitur aut perfectionem aliquam
esse concessam perfecti sic ergo patet ut perfectio est nullus indig-
netur nullus contempnat si de hac materia dominus meo aut alii
similius secundum doctrina aliqua in medium proferimus compe-
tentem pro tempore in scola etc. Circa finem hanc pertractans
materiam dicit quod unum opus etc. perfectum dicatur in quantum
attingit proprium finem qui est ultima rei perfectio. Karitas autem
est que unit nos deo qui est ultimus finis humane men-
tis etc. quia manens in karitate in deo manet etc. et subiungit
perfectio humane vite consistit in karitate simpliciter autem
perfectio quedam universaliter etc. ut 3° phisicorum dicit. Perfectum
est cui nihil deest etc. utique ut idem ibidem et expo.
Perfectio una absoluta que attendit secundum totalitatem diligentis
et diligibilis et hec perfectio qua diligit quantum diligibile est
et hec perfectio non est possibilis alicui creature pure huic
Quod iuxta Diligam te domine pro modulo meo etc. et si quan-
tum debes non possum tamen ultra quam possum secundum hec per-
fectio competit soli deo qui se totum totus diligit in quo bonum
integraliter et essencialiter invenitur. Secunda perfectio attendit
secundum totalitatem ex parte solius diligentis prout affectus dili-
gentis secundum totum posse suum semper actualiter tendit in ipsum deum
et talis perfectio non possibilis in via sed habetur in patria. Tercia
perfectio est que nec attendit secundum totalitatem diligentis nec secundum totalitatem
diligentis diligibilis sed tantum ad hoc quod semper actu feratur
in deum sed quantum ad hoc quod excludantur ea que repugnant
motui dileccionis in deum sicut Augustinus dicit in libro 83 questionum
quod venenum caritatis est cupiditas perfectio autem cupiditatis et talis per-
fectio potest haberi in via et vita ita et hoc dupliciter uno modo quan-
tum ab affectu hominis excluditur omne id quod contrariatur cari-
tati sicut est peccatum mortale sine tali perfectione caritas esse non potest
Unde talis perfectio est de necessitate salutis. Alio modo potest haberi perfectio

in quantum ab affectu hominis excludit Non solum id quod est
caritati contrarium sed etiam omne id quo impeditur ne affectus
mentis totaliter dirigatur in deum usque huc Thomas et
hec ultima perfectio divinum non et esse sanctis hominibus pro..
meretur quod feliciter tunc attingit cum sopitis cunctis sensibus
carnis in divinum affectus hoc abducat in quo nil sentit
ponitur quidam dixit Si imitari ut omnes affectus interiores et pote
die tolis sic in deo absorbeam ut in omnibus nil sentiret
nichil cupisset nichil viuat [illegible] hodie [illegible] esse divinum
In hac vita beata stetit [illegible] paulus sicut cum dixit
vivo iam non ego vivit vero in me christus et item ad colo(ssenses)
3 et dicit mortui estis et vita vestra abscondita est cum
christo in deo hinc In moriatur anima mea morte iustorum
ut primum in memoria excedens dixit se in fiori [illegible]
quod non in cupiditatibus et [illegible] secularibus [illegible] In
hunc excessum petrus venat cum domino transfigurato in mon
tem diceret bonum est nos hic esse nesciens quid diceret et
quod in illo excessu nil est in homine quod non sit divinum ideo
in hoc excessu sic homo est divinum indutus sic et non ut
ex tunc et in reliquum possit vocari divus. Sed non obstat si
gratia recessit [illegible] sublimitate homo [illegible] nec debet
longo tempore perdurare [illegible] quod divinum gaudium huius [illegible] sicut molle
[illegible] homo non induxit hic non per mare [illegible] videlicet
[illegible] quod non hominum breviter in[illegible] mea [illegible] incolit [illegible] qui
fenerat et momentanea emptio dat [illegible] precium [illegible]
et subita [illegible] quod [illegible] vixit eterna[illegible]
semper clara [illegible] declarat In Caro et sanguis
vas luteum cum hoc cepit affectum ut divino delectatus
amore divinus oblitus sui totus pergat in deum et adherens
deo unus [illegible] spiritus fiat [illegible] et [illegible] cum [illegible]
[illegible] in hac mortali vita raro [illegible] semel et hoc
[illegible] raptim atque unius vix momenti spacio experiri
donatum est et subiungit [illegible] quam [illegible] non
sis et omnino sed non sentire temetipsum et a te ipso exi

nam celestis est convertendus no humane affectioes
et hc d'hs d' gre d'claritate sufficiat q aut eadem gra
dum n(ost)ri nobis imponat dns albertus sic d'claritate
sic p(er) ho generat hoiem et eorum sua generatione dat
ei hc no q homo volunt [illegible] te sic ipse e homo
ita deus p(er) generat deum et hac ipsa summa generatione
dat nato q deus vult sic ipse est deus et hinc generatio
stam e vin i it et gra magnitudo xe n deus est
qui participatie deus nuncupat ad hanc perfectionem
hortat nos deus tonat deut vi e ait diliges di
liges dnm deum tuum ex toto corde et ex toto aia et
d' quo dilige h tolis sz toto corde to aia to virtute
hoc intendit q omnes motus aie addum referimus et
non impletur i via nisi forte ad tpos bre a perfectissimis
viris ad ip saltem tonat dicitur deus q vivit et regnat

Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi
tui ps. xlvii° dicit bn̄ Honorius dicit accepimus
in infimis ut temporalia alia in medijs ut spiritualia
alia superius ut celestia et divina que tanto sunt comparative
nobiliora quantum celum altius terra et deus quibuslibet bonis pre- herefstiger
stantem invenit quanto quilibet est inferius ignobilius
et quanto superius tanto nobilius quod in elementorum ordine
cognoscitur evidenter reflecith Terra enim cum sit infimum est ignobilissimum
elementum quod autem super id est aqua et est nobilius sic quod est
nobilissimum elementum sit ponderis modum. in domo gra-
tuitis quanto superiora tanto sunt meliora dicente Jacobo
Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est
descendens a patre luminum In verbis ergo propositis tria
intelligimus scilicet doni nobilitatem accipientium utilitatem
dantis largitatem Primum ibi suscepimus deus Secundum ibi
misericordiam tuam Tertium ibi in medio templi tui Primo ergo dicamus
de doni nobilitate quod sicut visum est tanto est celestis ordo
nobilior quanto est superior quia cum sit in corde dei non accidentaliter
sed substantialiter dicimus misericordiam valde esse deum Sicut enim
dicit ps. 48 di Adiutor meus tibi psallam quia
deus meus misericordia mea et in proposito Suscepimus deus
misericordiam tuam id est misericordem deum Secundo quod sit est quod misericordia dei est
donum dei quemadmodum iam dictum est Donum dei secundum quod
benigna quadam pietate super miseriam se inclinat
de arcanis cordis eius misericordia nobis fluit tamquam rivulus
a fonte teste apostolo Itaque misericordia dat misericordiam secundum eandem
talem ut dantem sufficiat, non inde sibi id donum est non
qualitatis Quoniam autem misericordia deus vel donum dei dicitur
tanto tunc est nobilius quanto sublimius Unde iusticia dei alta
dei sicut montes dei sicut nubes sed misericordia sicut celum dicente
ps. 34 Domine in celo misericordia tua et veritas tua usque ad nubes
Iusticia tua sicut montes dei quia omnia eius in duplo ut huius

Domi sit mie nobilitas comparata altitudine comparatur. Videtur
enim ad sensum quod quanto aliquis in superiori loco situs est sic
arbores et vineta tanto fructus eius dulcior melior
et nobilior invenitur. ¶ Secundo dico de amplitudine
hoc doni nobilitate. hoc est quod notum sit ut hoc donum
mie consequamur. Tantum enim misericordia qua vel nisi sit
tam notum est qua mia sine qua nemo salvabitur vel
qua nemo dampnabit dicit n. G. Justicia mia comparatur
Unde iustitie deducta iusticia est et fodit in districtione iudicii
quod in oculis fulget. Sed operatio de qua adhuc dicitur. Sed
Sic nullius merita sufficiunt si sine mia iudicabitur
sic nullius peccata impediunt si ad mia perfugiunt. De
hac mia duo breviter perstringit scilicet de eius descripcione
et eius ad nos distributione. Descripcio quia sic mia mia
est beneficium misero gratis impensum de qua dicitur. Sed
Justicia meritum querit mia autem commiseratio modo gratuita
misero se dat gratis de qua adhuc alia dat descrip-
Mia est exhibitio indebiti beneficii. ¶ Sequitur videre de
mie distributione de qua sciendum quod deus per maria vii mias
tamquam vii panes pauperibus suis dedit. ¶ Primam nobis exhi-
buit maximus assumptione ad vitam nostram instruendam
¶ Secundam in templi oblatione ad humana naturam pro corroboranda
¶ Terciam in sui corporis alimatione ad infirmitatem nostram confortanda
¶ Quartam in crucis passione ad captivum hominem redimendum
¶ Quintam in resurrectione ad celi ianuam aperiendam ¶ Sextam in
ascensione ad mansiones nostram preparandam ¶ Septimam in missione
spiritus sancti missione ad plenam in nobis sanctitate perficienda. hec
sunt mie vii panibus designate quibus ut matheo xv
dicitur dominus turbas pavit ¶ Quia ergo exhibuit nobis
deus mias maximas quia. Cum enim humana genus corp
naturale peccati primorum parentum miseriam proficiendam omnis
cecidisset ut nec ipse nec creatura aliqua posset relevari
deus mia sua motus descendit ad miseriores penes
te assumens hominem nisi et per consequens maximam misericordiam

gre
bn

descripcio
bn

ut de profundo nre miserie nos liberaret de hac nra di
Apls ad Titu 3 Apparuit benignitas et humanitas usque non apls
ex operibus iusticie que fecimus sed secundum misericordiam suam saluos nos
fecit ¶ Cui videlicet nre sit ad aditum oratione capiamus oratio
ut et nos in perfecta puritate renascamur ¶ Secun
dus natus est nobis homo imperfectissima puritate ut po
te natus a patre deo et virgine matre ad hoc nobis iam
traxit maculam volens ut ait apls ut et nos imitantes apls
eum in novitate vite ambulemus ¶ Hoc nobis precedit sua
in carnacio in nra in hac parte adiungamus imitacione ¶ Hic
dns dicit Nicodemo Joh 3o Oportet nos nasci denuo ¶ Joh
cui ille quomodo accipet de denuo potest homo nasci
cum sit senex subiungit dns exponendo quod dixit ¶ Ni
si quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest intrare
in regnum dei quia in ex aqua lacrimarum et spiritu sancto
in cordibus nris per contricionem infudente ad plenam
puritate renascimur ad quod erit nobis hec nra incarnacio
et penitus non intrabimus in regnum dei ¶ 2o exhi
buit nobis secundam misericordiam in sui ipsius in templo oblacione
offerens se ipsum in nra natura ad reconciliandum nos qua
nra dicit cum propheta Suscepimus deus misericordiam tuam
in medio templi tui ¶ Cuius effectum sit consequi volumus oratio
ut capiamus oratione nos per fidem et per dileccionem operari cor
eius mistico quod est ecclesia in corpori ut sit ei uni
ti et incorporati deo patri offeramur et ei reconcilia
ri ¶ 3o exhibuit nobis deus 3am misericordiam dans
nobis corpus suum et sanguinem ad nram infirmitatem remedium
dia quod exercemus rei tunc corpus nostrum roborandum
¶ Cui sit ex aliquo rei digno oratione capiamus cum de
vocione et affectu accedere nos oratione deus autem hunc sa oratio
crum nobis instituit in maioria caritate Luce 22 Cum luce
hac misericordiam instituit desiderio desideravi hoc pascha
manducare vobiscum ¶ Sic et nos ad eundem cibum

sumendo magna caritate sumamus et cum magno desi
ecci derio attendamus ut fiat in nobis quod dicit Eccl 24 Qui
edunt me adhuc esurient et qui bibunt me adhuc sicient
psal hanc mundam dicit in ps 110 Iustificator et miserator dominus
ecci escam dedit timentibus se Eccl 3 Quoniam magnitudinem ipsius
sic et munda que ab ipso est quia hec munda que est corpus christi
ipsi datori deo videtur quod omnia adequatur vel in eo minus
nobis exhibens hic se totum et hoc est quod dicit Zachar 9 ex
zacharie hibit gratiam gratie suis ¶ Quarto exhibuit nobis cor
miam in crucis passione ad hunc magnum redimendo de quo
psal dicit in ps 129 Quia apud dominum misericordia et copiosa apud
eum redemptio ac si dicat Quia apud deum misericordia eius mag
na fuit munda hec coegit eum ut per passionem crucis co
piosam nobis redemptionem exhiberet de hac munda
bern dicit Bern Erat in corde dei munda intra meipsum quousque tu
intra sinum filios hominum etc hic iacebat et nesciebat ho
spitium eius donec rupto vasculo in v partibus corporis
effluebat Et subiungit Huius misericordie corporis huius
misericordie cordis vincet ire miserie meas ante me
miserias superabit Vincat plane misericordie tue antiqua
actus apostolorum dilectio Huius misericordie domini magne sunt principes et crumina
petri oz nos dominum per omnibus viribus imitari dicitur 1 pet ij
bern christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum ut sequamini
vestigia eius Unde Bern Nichil prodest nobis domini passio
nisi nostra sequatur imitatio ut sequamur vestigia Aliquando
expectare a nobis eam sanguis ille iustus qui effusus est super terram
nec in muneres ei eius ab illo tamen sumerent sancti videorum
quod videlicet mortem tantum in gratia sumamus quod superdum gratie con
tumeliam faciamus quod filium dei conculcaverimus
¶ Quinto exhibuit nobis deus quia magis in sua
resurrectione ad celi ianuam nobis aperiendo que conclusa
primorum parentum humani generi amudi in ioie clausa fuit
quod in eorum parentum de paradiso eiectione et gladius versatilis

ad custodienda ianua collocatos audent ondit Unde gen
c° 3° eiecit dns adam de paradiso et collocavit paradi gen
sum voluptatis cherubin et flammeum gladium atque versatilem
ad custodiendam viam ligni vite Unde voluit esse v
satilem ad insinuandum quod alii quod esset pro nunc misericordia
amovendus ut eo amoto homines possent celestis paradi
si ianuam intrare De hac misericordia dicitur in ps lxi. Bonum ps
est confiteri dno usque ad annunciandum mane misericordiam tuam hoc est
annunciandum illam misericordiam quod est in celis facta mane i. in
die primus De qua adhuc i pe. Benedictus deus qui secundum petri
magnam misericordiam suam regeneravit nos in spem vive eterne
per unc ihu xpi ex mortuis. Cum nos tunc dignos
exhibemus si et nos cum xpo a peccatis abiti et viciis
resurgamus ut mortui peccatis iuste vivamus quod est spiritua
liter vivere De qua dicit aps Colo iii° Si consurrexistis cum Colossenses
xpo que sursum sunt sapite que sursum sunt querite etc. Sexto
exhibuit nobis deus septimam misericordiam in ascensione ad man
sionem nobis preciosam preparandam ipso salvatore dicente Johns
Joh xiiii Vado parare vobis locum De hac misericordia dicitur Eccl xvi Eccl
Misericordia unicuique faciat locum de qua adhuc Ecclesiastice xvi ystice
secundum meritum operum suorum et secundum intellectum. Cum igitur nos dignos orusio
exhibere cupimus ut patrem vitam tanquam advene
peregrinamus signum est quod ut qui cives sanctorum et domestica
dei sumus si in celis tanquam advenas et peregrinos ex
hibent se super terram quemadmodum hortatur i. pe. ii. ubi petri
dicit Obsecro vos tanquam advenas et peregrinos abstinere
vos a carnalibus desideriis etc. Septimo exhibuit nobis
deus septimam misericordiam in spiritus sancti missione ad mentem sancte
ut ad omnes potentes misericordias feliciter consummandas Eccl Ecci
dicit In oblacionem veniet vobis misericordia. Ergo cum sancti missio
ne modica cor delectat De hac misericordia adhuc Luc luce

Per viscera misericordie dei nostri in quibus visitavit nos oriens
ex alto ad quam misericordiam si digne cupimus suscipere studeamus semper
parati et preparati inveniri ut cum spiritus sanctus parietes nos-
tros invenerit omnes expansos sinus cordis ad graciam suscipiendam
Ber. tam spiritui placuit nos misericorditer visitare. Ber. ex. Ad-
monuit dominus licet sponsum suum accipe ne sit inhabitus hos-
tiarius sed magnificus donator / hominis enim est ingenue parare tam
/ solitudine expediendo ab affectionibus alienis / racione
et multitudine a solitudinibus / memoriam a negociis non tamen
que a necessariis occupacionibus / ut in die bona domini
et in hora beneplaciti eius cum audierit vocem spiritus sancti
omnino conveniat sibi et cooperantem in bono / Item de
Ps. misericordiis dicit in ps. 102. Secundum altitudinem celi a terra
corroboravit misericordiam suam super timentes se. de quibus dicit
Ber. Bernardus Clerici dei consideravit mias dei se servant super se
tam omnium miam / quia est spacium inter celum et terram
¶ 3m patule misericordia per diffusionem a deo de dantis largi-
tate summa / hoc est quod dicit In medio templi tui ad hoc n.
a medio templi ablatus dicit ad insinuandum quod nemini
nullo se denegat sed totum in eo est / sinum misericordie omnibus ape-
riat / quod est quod agitur de loco deus semper te-
in medio extitisse / Nam in carne natus in medio duo-
rum animalium est reclinatus / ad templum veniens in medio est
ablatus / crucifixusque in medio latronum est collocatus / re-
surgens autem in medio discipulorum apparuit / ad quod
hoc omnia nisi ut insinuet nobis ad quod ad misericordiam largiendam
omnibus pateat omnibus exhibeat se / et hoc est quod prius dicit
Gen. 24 ad filium Gen. 24. decurrit ad puteum tuum foras et imple
terris aquas tuas dividens / hinc est quod in titulis Canticorum
Cant. 2 Canticorum 2o. Ego sum flos campi eo quod omnibus pateat omnibus se
exhibeat ubi ait dominus in quo est bona ista De Assumpcione

Que est ista que ascendit de deserto delicijs afflu-
ens innixa super dilectum suum / Cant. 8. Dicit
Bernardus Scientes quod nec alius miratur de hoc

homines Ergo cum glosa virgo in tam sublimi dignitate venit
in mundum / per mundum transivit / de mundo assumpta est · quia
nunquam aliquam puram attingebat creatam / Ideo angelici spiritus
eius congratulativas summas considerantes ex affectu admiracionis
exclamavit dicentes Que est ista que ascendit de deserto etc.
Venerantur autem de ea triplice questionem eo quod eius mirabiles dig-
nitates vna interrogacione non possunt explicari quarum
prima est que est ista que progreditur sicut aurora Secunda que
est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi Tercia que est
ista que ascendit de deserto delicijs affluens Prima querit de
eius ingressu in hunc mundum / 2a querit de eius processu per
mundum / 3a querit de eius egressu de mundo Prima querit de nativi-
tate eius mirabilissima Secunda querit de vita illius sanctissima 3a
querit de eius felicissima assumpcione Et hec triplex inter-
rogacio patet per tres illas propositiones / p p de Nam prima
propositio per nos progressus in mundum / Secunda propositio non per
nos transgressus per mundum / Tercia propositio de notam
egressus de mundo Et sciendum quod hec tres interrogaciones
celestium spirituum non procedunt ex dubitacione sed potius
ex admiracione Obmissis ergo duabus primis interrogacionibus
ut pote ad hoc festum minus pertinentibus de 3a interrogacione
que pertinet ad gloriose virginis assumpcionem pertinet breviter dicendum de-
dit Jeronimus / in cuius ubi exposicione per principia pre-
sentis que adducta est Bernardus in sermone sic dicens Celestis
curie principes in consideracione tante novitatis non sine
admiracione clamant que est ista que de ascendit de deserto
etc. ut ac si manifestius dicant Ista hec est anima ascendens
de deserto affluens tanta delicias ... pes
delicie in hijs quos in cuius dominus letificat fluminis impetus
quos vultu glorie potarim et torrente voluptatis inebriarim Que
est ista que de sub sole ubi nichil est nisi labor et dolor et afflic-
tio spiritus / ascendit tantis delicijs affluens et superaffluens
quibus admiracionem videtur Bernardus Cantico dicens Quis mirabit de ea

de sta mariam ascendere delicijs affluentem / mirer potius
pauperem xpm de celestis regni delicijs descendentem longe
ergo non amplius miraculo dignum cum dei filius paulominus ab
angelis minui [illegible] quam dei matrem super angelos exal
tari Amplius mirentur dei filium de celestis regni delicijs
descendisse ipsum in paupertate quam mariam de paupertate
ascendisse in celestium deliciarum voluptate Que autem
sunt delicie in quibus gloriosa virgo dicitur ascendisse In
sui corporis ita dicitur quod in delicias divinam plenitudinem gracie
virtutum habundanciam prerogativam glorie sumens Inquibus ibi
beata virgo de [illegible] que deliciarum omnium scilicet de gracie
plenitudine / virtutum multitudine / glorie magnitudine Et videtur
Jeronimus in nunc tunc dicit / Virgo beata plena fuit gracie / plena vir
tutum / plena deo / Sic ergo de hijs 3bus generibus deliciarum
tanta fuit habundancia in maria ut nulla lingwa et
angelica eas valeat explicare / de hijs tamen aliquid dicamus
ne eius laudem in silencio videamur Primo de eius gr
acijs 2o de eius virtutibus saltem summis labijs attingamus
obmittentes gloriam de qua nil dignum potest exemplificari
Sic ergo maria plena fuit omni genere graciarum / eorum tamen
eius gracias habent precipua / fuit enim ab omni peccato purissima
et omnium contemplacione devotissima / virgo et iam incom
parabilis / omnium graciarum plenissima / Primo dico fuit ab omni
peccato purissima quia nec originalis nec actualis omnis aut
mortalis [illegible] maria [illegible] [illegible] / unde ad laudem
eius [illegible] dicitur In canticis Tota pulchra es amica mea
maria non est in te scilicet aliquis pulvis peccatorum Et nullum
unquam peccatorum [illegible] origine [illegible] [illegible] quod in [illegible]
celestibus rebus mundissimis [illegible] eius puritate comparatur scilicet
sole luna et aurora / sol clarissimum diei / luna splen
didissimum noctis / aurora [illegible] lucidissimum [illegible] / hinc
de ea in canticis dicitur Que est ista que progreditur quasi auro
ra / pulchra ut luna electa ut sol Hinc [illegible] [illegible] de
peccato agitur marie nullum fieri volumus [illegible] [illegible] [illegible]

dicit In pitate nitebat bta uirgo q sub deo intelligi no
pt hinc Bn Decuit reginaz uirginu singulari priuilegio scti-
tatis absqz omi pcto ducere uitam ut du pte mortisqz pareret
redemptore vite et iusticie sibi obtineret largitorem
Ideo puto q copiosior gra in ipam maria descendit
sctificans que no solu eius ortu sctificauit s3 et uita
deinceps ab omi pcto imune custodiuit / Est ergo i-
tentio omniu istoz dictoz q bta virgo imunis fuit ab omi
genere peccati Ex quo et Anselmus insinuare videtur dicens ei
in salutacioe Aue a sine ve od cu ve a pe gi gra-
pitu ppe ordinet / iusto sine ve ee debuit q pctu
pullucz non otraxit Tanta ergo in eius corpe et me-
te puritas resplenduit ut eciam inpossibile esset eam licite
actibus amicorum applicare qz splendor diuinus ab eius me-
te et corpe tam virtuose resplenduit / ut cu ipa esset
pulcherrima mulier nullus umqz concupiscencia lubrica eam
posset concupiscere aliu / alias eni sine pcto no potuit
permansisse / si eius pulchritudo ad qua homines ad sui co-
cupiscentiam inclinasset ¶ 2a gra fuit hec q integra
contemplatio fuit deuotissima / asserunt eni sermones eius
deuoti / q ipa in illa deuocionis affectu fuit continue ad
dm au maior scti raptum et ad momentum temporis rauisse
ad mittitur / de q deuocione precipua dicit Bn Raro et sepe
uius vas lucem qui clarum et cu excepit affectum ut di-
uino inebriata amore animi oblita sui factusqz sibi tanq
vas perditum tota pergat in deum et adherens deo unus
cu eo spus efficiatur beatum dixerim et sctm si tale aliqd in
hac vita raro nimium aut semel et hoc ipso raptim atqz
unius vix momenti spacio experiri donatum est te in perdere
quodammodo tamqz non sis Et animo non sentire teipsum et a te
metipso exinaniri atqz pene annullari celestis est co-
uersacionis no humane affectus / Et subiungit Sic affici deificari
e qz totu q sentit diuinum est cui de humana affectione

nichil penitq e ad mixtu Quilt q pcipue duoq
affectu bta ugo sic edit pie fuisse cotinue pdicat
Cui gre ta magie accedit alia gra no nuq ma
xima q excelli sublissima duotoe no fuit mete alie
nata nec corde debilitata cu tn alij stti ex ead de
uotioe raptim eis facta debilitati et in extasim
rapti legunt vt in illis tribus pcipuis aplis q
ad tnsfiguratoe dni in mote cora eis facta i extasi
rapti fuerunt Et eni legi ast ta Assupsit ihs petru
Jacobum et iohez et duxit eos in mote excelsum
tnsfiguratq e an eos &c usq Non eni scebt petrus
q diceret / s quo fiet illud q tenera puella et de
licata iuo tam excellentissias sup oes viatores
gras ferre potuit sn extasi et mis alienatoe cu
ad guttulas longe inferioris duotoq robusti vi tan
ceca sustant / ad q videt no ego s angls dicens ast
lue Spus scs supueniet in te z uts altissi obubiat
t Et expo Bn d Scutu e uts altissimi obu
bra t Et vndit qui pt tape capiat Scuts n tpa
ta fortass i q hec sb in se feliassle meruit expiri
mete tape ione discernere possit qlie splendor ie
cii accessit ingeneis se visceribz s infudit ut et illa
q in accessile e accede et sufferre potuisst d porcu
cula eiqz corpis tui se cu nune cotepnaut z liq
masse umbracliy fecit Jn q sola ipse tnitas in
sd et cu sola ogie voluit opari soli datu e nosse
cui soli datu e expiri et sic dei vtus et di sapia
que in suo corpe scitissio oslio obubrabo te totaqz
et occultabit qes tibi tantu notq heat et tat
si angls respondeat ad ugiez q a me reqris q in
te mox et expiri scies z felicit scies Ex i doctoe
quo et auctore q totu in duoig et condemq q d

tute sui cor^is debilit^e et metus et cor^is confusio ¶ Ter-
tio quia cernebat virgo sancta hoc esse quod mater et virgo fuit in-
corruptissima quod nulli umquam donatum est vel concessum Ex-
titit treate Unde in laude eius sancta canit ecclesia Gaudium
cum virginitatis pudore nec primam similem visa es nec habere sequen-
tem hinc Unde Si laudare voluero virginitatem innumerabiles virgi-
nes offerunt regi licet post eam Si humilitatem sancta non invenio
ut et alii licet pauci qui doctrine filio eius sancta sit humi-
les Si magnificare voluero mentem eius virtutibus et alie
vel quorum mente oblivionem non acceperunt Dignum est
in quo nunc primam similem visa est nec habere sequentem sed gau-
dium mentis cum virginitatis honore Quod si adicias cunctis mirum
est quod iam humana et angelica potest dignis extol-
lere laudibus reginam matrem nostri unigenitum filii dei Duplex
novitas dux miraculorum stupor admirabilis neque enim
dei filium decuit alia mater quam virgo nec virginem alius
filius quam deus hinc Ungaro Ex quibus oriuntur tante ani-
draco affectum ex quibus cor nimium dilatatur et amplificatur
in affectum ut tanti stuporis capiat magnitudinem ut
cum ipsa exclamatione amatoris lingua obmutescat
cor marcescat ut nec exprimere valeat quod sentit nec
retinere tante sanctitatis archanum quanto enim profundius digni-
tas rimatur tanto sublimius hic rimatur excellentia habet
esse gratiam singularis et omnium gratiarum excellentissima virginem esse corde
et mente et proposito inviolata Et bene hoc esse matrem
non unigenitum deo patre filii unigeniti dei ¶ De gratia cognoscitur
hoc est quod ipsa fuit omnium gratiarum plenissima hinc est
quod eius persona dicit Eccli xxiiii In me omnis gratia vie
et veritatis In me omnis spes vite et virtutis ut non solum
sibi plena esset in omni genere gratiarum Sed et haberet unde
tribueret dilectis eam in vocatibus prout quod in predicto verbo
statim subiungit Transite ad me omnes qui concupiscitis
et a generationibus meis adimplemini hinc Unde Cur mea

iam dudum plena erat spiritus sanctus superveniente. Et v-
que sibi iam dudum nobis fieret superplena. Et ideo
facile nimis potuit ut effluat. Unde non convenit ut
unumquodque vas quantumcumque plenum tamen de sua plenitudine effluat
quamdiu hoc materia fuit quod immittit. Et tu deus cuius
magnitudinis non est finis quam plenitudinem quam iam dudum
completa extitit suis visceribus se infudit. Ipsa tamen gratie
omnino est ut effluat quanto ipse magnus est qui fecit
deum tam eternus sit et immensus oportet est ut quam
fluat et effluat interius. Hinc unde dicitur Ave plena
gratia quia de plenitudine eius accepimus omnes: cap-
tivus redemptionem, tristis consolationem, peccator veniam, iustus gratiam,
angeli leticiam, filius humane carnis substantiam, denique to-
ta trinitas gloriam. Nec mediocris hec gratie marie qua
non solum sibi est plena sed nobis omnibus superplena. Nobiscum
enim bene agitur si [illegible] gratie particulam consequimur.
Sic enim apostolus unicuique nostrum data est gratia secundum mensuram
donationis christi. Non sic marie data est per partes gratia sed to-
secuta est omnem gratiam quod hec in virginis [illegible] celeris
ex partes marie vero se simul tota infudit gratie ple-
nitudo. Celebramus non eius assumptionem clamemus in
celum et misereatur mei dicentes Nos ergo dei genitrix sub-
veni clamantibus ad te iugiter. Memento virgo memento
[illegible] Memento quod [illegible] nam [illegible] que ita dis-
ta es in tue humilitatis oblita es ne quod domina [illegible]
ad quod de [illegible] nos reliquis [illegible] miseri tui [illegible] nec
de tanta miseria tante miserie oblivisci. [illegible] si te sub-
trahat gloria [illegible] natura. [illegible] potentia
[illegible] fecit magna qui potens est. Et data est tibi
potestas in celo et in terra. [illegible] in illa potestas tue potesta-
potuit [illegible] quod de carne tua carnis sue suscepit ori-
ginem. Moveat te ergo natura, moveat te precor quod quanto po-
tentior es tanto misericordior esse debes potestati tue [illegible]

ad gl(ori)am in curias non ictasti cum poss(es) reuertere 3° p(ro)pt(er)
amorem / Scio d(omi)na q(uia) benignissima es et amas nos
amore inv(er)mabi(li) quos inte et p(ro)pt(er) filius tuus s(ummo)
caritate dilexit Eius sit quociens reformas ia indig-
ni i(n) gr(ati)a(m) eius a p(er)icula diuicie ex(pe)dit Sentite 4° p(ro)p(ter) si(n)-
gularitatem q(uia) sola es q(ue) p(re)cibus potes p(re)stante nob(is)
hoc vnigenito filio tuo Alius Sermo de assu(m)p(ti)o(n)e

Intrauit iesus in quoddam castellu(m) luc(e) 10 dic(itur) In-
quod d(omi)n(u)s ac saluator n(oste)r semel et in vno loco visi-
tauit t(em)p(or)is diu(ersi)t(a)s est op(er)ari hoc et(iam) vnc(um)q(ue) s(an)c(t)orum in
cordib(us) electorum op(er)atur visi(ta)r(e) n(on) cessat ut scripte
audiuimus q(uod) in quodda(m) castellum intrauit ih(esu)s et mu-
lier quedam martha no(m)i(n)e excepit eum etc. Hoc e(st) aut(em) hoc
castellum n(isi) cor h(uma)na(rum) Et quia deus inanes ma(te)rie
no(n) frequentauit domu(m) marthe p(ro)pt(er) ligna et lapides
ex quib(us) extitit fabricata / s(ed) p(ro)pt(er) familia(m) q(uam) dilige-
bat q(ue) i(bi) extitit congregata s(cilicet) lazarus martha et ma-
ria ut d(icitu)r ioh(annis) xi / Diligebat aut(em) ih(esu)s martha(m) et so-
rorem eius ma(riam) et lazarum Sic et castella cordium
nostrorum n(on) visitat d(omi)n(u)s nec frequentat n(isi) eadem familia
sp(irit)ualit(er) intellecta in eis fuit congregata hanc In-
intrat domu(m) n(ost)r(a)m saluator et frequenter visitat eam
q(uia) lazarus penitens sp(eci)a(lite)r mundat / martha fideli dispen-
satrice ornat / maria replet vrigentis intime deuota co(n)-
templacio(n)i / Ita videlic(et) ut lazarus humilit(er) seruiat de
se ip(s)o / martha m(ise)r(i)cordit(er) de p(ro)ximo suo / maria subli-
miter de deo / Et igit(ur) lazarus forma penitent(is) signis
incipiente / martha form(a) b(ene) dispensantis / signo p(ro)fi-
ciente / maria v(er)o form(a) (con)templantis signis p(er)fectio(n)e(m)
attingente Qui ergo domu(m) in corde suo deo p(re)pa-
re desiderat ut d(omi)n(u)s cu(m) eo visitet frequenter / et in-
habitet libent(er) / istarum tr(ium) p(erson)arum lazari videlic(et) / marthe
marie in se officia consignet Vbicu(m)q(ue) n(on) domo sic
in(ter)li ut in claustro / sive sp(irit)uali ut in corde h(ec) tria
officia bene ordinata fuerint illa(m) deus visitat libent(er) et

insinuat propter dicit enim Bernardus in libris de consideracione sicut
quemadmodum in hac una domo quam Christus dilexit cura, lazaro
penitencia marthe ministracio, marie contemplacio, hec tria
simul quicumque perfecta est anima invenit tamen videntur hec singula
ad singulos pertinere et alii recogitent annos suos in amari
tudine anime sue tamquam vulnerati dormientes in sepulchris
alii deditis sint ministracioni, alii vero vacant sancte con
templacioni et per omnes claustrales in hiis tribus statibus
est inclusi ideo hos status enumerans Bernardus in libro de con
sideracione. Quod autem omnes claustrales in hiis tribus sta
tibus sint inclusi apte insinuat Bernardus sic dicens
Quibus enim tradita est dispensacio ministracionis nostra commissa
hiis omnino sedendum est ad sacros pedes domini cum maria aut
cum lazaro contra septa sepulchri quod similiter item replicat
licet sub aliis verbis ita dicens Unde dico nequis dig
narum se extimet opera, ut te sit ad opus dei fabricanda sew rege
nda. mox iudicas nocte acta nil spectat quam nat esse virum
desideriorum ut daniel erat, quam ambicio Iob virum dolo
ris et scientem infirmitatem. Licet autem hos tres status simul
quicumque perfecta est anima ad opus perfectione, quicumque vere
desiderat primum statum lazari teneat quod in vera contrit
penitencia Secunda parte marthe officium fideliter faciat ut
tandem in hiis duobus inventus in contemplacione teneat
Cui ergo ultimum desiderat hic a contemplacio primum sed penitencia
lazari cum resurrexit ¶ Primus ergo status est noviciorum sive
incipiencium, ne autem dicti novicii dubitantes hos solum
reputemus novicios qui primum annum non dum in ordine
compleverunt Sed Bernardus describit eos nobis et notifi
cat ita dicens Triginta annis in ordine stetisti
et non perfecisti novicium te reputo. Ad autem tales
in quibus confitemur nos non perfecisse et propterea novicios
adhuc esse scilicet si non dum in utroque nova dicuntur veri
sumus fervorem et affectum de quo dicit Bernardus Item dum
super miris peccatis in seculo commissis fecit remissionem non accipis

infimo custos gradu stans / Item idem ibidem dicit Conv-
des nobis annos meos reflecte pedem a molesta et an-
xia recordacione malorum meorum et evade per itinera pla-
niora nove devocionis et serioris memorie beneficiorum
dei ut qui in illis confundi in prioris intuitu respiceris
Item 3o dicitur Apoc 2o Habeo adversum te pauca quod cari-
tatem tuam primam reliquisti Cui ergo hec tria simul
in se invenerit adhuc se novicium reputet Quid autem no-
vicius sit faciendum in predicto verbo apocalipsis docetur cui idem
subiungitur Memor esto unde excideris et age penitenciam
et prima opera fac quod est dicere quod expedit eis qui se-
cundum novicium adhuc se reputet continueque diu in ordine fue-
rit agat penitenciam et prima opera faciat id est que facere debuit cum
noviciorum cellam intravit Et si non feceris accipiet quod
sequitur Sin autem venio cito et movebo candelabrum tuum
de loco suo nisi penitenciam egeris Cuicumque ergo expedit novi-
cium se reputet festinet ad penitenciam Expedit ergo qui pacem de-
sideret formam in se lazari resuscitetur quam formam nobis
Aug describit dicens lazarus significat penitentem quarta die in-
clusus onatus ligatus Sicut enim lazarus iacuit in sepulchro
quatriduanus et sufficiens penitencia est agenda Cupiens
ergo verus penitens in veritate homo ingrediatur se ipso tamquam
in sepulchrum et intra semetipsum claudat id est ab omnibus
occupacionibus exterioribus statuat se in iudicium in corde
suo faciens id est recogitet annos suos in amaritudine anime
sue dicens ibi illud Ione 2o Et opus tuum et vita tua
ut exquo ipso ergo tu 2o et Aug super hec nos hortatur dicens
Ascendat homo tribunal mentis sue ut audiat causam po-
te vite sue sedeat tamquam iudicans stet accusator consciencia testis
sit memoria timor carnifex ut nisi penitens dimittat
in spiritu Hoc sic monemur Ysa 26 Vade populus meus intra
in cubicula tua et claude super te hostia tua Quia quanto secre-
cium ingredimur et silencium includimur tanto abhominacio-
nes peccatorum nostrorum clarius conspicimus Hic ergo dicit

Ezech. 16 Abhominationes tue in medio tui Et iterum ingressus
vidi et ecce similitudo omnium reptilium et abhominatio animalium
et vniuersa ydola depicte in pariete in intuitu pectorum esse n
ad manum non habeat hec tamquam innocens in castitate
et peccata sit tamen in veritate sine dissimulatione esset inde
pondere et mensura quod si addiciat que in huius offen-
dit ni sit durior adamante sensibilis ad prima cogitat
quod tam multis et tantis tam piu offendit benefacto
rem. Tercio debet esse ligatus cum lazaro intus et extus
sensibus disciplina et obediencie ne tamquam canis reuersus ad vo-
mitum et sus lota in volutabro luti debet membra sua
arma iniquitati ad peccandum continens se tam in superioribus ex-
terioribus quam in omnibus membris corporis ne aliquid facere pre-
sumat quod iterum penitere oportet et lugere hec enim est uera
penitencia ut sic commissa defleamus ne iterum deflenda commit-
tamus. Non enim sufficit solum exterioribus nos ligari
sed interiores sensus et motus illicitos penitencia refrenare
ne preuaricatores de peccatis commissis delectatores iterum haurias
de hac ligatura dicitur Eccli. Vincula illius alligatura
salutaris Secunda sicut in principio 6o homo apostota est in-
utilis non solum autem inutilis ad operandum bonum sed est
inutilis quia malum augmentat Tercio nouiciis inclusi
et ligatus debet esse ornatus cum lazaro consuetudine culpa-
bilis consilie nunquam promittens sibi remissionem dum in-
dicat spe sibi blandiens donec deus misericors sui dicat
ei in spiritu lazare veni foras infundens ei remissionem omnium
peccatorum. Unde Eccli. 4o de propiciatu peccatorum noli esse sine
metu et ne dicas miseracio dei magna est multitudinis
peccatorum meorum miserebitur. Certus status est officialium sive
prelatorum designatus per statum marthe et per ordo nec
enim digne agit curam aliorum qui prius non gessit curam sui
hinc Bernardus Sit tua consideratio in te incipiat ne frustra
te extendaris in alia te neglecto Si sapiens es esto
ad sapiens sic et vos prius sapiens sibi Enim sapiens
est et bibit de fonte putei sui primus ipse In narracione

n salutis meo e ego inamor vince patris tue audiant
ergo officiales marthe officium obseruantes quam cautela op-
tebat eos officii exequi si dei gratiam et regnum celorum cu-
piunt promereri Querit autem in omni dispensatione multo-
cia duo necessaria ut nempe dispensator sit fidelis et pru-
dens hec n. duo requirit dominus luce xii° Quid dicit Quis
putas est fidelis dispensator et prudens quem constituit
dominus super familiam suam / hec autem fidelitas debet triplex
exerceri scilicet ad deum ad proximum ad seipsum Primo dico debet
esse fidelis deo ut in omni dispensatione officii sui principa-
lem intentionem querat gloriam dei quod sic monet apostolus pau-
lus Videte quid faciatis et cum diligentia cuncta facite et
hoc est quod dicitur luce x° martha martha sollicita es
unum est necessarium ac si diceret licet sollicita sis et circa plu-
rima occuperis necessarium tamen est ut hec omnia in unum fi-
dem ordinentur ut licet in se sint diversa in unum tamen
per intentionem redacta unum in deo omnia tribuant A
Omnis creata et machine vel dz sunt principii unum
et quod deus unus est dicitur moyse / audi israel deus tuus
deus unus est deus et nos quasi sumus unus esse per unita-
tionem utitur / et unum cum proximis per unionem dilectionis
Secundo dispensator debet esse fidelis proximo ut omnia que di-
dz vacatione officii debiti fideliter exhibeat tamen in or-
dinibus quibus potest eorum immunitationem sui ergo sint debi-
ta frugalitati sui status et debita mercenariorum plenissime
subito ministret ut valeat ei dici id dominus fidelis di-
spensatori ergo nec tamen suspicionem aliquo possent ei e-
quod fidelis esset et omnis culpa et suspicio sit in merces
meo Tertio sit fidelis sibi ipsi dicit Augustinus in caritatis clara nos
deus tuus ut nec sibi nec proximo in o aliquid velit seruicium
quod cum suo dampno impleat exhibere neque ergo ut per
seruicia que cum suo dampno et periculo exhibent hinc
dicitur eccl. dei Confirma verbum n. sis quod vocis et fideliter
age et in omni tempore invenies quod necessarium est / hic ergo fide

fidelitatis varius in hoc consistit sicut in omni dispensatore
manus puram et illesam conservet suam ita ut et de omnibus
rebus nl mis voluntatibus attrahanus. De quo Dan.
Vena fidelis est famulus sicut dei omnibus bonis domini tui
nil tuis manibus adherere contigat. Et ergo huius rebus
modo ut dominus est fidelis repertus fuit renunciat mag
nus vocabitur in regno dei unde dicere ei Euge
serve bone et fidelis etc. De isto dispensatore dicit
Neemie vo Inveni cor eius fidelis coram te
Et sequitur et percussisti cum eo fedus et dares ei terram
cananei ethei euei etc. De hoc dispensatore dicitur
Prov. 28 Vir fidelis multum laudabitur. Est enim dignus
omni laude quia inveniuntur paucissimi sicut fidelis hic
Prov. 20 dicit multi misericordes vocantur, virum autem fide
lem quis inveniet. Unde dicit nemo. Unde luc 12
Quis putas est fidelis servus et dispensator. Quis
notat raritatem et paucitatem talis in statu altissimo. Et
quanto altior tanto rarior et quanto rarior tanto merces
copiosior talibus enim dicitur matt. 25. Euge serve bone
et fidelis etc usque super multa te constituam. Aliis non sunt bonis
datur merces multa nisi fideles sunt dispensatores
sicut hic prefati sunt isto et ibi perficiunt bonis domini. Deo
hoc promittente cum dicat super multa te constituam fide
les pauci inveniuntur. Et et sequitur de dispensatoribus [illegible] Omnes
diligunt munera sequuntur retributiones et ideo non solum
pervenit unto magno fidelium dispensatorum sicut est
regno celorum. Deo proposuisse hic dicere luce 16 Si in
alieno fideles non fuistis quod vestrum est quis dabit vobis
nota de terra unum est non quantum soli multi sufficiat regnum
autem unum est celorum. Deo dicere Matt. 25 Venite benedicti
patris mei usque quod vobis paratum est. Si ergo fideles non fuimus
in alieno tollet a nobis quod unum esse debuerit regnum
dei. Et 2o bonus dispensator non solum debet esse fide
lis sed et prudens. Est autem prudens vobis [illegible]

dina asscensus eternis et post ut bene dicitur rebus
nostro corpore si quo eciam rebus nostra constituuntur ut quis in
dispensatione fidelitas possit scilicet quod prudenter dispen-
sare hec prudencia in tribus consistit primo ut bonum malo
melius bono optimum meliori in omni dispensatione sua pre-
eligat hoc enim facies preferet eternum temporali celum terre
spiritualia corporalibus divinis rebus quibuscumque omnia transitoria
interna / ¶ 2o in quo consistit prudencia hoc est ut sit platus
esse sciat lucrari animas sicut in luce nullum opus in dis-
pensacione prefert autem hoc modo sed omnia que possunt fieri
antecellit lucrum enim quod in animabus acquirere est infinitum
eo quod precium anima sit bonum quoddam infinitum Unde illud
dicitur Infinitus thesaurus est hominis Talia prudentia
sanctus Benedictus prudens dispensator nos docet in
regula monens ante omnia ne dissimulans aut parvipendens
salutem animarum et in doctrina sua imitans apostolum Qui
dicit Prefer inopia nostra .. ministes temporibus tempora et temporibus
blandimenta. ¶ 3o ut omnia opera inducat in futurum iusta
et nesciat homo utrum amore dignus sit an odio
Unde dicit Iob Omnia opera sua in humilitate perpendebat dicens
servus inutilis ego sum quod debui non feci in omnibus
bonis sibi tribuens / quod prudencia docet nos veritas Luce
xvii Cum feceritis omnia hec que vobis precepta sunt dicite servi
inutiles sumus // ¶ 4us status in claustralibus sive con-
templacionibus in prima magdalene consignatus / ad quem statum
contemplacionis communiter concurrit ... scilicet oracio silencium audi-
tus desiderio que leguntur de maria Nam de eius oracio et
auditu dicitur luce ut Maria autem sedebat secus pedes
domini et audiebat verbum illius ¶ De 3o scilicet silencio dicit Ambrosius
Vide prerogativas magdalene que in omni causa dominum habet ad-
vocatum indignante symone pharyseo / arguit sororem murmu-
rante discipulo Et ubique maria tacet et pro ea loquitur
Christus ¶ 4m autem scilicet desiderium innuit Iohannes xxi ubi

ihu venienti in castellum dicit occurrisse Et cum d̅ ma-
ria venisset ubi erat ihs videns eum cecidit ad pedes
eius et dixit ei dne si hic fuisses frater meus non fuisset mortuus
quod occursum cum desiderio intelligimus competenter Et de-
uoti claustrales accipientes christicolis amplexibus et
fungi officio magdalene per quod ad nobilem statum valeat
pervenire contemplationis perdicti quatuor se habet ut dis-
cant deo vacare dominum audire desiderare Tunc et deo
vacat vacamus cum corde nostro in tempore et quocumque mo-
strepitu vel labore inmineat, deo gratie adherens quod sermonem deuteronomium
monem deut°. cap. vi. Cave diligenter ne oblivisca-
ris dni dei tui Et hoc ps. Diebus diebus intende in me
te hero deum Tunc cum deo vacat dicamus
cor meum in deum affixum et nulla occasione illud abs eo
abstrahimus alium. Tertium habilitas nos ad contemplationem
est tacitum habet silentium ut sive a superioribus corripi-
amur sive ab equalibus contempnamur sive ab inferioribus
subsannamur ffe clipeum pacie quo ferens silentium cordis
et oris teneamus ut teste Christia possumus dicere cum
Job Nonne silui nonne dissimulavi nonne quievi et venit
super me indignatio Quarto cum maria audiamus verbum dei et
etiam quando audimus corporibus corporis docentes cum potata Lumba
qui loqui non Sequitur liberare vincere alius liquescens
et a vobis penitus recedens fluat in dum meo illud
Anima mea liquefacta est ut et ibi liqueste est deo occurre
Tertio sit maria cum vehementi desiderio dno occurrimus
declarata est cum dnica consolatio ut nulli se tribuat in cum
vehementi desiderio affectu Sunt enim ut ardor
desiderii perveniat omnem animam ad quam ipse est venturus quod con-
sumat rubiginem peccati et sic locum preparet dno et tunc sit
anima quam ipse est dns cum se sensit illo igne succensum
et dixit cum propheta de excelso misit ignem in ossibus meis
Et hic ita suspirantis facit ymo sine intermissione orari

et affligenti se p desiderio occurrit ihs xps dns nr

Ecce mater pulchre dilectionis timoris de visitacione
et agnitionis et sancte spei Eccli 24 Dicendum quod
sicut unus patris dei filius naturalis scilicet ihs xps et
multi filii adoptivi scilicet omnes electi Ideo quod eundem filium
virgo sua dicitur primogenitum Luce 1o ubi dicit peperit filium
suum primogenitum eo quod ipse primo ex ipsa eternitate dedit
ei multos filios adoptivos ut scilicet apostolus ad Ro 8 Ipse
sit primogenitus in multis fratribus Unde est illud quod apostolos
et omnes electos in apostolis fratres dicit vocat dicens
xps Nunciabo nomen tuum fratribus meis Et illud Mt 28
Nunciate fratribus meis hos ergo filios adoptivos naturalis
filius ihs xps sub nomine Ioh virum dedit in filios
ad matrem pendens dixit Mulier ecce filius tuus
Itemque ipsam nobis dedit in matrem cum nobis dixit eo discipulo
Ecce mater tua Nam sub nomine Ioh qui gratia dei interpre-
tatur omnes filii adoptivi qui ex gratia adoptantur in
filios dei signantur Aliud in cruce fuit ut Iohannem virum
et matrem Ioh commendaret quorum fidem et amiciciam
novit ad invicem recommendaret Sed in eo loco et tempore
hoc facere voluit ut cum de tribulacionibus in passionibus mali-
taret ac si diceret vide mater compassionibus paciar Et
quociens exigente iusticia deum dampnari oporteat
tu mee recommendatos tempore pacis et facte non in memor-
ipsos non suscipias et pacis intercella in quo visita
benignissima dei et nos reduceret Quot tamen
multiplicatur querit occasionem miserendi Et hec recommendacio
me michi tam profundissime in mensa ut et ipsa se
offerat sibi in nocentibus benivola et benigna et libere
optinuum in ea est sibi desiderat magis exhibere hic tamen
requirit ordinacionem vite ut et nos ad graciam eius capiendam
studeamus abiles et dispositi inveniri ac liceat ut di-
camus sibi graciam offerat ipsam tamen soli abiles consequuntur.

+ sequitur ...te +

// sicut est unus est filius naturalis matris scilicet christus xps et multi filii adoptivi //

nota de

Mt

//facere

Qualis aut ad eius gratiam conscripdam nos habilo
tare debeamus ipa nobis insinuat in verbis propositis
cum dicit Ergo mir pulchre dilectos, ac si dicat q
corpulchram dilectionem timore cognitione scitatem spem
diliget se disposuit illorum ergo mat singulariter
evo madiu eius defectu affectu spoibus aliis co
hibenda dit Ergo mat pulchre dilectos i. pulchram
dilectionem timore cognitione spem scitam generau eo q
actus no sit sine subiecto Quum ergo quoque ut de
mir sit qui pulcherrimam dilectionem h[abe]t quid sit aut pul
chra dilectio Sciendum q aliquid dicit pulchrum tr[ibus] s. ex
pitate ordinabilitate nobilitate Ex pitate pulchra
dicuntur vitrum vinum aqua que pura videntur Or
dinabilitate aliq pulchra dicuntur quorum partes vel membra
proportionata sunt ad invicem ordinata ut homo vel
equus pulcher dicit quia partes eius vel membra sunt
os nasus oculi bona h[abe]nt ad invicem proportionem
Tertio aliqua dicit pulchra nobilitate ut illa yma
go q ex auro pulchrior [illegible] illa q de cemata e facta Sic
ergo tria pulchre concurrere debent in pulchra dilectione
sicut i dilectio que vocat pulchra q ex puro subo/ cum
ordinata affectu et nobile obiecto ordinatur Ex pu
quidem subo sit ex pura aia q ipos sui dilecto omn
amortalium et puritate pctorum Venia sic leuit dici
Leuitici — Qui macula habuit no erit acceptus dno Et aps mo
aplus — dicu fermenti totam massam corrumpit q e dre si aimam
maculam et modicum fermenti mortalium pctorum h[abe]at
eius Ex ordinato dilectio pulchra dicit ex ordinato affectu
hoc e cum ad sua diligibilia iustu fuat ordine dili
Cn cor — ge q illa gtat In Cant 2o Ordinauit in me caritatem
Hic e aut debitus ordo diligendi cum o[mn]ia diligibilia ordinant
in deum ut o[mn]ia ppt deum diligat Diliges pr[ox]im[um] [illegible]
soror aiti aurum diuicie honores corpus et aia in
quibus oibus nete est ut amor ordinet q tut bu

ordinat eam deus principaliter et executive i. propter deum anima bn̄
omnia diligunt de quo ordine dicit Ber(nardus). Ordinat deus
in rebus diligendis caritatem ut sciat quid prius quid posterius
quid minus quid maius quam ipse quam propter aliud diligat. Sunt ergo
corporalia diligenda propter corpus, corpus vero propter animam, anima enim
amet corpus sanum ad premia, infirmum ad cumulationem
meritorum / mortuum ad regnum resuscitatum ad consummationem
et ideo propter animam corpus est multo diligendum / anima vero diligat
propter deum ad cuius ymaginem facta est / Deus vero diligatur
propter se quia nil dignius nichil utilius potest diligi / Nichil
dignius est quia ipse prior dilexit nos quia et in meritis suis ipse
dedit nobis / Nichil est utilius quia est cohibus omnibus virtute
omnia nobis cooperantur in bonum / Omnia dico bona et mala
et aliena. Inter amorem dei et proximi eo eadem ordine
ordinatio ut caritate affectuali preponatur deus proximo
et plus quam proximo / Caritate vero actuali deo proximus bn̄
preponatur / Sunt tamen qui dicunt sit caritas affectualis et
actualis / actualis inferiora preferet superioribus / Affectualis
vero preferet superiora inferioribus eo contra / In bene affecta
anima non dubium quin dilectionem hominum dei dilectio preponat
2 in ipsis hominibus perfectiores infirmioribus celum terre eternis
corpori anima carni / attamen in bene ordinata actione sepe ordo
oppositus invenitur / Nam circa curam proximi plus urgemur
et infirmioribus fratribus diligencius assistimus et paci terre
plus quam celi glorie ipsa naturae in sustinemus languoribus corporis
prius posita cura anime propter gloriam inspicimus / ornate homines do-
loquitur quis dubitat quociens hoc in caritate abducimus
et excellentiores propter eos qui magis indigent opera vel logia
quociens propter ministraciones tremis iustissime super sedemus
celebrandis missarum sollempniis ordo preposterus et necessitas
non habet legem / Tertio dilectio pulchra dicitur propter materie
nobilitatem ut super ordinatur / Sic illa dilectio pulchra
dicitur que de pulchriori sive nobiliori obiecto

het vn amor boni hois melior e q mali vel plus
q tve dilato aut ad bonu qd e deus ordinata plectia
est magis cum diligit deus pedim tale n diligeri
s3 ex ps subo ordinato affectu nobili obiecto pulchra
dilecto qd q haunt ment gloriam regiez sibi inveni
¶ Item glosa dego metur esse mis hiciau timorem
plectes addit aut plectes ad diuz sedi timois pp tout
ti malu comittiq et bonu aggredi no audemq nam
math d 1o dicitur mt x. Nolite time eos q occidut corpq
et ampliq non hnt q addant s3 timete eum q pt
iob aiaz et corpq mitte in iehenna ¶ d 2o dicit Iob 6 Qui
timet pruina irruat sup eum nix Qui eni timet
qr pruina modice pene et laboris irruet sup eum nix
profundissie amaritudinis et ne dapnatos ¶ Si ergo virgi
mariam matrem hre cupimq expellamq sedm timorem
et plectes amor meum introducamq dicit aut timor
dni plectes ex pulchro obiecto qd e deus efficiens in
nb tria bona s3 pietate bonitate dni beneplaciti volu
tatem Quo modo aut plectes timore amor meum intro
ducere debeamq ut het tria opel ... in nb dominus nos sapiens
eccli Eccli vij Cum dicit Fili memorare nouissima tua
et in eternu non peccabis glosa timore prohibente Que
ebri9 sint aut nouissima ista memoranda declarat Bn
declarat Pepo ... atque sit dicens Homo nouissima
tua sit mors iudicium iehenna Qui eni homibus
morte ... tribilius indicio Nam iehenna nl pot
intollerabilius cogitari Quid metuit Siquis ad ista no
trepidat non expauescit no timore avari time q
qd in morte separandus es hoibus bonis hiis corporis et
mundi time qd Bernardus es ... i eo manus horrendi
et incidere illo te examinante qd nl latz De quo dicit
ie ie Ie 2o Ego sum testis et iudex time qd i iehenna cruciabis

cordis et inimicis exponendus est Qui hec ita cogita
uerit sic sicut timore cor suum introducit nisi sit durior
ad amandum Timor ergo timor ille sic diuinitus introduc
tus pulchre dicitur quod ingrediens in nobis operatur puri
tatem quod statim ut intus uenit expellit peccatum quo ex
pulso relinquitur puritas hinc Eccli i° Timor domini expel Eccli
lit peccatum Nam qui sine timore est non potest iustificari
2° expulso peccato et plantata puritate timor operatur bonitatem
hoc est stimulat nos ut foris bona faciamus Vnde enim dicitur
Eccli ii Qui timet deum facit bona et item qui custodiunt Eccli
mandata illius et item timet deum custodiunt mandata ite 4
illius et item qui timet deum negligit 3° Timor ite 7
dei incitat nos ut deum faciamus per omnia voluntatem
hinc Eccli 2° Qui timet deum inquiret que beneplacita Eccli
sunt illi Proverbiorum Beneplacitum est deo super timentes pro b
eum et ideo ex hiis tribus effectibus quos operatur in nobis
quilibet dicimus hunc timorem 4° glosa vero
dicit esse matrem agnitionis id est humane agnitionis Est autem
duplex agnitio scilicet in nobis necessaria quia qui habet malum
affectum vitiis premitur Prima est ut dicit rerum 2a ut
mea insufficientia 3° ut inimicus clementia confiteamur
Quos in necessarie dicitur quod ex operibus tres virtutes nobis inne
scunt Nam ex prima cognitione dilectionem ex 2a humilitatem
ex 3 spem siue fiduciam videtur consequi Pro dicto ex
cognitione diuine bonitatis dilectio consequitur quod quanto deum cognoscimus
tanto necesse est ut eum diligamus Hec enim tam inef
fabilis est bonitas tam inexplicabilis dulcedo ut eum
nemo possit odire sed quanto cognoscitur tanto diligitur hinc
Ieremie 9° dominus dicit Non gloriatur sapiens in sapientia sua nec
fortis in fortitudine sua nec diues in diuiciis suis sed in hoc
glorietur qui gloriatur scire et nosse me quia ego ut dicitur In
Nemo deum cognitione saluabit Et subiungit quid sit

ignarus dum potit esse spes salutis neque enim potis
ut amare quod nescias a l're quod non amamus quod sic
quod dei cognitione dilectatorem sic quod dei ignorancia contradi
cimus desperancia Et sic desperauit Cum ad cuius
mise et displicens sibi moribus malis que fecit co
gitans quod respice ab omni vita mala Et ignorat
quod bonus sit deus quod suauis et mitis quod multum ad
ignoscendum Nam quod sua carnalis cogitacio arguet
eum et dicit quod faciat et vita istam vix perdere et fu
tura peccata tua magna sunt nequaquam sufficis satis
facere et sic desperacione desilit miser ignarus quod sa
lutis omnipotens bonitas omnia ista dissoluet quod omnia id
circo inducimus ut videamus quod sic quod dei ignorancia
sequitur desperacio Sic quod eius oratio sui cognicione sequitur di
lectio Secunda cognicio de nobis ipsis et hinda quod quanto ueri
nos ipsos cognoscimus et quanto liuidius introrsum in
gredimur tanto amplius mala nostra ex quibus humi
liam videmus hinc Vnde Nemo tante ponte feli
citatis est quod non in aliqua parte cum sui status qua
litate rixetur Et hoc est quod innuit Ezechiel octauo Vbi
sepe repetitur et adhuc conuersus videbis abhominaciones
maiores quia quanto uerius cognoscimus tanto plura nostra
mala videmus nec est aliquis ita sanctus qui ab hac
lege excludatur dicit enim Dominus Tu quicumque es etsi
si sanctus es si te ad lumen vitate intus magna sine
dissimulacione inspicias non dubito quin tu humi
lieris in oculis tuis Sic ergo ex cognicione dei dilectio
sic ex cognicione nostre humilitatis generatur Quod tercio ex
cognicione nostris legimus de tercie spes nobis oritur
et fiducia ut qui iam iustificati fiducia non habemus
nisi propter dei clemenciam tanquam peccatores facti leuare
audemus ad iudicem confugientes de eius clemencia sperantes
qui ergo propter dei clemenciam et suorum ipsorum insuffi

tien^a^ mo audent levare faciem eius offensam diu
erubescen^b si indi tles ad mrz virgines confugiunt
d' eius clemenciam flentes ipos in gram recipet et
p matris bn̄ficia eos dme gre reconciliabit
Et hec est plena agnitio q3 bta virgo dignat
ee mater ¶ 2° glosa virgo dignatur ee mat
scte spei .i. humane sctaz spem tu aut dicit in
nuit spes alias i utiles et non sctas ppt q
sciend q st tria q spem nram sctificant d' urgie
glosa ut videl3 ppt eam a pctis cessemq spem
nram solam in ipaz et filiu eius ordinemq ipaz
bonis quibq possumq honoremq ¶ p^o^ dco a
pctis cessemq et frustra sperat q peccado eum
puocat in quo sperat sicut sa^e^ v. Spes impij Sapie
qi lanugo q avento diffugit Et Iob xi Ocli Iob
impij deficient et effugium pibit ab eis et spes
eor abhominatio e aie Sicut In loh 3° Omnis Iohelis
qui spem h3 in deo sctificat se sic ille sctus e
¶ 2° spem nram solu in nrz virgiez ordinemq
nec d' nris nec d' alieis viribus psumen^b ne
maledicto Re ieremieq ubi di^r Maledictq q
ponit spem carne brachiu suu ¶ 3° In virgiez nra
spem nra ponamq ipaz in dibq et pombus Ecclesie
honoray^b q^r tur fiducia^r speramq si spem nram
p prohibitio opis cpbamq Et hoc est q ut ps Ps
Spa in dno et fac bona et h^c e vra spes scta
cuiq se glosa virgo assit ee matrem Alius Sermo

Homo quidam descendebat ab iericho in
ierusalem et incidit in latrones Luc x^o^ Di
in libro sap 9° diffile estimamq q in terra
sunt et q in pspectu sunt inuenimq cu labore
que aut in celis sunt quis inuestigabit ac

sic dicat Et ita difficile intelligit ad eternis que sensibus
subiacent quod intelligere possimus de celestibus et divinis
hinc est quod ille gloriosus predicator ihesus christus quociens
loqui voluit de celestibus et divinis / assumpsit corporalia lo-
quens in parabolis / ut per visibilium rerum similitudines pede-
temptim nos ducat in celestia et divina dicens Simile
est regnum celorum et regibus / ut thesauro abscondito
in agro / ut est sagene misse in mari Et exponens
verbum dicit Ieronimus aliorum in eternis rebus sic dicitur
quod ex hiis que animus novit surgit ad incognita que
non novit / ut per ea que usu didicit discat intelligere
que nescit Ex hiis ergo omnibus in similitudinem placuit
mihi positum adducere ut per res corporales que hic sonant
naturalis gloriose virginis marie comprehendamus Singulis v-
bis tria intelligimus scilicet primo gloriose virginis singularitatem / secundo
descensionis qualitatem / tertio mire utilitatem Secundum ibi quidam
homo / secundum id est descendebat ab ierusalem in iericho / tertio ibi
et incidit in latrones / Hec per ordinem prosequitur Primo dicit
quod in primo membro intelligitur gloriose virginis singularitatem / scilicet
cum hoc nomen homo terminatur sit non appellativum appellans
pro omnibus pro hoc tamen non quando additum ei abiectum qualitatem
restringit ut non stet pro omnibus sed pro uno intelli-
gatur licet adhuc indefinite Unde dicitur illi logici quod pro-
positio indefinita equipollet particulari Sunt autem tria per
que gloriosa hec virgo ab omnibus hominibus distinguitur dividitur
et separatur Singulis ut forma sibi visum est nec habe-
sequentem scilicet primo gratiarum plenitudine Secundo prolis excellentie
pulchritudinem / tertio premiorum multitudine que ita hec virgo
et mater ita singularis fuit ut eodem nec unquam fuit
nec habebit Circa primum ergo dicamus de gratiarum plenitudine
Illam de ea narrat per angelum quod plena fuit gratia dicens
Ave plena gratia / quem vero sancta tu fuit ab angelo appella-
ta oportuit esse vera / quia verba angeli ex parte dei non possunt cadere
ab effectu Nobiliter autem angelus mariam ante conceptum

dupit plena esse gre / qr in conceptoe filij di et in
reliquum fuit gra sup plena / fuit enim sibi plena / ubi
aut sup plena / d' qo di' act' ii Re Ave me ois gra vite
et vitatis / Sed 2o dicit ibidem evidete qm no solu in labo
rum s' oibus excercon' vitate / Et ideo subiungit
ibidem / Transite ad me omes q' qui me z age m gd
ut videlz d' sup pleitudie eius omes accipiat / Sed 1o
adc dit Jero' / Ceteris gratias ma' vo se tota simul in
fudit plenitudo dimit' / Sed 2o dicit Bn' Maria
sinu apit omniu' e' d' plenitudie eius omes acci
piant / captiui redeptioz / eg' consolacoez / pctor ve
niam / iusti gram / angli leticiam / filiu carnis substan
to trinitas gloz / Sed p' dicat adc Bn' Merito de virgo
bta pleitudo gre pdicatur / qr i no defuit fides pri
archar / spes pphar / caritas aploz / cstan' martir'
sobrietas confessor / castitas vgi'm / pitas anglor
Sed 2o item Bn' Maria q' sup plena gra in conceptoe
filij facta est / faclime potuit movi ut ex ea liquor
gre effudat / Sz utroqz aut simul idem dt at q' ante
conceptu plena gra ab anlo nuiciat n' qr dudum
sibi plena / nisi fieret sup plena / Vas n. cocto iam
plenu aq' si corpus i mittit q'm illud mag' est qr i
mittit tm' hac est effluc de sup pleno Et qr in ea
iam dudu deus plum etnus dei filius in conceptoe
in utu eius immitti io nec est ut sup effluat me
ternu Et sic pz quo bta vgo excepleitudine gracz
agi statu omi hoim separatur Nam d' oibz nobis
dicat Aplis Ephz 4o Unicuiqz nrm data e gra
scdm mensura donacos xpi nec aut non unam sz
omes gras possidebat / Secdo maria fuit ho di
xpt gracia plena / qr oib' vtu'ob' hebat sine impliti
cy et vicij / nr virtutes si quas possidemus fede dur
var / qr cu impugnacoe ctij vicij acquirit / Vn crucho

qui sic est aia sume frigid' no attdut virtus casti'
n illis attdut q ad inpugnat resistut vicio et
plantat in corde castitate / pp̄t qd pmaz laude dt
deus sponse sue In Cant Sic liliu int spinas sic
amica mea int filias / Sz liliu cplicu n castitas
qd psspinas n vicia inpugnantia designt Sic i
rosa int spinas sic castitas int simulos e'sat Vn
Ambs 2o lib'j dt Vz virtus ts mediu vicior et io
ome virtutes qz inp cas vicia sic io dicit sede Sto
se aut virgis virtutes dut hre plenitudiez / qz nllo
unqz fuerut vicio inpugnate / qz fomes pcti p
quo vicia trahut radicem mlto magis virginis
fuit debilitatu ut no poss maias trahe in ptm
ut potent poss no pcare Et in conceptio filij dei
ita fuit extinctu et mortificatu ut no poss pcare
et ideo eius virtutes n^a vicia inpugnabant ut dca
gre dni posset id Cant Tota pulchra es amica mea
et macla non e inte Et pz qd sim's fuit et dica
ab omib; hoib; in virtutu plenitudine / Cz 3o simil'
fuit bta virgo pp̄t virtutu / nlcitudiez eo qd ipa
sup omes puras caritas mlta cumlauit / Erat
aut eius mlta nobilia magna et mlta / nobilia
pp̄t imediacio / magna pp̄t duplicata opacio / mlta
pp̄t continuacio Cz pmo dico mlta virgis erat nobilia
pp̄t imediacio Nam opa mie q nos iubem paupibus
exhibere ipa imediate i dm xpm no in pp̄s
q p membra eius exercebat / ipa dm dum lacte suo
pauit / hospicio inta sui portauit / vestiuit dans
ei corpg tanqz vestitu de carne sua iacete in cunis
tanqz incarcere visitauit et Ipa mie sine me
dio in xpm dm exercebat / Cz 2o fuerut mlta eius
magna pp duplicata opacio qz simul et semel acto
et contemplaco feliciat exercebat Nam ideo qd nutriuit

alium mutates corporis ministrando in hoc quod ipsa intendit
deo eius diuinitatem sublimiter contemplando ¶ 3o mira
eius fuerunt mira quod continuato et sine omni cessatione
erat ut corporum laborare / ut proficiendi studio / ut
in corporis dilectione / ut fruendi gaudio ¶ Talibus vir-
tutibus scilicet gratiarum plenitudine / virtutum plenitudine / beata
virgo que data hic mirabiliter noiat / ¶ De secundo principale scilicet desce-
debat ab ierusalem in iericho / ¶ In quibus urbibus descensionis
qualitas designatur / ¶ Hoc autem verbum descendebat / suis
motum ita nobis inportat / scilicet terminum a quo / terminum ad quem
et ipsum motum descensionis / quae tria in nubibus huius membri
tangeruntur / ¶ Nam terminus a quo pro nunc ierusalem / terminus ad
quem pro nunc iericho motus uero quo ab uno termino in
aliud transitur per uerbum descendebat importatur / ¶ Haec tria
breuiter percurrens dicimus quod beata uirgo descendebat ab ierusalem
tempore quo ab eterno eternaliter extitit preordinata ut hic
fieret ¶ Erat enim in corde dei ab eterno preordinata ipsa
testante prouerbiorum 3o ¶ Dominus possedit me ab initio uiarum suarum
antequam quicquam faceret a principio ab eterno ordinata sum
nondum erant abissi et ego iam concepta eram ¶ Ubi
quod descendebat tempore prefinito hic uir dei eligitur / de
scendit ergo in iericho i. in hunc mundum dicit enim Be-
da ¶ Iericho figurata hic mundi interpretatur enim luna
quae mutabilis est sic mundus Et hoc de duobus terminis scilicet a quo
et ad quem breuiter tacta sufficiat ¶ De 3o autem scilicet motu de-
scensionis ¶ Sciendum quod beata uirgo tribus descendit conditionibus
scilicet per naturae mundissime puritatis / profundissime deuotissime
humilitatis / per affectum dulcissime benignitatis ¶ Primo descendit
descendit in hunc mundum per naturae mundissime puritatis nunquam
enim pura creata in tanta mundi et sanctitate nata est in hunc
mundum sicut ipsa nam in utero matris concepta sanctificata est
quod sine omni gratia quae originale peccatum submouit et inspirit

fomite ut non possit eam impellere ad peccatum ita ut po
tens esset non peccare nec venialiter nec mortaliter / quod nulli
umquam puro homini est collatum / Sed tamen Jeremias et Johannes bap
tista in utero sancti ficati potuerunt bene peccare venialiter
ut fertur ¶ 2° descendit per profundissima humilitate
ita ut corpus Jesu facta sit omnibus hominibus tota deo humi
lis appareret / de qua eius humilitate in aliis sermonibus
invenies multa scripta ¶ 3° descendit per affectum amor
diffusive largitatis tante super effluens in cordibus pie
ut cum homines amicias facit de suas · Si enim paulus
cum effrenitus inferior tanta misericordia effluebat / ut misere
cum hominibus miseris conforteret dicens / Cor. xi° Quis
infirmatur et ego non infirmor / Quis scandali
zatur et ego non uror / Christomatus glosa unde quod
captam magis quod deus est non ne mensibus gestabat
in utero filius omnem creaturam misericordia effluebat propter quod
dicit Bernardus Sileat misericordiam tuam virgo benedicta quam
cum suis necessitatibus invocata non sensit affuisse / de qua tanta
eius misericordia in membro quod statim subitur diffusa dissequ
¶ Sequitur 2 principaliter et invenit mirationes et
conversatio hic in peccatores Quis enim audacior latro
quod qui per mortifera peccata non corpus sed animam occidit / quod
postquam commissa fuerint accante conscientia satiat infecta
ca latronum / constringitur reatu ut non audeat levare
faciem ante deum / In illorum manus incidit mater dei ut
omnes peccatores sint resoluti ad ea hinc confugiet tam
quam ad eorum amplicationem / defensationem / ad uitem Que
hec omnium angelorum et omnium sit domina et regina sicut tamen
est mater et domina omnium peccatorum et hoc habet eo speciali
commisso Judith · dicit ei id verbum Abscondite fugientes et
fugatos ne prodas ¶ Sunt autem tres cause propter quas
glosa mira iure merito tenetur et obligatur constringitur
nobis peccatoribus misericordiam et gratiam exhibere ut nullo modo

valeat gtine a nobis mias suellere / sed iusto dei iudicio
guigitur ut optat gtiam nobis dare Et hoc gtingit ppter
ppter gre inuento / materna affecto / filii recomedacioe
Primo dico guiat nobis gtiaz exhibere ppter ppriis
gre inuento / Quamuis em genus in lapsu pmoz parentu
gtiaz pdidit quam anglo testante maria inuenit Dic em
Luc 1o Inuenisti em gtiaz apud dnm / iustu e tn in
iudi° ecclastico quam ciuili ut qui rem alterius i ueniat
ei restituat cuius erat / Et p istam smiaz cogitur a
nobis peccatoribus q gtiaz pdidimus restituere nolit uelit
Secundo cogit nos peccatoribus miseri ppter matnu affectum
nam quod quod filius dignatur dci et esse fr nr ipso illd
xps Narrabo nom tuum fratribus meis Probat iusta rone ma
cogitur ee mater / scilicet aut quod omes mr diligit filios
suos Cum sic ihs xps sm diuinitate nalis e dei filius
et omes electi filii adoptiui sic assili ihs xps sm huanitate
e nalis virgis filius marie / et nos eius filii p materna affec
tione hinc e quod Luc 2o dicit Peperit filiu suu pmogenitu
q pmogenitus sed iusto ordine dicit rspectu mrie / q post
aliu filii eius sunt Probat ergo materna affectione
cogitur ... marie / quod scilicet quod oms mater aia
liu voluat serpentu et ... venenosa et mortifa
habeant sibi diligit eu vero cogitur diligere fetu suu
q sic tam fortis est na ut oms catura ex uirtute ...
na cogatur / velle bonu filiis suis multo mags dinis
affectus i mre dei / cogit nos amare / quod filius dei
q i maria venit in uterum eius / q primo mria dicit ...
... facit eius uisitatio in eterna mias redolere / Sicut
enim homo qui pomu i manu habuit per dimidiu
diem per reliquam ptem diei manus redolent odore sic
assili quod maria que est deus in eius uisceribus noue
mensibus requieuit io eius uisceria odorant mias
in eternum / Tertio cogit nobis misereri ex filii recome
datione / adhuc em elegit deus filius marie / xps et

locum aptissimum quo nos recomendaret matri hoc
e tps et locum passionis quo dixit matri ecce filius tuus
ut ex loco et ex tpe ipaz recomendacio ei efficacius
inculcaret Item noie Ioh qui interptatur gra dei vel
omnes peccatores conversi ad deum intelliguntur quos
in 1o loco et tpe matri recomendare voluit ut tu ma
dei de iusto eius iudicio exerceretur ad puniendum et dap
nandum peccatores ipa memor loci et tpis et passionis
que nobis affectuosius interpellaret ac si nulla reco
mendacione filius eius diceret illud ps in 16 Absto
de fugientes et fagos ac si diceret vide mater oculis
cordis quanta que pro peccatoribus pacior et eos tibi
habeas comendatos Et licet multa magna valde sit mia
matris super peccatores maior tamen est mia filii ut pote
quia est ipa mia huius mia cau / In infinitum affec
tuosius cupiens nos salvari quam dampnari et ideo
matrem suam pie interesse voluit ut pfida intercessio
cui non est fas ad dominum negari etc quod habeat in iudicio
Dicit enim iii Regum ii c Positus est thronus matri regis
que sedit ad dexteram eius / dixitque rex ei pete mater mi
neque enim fas est ut avertam faciem meam a te Ex p
dictis ergo tribus scilicet ex re inventione / interna dilectione
filii recomendacione / cogitur nobis peccatoribus misereri et
iram exhibere / Ita tamen si per penitenciam et confessionem ne ioh
in divinis / ut per illa sit in gratia constituti / Videns
enim filius in cruce pendens recomendavit matri et ioh
in persona que prohibet ut eos peccatores qui ptinaci malicia
in peccatis persenerant / mater nullatenus intendit comendare
sed solum eos qui mutata voluntate per penitenciam et confessionem
iam in gratia sunt recepti protegit et defendit et
alarum eius affectu / ut ab ira furoris domini in tpe
malo defendantur expandit super illos que nobis prestare
Surgens Ihesus secutus est eum / De sancto Matheo
Dicit Magister in hystoria scolastica quod in veteri
lege nunquam offerebatur hostia sine libamentis

suis libamine aut sine libamento erat simula oleo con
spersa et vinum quod deo cum hostia offerebant Et unicuique
hostie congruum libamen erat determinatum / dicit autem libamen
quod libeat quia actum hostie certificabat et accepta fecit
eam deo ut grata esset hostia cum libamine quam sine illo
collata tamen fuit grata / quod intelligens beatus matheus dia
sua obsequia cum aliquibus additamentis per quod gratiora fecit deo
sua obsequia deo offerebat Offerebat autem tria deo
obsequia cum suis libamentis per que inter magnum
principem coram deo est promotus obtulit enim deo obe
dienciam cum velocitate / convivium cum largitate / totam vitam
suam cum humilitate Et ex hiis tribus magnus valde
sanctus totus deo est effectus / unde non solum magnitudinem
apostolice dignitatis / verum eciam inspectorem ewangelice veritatis
sit sublimatus ut non solum apostolus sed eciam ewangelista in ecclesia
noscetur Primum obsequium tangit in eo quod dicit Et sur
gens secutus est eum quia statim ut dixit ihesus sequere me si
ne mora sequebatur eum in quo tangitur obediencia veloci
tas Secundum ibi discumbente et factum est discumbente eo in do
mo in quo tangitur convivii largitas Nam de hoc dicit luc
v° Et fecit ei levi convivium magnum in domo sua magnum / Tercium scilicet
vita humilis tangitur in eo quod dicit Et multi publicani et
peccatores venientes discumbebant cum ihesu quoniam scilicet ill
i nudos se similiter publicanum et sumati in suo ewangelio tan
gunt predicta tria / per que beatus matheus est in fine
sublimatus et hoc de beato matheo breviter tacta suffi
ciant / quia gloria qua in celo et in terris honoratur et
magnifice veneratur probat eum predicta tria deo fideliter
et perfectissime obtulisse Aut predicta verba ad
morum edificacionem insinuat ut si eius gloriam cupimus
esse participes predicta tria cum suis libaminibus deo
offeramus Non enim est acceptor personarum deus sed qui
cumque sunt vel fuerunt talia deo exhibentes quod ipsi exhibu
erunt eadem gloria sublimat Unde Io crisostomus de sanctorum

o
mnia religiosa caritate mirant eorum mores sanctorum
atque iusticiam admirarent / quia qui delectat conque sancti in bono
delectare debet par etiam cultu dei obsequium ut qui
sanctorum omnia admirarent imitabiles ipse vite sancte red-
datur possumus enim hec que sunt si faciamus que fece-
runt // Homo ergo offerens deo sacrificium obediencie quod
omni homini necessaria ad salutem quia sicut per inobedienciam
de paradiso cecidimus amisimus / sic a contrario redimus per obedienciam
nobis quoniam hinc est tam triumphans quam militans ecclesia
sicut sub et supra per obedienciam ordinata ut pala
detur quod nullus nisi per obedienciam quod salvus mandat
aut deus nobis etc. // per preceptum librorum per
prelatorum / per inspiracionem internorum / de primo dicit deutronomii
omne mandat quod ego precipio tamen diligens ut facias
et in nullo minus mandata sua mandata Iohannis xiiii si
diligitis me mandata mea servate. Secundo de mandato
prelatorum mandat dominus luce qui nos audit me audit et qui
vos spernit me spernit / Et deutronomii facies quecumque dixerint
qui presunt loco quem elegit dominus sequeris que sentenciam eorum nec
declinabis ad dexteram nec ad sinistram qui autem superbierit
nolens obediencie sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat domino
deo tuo moriatur homo ille. Tercio de tercio dicit ysaias ego qui
loquor iusticias ac si dicat verbum intus in corde
ad memoriam revocatur precepta deo meo in me est cogitacio
sed mea est allocucio per tales intus ut iusticias preceptorum
opere impleat. Item ibidem Item nulla usquam in cor-
de meo est cogitacio tam bona dei est sermo ille sed ma-
la cor meum dicit hec autem bona cor meum audit. Item ibidem Aug(ustinus)
super presentem intus loquitur deus sola nobis in-
terna aspiracione capitur et de verbo eius sine litteris
atque sillabis cor docetur quia vita eius interna quadam
sublevacione cognoscitur / Saluti ergo iterum primorum per-
piat nobis deus spiritus est et in diebus et per obedienciam
Nam de hac obediencia dicitur primo Regum xv. Numquid vult deus ho-
locausta aut victimas et non pocius ut obediatur voci
domini melior est enim obediencia quam victime et auscultare

magis quam afferre adhuc aderat gesti petri ancelle aui
olando et repugnare Et qui zelus ydolatrie nolle adhesere
unde Sic Hec studium bone actionis ut sanctam fecit contem-
platiuis ut lacrime penitentis accepte esse potuerunt illi qui
tanti fuerunt obediencie ut vitam suam ipse perdere maluit ut a
exequar satisfactio sue obediencie suauissimum odorem deo offe-
ret tamquam sic libamina exhibeamus debemus enim obedie-
re velociter similiter efficaciter ¶ Primo dico obediencie debemus velociter
ut statim audito precepto sine omni mora quanta velo-
citer obediamus Sicut abraham qui statim ut audiuit fecit me-
fine omni mora secutus est dominum non petiuit induci-
as ad suadendum parentes et suis domibus ad preparandum Sicut
ille uocatus qui a domino petiuit inducias ut sepeliret patrem
suum ut obtinuit Et sine omni medio dominum sequebatur
Et ideo sic felix obediencia multo erat fortior quam morosa
Sicut hiis de quibus in regula nostra dicitur quam rubricis quam mor-
ut eis a maiore imperatum fuit ac sic similiter im-
peratum sit moram pati nesciunt in faciendo contra quibus dicitur
in ps Apostolus quod ne grauari usque iam dicunt domino obediunt
in ¶ Secundo debemus obediencie similiter hoc est non disputare ut
considerare ad quod precipiat ut quod intendat sed humiliter deuote
impleat quod precipiat a maiore Sicut Sic Sicut in perfecti
cordis et in fine compressis voluntatis imitari precepta
seniorum studiosius disputare. Sicut ad similia que inniguntur
corrigere de quibus sicut vero Et male sufficiunt de deum precepto-
rum tamen latuit ut eciam quod obediencie libenter et cum audiu-
erint conuinguntur quod forte libuit in attendere quod quidem imneris
ad preceptum seniorum sui ad aridum palum terre in sicco gest-
tulum eam ad quod similis diebus insudit / cuius obediencie
virtute frondes protulit quia nam sic in vitas patrum legitur
euidenter // ¶ Tercio obediencie debemus efficaciter hoc est cum effectu
operibus fideliter et diligenter perficere quod mandat et preceptum
in nobis est sed aduertendum ut aliquis fructus eo iuncto
opere quod ueniat in parenti / ut ad numquam ut ad imparentis
voluntate quod iniungit expleat / de hac efficacia obediencie

dt Aug perfecte obediens parat aures auditui oculos
visui linguam voci manus operi pedes itineri Et totum se col-
ligit ut exterius mandatum impleat imperantis Ad hanc effi-
caciam obed' dt Greg' Vnde in alseopo famuli dnorum
suorum voluntatibus semper intenti sunt ut ea que precipiunt festine
audiant et audita compleant et intendant Et iustorum mentes
que mentem suam semper deo assistunt atque in scriptura dei
eius que ob eius intuent Vnde qui precepta sua loquere vnice
que vt tanto absolute eius non distrepent quanto eam in
diuinis et eloquiis assistunt Vnde fit ut eius verba in precordiis au-
res super nature possideat si hoc incordibus suis figat
Quarto beatus mathias obtulit deo sacrificium quinque cum
libamine locum largitatis sic et nos deo quinque cum suis
libaminibus offeramus Primo ergo dicamus de quinque sa-
crificiis primo Secundo dicamus de libaminibus cum quibus quinque
sacrificium offerant Sciendum ergo quod est de quinque sunt
corporale vale spirituale corporale quintum deo offeramus
qui pauperes que domum cibo corporali reficiamus Secundum
liberale deo offeramus quando vos de rebus vestris edificamus Ter-
cium spirituale deo offeramus quando pro mendicitatibus intrans
diuinas contemplacionibus deo intendimus quintum propter
de quo quinque dicit luce xiiij Cum facis conuiuium voca pau-
peres et debiles claudos et cecos et beatus eris quia non habent
retribuere tibi Secundo quinque dicit Augustinus Refectio est que sa-
ginat dicit que impinguit visceram tam de diuinis scripturis abun-
dantius et prophetiis instruamus Gregorius Melius est de diuinis
eloquiis reficere animam suam victuram quam cibo corporali refi-
cere carnem iam morituram Sed vbi mens a sermone dei et
qui verbum acceptum sancto spiritu languescebit reiciat quando sermo au-
ditus in ventre memorie non tenetur sicut autem quisquis
alimenta non retinet huius vite desperatur Tercio spe-
rat Ego sto ad hostium et pulso siquis aperuit mihi ianuam
intrabo et cenabo cum illo et ipse mecum Sermo Augustini
beatus eius presencia mea ubi eius salus mea ubi eius ego ve-
het aut ea scriptura quinque ipsorum sua que dicit libera

una / Sunt aut tria ut sup dictu est s. libamina sz oleu
panis simile et vinu / offerat ergo quintu panipu cu olo
et vine et panes quinq pronicoz cu simila operacos cu
eius panis sit ipsu offertare corpus similaz offerat q qz do
z sertificat quilo operary quinqu vo mene in spiritu as
quo cu do et ape nobis cu reficiam offerat cu vino in
obitaz ex vi rebat et meus alienat sit id aiuty q
vniud q cu deo et in deo explamus inictes mas alie
nat et inebat et tu mittat ad deum / Et hec tria om
nia cu suis libaminibus fiat in habundanz largitas / Qm
offerung dat do vita nrz cu libamine simili sz hec
nati do tom in simil te optulit vita suam / Est aut
ex vita sz actia conteplatia / afflictia / Vita a Beda
a pimo que abvo solo i maculatu se ipm custodire
inicte ma lingua cecita inebra corporis ab in
[illegible] culpe gine d in exteriore hoiez iustis in
iuste laboribus et divis preciose subiugare filicijs d
inde ex proxis in vita bz nix bones sugare opibus mie
fideliter insiste / Vita aut conteplatia ut idem Beda
ait e cu quis longe bone actios exercicio edoctus et divine
oronis dulcedine in stinctus crebra lacrimaz compunctione
assuefactus a cunctis mundi negocijs vacare et in sola
di dilectione contemplacionis aufugere didicit gaudium ppe
tue beatitudis q in futura percepturus est vita et in pnti
cepit ardenter desiderando pregustare / Vita vo afflictia
e tribulao vel ppter peccatoz quocunq ut promoto ado nb in
flicta / Sunt tres vite et tria libamina adiungenda ut
predicta ex vita et tria libamina offerat / vita vo actia p
fidelitate / vita vo conteplatia p simil / vita aut afflic
tiua p hylaritate tamq dona offerat / Ergo dico vita ac
tiua cu fideliter dispensat ut in ea nichil querat nisi gloria
dei et utilitatis proximoz d quo [illegible] [illegible] fideles ex
sunt sit d omi [illegible] coto vel tuus manibus ad
Gere quingat / Ergo vita conteplatio est simili actioi
ut intentibus in ea [illegible] nobis simil

senciaq oz cum nacz ut ait Ber humilis sentire de se ma
te ad alacrita nebu sup se attollit cedat ei mgre firmi
tate qr nos humiliter sunt soliditas qr in humilitate multo ma
xima animi obtinetur Tercio vita afflictiua de me
se et diu hylari sufferri qr faciebat paulus cu dicebat
Sup habundo gaudio in omi tribulacione qr et nobis cs
sulit Iacobus dicens Omne gaudium existimate fres
cum in varias tribulaciones incideritis et qr omis vita
meritoria et accepta in hac sti gra e inclusa ut non
sit vita alia preter 1as aut ungasfy diligenr consuetat
i qua vita consistat e illa cu sub prijs libaminibus offat
et erit grata dno et accepta qr sub alijs ubis i lege
precipit ad deut ob dici Iuste qr iustum e exequis
Ieronimus qr dicit Iustum tangit oblacionem princeps aut qui
dicit iuste tangit libamine et hoc est qr in alijs ubi
dicit qr plus inueni ad vitam qr nobis cui consonat Ieronimus
dicens Cor et non substancia pensat deus nec perpendit qu
tu in eius sacrificio sed corde qui offert ac si dicat Non con
siderat deus qd offerat sed cu qualibet libamine prcter
hec ergo sunt sacrificia q cu suis libaminibus oblata sua
uissimum odorem sic in lege dicit Exodi Num 28 E
omnibus totis holocaustis subiungit Et erit in odorem
suauissimum dno qr surgit de holocaustis et de oblacionibus
similis multo magis de alijs qui h dicta sunt qr sic virtutes
predictorum surgent odor suauissimus dno Et hic prope et

De sermone Ecce mitto angelum meum

Sciendum qr angelica sunt iuste sz puritate simplicitate imu
tabilitate Tria ad dey sz contemplacionem dicunt ca
ad primum hoc est in se plena dilectione pacis exhibicione
a formacione et si in hijs nouis cum alijs ipos imita
bimur angeli eimus et angeli nominabimur Scio qr angeli tanta
sunt cum se puritate et tanta ut se inuicem conspiciant
et aliud alius voluntatem cognoscat Hanc dominam scruus angeli

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

sunt quia licet intellectualia extremo huic homini spiritualia
non lingua nec auribus indigent sine strepitu voluntates
suas sibi mutuo exprimunt. Inhiat ergo puritati angelos
imitemur quod tunc facimus si omne quomodolibet contrarium profun-
dum primo et pia continua conhercendo et non mora ali-
quem qui contracta sunt ne iterum illabantur custodiunt. Et
hoc efficiat facimus si omnia opera nostra sine flagitia
vel sine mediate cor sine fictio purissime conuenerit. Secunda
angelorum proprietas est simplicitas. Per quamquam se conuertit
eo quod natura spiritualis tamen semel est stabilis in conuersione deinceps
immutabilis sicut dicit Damascenus quod dum est in corpore potest mu-
tari separata vero non. Et ideo sic inuenta sunt sic manebunt
Inhiat ergo proprietati angelorum imitemur quod ut breuiter faciamus
si omnia nostra interiora et exteriora sint pura et tendant
ut trahente ad deum conuertunt ita ut non sit urbs schis-
mata si sunt et ego omnia contineo ad deum. Vel si secundum
cito valde proficimus ad perfectum. Tertia sic in publica
oculi sit adiunat asseri est firma ciuitas sicut vero si
Viduus complacitum est spiritui meo quoniam sunt probata coram deo
et hominibus quorum unum est concordia fratrum. Et iterum prouerbiis
Simplicibus sermo eorum dirigit eos. Et iterum ambulans simpliciter
saluus erit. Inhiat ergo simplicitati ut valde proficiat sic e contra
opposito opera contraria homo est. Vel dicit Ecce
Et iterum vae peccatori ingredienti duabus viis. Tertia ut idem
dicit qui in sermone et aliis maledictiones cum vere quoque eu-
dicit dominus. Duo ergo affectiones interiores et omnes ex-
teriores in unum tendunt et sunt omnes ad deum perfecte
se conuertant. Tertia proprietas est immutabilis quod a puero fer-
uore caritatis quo confirmati sunt numquam cessantes usque in
perpetuum perseuerant. Sic et nos in hac proprietate angelos
imitemur ut simus immutabiles numquam ad peccata redeuntes
nec affectum remittentes. Valde enim abhominabiles sunt
deo qui post peccata conuersi ut ad peccata redeunt ut de

uoto affectu remittitur spiritus cum dicat petrus ii Petri
petiis rursum implicati superant facta sunt eis posteriora
deteriora prioribus melius erat illis non cognoscere viam ueri-
tatis et iusticie quam post agnitionem retrorsum conuerti contingit enim
eis illud in proverbio Canis reuersus ad vomitum suum et sus
lota in volutabro luti. Cum ergo vero sic non remittitur affectum
dicitur utinam frigidus esses aut calidus sed quia tepidus es in-
cipiam te evomere ex ore meo. Sicut ergo quod in dilectus sit
in li di spiritus et pneuma tam in affectibus quam operibus
affectibus viuens tu deo. Job. Iustificationem meam quam tenere
cepi non deserui donec deficiam non recedam ab in-
nocentia mea. quam hodie pauci faciunt quibus in apocalipsi im-
properatur Scio opera tua et laborem et patientiam et susti-
nuisti propter nomen meum sed habeo contra te quod caritatem tuam
primam dereliquisti. Memor esto ergo unde excideris
et age penitentiam et prima opera fac. Hanc infidelitatem
lugendo conqueritur Bernardus dicens Nos sumus ad quos fines se-
culorum cum prioribus quorum principia dispar valde profectus
invenitur. Nos enim ordine in diem confecisse legimus et tantum
finem consumasse. Sed nunc apud nos magnum estimatur si
quis vel ipsa quorum principia consummaret ut in minimis
spiritualibus timoratus sollicitus non unquam fervens in media
quam in principio videtur ita aut huius pessime apostasie
quarto quod propter minorem aptitudinem liberam et remissionem
spiritum ... consolatur alleviatorem et consolatorem
consuescit quandam letam et robustam devotionem quam percipimus
quam tum interioribus in spiritum quam debemus et consolatur
magis ac magis. Sunt deo uno ergo. Quanto maio-
ra a deo beneficia accepimus tanto ad servitium eius
magis obligamur tandem letam et robustam fiduciam
eo non in spiritu sed in exteriorem in opera quantumque
quod in libertas ... non facit aptos vos
in libertate vocati estis tantum ne detis eam in occasionem car-
nis. De qua. Prosa. Bernardus sequitur dicens aliquando.

egenus suos suscipit in mensa filios sed nudos adhuc et
incipiens diu in eum assumit affectum quem proxima sti[pi]s sue
dei solum merito confitetur in quo [illegible] pudor plurimum falli
omnes quam tum pascunt quidem filios quam [illegible] non dum digni
sunt esse sui ad exhortationem se filios arbitratur et deficiens
in prosperitate debuerunt ex [illegible] gratia evanescunt in gestis
suis arbitrantes se ea que tamen nihil sunt et de bonis divi
no emendant se induunt pastum cum apud deo de pro
store sua gratia sui ut affectent de filii quod vero gratia
sibi abutentes efficiunt inimici dicentes illud Marie
si dominus voluisset nos occidere non accepisset sacrificium de mani
bus nostris / animitem [illegible] in hac [illegible] quibus omnibus
ut inglorii dei [illegible] nichil [illegible]. Si ad omnes di
gratiam nos deata trepidemus timentes ne indigne ope
remur in ea. Secundo autem ea sunt contraria in se scilicet di
lectio pacis exhibitione [illegible] modo / scilicet ea nobis invicem
exhibeamus et vitam angelicam hic capimus. Capitulum
ergo diligamus nos invicem quia in dilectione proxima to
ta lex pendet et prophete et hoc est quod ait apostolus Romanos 13
Qui diligit proximum legem implebit nam non adul
terabis non occides non furabis non falsum testimonium dices
non concupisces rem proximi tui et si quod aliud est mandatum
in hoc verbo instauratur diliges proximum tuum sicut te ipsum
dilectio enim proximi malum non operatur / unde enim est
que dilectio dei celebrat non enim deus se diligi reputat nisi
quis eum proximum diligat dicit enim Johannes 4 Qui
non diligit fratrem suum quem videt quomodo deum quem non
videt potest diligere / ut autem vera dilectio proximi in duobus
consistit scilicet non solum in [illegible] sed et scriptura scilicet ut [illegible]
in [illegible] ne quis de [illegible] se [illegible] quorum Matthei scribi
tur 7 Omnia quecumque vultis ut faciant vobis homines
eadem facite illis / secundum magister [illegible] quod ab alio odis tibi fieri
vide ne aliquando alteri facias id. Item Luce. Duo sunt circa
dilectionem proximi observanda unum ne malum inferas

alterj ut bonu impendas Et 2m hec duo precepta sic
erant in scta anes antiqui hoies et pres quibz
diuina precepta non dum fuerant in scta regebant vi
tam suam cauentes alys inferre q sibi nolunt in
ferri Et exhibentes alys q sibi cupiunt exhiberi
Et qz amor proximi nutrix e ad salute, io quicquid
oi nos agitur totu fit ut in amore proximi indu
cam hmo Bn Et solus amor est q anos exigit
deus tu aut bnficys nos obruit a flagellis corri
pit ul consilys instruit ul mādat astringit Et
quicquid diuina lege inducit ul introducitur ad solu
amorem di et proximj inducatur / solue ergo tri
butu amoris et nouus dno satisfctm ¶ 3m quan
tum inuice e pax ppt qz et angli vo pacis vocat
sit et nos pacem ad inuice heamus sic anglos cupi
imitari De qua pace dicit Aug Tantu e bonu pacis
ut in rebus terrenis atqz caducis nl gratius soleat
audiri nichil desiderabilius concupisci nl postremo
possit melius inueniri ppt qz bellu geritur ut pax
habeat hnt Bn Sic debemus cor sanitate corpis
puritatem sic debemus pacem proximo ppt qz deus
resurgens a mortuis quociens discipulis apparuit pa
cem eis obtulit dicens pax uobis ¶ Est aut tplex pax
exterior interior superior pax aut exterior no est temporis
tranquillitas hanc nullus electorum vmqz habuit dno dicte
Mt x Ecce ego mitto uos sicut oues in medio luporum
si e quimmus ex susceptis ... in tpe suscepit
suscipiat tranquillitate animi illatenus violata De qua
hortatur nos aps Ro xii Si fi pot qd ex nobis cu
omnibz hominibz pacem hntes ¶ Pax uo interior e
cordis pacati q ex dum maiorum tranquilla concordia
in bonis efficitur De qua dt ps Fiat pax in virtute tua
¶ Pax uo superior e pax eternitatis q e concordia fruendi

deo et nos in deo / 3m exercicium angelorum consistit in
eorum mutua cooperacione angelus enim angelum promovet
prius purgando illuminando perficiendo sic et nos
ceteri nos promoveamus ad omnia opera boni nos
mutuo adiuvantes Sicut fit in ipsius 18 dicitur frater
qui adiuvatur a fratre firma est civitas / 4m exercicium huius
anli dei supra se ad deum et consistit in tribus scilicet in conte-
placione laudacione et imitacione in quo si eos imitabimur
eius et nos de eorum consorcio eterna deo / Quod ergo imi-
temur eos in contemplacione que ex duobus in nobis agitur
scilicet ex diligenti mentis operacione divine gratie operacione / de pri-
mo inquit Jo. Ro. Ad contemplare totaliter mente deo est sic ait
in p. n. i. hominis est animum sperare unio aut hoc sit fa-
ciendum docet Bernardus dicens hominis est iugiter sperare cor
voluntate expediendo ab affectibus alienis eorum et in-
tellectum a sollicitudinibus mentis a negociosis et ociosis ne
nimis et anxiis et occupacionibus ut in die bona et
in hora beneplaciti eius cum audierit vocem sperantis
continuo conciant et sibi cooperent in bono cum igitur
fieri fecit hoc quod homo dicit et potuit attendit gratiam et con-
templacio incipit operari / Ex sermo
Nisi quis sit sicut et efficiatur sicut parvulus non intrabit in
regnum celorum Matthei 18 et Marci Christus videamus quo sit iste
parvulus qui se proponit imitandum in rectorem huius esse
de plebe in de publico non de militie celorum sed de celo ipse
enim de quo dicit ysaias parvulus natus est nobis Est autem
gracia quia ad puerum similitudinem equivocum videlicet propter puritate
simplicitate amabilitate et stabilitate humilitate Hec habuit
puer et cum et nos eadem habere studeamus gracia et
virtute / Si ergo cupimus dicta prima puerorum exercicia
ad premissa consequi studeamus / Primo ad eius amare assequi
puritate / sic enim puer dicitur a puritate qualiter hanc habuit
ille est sanctus puer dicitur exaltat forma qui volat deus

apostolos preceptor d. Ioh 21 pueri nunquid pulmentarium habetis
verum quod omnes peccavimus ut ait apostolus Ro 3o Omnes pecca-
verunt et egent gratia dei iο quod ut peccatum proprium corpore appella-
tur a maioribus gentilium primum et contritio appellatur Et quod nulli
contritio arbitrantur licet quando peccata peccata non cohaerent eo quod
insufficiens et in sufficientius sit aput deum Ideo vocat
nos deus Iosue 2o ut faciat et dat contritio signum
quod date in vero signum verum signum quod sit amarissime
lacrime quod fundimus propter peccata Cum enim signum certum
dare debeat signatum ipsum proprium et tamen lacrime sunt signum
et contritio sit signatum id est perfecta signum verum quod ipse
possumus esse sufficiens sit signum Quod autem lacrime habent
3es proprietates quia sunt calide salse et abhominationi
sicut sunt fetorum oculorum effluunt quod tamen nos instruunt quod
nostra contritio sit facienda Primo id est fervens ex fervore
devotionis et ex medullis cordis procedere debet ut sic
lacrime calide sunt sic contritio cum calore magni dolo-
ris et fervoris debet procedere ut fiat quod in lob ei
dicitur Dore eius lampades procedunt sicut tede ignis
accense Secundo lacrime sunt salse quod quod diminuit
quod contritio debet esse amarissima ut sic quod deus cor di-
vel dracones vicinum cor sicut non dracones perdimus quod quod
sua amaritudine inebriare debet conterentem Secundo in 3o
lacrime fluunt abhominationi semper et sunt quod profun-
dissimo affectu lacrime refluere dicunt Colligis ergo
quod quibus lacrimarum in corde fluant perfecta erit con-
tritio et colliget peccata deo condonata Item pueri habent
simplicitatem sine duplicitate sine dolo agentes et viventes
sic et nos simus vivamus et simplicitatem in cordibus
et corpore teneamus quod sicut prudentius dicit ambulat
simpliciter ambulat confidenter Est autem triplex simplicitas
in corde oris et operis Prima simplicitas cum cordis est

ut omnia interiora mea scilicet cogitacio voluntas memoria et om-
nia concurrant et conformentur in deum ut sunt amicis sermocinata
sed quia ita applicavit quod voluntas vellet sinceriter amplec-
ti. Et hac simpliciter dicitur Sap. i. In simplicitate cordis querite
illum quando omnia interiora ad querendum deum concurrunt
tunc cito quod queritur invenitur. Matth. vi°. Si ocu-
lus tuus simplex fuerit totum corpus tuum lucidum erit. Oculus
ibi actum intellectus et affectum. Secunda simplicitas est oris quia
tunc vitatur [illegible] quando non duplicitas est in ore ut loquatur
ore [illegible] veritas et contraria mente sit [illegible] quod dominus mo-
nens fundavit Matth. v°. Ubi dicit sit sermo vester est est
non non quod autem amplius est a malo est ac si dicat sermo
vester [illegible] dolose [illegible] falsitate a veritate [illegible]
dat [illegible] [illegible] [illegible] et locucio a veritate et [illegible]
veritate [illegible] et sit vero in locucione ut [illegible] ac locucio
vera a veritate recedat. Tercia simplicitas tenenda est
in locucione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apprehensione ut si
qua contingat videre vel audire simplex id fiat cum [illegible]
Qui contingat aliquem [illegible] videre simpliciter videat aut
corde statim [illegible] [illegible] [illegible] audiat ad statim
ad delectacionem [illegible] [illegible] simpliciter videt et audit
cum non [illegible] appetitum. Matth. [illegible] Estote simplices sicut columbe et [illegible]
oculus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Quarta simplicitas est operis quando omnia opera mea sunt con-
[illegible] [illegible] [illegible] ad deum ordinata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in deum non
potest ordinari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Et hac simpliciter [illegible] [illegible] [illegible] voluntas dei est [illegible]
qui simpliciter ambulant. Quinta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] facilis sit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Arbitror quod tu bene viuas si viuas ordinate sancte
humiliter. Ordinate quia Seneca xxv. humiliter / ordinate
vt in omni conuersacione tua sollicitus sis obseruare vias tuas
et in conspectu dei et in conspectu proximi conuersacionem tuam
bonam sine scandalo et sine querela exhibens amabili-
ter amabilem benignos mores et dulcia verba exhi-
bens. De quo dicitur Eccli 20o Sapiens in verbis se ipsum
amabilem facit. Ratio cum sit sapiens qui verba et opera
sub disciplina morum scit regulariter ordinare curet
sibi absque scandalo et proximis. Socialiter debes viuere
si socialis cupis esse quod tunc facis si studeas omnes
mores et opera preterire parentum et amicis curari pa-
cifice viues et quiete et omnibus te blandum et affa-
bilem exhibere. Contra talem. Qui pacificam mentem
dans est amabilis deo. Eccl. 12. Ubi dicit Conuit
nos cum amat deus ea quod deus diliget eum. Tertio
debes viuere humiliter sit amabilis [illegible] cum [illegible]
[illegible] et viue [illegible] principalibus [illegible] in principio
sermonis [illegible] in loco huius ponamus [illegible]
que est virtus [illegible] puerorum [illegible] cum [illegible] verecundia quia
est Bernardus in libro de [illegible] verecundia adiuuat in omni-
bus hominum etate quodlibet cum etatis ornatus sit in
minori tamen etate amplius [illegible] quod interest. Bernardus.
amabiliter verecundia adolescentis [illegible] et quod splen-
dida gemma verecundia est in vita adolescentis soror
[illegible] et [illegible] simplicitas [illegible] innocentie
lampas pudice mentis [illegible] lucens ut nichil in
ea turpe vel indecorum [illegible] acceptum quod illam
[illegible]. De [illegible] puerorum [illegible] facilime enim
consueuerunt pueri [illegible] condonare sic et nos
[illegible] offensoribus condonemus ad [illegible] et nos
[illegible] et [illegible] nota [illegible] [illegible]
[illegible] ad condonandas iniurias nos compellit [illegible]

datum est a deo unde et legitur ibidem Non sis memor
iniquitatum antiquarum nostrarum quod dicit luc xi Sine nos
nonne oportuit te misereri conservi tui / quod autem oz nra
nos compellit quod nullum bonum a nobis acceptat in proximo
ingstarum / Secundo utilibus consilata ad ingstendum facilior
nos inducit hanc autem utilibus de remissione omnium peccatorum
unde legitur ad Colossenses primo tuo noveris te et tue
deprecanti et peccata solvent eciam luc vi dimittite
et dimittemini Tertio ad condonandum nos movet
conformitas ad eum facimus hoc quod deus in excellencia
nostre constitutum scilicet in pace fecit / quod dicit ipse ingste
illis quod nesciunt quod faciunt dicam exhortor vos modo
deum assimilari unde ad ephesios v Estote quasi deo
similes quia in lebetibus fore placabiles / Tercia cultura
specialis quorum de humiles / qualis autem hanc habeamus
curpstatem nos docemus dicit eum humilis qui humiles
filius humilis quia est fertilis stabilis et pacabilis
in humiles ...te autem quere Primo in una humi
quod est in vera humilitate ... fertil ut simus humiles ...
lis ... fertil ut sinus humiles in uo ... fi
ope et vitate / humilitate tali in ope existentes
ut viles et abiecti ab hominibus indicem dicit eum
dicitur et senciunt de se vilia quod non sustinet ab aliis
deum idem ... sic foris sunt humilitatis quod nec ipsi ipsa
humilitatis vitatis / Secundo humilis autem sit stabilis ut
fuit in prosperitate sic in adversitate in honore sic in ab
iectione in laudibus sic in vituperiis fermus immobiles
sic ut pu ... dicit Nam mollis est sicut illis
qui opus dissipant hinc apostolus ad Cor xv fratres mei di
lecti stabiles estote et immobiles Tercio est specialis
sinus id est de ferimus in statu ...ori sic ...a omnes
fertilis ... in inferiorum inferioris hominis scordi
flatubiles ... ut ... possit mitte ... ambobus
manus ut ... possit ... dicit
negligentiam ... imitatus cum de quo dicit

us est ei spes in decor. Cum quanto vita hominis
purior tanto ei solet a demonibus dolosius insi-
diari. Ideo perfecta puritas per quatuor mala destruitur.
Primo per occupacionem carnalem delectacionis superbie
inflacionis luxurie inquinacionis et pluribus [illegible] testatur
[illegible] fugatur. Nam primo a pharaone subiugatur
ab ursis laceratur ab antiocho precipitatur ab hero-
de trucidatur. Quod 1o dicitur exodi 1o dixit rex egipti [illegible]
si femina fuerit reservate. Quid per pharaonem qui interpretatur dissipacio
peccatum in terrena occupacione qui puritatem dissipat [illegible]
accipitur de qua [illegible] 2o confessione pluris mutavit
[illegible] et caulet hunc Ezechiel 28 polluerunt [illegible]
[illegible] [illegible] suas. Quod 2o primo laceratur ab
ursis 2o regum 2o [illegible] duo ursi de saltu et lace-
raverunt ex eis 42 pueros. Per hos ursos carnis de-
lectationes accipiuntur. [illegible] cum [illegible] puelle [illegible] dulcius
[illegible] sepe vita [illegible] [illegible] sic apostolus [illegible] 27 [illegible]
[illegible] non solum puritate [illegible] sed [illegible] moven-
Quod 3o primo precipitatur ab anthiocho sicut et dicitur 2 ma-
chabeorum mulieribus infantibus ad ubera suspensis [illegible] mu-
ros precipitaverunt. Per hunc Antiochum qui [illegible]
pauperis interpretatur superbia intelligitur [illegible] pauperem
[illegible] [illegible] [illegible] alacria et credit se
aliquid esse cum nichil sit. Quod cum angelos ab alto ce-
li precipitavit multo magis homines [illegible] pueros.
Unde [illegible] exposuit [illegible] non [illegible] [illegible] de virginitate
in [illegible]. Et subiungit salubrior ergo [illegible]
[illegible] [illegible] elegit cum humilitate [illegible] [illegible] in virgini-
tate [illegible]. Quod 4o primo ab herode trucidatur sicut
cum dicitur Mathei 2o a bimatu et infra occidit omnes
pueros [illegible] a bimatu [illegible] [illegible] sed herodes
[illegible] [illegible] puritate [illegible] fecit [illegible] penitus
et extinguitur ad horum [illegible] [illegible]. Perducat nos

In festivitate sancti Michahelis Sermo.

Habete formam vitae consimilis 2° Timothei 2° et unifor-
mia angelorum quos boni homines debent conformari
dignum est et consonum rationi ut qui ad eorum con-
sortia sunt vocati eorum mores et virtutes distant quantum
possibile est in regione dissimilitudinis imitari propter quod dominus
apostolus ex persona angelorum nobis proponit ac si nobis
dicere videantur si vos vocationis vitae ad societatem nostram
pervenire cupitis discite tamen interim quomodo vobiscum
in celis vivere debeatis propter quod sciendum quod angeli dei nostrae
habent exemplaria formam sui status in celo exprimunt scilicet intra
se infra se circa se supra se Intra ergo ad eorum exhorta-
tionem formam eorum virtutum nostram vestire cupimus quos
in hac forma continue imitemur habent autem angeli intra
se tria bona caritatem simplicitatem et immutabilitatem que
tria ad animam attrahamus Primum eorum caritatem dicit
Damascenus Angeli sunt quodam lumina intelligencia corpo-
re carentes gratia nec lingwa nec auribus indigentes
sine sermone voluntates suas sibi mutuo exprimentes
De 2° dicit Augustinus Similiter qui spiritus est simplex est et tanto
simplicior quanto ab omni corpulenta materia remotior
De hiis duobus dicit Dyonisius Essencia angelorum est simplex et pa-
rum [illegible] quod [illegible] simplex est quomodo sequitur
Unde Augustinus dicit Natura spiritualis [illegible] virtutibus [illegible]
[illegible] unde unique [illegible] alio [illegible] in [illegible] quam [illegible]
[illegible] in corpore [illegible] imitari et [illegible] de bono in malum et
[illegible] absoluta [illegible] non [illegible] ergo velimus angelos imitari
induendo formam [illegible] nos [illegible] in nobis habet
[illegible] in vita nostra plantare Primo ergo plantemus in
nobis caritatem ad quam duo sunt vitia scilicet prima et [illegible]
prima [illegible] commissa ex [illegible]
mittenda caveamus Primum [illegible] primo dicitur [illegible]

is In hac die qua ubique peccatis vestris mundabimini s. per
penitenciam nobilitat autem dicit in hac die quia peccata sunt per
nulla mora non credit in peccatis sunt gaudiorum
2o quod capitulo exhauriet 1o scilicet peccatum quod ut dicit
apostolus Modicum fermentum totam massam corrumpit ¶ 2o
scilicet resistere ... 3o dicit Siccitas fontes aquarum
obdurabit s. per resistenciam primos motus fontes vanitatis
vanitatis per quos tamquam per fontes sordes malorum affectuum
in sentencia cordis intus fluunt ¶ 2o plantemus in
nobis simplicitatem ut eius [illegible] cum angelis confor-
memur quod tunc consequimur si omnes primos motus exteriores
omnes affectiones interiores et omne quod sumus sine
aliqua tardancia ad deum convertamus ut anima que per
semetipsam notitiam [illegible] vel affectuum non vacant
simpliciter intuitu de spiritu et in bono amplexatur
Unde Augustinus Omnis simplex certe non novit nesci-
ens unde suo contentus aliena non querit et si [illegible]
dives tamen sibi videtur et ideo dicit anima simplex benedicta
est ¶ 3o plantemus cum angelis in nobis invertibilitatem
hac est ut numquam ad momentum per aliquod tempus appeti-
tum a deo avertamus sed sine contra conscientia et sine
omni medio sed deo adhereamus et numquam peccatum morta-
le quo ab eo committamus de qua adhesione dicit
Augustinus Actus non avertimini si eius mandata non inspi-
cimus ... non obliviscimini nec voluptatibus indul-
gemus ¶ Sic qui adheret deo diminuat multo po-
stea obliviscitur ad horam sed extendit ut perveniat
ad bravium quod est insigne victorie et hii sunt de quibus
dicit quod dies cum plenitudine invenient anime qui numquam
a deo ad momentum recesserunt ¶ 2o angeli sunt
qui inferioribus exhibent scilicet compassionem exhortantes

pmotdez Nam d 1o dicit ypa Angeli pacis amare
flebunt / d 2o dicit bn Angels in ox loco scdulg pedi
ssequus due non cessat sollicitare eam et assiduus
suggestiobg gmoue / d 3o itm bn discurrut
angeli medy int nos et dm fidelissime ptantes nos
gemitq ad dnm et illig nobis gram dnotissime
reptans Nos igi cupiens anglos imi poieta
tria sz gpassioz exhortatioez pmotdez cordis ois
et opis nris inferioribg exhibeaq / inferiores aut
ntros omis no gditone hie sz q mnd hntes nro
indiget auxilio ul' fauore C Pmo go nris inferiorbg
exhibeaq cordis gpassioez oius eoz molestias
paupertates et inferiores tamq nros gdolentes
/ hac debitum exhibuit paupibq Iob cu dicebat
gpatiebat aia mea paupi / ut mq aps q dicebat
Quis infirmat et ego no infirmor Quis scan
dalizat et ego no uror Et itm fres cottidie morte
p ythaz uraz et itm lugebat multos exhys / q at
peccauit et egerunt pniaz sup impudicias quas
gesserunt / Hui affectu gpas gfert bn alys d
uoraibg quibg dices Hic misie collecte atq
oculo piet inspecte ipe sut spes ex quibg ungeta
op tia gponitur / dicut aut ideo optima qz om
passio mita faciut sua ut i mito qz sepe cotigt
ut gpasso gpatientem plus torqat q passo paciete
vin qz cordis gpasso si inops aio qd potuit
no pcedit mig bre gtuit io pq illam gpassioez
sequitur ois exhortatio ut cis quibg gpatiutur ex
hortatos uba fidelit exhibeamq / C 2o go hys q
at ipzam simpte inferiores nobis sut exhorta
coz beneficiu ut v melius gficiat i penitentia
exortans simlos ut pglite stats sui i meliu gfi

tiant ptores ut si resipiscant boves ut pfitial tribu
latos ut vidit sufferrent vini tales thobia d' quo
dicitur pcbat thobias pons q erat i capti te et
monita salut eis dabat ut d'nib dicit valeat d
xo Math vi Emulos armavit no clippei ul haste
munitos s sermonibus et exhortationes d' Timus qsq
nim si ingptud suffitiat a piu pxor revocat si ex
hortan ad bn vivend invitat si eternum regnum ul
supplitium eviati d'nunciat cu ibi ste d' muttos i
pendit p fto ex anl expistit vom q dicit Joh filio
li mei no diligamus ubo neqz lingwa bn s ope
z viritate so ut d' qtingetibus ul pentz obmittamus
d' ubis ad opa pcedamus Cxo ergo mus infiorbus
i ponamus opis exhibitione adiuvat eos qsilio
et auxilio et in oibus quibus eos possus pmo
vere / nuc eis victualia minstrant a piclis mueos
a tirannorz ptatibus d' fensantes apud dm pais
intercedentes Et in oibus quibus possumus in
corditer adiuvate Vnd oia opa mie sm simlos
indigoz amatorib exhiben q sunt pascere e
suriente potare sicietem vestire algente ho
spitare peregrinatem / visitare languente / cosolari
in carce existente / sepelire moriente Et tangut
ysa ca us ubi di frange esurienti pane tuu et
Apnus aut / math vi breuit aut tangut in hoc
vsu Visito / poto / cibo / redimo / tego / colligo / condo /
Visito languentem / poto sitiete / cibo esuriente
redimo in carce iacente / tego algetem / colli
go exulantem / condo morietem / Cxo Angeli
sti ta exitaria sibi mutuo exhibet int se / vivunt
em int se ordinalit socialit humilit Cprimo dico
vivunt int se ordinalit q vngsqsq in suo ordie

et officio ppetuo pficerat ab illo ad momentu tpis
no recedens. Dn dyo9 ait Non e fas ut quis opa
psumat q ad suu ordine ut offm no spectat ¶ 2a
vivit socialit hoc e amicabil et pacifice ita ut q
pest no supbiat et qui subest no invideat ¶ 3o
vivit humilit qr inferiores obediut superioribus sine
murmure et superiores pipiut inferioribus sine fastu
s in amore ¶ Si ergo turpis meorum qsortio d'putari
impedict tamen vos devotissime invitem ¶ Pmo ergo
studeamus vive ordinalit firmo conamine ad hoc
laborantes ut in eo statu et ordine quo vocati sumus
ut mediu statu teneat omni creature dnem oia sub
pedibus conculcantes et solu deu sup nos venerantes
Unde d' p° dicit in ps Omnia subiecisti sub pedibus eius
d' 2o ait Dnm deum tuum adorabis et illi soli s
vices ordini tuo ita sollicite adherentes ut nullum
d' pximis nris in suo ordine pturbemus s psona
res honores et fama et omnia que eius sunt nunquam i
offensa eius cogitemus ne maledictu dni incurramus
Deut° 27 ubi dicit Maledictus qui transfert terminos
pximi sui ¶ Et tunc eris ordinalit vivis si unusquisque
statu et ordine in quo vocatus est servat et custodiat
fidelit non declinans ad dextram neque sinistram et
q in matrimonio vocatus est custodiat legem matrimonii
Et qui in religione vivit custodiat regulam suam 2o
d' religiosis que fidelit qservata cavet omni pximo
ab offensa. In 1° Cor 7° Unusquisque in quo vocatus e
in eo permaneat apud deum ¶ 2o studeamus vive
socialit ut cu pximo nos cohibeamus ad obsequium
domini in caritate et fide non ficta qfirmantes
nos in bono studiis singulorum non ut eis placeamus
s ut eos in bonum trahamus et ut cu eis pacem

habeamus Nam de p° dicit aps 1° Cor 9 Cum liber
essem ex omnibus omnium me servum feci ut omnes lucri facerem
et factus sum Judeis iudeus et hys qui sub lege erant tam
quam sub lege essem omnibus omnia factus sum ut omnes facerem
salvos ¶ De 2° autem dicit Ber Dum plurimi que aliis
sanctis in nobis placent et que in nobis delectent ut est
sobrietas castitas crebri gemitus et orationes cum lacrimis
Attamen super omnia habet unitatem et pacem a nobis exigunt
angeli pacis et nichil eque offendit et ad indignationem
provocat angelos quam dissensiones et scandala / ¶ De 3° pertinet
ad humilitatem intelligimus, inferiores nobis preferentes equa-
les venerantes superioribus humilitatem obedientes omnibus nos
postponentes / De hys 3bus sic ordinalit ordinalit socia-
liter dicit Ber Ad Rebureum qui incongruum est
bene vivis si ordinate socialiter humiliter vivis / ordinaliter
ut in deo conversatione tua studeas sollicite vitas tuas in
quo Si et proximo digne tibi ames a proximis et proximo a
scandalo / socialiter ut studeas amari et amare placere
infirmioribus et audire placatis omnibus te exhibe affabilem
et tractabilem et obsequiosum et graciosum ad omnes ut
oculi omnium sint intenti in te digito et dicentes
hic est frater cantor et ipse ipsis / humiliter ut cum feceris
omnia per virtutem exsufflare studeamus dicentes nos ino-
gstilem dei servos inutiles quod debuimus fecimus nil
addens / hoc enim grande valde est deo et sic vere gratis
virtute Ber Magna et rara virtus est et magna
liter operantes magnitudine te nescias et manifestam omnibus
tua te sanctitate latere sibi Hoc ergo tribus virtutibus videlicet
iudicio iudico et in illis humilitas quam cum magnis operi-
bus conservatur ymaginaria placeas deo et facilius impetre
aumlin graciam dicit enim Ber In vite capi nil eque
efficax ad gratiam percipienda conservanda recuperanda quam si
omni tempore in ueias non altum sapere sed timere Ber Jerom

Nichil est quod nos deo et hominibus ita gratos faciat quam
si vite mito magnum et humilitatem in sermo similiter quod ut
ait Bernardus conspirat oculo quod agit si non humilitate custodit
Circa membra angelorum per de operacio consuetus super se sunt quod
finis in longum ductus est in sermone aliud reservemus
loquentes hunc quod ipse inspiravit quod est super omnia benedictus

Alius sermo

Angeli eorum semper vident de quo ista
faciem patris capitulo 18 dicit dominus. In labore triplex
est fundamentum quo de exortatis celorum habitaculo adeo
splendidos visitandos ad iuvandos nos ad caritatem super
eminens caritas angelorum scilicet propter deum, propter seipsos, propter nos
propter deum autem tanta ergo nos nunc visiona ipsi ut
dignum est imitantur aquarum impleo quod super nos
se vident de nobis desiderium et voluntatem propter nos
in quibus propriam similitudinem mittunt propter se ipsos quorum
ordines instaurandos ex nobis toto desiderio postulat
quod ad ita sint pensate quanta nobis sollicitudine opus
sit ut dignos nos eorum presentia exhibeamus In
verbis ergo propositis predicte condiciones considerantes quantum
priori sermone posite sunt tanguntur Circa primum ea que
in seipsis sunt tanguntur Secundo ea quod in quibus sibi inui-
cem in seipsis sunt observant 3o ea in quibus ad nos inferiores dispo-
nuntur 4o quod super se ad deum recipiunt 1m ibi angeli
2m ibi angeli 2m quod est plus nuns 3m eorum scilicet hominum
qui nos similiter 4m semper vident faciem patris
Expeditis ergo in priori sermone de tribus consideracionibus
scilicet in se in se et ad inferiores nunc dicendum restat
de 4a consideracione, scilicet quod super se ad deum refertur Circa
autem tria que super se ad deum exercet scilicet contemplacio
dilectacio laudacio que deo exhibent incessanter Primo
dico quod angeli de deum sine medio faciem vel ad faciem contemplantur
quod in themate proposito evidenter innuitur cum dicit angeli eorum

angeli eorum scilicet hominum semper vident faciem patris id est
videre non est aliud nisi facie ad faciem contemplari angeli
contemplative vident quomodo et in quibus dei debeant
exequi voluntatem nec minus contemplant deum cum in
ministerium nostrum mittuntur Nam ut ait sanctus Augustinus
mittuntur ut deum tamen conspiciunt Secundo ad deum hunc
fervent dilectiones quia quanto deum limpidius cognoscunt
tanto amplius ipsum amant Dicit enim Augustinus Si di-
lectio ex cognitione oritur scilicet tanta est et tanta dulcedo
deus quod non possum non diligo et ideo tanto singulis deum
diligunt angeli dei quanto amplius hunc cognoscunt Tertio
angeli dei deum laudant incessanter de qua laude dicit
Ysaias clamant angeli alter ad alterum sanctus sanctus sanctus dominus deus exercituum ple-
na est omnis terra maiestate eius hinc est quod ecclesia sponsa
sancta christi huius laudis cupida optat deum cum angelis collau-
dare dicens Maiestatem tuam laudant angeli adorant
dominationes tremunt potestates celi celorumque virtutes ac beata seraphin socia exul-
tatione etc. magis et magis etc. ut ad in ... p ... to di-
ctum est sanctus Si ergo cupimus in angelorum consortio de-
putari studeamus ipsos in hiis quae supra se deo exhiben-
tur imitari Primo ergo distinguimus deum cum angelis contemplari
quod licet tam clare fieri non potest quippe quia in huius peregrinationis
exilio videmus per speculum et in enigmate ipsi autem
facie ad faciem Ipsos tamen quantumcumque possumus et prout in
via est possibile imitemur eos Contemplatio quod sciendum quod dilecta
visio surgit ex triplici apparatu scilicet ex oculorum sanitate
medii claritate obiecti amabilitate Primum fit per mun-
dicie mundiciam Secundum per sapientiam Tertium per admirationem
flagrantiam Primum ergo fit per oculorum sanitatem Ubi
quod sciendum quod secundum Ricardum duos oculos habet anima unum quo
intelligit Secundum quo diligit hoc est intellectum et affectum
qui duobus aliis nominibus dicuntur cognitio et dilectio

videtur ergo a contemplatoribus deus oculo utroque sed ab alto
illuminatur ubi intellectus caligat affectus penetrat et ubi
ille repellitur iste admittitur quippe perscrutari cohibemur
dei archam intuere. Ecclesiastici: altiora te ne quesieris et maio-
ra te ne scrutatus fueris. Et apostolus iubet non sapere plus quam
oportet / oculo autem dilectionis iubemur accedere. Psalmus: Vacate
et videte quoniam ego sum deus. Item accedite ad deum et
illuminamini. Sed et amare plus quam possumus iubemur / dicit Bernardus:
modus diligendi deum sine modo. Hii ergo duo oculi
sanandi sunt. Cum enim deum volumus contemplari oportet ad sin-
ceritatem redeant sed per devota exercitia intellectus illuminatur
et affectus inflammatur. Sic enim primis parentibus datum fuit
ut intellectus illuminatus deum cognosceret et affectus infla-
matus cognitum amaret / sed intellectus per peccatum cecus factus
est et affectus fedus ac sic cum sanati erunt instrumenta
nobilia ad deum contemplandum. Intellectus bene sanatus
lucidus habet intelligentias de deo et de hiis que ad deum sunt ut de
intellectu sacre scripture et rationes fidei et operum dei. Intellectum
affectus autem inflammatus desiderat dei beneplacitum et omnia
que eius sunt. Cum tales hii duo oculi ad talem sanitatem
pervenerint deum faciliter contemplantur / Secundum ad contemplacionem
adiuvans consistit in medio claritatis. Hoc autem medium
est gracia adiuvans et trahens et promovens contemplantem.
Hinc Augustinus: deus nos gracia sua respectu illuminat. Auctoritas
est mentis interne nobis absconsa manifestat ad hoc
enim sancti spiritus gracia tenere menti infundit ut ad
intellectum sui conditoris erigat. Hinc Bernardus: Sic nos
spiritus sancti gracia erigit quadam fiducia ita deum inclinat
ad nos sua gracia / Hoc ergo medium quod est gracia quanto
clarius tanto nos efficacius ad deum trahit / Tertium
adiuvans ad delectabilem contemplacionem consistit in ob-
iecti amabilitate. Si enim illud quod contemplandum est esset odi-

ostium grato in suis auferat sed ab eo Et quod in l est adeo
amabilis sicut deus qui obiectum diuini ad contemplacionem
maxime cooperatur 1o enim obiectum quod est deus contemplati
per sua amabilitate delectabilem dat saporem qui
sapor contemplantem violenter rapit in amanciam et
in quamque faciem dum contemplem sed enim deus facie
humanitatis et facie diuinitatis et utraque facies ut ayt illa
hester plena gratiarum quod deus uniuscuiusque contemplanti
propriis colibus facies sua in eo sapore prout sit magis
competere contemplanti hinc Bernardus videtur cuilibet a-
mare deus prout amat ab alio quidem sic ab alio
vero sic per varietate affectuum quibus feruntur in deum
alii enim ad diuinitatis archana fluenciaque inhiant alii
aut humilitatis et humanitatis iusticia secucionque admirantur
contemplans altissimorum consilium dei super salute humani generis
totum cum tutum et corporaliter intuetur amoris quod solus
videt nunc ad initium quam visum ad premium Secundo p
dicitur comparatiues ut sic amplius dum sic contemplan et cum
ad exteriora agenda in actiua vita nos recipimus sed tunc
per inferiorem partem id est per cogitaciones dum contemplem
Sic enim dicit Bernardus Beneque animus ad omnes se hepat la-
borem non in eo dissoluit sed potius magis in semetipsum
tollit quod sic corporalibus sed sed non tam id quod agit sed
quo agendo intendit hinc deuteronomio dicitur Caue
ne umquam obliuiscaris dominum dei tui Circa 3m comparacionem
quod super se ad dominum hinc amplius dei consistat in ardor
tue quod sic in deo diuino tegi fluent et feruendo
ardent in tam more et amoris feruore deo in
nobis quod inferiores sumus delectabiliter obsecrat
sic et nos inuitem amplius dominum feruentissime
diligentes ut non simus contenti in dilectione que prohibet
nos peccare nec illa que iubet bona operari sed in huiusmodi

ad illam que in cordibus nostris fervens et ebulliens
dei in puram evomat et in deum nos transferat ita
quod omne quod non est deus non solum sit nobis abhominabile
sed penitus alienum Dicit enim dicit Ysidorus Ignem zeli
ignei devorabit omnis terra .i. terrenitas et solum re-
linquitur flamma dei Item Iob 30 fervens sorbet terram
quia in illa caritate nichil relinquitur quod sit carneum vel terrenum
sed omne quod sentit est divinum Nam quo ad quamvis sed tamen
ad amorem caritatem tenemur quod quoniam non solum adheret
sed fruitur ipsa est enim de qua dicit Augustinus Magna bonitas
ad deum est adhesio et fruicio quia unus cum deo spiritus
efficimur quoniam qui licet velit secundum quod vult quod deus vult sed in
affectu perfectus est ut non possit velle quod deus non vult
quod est proprie proprium amorem Nec mirum si in hoc affectu
similes sumus angelis quia eo simus similes sumus deo nec solum
similes sed quibusdam amplius quod non audeo dicere sed Anshelmus
ausus est scribere qui dicebat Augustinus Quicumque est patris est
filii i. summa illa unitas potest est unitas suavitas
bonum communium amplexus Et siquid est quod amborum hic
habitum suo modo sit ad deum quod consubstancialis filio est ad
patrem et pater ad filium in qua consubstancia est si mereatur fi-
homo dei non deus sed tamen quod deus est Quia quod deus
ex natura hic homo ex gratia fit Ad hanc ergo amorem caritate
siquis conari desiderat in tribus se viliter exercebit
i. omnium delectabilium subtractione bonorum operum multi-
plicacione divine voluntatis confirmacione Hec enim tria
accendunt in amore caritate Primo dico quod ut omnia nobis
delectabilia subtrahamus dicit Bernardus super Cantica quod
statim carne delectat abscindimus mox in deo quod de-
lectat invenimus Nil ergo delectet nos in infimis quod
summa delectacione in superius in celis Si ergo bonum diligit
mens in bonis melioribus et in celestibus delectetur

Et Tu iustu e ut quos pniam no d'lectat ipsto sit
eis memo futoz Vnd d' hijs q no pficiat
aput dm tam ponit dicens am aut n' mar
me sua dienas q sslaciudulas sua i vo sui sit in
signo sine in scto et si het intrupit an non
tu pemitq cupiunt in est qrano affectoes exigunt
suas in dm / Hug rei tam d' sigt Es q dicens sua
sine delectatoe ee non potit / a' em delectabit ini
finis et caret supmis aut infimis et qtepnit
in fima C 2m q sistit in diuie volunt q fortoe
sit n' anli diligut ut se velint q deus sint et nos
tam in pfundis q aduers copleno affectu sue
lung q deq q filig dei nb gponit in scipo que
an d' passioe sua fnde voluit p a oro apre di nb
cpg orone non mea voluntas fiat s tua qr q ps
dixit doce me facere voluntate tua qr deq meq es tu
si n' het in deo i voluto cofirmam analis in glo
ficatoe assilund C 3m ssistit in bonoz opu mlti
plicatoe quoz numbn opto maiore facig tanto igr
aiu gracig et violencig inardescit Impossile est
em ut opa que incaute fiunt caritate et no aug
mentet sicut tma semis fmict herbam et ead
herba sem tma spe diuina stat ad augmento Et gn
1o dicit Ecce dedi vobis omem herbam affente se
men sup t'ram que ht in semetipa sementem sui
generis Et go po nb Es q dt Cu d' stdia bona qt ga
pmg seme mitam mittig Cu vo opa vita pdu
cimg herba sumg Cu aut ad pfectu boni opis esig
ad spicam pueims Cu aut impfectoe eiusd opis
solidam ia plam frumetu in spica pfering C 4m
q hnt anli dei sup se adden consistit inalad lau
datoe semp em et sine intmissoe dm laudant
sic sup laude est onsum sic et nos qre collaudes

quod nunc dicat officium si omnia que agimus in laude
dei ordinamus Ad hoc monuit apostolus dicens Omnia que fa-
citis sive in verbo sive in facto omnia in laudem dei
facitis Hinc per psalmistam dominus dicit Sacrificium laudis hono-
rificabit me etc. Unde quia laus angelorum vere est mentalis
et spiritualis ideo tunc in laudando deum maxime angelos
imitamur cum pre nimio affectu laudis obmutescimus
non invenientes verba que affectum sufficiant ut qui va-
leant in aliquo includere Et cum laus est maxima
et laudi angelorum maxime concordet Super illo verbo
psalmi Laudate dominum secundum multitudinem magnitudinis eius dicit
glosa Domine magnitudinis facta tua vere complevimus cum hic
nos complere non posse cognoscimus tunc facundius
loquimur cum ab hiis obstupescendo obmutescimus
Ille ergo dominum secundum multitudinem magnitudinis eius maxime laudat qui
se subsidere in eius laudibus complendis considerat
In hiis ergo tribus scilicet contemplatione dilectione laudatione
si angelos imitabimur ad eorum utique consortium veniemus
ipso perducente domino nostro Ihesu Christo qui sanctorum piorum
laus et gloria per infinita secula seculorum Amen alia

Exultant quidem angeli dei in celis ait Gregorius dicit
Cuius quia superna civitas ex angelis et hominibus
consistit denique et nos aliquid ex illis distinctionibus
supernorum civium adusque nunc consortes trahere nos quia
spes ad memorata virtutum bonis studiis inflammat
ut et ipsi homines quia celestem patriam credunt ex-
cis agminibus ad illuc ducentibus imitantem di-
stincte namque consortes hominum singulorum agmini-
ordinibus congruunt et in eorum sorte per consortes
sublimiter deputantur Sed ergo nunc ea proposita the-
matis quia sancta Gregorii hic permittat in omine ut
homines licet viles terminaliter ut parte dextra cuilibet
omnibus pertinentem in angelorum dictu consortium deputavi

ita ut sane 2um quod plus vel minus habent in meritis supra vel
infra ad minorum comparatione cum angelis collocent, ideo cum summa
diligentia laborandum est et laborando conandum quod quos adquis
quiverant hunc est quod homines qui centesimis ad quos angelos
sunt venturi cum non omnia correspondeant iuxta illud
Apostoli: Eadem mensura qua mensi fueritis remetietur
vobis, et illud apostoli: Qui parce seminat parce et metet. Non videtur
quod non seminavit hoc habet et metet certum est et indubitata
veritas fidei christiane quod ut infimi meritis cum infimis
angelis et mediocres cum mediis et supremi cum superioribus
omnibus angelis ordinentur. ¶ Sed ergo de ordine prescriptos
primo videamus quod ad infimum ordinem hoc est ad angelos
collocetur. et sunt qui cum infimis et minimis meritis
exeunt de hac vita, illi autem omnia habent iuxta quod
ex se nihil habent sicut in christo merita assumunt non quod
in se sunt minima, sed quod de suo vel penitus addiderunt
quorum duo sunt genera. Sicut parvulorum in baptismate decedentium
et peccatorum qui nolentes penitentiam continuant quod cum nihil
de suo penitus posuerunt ad infimum ordinem hoc est
ad angelos assumuntur, ipsi enim sunt quod minima conne
ctant hoc est deo invitant minima scilicet hec, de quibus dicit
Augustinus: Sunt plerique qui parva capiunt si tamen eandem parva sibi
propria committere non desistunt iti itaque ad angelos mini
strant, quod certo in baptismali innocentia et in finali statu
decedunt ut ex natis et expedite crede nec confessionem
nec satisfactionem aliquam addiderunt hii quod infimi sunt
in meritis ad locum infimum hoc est ad angelos deputantur
non enim negamus esse utrum spiritualibus secundo penitentia
dicente Augustinus: Nulla penitentia potest esse nisi sera dummodo
sit vera, et ideo completa penitentia graduum eius a peccatore
requirit, sed quod vindicte sit propriis meritis congerere iustitiam
in locis infimis collocant. ¶ 2o sit non ulla quod super
predicta cordis contritione addunt fidelissimam oris confessionem

purissime scilicet de omnibus commissis accusantes per puram confessionem
cum debitis circumstanciis in sacerdotis audiencia fideliter
exponentes et nichil ex omnibus contingentibus obmittentes ex
in confessione statim ut ab ore egreditur omnium impetrat
veniam peccatorum dicente Augustino. Confessionem veram ex puro cor
de desiderat deus. Et circa que aliquomodo clamat dicit
quod igitur isti sicut inter archangelorum numerum computantur. Ad
cum primi ex solo cordis contritione inter angelos assumuntur
merito isti qui plus ponunt super addentes confessionem
altius in archangelorum ordine assumuntur. Et dicitur
aliquis cum angelorum nomen officii sit non nature ut dicit
Gregorius in omelia quippe angeli dicuntur quod mittuntur qua racione
ista duo genera hominum angelis et archangelis sociantur cum n-
ichil videant hominibus nunciare, ad quod dicitur quod licet hominibus
non enunciaverint deo tamen per cordis contritionem et eius vicario
confidelem confessionem nunciant parvam. Et quod archangelorum
secundum Gregorium est summa nunciare magna, isti est merito inter eos
collocantur quod magna nunciant, quod divina maiorem
est et maxima nunciant qui fecda sua contra de
nunciat confessori dicit enim Augustinus. Dum impleveritis verecun-
dia hominibus maioris est certamen fecda confitendo quam de-
tegere quia eam non committe. Tercio secundum Augustinum. Dicit
[illegible] que ideo sic dicuntur quod peccatores singulares et mala alia
sunt ad horum in sortem illi homines merito assimulantur
qui strenue et viriliter predictis duobus videlicet contri-
tione et confessioni satisfactionem admittunt inquit de-
bitam et condignam. Et hec tercia recipit ad mo-
nuit dicens facite dignos penitencie fructus. Et exponit
Augustinus. Dicit propheta quod sic dicit facite dignos penitencie fructus v-
[illegible] sua convicit ut tanto maiora querat bonorum
operum lucra per primam quanto graviora sibi intulit dampna
per culpam tam vult satisfaciens ut commissis malis
in pondere in uno et mensura concretam. Nam

dnio dicat Iob licet omnia que facit d'ponde'ro
dicit Eccº 3º talibus ponderibus erunt omnia. Et mesura-
cione di deut° commensura peccati erit modus plagarum
Et quia talis satisfactio hic de scriptura maioris est
difficultatis et vili indiget forti. Ideo qui vult satisfa-
cere et tamen vilit se exercet multo virtutibus apponit
Non enim accipit hic virtus quod est huius mentis s
puili dignitate. Et ideo qui sustinent viliter et efficaciter
satisfaciunt strenuosi et dignissimi et illud certe virtutibus so-
ciant. Nam et ipse virtutes angelice non contitu-
mentis s experta compleant angelorum suorum ter-
ff vocate. Et notandum quod iste tres ordines in una
ierarchia i. infima tenent quia et homines qui in hos
tres ordines veniunt una completa primam perficiunt et
perfectam. Sed loco et ordine primum sunt ponuntur pecca-
tores penitentes ad quos illi homines assumuntur qui post
commissa exercicia gestorum conformis satisfactionis pro quibus peccata
omnia sunt deleta martirissio se constringunt inducentes
vitam asperam et austeram et perfortissimas resistencias
carni mundo dyabolo ne eum illaqueant pretendendo for-
titer se opponunt dicentes illud Cant 5º lavi pedes
meos quomodo iam inquinabo eos. Expoliavi tunicam meam
quomodo induar ea. Primum ergo carnis consolacionem
mundi delectacionem dyaboli persuasionem fortiter refugiunt
et eorum opposita scilicet penalitatem paupertatem humilitatem po-
tenter assumunt merito ad statum ordinem assumuntur
Nisi enim fortissime malis resisteremus cito nos subver-
ta via quo in purgatorio trahunt ad peccata dicente domino Deut
Si nolueritis interficere habitatores terre qui remanserint
erunt vobis quasi claves in oculis et lancee in lateri-
bus adhuc enim per quosdam peccatorum remissiones promittunt
omnibus relique eorum scilicet vicia ut iterum exerceant dicente
domino Judic. Non delebo hostes tuos anno uno ut

impiis eripiat isrl utrum custodiat mandata mea. Et in
dicit hec sunt gentes quas dns dereliquit ut erudiret in eis
isrl et postea disceret filii eorum certare cum hostibus. Et
ideo nos eisdem reliquiis fortissime resistamus ne fiant nouis
sima peiora prioribus. Et hoc est quod hortatur nos dns
xiij Contendite intrare per angustam portam. Certa e enim
omnia que ducunt ad vitam. Unde apls ephe. v. Videte
quomodo caute ambuletis. Cuius hoc quod ut ait Brn. Tres
hostes habemus propinquos et proprium sua ducens carne
mundum dyabolum. De quibus duobus si aliquid intromittit
nichil tamen periculi admittit. Tercius autem dyabolus eo videt
ita incorrigibiliter aduersus nos odio grauauit ut numquam
ab eo inducias ad unum oculi ictum extorquere va
leamus. Et subiungit Brn vigilanter et semper ab eo
caueas custodibus. Tamquam latrones frequenter obsident
animam circumeuntes missilibus formidandis nullum percu
tiunt in temptacionem trahentes. His ergo tribus hostibus est fortiter
resistendum. Et quod nos huiusmodi aggrediuntur sit per absti
nentiam parciam continenciam diligentiam. Primo dico quod caro
impugnat per concupiscentias et carnalia desideria. Sed enim
appetit voluntati et carnalia desideria. Sed enim appetit
voluptatum saciare delectari contrectari impugnari. Cui
quomodo istorum abstinenciam potenter et viriliter resistamus
nichil ex omnibus his admittentes nisi que ad sustinendum
deo ad victum sunt ei necessaria et vestitum tenentes. Teste
ut ait Brn. Cristo equum quemdam conductum cui multum
voluntatem volenti in vallia sunt neganda vallia vero est
volenti ingenda sic de eo agere sicut dno suo si eius equo
precio magno empti sumus. Secundo impugnat nos mundus
tribulaciones et multiplices miserias super nos cumulando.
Nunc mala ab inferioribus ab aliis nunc ab inimicis nunc
a superioribus nunc ab inferioribus. Nunc a cetibus nunc
vero a falsis fratribus ad hec omnibus multiplicat tribulaciones. Nunc

si potenter continue aspiramus qua sunt per pacienciam sufferenda
nulli unquam malum pro malo reddentes. Tercio monet apostolus
ad ephesios dicens Obsecro vos ut digne ambuletis voca-
cione qua vocati estis cum paciencia supportantes mutuo in
caritate solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis.
Certo impugnat dyabolus bonos quos sanctos spiritualiter prevalet in
tantum acrius nam aduersarius cum videt nos priorum hostium
impugnatores velut evasisse tanto acrius nos impugnat
quanto sciat post illos nullum alium superesse. Videns enim
quod priores hostes ad mala non trahimus bona ad que
conamur nititur impedire. Tercio igitur hec ipse declarat dicens
Cunctis bona inter ceteris modo insidiatur scilicet in principio
inchoando intento ut in medio per negligentiam actum
ut in fine per vanam gloriam inquinet actum quorum omnium laqueos
per diligenciam evadimus. Si igitur super terram adeo po-
tentes erimus ut tamen per abstinentiam mundo per pacienciam ho-
minibus nostris operibus per diligenciam occurrimus congruentibus
omnibus meritis ad potestatum ordinem assumemur qui
corpora corporaria. Quinto super priores ordines sunt prin-
cipatus ad quos assumuntur qui per opera corporalia a malis
elongati et bonis corporalibus circumdati Nunc in altum se erigunt
hunt conversacionem suam cum deo habentes et applicari statum lo-
co recedentes distant se nobiliter exercere ut ex nobilibus
actibus nobiliter aliqui ducere terra in principes promoue-
atur. licet autem multa confluant ex quibus principatus princi-
pum sublimetur sunt tamen duo bona que principaliter
et specialiter omnibus hos adornant scilicet strenuositas et gene-
rositas ut videlicet sint strenui in morum claritate generosi in
sublimi nobilitate. Hiis igitur duobus oportet nos spiritua-
lem principem adornare. Cum ergo spirituales homines ex
perfectis exerciciis multa habeant quia cum nobilibus principibus
ut potest quod sunt a sordibus circumdati per primam a viciis per secundam
per resistentiam applicari statum elongati per paciencia similiter

dictati p bonoꝝ opum diligentiam Sicut sup est ut p virtutu
flagitia fiat clarificati et p nobilem psapia in prin
cipes sublimati ut ergo clarius .i. ad principes pmoue
ant ꝑs comprehende ꝑ nobis virtutes cum vestimo tunc
quas prima et principa e caritas qua habita omnes hunt
Et q̄ non habita nulle possident vnde Gregorius dicit Sicut multi
arbores rami ex vna radice pcedunt sic multe virtu
tes ex vna caritate generantur nec habet aliqd viridi ramus bo
ni operis si non manserit in radice caritatis Sola ergo
caritate omnes virtutes generant et generate inter omnes con
uant Licet enim omnes virtutes ex affectu operis diuersi vo
cabulis noscent omnes tamen in radice caritatis non inue
niant q̄ qnto nobilius possidemus tanto clarius e
lucemus et qnto firmius sūe feruentiores tanto firmius
apud deum gloriosiores Vnde Augustinus Summa apud deum no
bilitas e clarū esse virtutibus ¶ 2o ad principatum nos
pmoues e clara et nobilis psapia / homo aut no
bilitate corporis consequitur nisi tantum cum enim viscati
na mea prosapia illustrium ab orte mirum ignobili reredig
et deo summo principi iam vnitum vniti aut deo no
ope tantum in nos sed nos in ipso Et q̄ ipse princeps regum
terre, id ei vniti erimus principes sicut ipse Nam ut ait
Bernardus principum filios principes et regum reges qui enim
nesciat / qnto magis vnitus principi deo dz princeps mirto
appellari Nam ut ait aut apostolus Qui adheret deo
vnus est spiritus cum eo Super quo Augustinus Illa adherens deo
d'ficit ab eo q̄ est alia et fit vnus spiritus cum deo / vnde dicit
Cum inhesero tibi ex toto me nusq̄ erit m dolor et
labor sed viua erit vita mea tota plena te ¶ De hijs principibus
dicit Bernardus Sunt non illi q̄ acceptis virtutibus etiam electorum
hominum merita transcendunt clariores et bonis meliores sunt electis
scribus principant Quo ergo isti sortem suam in me
principatu nimis acceperunt // ¶ 3o 6o sursum nitando
ponunt donatores quibus illi sociant / q̄ in vitiis hostibus

et exterius bonis et malis pro omnia dominant Qui enim in pri-
statu sunt virtutibus roborati ut bonum possit iusticia con-
illuminati ut quod possunt bonum delectabiliter perficiunt Regibus
adiuti tam magistrice se exerent ut rectore indigeat
prohibente Ardescunt enim in amore dei in quo se serv-
ant magnis exercent operibus cuncta quod difficilia sunt ter-
minis appetunt acceptis contumeliis gaudent flagiat desideria
sub tractis terris non torpescunt sed forti conatu hec eadem agunt
sine terra quod aliis viribus cum gratia operant hec et similia tam
strenue exercentes ut bona in letitia transeant et vicia
evincent que et si incidunt capti exeunt exsufflant
et in ignem cuntitur Ex quo fit ut tam in hiis presenti-
unt bonis et malis atque et exterius feliciter dominent
bonis deo ad manum ea cum volunt habeant, malis autem
ut ea sine rebellione amoveat ut de exterioribus et in-
terioribus dici dominus valeat id est Ioseph Sicut Ipse dominat in
tota terra egipti, multum cum suis honoribus, cum suis divi-
ciis et aliis appendiciis sub pedibus calcantes de quibus
ad litteram dicit Qui habent secundum suos exteriores non duces sed sui
eius interiores solos et efficaces habent ex omnino domum
et familiam cogitationum suarum sic ordinata ut dicat huic
vade et vadit et alio veni et venit et servo meo ce-
qui fac hoc et facit Tales ergo et tu omnes Sic ordi-
nat ad dominationes dicens Sint nobilitatem qui sic in semet
ipsis cunctis viciis dominant ut ipso iure mundi dii me hono-
vocent Uno ergo isti quorum apparente ceteri homines ut ita
dicam sui sunt inest omnes animos dominatorum cum et ad quorum
consorcium nos perducat qui eos ante tempora cavit dominus in
qui infinite vivit et regnat etc. Alius sermo

Qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo
Apoc iii Ysidorus Illi angeli in quibus singulariter
relucet rectitudo divini iudicii throni nuncupantur
a throno dicti eo quod deus in eis sedeat et iudicia sua
discernat et cuncta subiecta per illos disponat Ex quibus

g'o in prelatibus ut tunc expono que ad singulos ordines
de quibus dictum est pertinent. Nunc vero salutem nostram
desiderans promittit nobis thronos talis ordinis item al
terum adhuc plus potest conandum et suspirandum nos allicit
in illo proposito dicens Qui vicerit faciam dabo ei in throno
ei ut aliquis item conveniat ut in ordine thronorum mecum
habeat mansionem adhuc qui conari et pervenire desiderat oportet
eum vita sua item aliquis instaurare et vestire thronorum virtutem
vita sua ut sic ille Pontius in sedibus hunc prosperitatem congruentis
conveniendo quod iustitie et equum est sit et nos admiratione digne
dispensamus conducendo iustum iudicium exercere Sit prius ordo quia
in presenti iudicamus vitam nostram perfectam ad perfectionem alterius vita
Nunc perfectam in nobis sit Deinde alia iudicare testatur Apostolus qui
ait 1a Cor. ij Spiritualis homo diiudicat omnia ipse autem
a nemine diiudicatur Unde quamdiu sumus imperfecti ad nos id
est Miserere anime tue placens deo Postquam autem perfecimus
vitam nostram ad nos id est Luc 19 Recapitulatione tua te iudice
tua Si ergo cupimus ad thronorum consortium pervenire omnia ad
regulam iustitie et congruentis perfectionis iudicemus Licet autem omnia
in republica dei a communi iudicantes tamen Deinde deo exigente
nobis voluntate pro tuo pietate Contra hoc tamen sit domine nos
primum omne iudicium instaurare post deo iudicandum tamen
sed deus est in omnibus que patimur computare dicens non solum
voce sed etiam corde confessione ad deum Iustus es domine et rectum
iudicium tuum Et sub ingentes illud Item Videto quod patimur
pro peccatis nostris iustitiam nostram sed quod non mutamur
in proprium eius potentes ut velim hanc consuetudinem habebant
quod antiqui patres de iudicio tali quorum unus daniel sic dixit
Tibi domine iustitia nobis autem confusio faciei Hinc Gregorius
deus qui benigne providit hominem nequaquam iniuste
cruciari permittit nec sinit negligenter perire quod est qui
et hoc quod non sunt benigne curavit ut esset Sic quod pre
mo considerato quod nihil iniuste patimur quod si deo auctore sumus
qui nihil sumus deo vindicante non affligimur iniuste qui sumus

Ideo iudicemus nos metipsos attribuentes nobis in
omnibus vilitate et luce dura iudicantes nos indignos
sicut abraham loquendo ad dominum dixit loquar ad dominum
meum ad sim pulvis et cinis Et post Misere feris pe
et tuatus sit usque in fine to die constituti ingrediebatur
Item 2° esdre 9° Iniquitates nostre multiplicate sunt super capita
nostra et iniquitates nostre exaltate sunt usque ad celum
Tercio iudicium trahe nos capiebat dominus cum ait dicebat
Sed fecerit omnia que precepi sunt vobis dicite servi inutiles sumus
quod debuimus facere fecimus Sic enim diligit deus animam que
in conspectu eius sine dissimulatione diiudicat semet ipsam id
quod iudicium non non propter nos amor exigit quia si nosmetipsos
diiudicaremus non utique iudicaremur Quartum iudicium
omnium proximorum in devota pietate omnia proximorum facta
pie et caritate interpretantes et in bona parte diiudicantes
in quo servabimus hoc et sicut preceptum mandatum quod de proximo nobis
papa observandum sit quod tibi non vis fieri non facias alteri
Et ita si proximum ut nos diligimus sicut volumus sic nos
iudicari cupimus iudicamus Unde in lege papie equales pon
deras erunt omnia ut videlicet in bonis iudicemus nos
sic proximum iudicamus Et sic ergo servabimus iustum iudi
cium inter nos et dominum nos et proximum deus dum iudicium pro
nostra possibilitate observantes merebimur sedere in secundo
thronos de quo legitur Deus qui sedes super thronos
et iudicas equitatem Item est aliud iudicium quo merebimur
ad thronorum descensum sublimari scilicet videlicet proximum vir
tute summus vel luce illustrati ut presidentes vel que
ecclesiastici vel presides hominibus preeminentia sumus per
discretionis spiritum sapienter distincte et valet diiudicare
Unde ipse ad eosdem eiusdem proximum ecce iudices stat
et proximum consentit Unde eius torcularis papie leuite
vobis dico quod debuit habere scilicet discernendi inter
sanctum et prophanum inter pollutum et mundum Item ut ait
apostolus 1a cor. 2° Spiritualis omnia scrutatur etiam profunda
dei Et sic qui ascenderit thronorum dominum

Sic Sunt nonnulli q̄ dū se vigilanti cura diiudicant
dū se sollicita intentōe discuciunt hic i mente cari
tatis ut iudicare recte alios possint quorum perfecto
puri ut iudicare recte alios possint quorum perfecto
sunt ut iudicare recte alios possint quorum perfecto
ancabus dū diuina contemplacō p̄sto in hijs uoluit in thro
no suo dns p̄sidens aliorum facta p̄ eos examinat et
cuncta mirabili' de sua sede dispensat Quid ergo isti
nisi throni sui conditoris sunt uel quo nisi ad
superiorum sedem sedem mentem astrabunt per quas dū
facta eciā regitur plerumque de quibusdam suis infe
rius actibus aliqui indicat Sequitur dns ordo scilicet cheru
bin sursum ascendendo qui plenitudo sciencie interpretatur i
que attrominis alii hoies conmouent q̄ per tum conmoue
tem et per affectum intime affectos deuos tonatem ad
plena et perfecta scia conmouent plena aut et perfecta
sciam diuinam que oia excitat ad om̄ pmencia scie
ad faciend Et ad hec affectum aduolendum et ad sup
num dei beneplacitum exercere vi erga Vt congregat re
in deliciis in diuiciis corporis te in humilitate in actōe in
tribulatōe in obediencia in paciencia hec oia ad perfecta dei
voluntate et ad supremum eius beneplacitum faciendo Sanc
tissimus paulus asserit se hūisse ad eph iiij to scribens
qui dixit Ego didici in quibus debeo sufficiens esse / scio
eciam humiliari scio habundare vbique in oibus i statutus
scio saciari et esurire et habundare et penuriam pa
ti Oia enim possum in eo q̄ me confortat / Notabilit
aut hec duo sunt cuiusque scilicet scire et velle facere et effi
cere que inti inta sunt ad que bn faciendū mo effi
ciunt Et ideo illis scia mo est plena de quibus iam dicit
aplus Cor 8o Qui se putat aliquid scire et non dū scit
q̄ mo oportet eum scire et si dicat illius na e scia In
hijs ergo duobus plena et perfecta constat scia Veritatem
ergo sine scia altero que scia inflat sine affectu af
fectū vero sine scia caperit hunt Tam Quia ze
lus vehemencior p̄fusio que caritas eo vigilancior

chünsagengl

opus est scia / que zolu cpet spm regat ordinet tal
lat aut hanc plenitudiez scie 2m omnez ambitu d[e]s
bamus dicendum q[uod] completi bono consistitur . sz ex af
fectione electione operatione / primo dico q[uod] consistat ex affe
ctione spuali / sz qui singula ut sapiunt sic sunt / unde
ipsum dicit / Sapia illa sapida scia q[uod] contingit cui pcta
sibi sapiunt tamquam pessima mala / temporalia uero tamquam va
na caduca et preterea nulla deus uero et eius bona tamquam op
tima / de hiis dicit Bernardus / Inuenisti plane sapiaz si pcta
tamquam pessima mala defleas si huius vite desiderabilia
paruipendas si eternam vitam toto desiderio concupiscas
¶ Secundo complexus plene scie constat in electione ut scilicet in
dicium saporis eligamus q[uod] sapor optimum iudicat ad
consumptum corporis / In quo similiter sapia iudicat aiaz con
eternitate qui deus q[ui] e[st] bonum optimum bonis transitorijs
preferendum statim admonitum sapie bona malis preferamus
spiritus et eligamus eorum contraria tamquam abhominabilia respuendo
Bernardus / In bene affecta mente non dubium quin dilectione
hominum dei dilectio preponat et in hominibus ipsis preferre
ces infirmioribus celum terre eternitas anima carni
iusto ordine preferatur / ¶ Tertium constat in operatione
videlicet applicemus manus ad opera laborantes et
operantes omni diligentia et conatu ut que sapiunt et
que ex iudicio rationis tamquam optima sunt electa ex
dei gratia et nostris meritis consequamur / Item ad conse
quendum ea que affectus saporis optima iudicauit
ut que electio approbauit non sufficiunt ymmo duo scilicet
affectio et electio in eisdem operatio adiungit ¶ De
nonus ordo videlicet seraphin qui ut ait ysidorus
ardentes et incendentes interpretatur / Illi ergo homines ad
hunc ordinem assumuntur qui et merito scilicet in diuino
amore vehementer ardent ex ignitis verbis suis tamquam
ex scintillis alios similiter accendunt hunc autem ar
dorem supremi angeli scilicet seraphin ex ea scilicet christi consequuntur

nonus primus ordo angelorum

tibi ex imedi

ti s. equi medi^{te} qr int eos et dm nulli angeli int
medij sunt locati et ideo flamma diui amoris ime
diate tangit eos ¶ Secundo seraphim pre oibus aliis
deo sunt proximiores sicut aut quanto aliquod igne e
proximius tanto vehemencius an ardescit ¶ Et quanto aliquid
qd capax est lucis proximum e luci tanto lucidius et cla
rius intescit ¶ Tercio pre oibus ardent qr nobiliori di
sposicione qr divino igni tam carnali qm spiritualia di
sposicione sunt conformiores et ideo ex divino igne sunt
ardenciores qui ergo tanta devocione flagrat ut
ad ordine seraphim quis hat vita cupiat collocari
oz immo necesse e ei in hac vita divino igne i fla
mari ut in deo totus ignitus ad edificacionem proximi
verba ignea tanquam scintillas proferat ex quibus et
proximi accensi in deo ardeant sicut hij qui verba dni
ignis s. ihu xpi audientes dixerunt luc Nonne
cor nrm ardens erat i nobis dum loqueret nobis in
via etc ¶ Ad quē ardorem nos predicta tria vite
nre iuste ut videlicet. primo i mediate proximato
disposito dno inhereamus Secundo ergo dno i mediate
adhereamus ¶ Et omnia que sugillat ostiaz ta de
utriusque qd dr petis dr medio tollimus quibus sub
latis deo in mediate coniungimur qr nichil nos
a deo solum peccatum a deo dividit luc apl ys Iniq
tates nre diviserunt int nos et deum hinc Ang
Via que peccat a deo se dividit quasi peccatum tolli
tur i mediate deo adheret eo qd deus ēttur
i timor sit dic qui ipsa sit sibi ipi / tercio coniungas
nos deo quanto proximius possumus qr p intima
contemplacionem et per intime devocionis fieri
potest qr quanto alacius in deum erigimus tanto ei vi
cinius coniungemur luc ps ad accedite ad eum et il
e fu etc ¶ Et levit 10 Sanctificabor in hijs qui appi

quenit in / et aplis appropinquate deo / et appropinquabit vobis
quo ardebunt in deo cum nobiliori dispositione sicut
patet in materia ignis quanto enim lingna sunt aridiora
et ad comburendum dispositiora tanto ignis flamma
habuit lucidiorem. Sic lingna divini ignis bona
sunt opera et virtutes que quanto sunt plura et aridiora
ab omni succo carnalitatis deo exhibita tanto ardentiorem
ardorem divini ignis exciunt dispositiores. Unde sic
et semper ubi non lingna desinit ibi deficit ignis
De quo ardore dicit veritas Ignem veni mittere in
terram et quid volo nisi ut ardeat quem nos perducat etc

Beati qui habitant in domo tua domine Dorothee [illegible]
in secula seculorum laudabunt te dicit Boecius in libro de
consolatione. Omnis mortalium cura quam multiplicium
studiorum labor exercet diversis quidem calle procedit sed ad unum
tamen beatitudinis finem nititur pervenire adeo ut omnes hoc tamen
naturaliter quasi instinctu querere desiderant. Ideo nos [illegible] dicta cum
beatos dicit salute maxima consistant scala nobis erexit in
qua ducere qua ad beatitudinem possimus pervenire. Est
dicit [illegible] de beato largo sumpto nomine ac
convenienter [illegible] dicunt beati quadruplici [illegible] volati
[illegible] et nomine et re a beatitudine sic denominati. Beatis-
simi qui in celesti regno iam sunt locati. De primis dicit apostolus
in [illegible] ad eterna [illegible] sunt [illegible] dicit ac
et beati pauperes spiritu [illegible] dicit [illegible]
[illegible] et [illegible] prima et ultima [illegible] beatitudinis [illegible]
dedit [illegible]. De [illegible] salute maxima consistant
sublimiore ut nobis [illegible] admiracione vite
[illegible] nisi [illegible] et in [illegible] predatis [illegible]
via possimus pervenire cum doctrine excellencia in
forma [illegible] lucidissime declarat. [illegible] sic di-
videns [illegible] apparuit in monte [illegible] ut [illegible]
huius vite [illegible] declaret. [illegible] vide [illegible] mons
[illegible] salvatoris [illegible] discipulorum [illegible]
[illegible] in [illegible] supremo doctrina [illegible] et dignitate
excellentissima [illegible] doctus [illegible] primo [illegible] octo
[illegible] ita promittit dicens beati pauperes spiritu quoniam
[illegible] subiungit [illegible]
[illegible] glosa [illegible]
[illegible] ibidem dicit [illegible] est quod dives [illegible]
et a [illegible] dicit [illegible]
[illegible] absconditum [illegible] audiendo et [illegible] adiciendo
[illegible] ponere [illegible] pauperes [illegible]
[illegible] veritas [illegible] nec fallitur nec fallere pot

Capitulum quam est in celo et in terra iuxta hoc considera-
cionem pulchritudinis ipse et quod dicit Ita preces speciosus
in [illegible] filiis adam diuiciis quam diuicias celestes
diuinas ut adhuc eciam beatitudo [illegible] diuina sic
quemadmodum predicat sic vnde edita sunt omnibus Secundo
[illegible] quam [illegible] vult [illegible] vnde quod [illegible]
passiones acceperit [illegible] frontem [illegible]
lingua [illegible] diuicias [illegible] post [illegible] vitas
dei scriptura [illegible] Secundo [illegible] filiis alia
veritate loquitur [illegible] bene dicitur [illegible]
[illegible] filius dei [illegible] loquitur sic veritate [illegible]
[illegible] Tercia autem [illegible] in [illegible] est
[illegible] quante [illegible] [illegible]
[illegible] multa bona [illegible] quod [illegible]
[illegible] in celo et in terra [illegible] in [illegible]
[illegible] dat [illegible] opera [illegible]
dat [illegible] [illegible] non [illegible] loco [illegible]
[illegible] autem dat [illegible] Quarto [illegible]
dat [illegible] [illegible] in [illegible] indicatione
[illegible] ut [illegible] [illegible] ut sic
[illegible] sic ipsi sublimium
[illegible] sic [illegible] dicit [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
in [illegible] in [illegible] vitam illorum [illegible]
et finem illorum [illegible] honore [illegible] sic [illegible]
filios dei et [illegible] illorum [illegible]
[illegible] in terra [illegible] adorabunt te et [illegible]
tuorum lingent Quinto [illegible] [illegible] dat [illegible]
[illegible] et in [illegible] autem [illegible] quod [illegible]
[illegible] in [illegible] hoc et [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] quod valent [illegible]
[illegible] Sexto [illegible] [illegible]

huius beatitudinis tanta statu sbrigit ad sublimitate quam ipsi possidebit
terra quam terram. Beati exponit Ciprianus modus sic dicens hanc terram
ego corpus meum intelligo quod ut possideat anima si digne di-
dat sibi membra sua nocte et ut sit ipsa velut esse non
suo subiecta quam ... invenit sunt ... se exhi-
buit suo ... armat in tanta adversitatibus tanto sui
... Et ... anima quod ... corpus suum
... superioribus virtutibus et ... mansuetudinem
... et ... ad omn-
ia et sunt molestia que et benigne et cum omnia
fortitudine sine animi ira et ... sufferenda. ...
si ... corpus meum ... obediens et sub ...
... et quod permittit. Beati mites quo ipsi possi-
debunt terram. Haec autem beatitudo ... super ad premissa ... ut
aut ... omnia ... i ... tempore
... et ... carnis. ... aut ...
si ... et ...
... commitet sunt ... et ...
... premissorum ...
premitte ... sibi corpus meum ... et ... ut
premissorum ... premissorum ... vite ... et ...
et ... ut ... terram sit et firma ...
... in ... premissorum ...
... ex ... bene ...
... 2° ... 3° ... nobili ...
in ... huius beatitudinis ... dicitur autem
sic Mansuetudo ... ex ... a ... tranquillitas quod nulla
... ex ... domesticum ... tranquill-
itas alia ... mansuetudo ... nulla amaritu-
do ... quia ... nulla asperitas
... amaritudinis ut dulcedinis ... sufficit.
... sic ... et ... terram
... ut ... possidere ... ut ...

amorem ut dulcorem suscipiunt in differencia. Secundo sciendum est
de eius actione quia racio eius est ipsa hec autem mititas in duplici
consistit gratia una in aduersa et alia ut asperis ut alia
in suasionibus suis. Circa primum homo beatitudinem consequi desiderat
[illegible] est ut aduersa que ab eis sibi inmittuntur et asperis
sibi mala retribuere. Circa aliud sciendum sine consensu uel
habere sufficit ita ut nulla furoris accessione turbetur
ut mordaciter in pacientia agentes sed in sua bonitate inconcussi
perseuerent. Tercio dicendum est de eius nobilitate cuius nobilitas
exemplis patet quia eius magisterium deus plus pre ceteris uir-
tutibus sumauit dicens discite a me quia mitis sum et humilis
corde. Quarto quia mitibus singulariter placet deus homo est
quarto dicit Ecclesiasticus beneplacitum est deo fides et mansuetudo. Unde
quia Moyses fuit mansuetissimus ideo singulariter me-
ruit pre ceteris prophetis et patribus deum familiarius sentire
unde Numeri 12 dominus ad aaron et mariam dixit. Si quis fuerit
inter uos propheta domini in uisione apparebo ei uel per sompnium
loquar ad illum at non talis seruus meus moyses qui
in omni domo mea fidelissimus est ore enim ad os loquor ei
et palam et non per enigmata et figuras deum uidet
cuius causa alia eum non legimus nisi quia ibidem dicitur
erat moyses uir mitissimus super omnes qui morabantur
in terra. Quarta beatitudo est beati qui lugent quoniam ipsi
consolabuntur. Quia in precedenti sermone [illegible] ut cum principes
[illegible] sine molestia [illegible] in pacientia [illegible]
[illegible] procedentes lucem ne possent beatitudinem
[illegible] quia in precedentibus dictum
et efficacia luctus dictum est [illegible] convenienter
de consolatione que promittit luctui [illegible] differunt
[illegible] consolacio diuersitate [illegible] Diuersitas autem
consolacionis [illegible] luctuum [illegible] diuersitate [illegible] luctuum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
diuersitate et consolacio [illegible] lugentes [illegible] consolacio

passionem venie et dimissionis lugentibus vero ex compassione
consolatur passionem dei misericordie lugentibus vero ex devocione
consolatur dulcedine dei siloe. ¶ Quarto dicendum est de consolacione
servitute quam christus antiplicat scriptura hinc est quod dicitur
thobie iii° pro hoc habet omnis qui colit te quod si vita eius
in probacione fuerit coronabitur. Si in tribulacione fuerit liberabitur
et post tempestatem tranquillum facis et post lacrimacionem et
fletum gaudium et exultacionem infundis. hinc apostolus Be-
nedictus deus qui consolatur nos in omni tribulacione nostra. ¶ Quinto
dicendum de consolatoribus videlicet qualis autem consolacio consistat in divine
pacientie similitudine ... consolacione dicitur Iob Con-
solatores onerosi omnes vos estis. Sumus quia [illegible] Ra-
consolacio gratia dulcoris et suavissima delectacio bonorum et iustorum
sepe licet exigimus aliquid intrinsecum benignus dominus af-
flicta confringat animam sed iustus ille nichil aliud con-
mitatur desiderii et ... amoris. Luce 2
eius consolacio in bonis operibus saciat facilitate ...
Io dominus ... benedictus sibi dicitur ... Beati qui esuriunt
et siciunt iusticiam quoniam ipsi saturabuntur ... Iusti
iusti et veri ... spectatur ... et omnes
statum ... rectificatus ... adimplere ...
... ipsa omnes iusti ... tamquam ...
... deus ... nos habet ...
non ... si ... esurire et sitire ut pu-
... iusti ... consolatur ... iusti
... duo sunt ... esurire et ...
... est autem esuriens ... Iusti
iusti ... autem ... ut prima esurire ...
... et adhuc primo ... apud ...
... esurire deus ...
nos ... monuit dominus nos ...
... ipsi nos ... diate ... utiles

fimus. Tercio quia ipsi saciabuntur saciat autem deus bo-
nis quibus datum est nobis deus si omnem iusticiam imple-
verimus sola consumptio iusticie hic et supra dicta ubi et
primum quod dat nobis si omnem iusticiam perfectissime fecimus
ut dicemus un causam. Et vii bo duo agnitionem ac-
cipe dicem quod sicut quod possumus et quod non possumus
solus consumens bonorum deus haberet ora vobis se
esse et vivunat ... ora ope deplessemus quod curvam
videat io difficile edat nre et ut forte assignavit
hoc plenius. Deinde omnes non bona quod valeant per
vir vir est variis quede affam desiderii et spacia
adequare bonorum dei secundum evadit illa sine dubio dat
nobis hunc pu io desideria sua iusticie dabit etc.
apostolus illud xi Deum desideriis iustorum omne bonum dabit.
Aut sicut quod iusticia quod posset saciat et desiderium consu-
mit ut est cum hic eciam. Nota quod sicut sic de-
sideriis attendit deus. Ut in tua quibus horis satagis
ut quod nos de meritis hic. Cum bona vota quasi
effectum percipiunt multiplicat ac si dicat desideria ma-
iora quod multa plura nobis dat euidentis signum quod ca quod sup.
Si nobis dat hic. Etiam. Et multi quod bona vita sua tendit
et nunquam perducit quantum si in re possedit saciat
de tempore exeunt addit quod inquirat vita sub deprecacione
et negacionem illud producere cum sola gracia et plus tendebat
ipsi in gracia etc. Tibi vide quod parum perficiat de iusticia
io deus dicit ad animam deum. Vii misericordes quoniam ipsi mi-
sericordiam consequentur ac si dicat quod propter perfectam iusticiam duo
tres habet anima hec ex natura quod quod consequi desiderant de-
bent sub pactis animam exhibere ipsa in deum una anima
unam in pectore tollit ambo omnem miseriam quod consequi
veniunt ... aut animam et cui precio exhibere debeas re-
re consimiliter de tempore si oppone intendebit a miseriam super

Sexta beatitudo Beati mundo corde qm ipi deu videbt
cu n pccores ab omi ipuritate purgamur que exhalat
puritate animi conspectum inhabitat vn nobis dicitur hymnu cu
di qm ipi deu videbut Beatitudo ergo huius sex tangit
sex cordis indicia et di visione Primu est insidie
hic cor cu ille mdissim pectus Iohes dicit si dixi
q pctm no hemus nos ipos seducimus et veritas in nob
no est Sed condescendit nob di veritas beatitudis et clem
ncia qm nnis extraneis cogitaciones possim et qtenere i e cu
ut ait Crisostomus Scd indicium cor quod utiqz hois motibus
mitigatur passiones no capiunt sed ignit et gnali esu
honore apli cmoveri cuicumq e mihi adq mdi
admirare qui ut cuiqz possum puenire Est aut
tercium cordis indicium scz innocentie pmie attestans consc
ientia e cor q ab infancia sui actibus mortem pctorum
custodierit de quo dicit Iob deinde consciencia n vrcla ab
innocencia mea iusticiaz mea quam cepi tenere no dserta
m reprehendit me cor meu in oi vita mea vn Tho
q dicit sancta cu sis dne qr indaz suauiu cuaz mea
abeis ganpia nmq cu laudetibus me visitaui neqz
cu hys q iniq leuitate ablant ptcipe me pbui Quarta
cordis indicia e pnitencium qr et si peccauerut fortis
sima tn pnitez pcta eorde abstergit qr pz p ppheta
et figura pfigura in filio prodigo q reuersus ad patrem
vbu sui stola prima pfestim vide pz vnde Ysa io
si fuerit pcta vra ut coccinu qr nix dealbabut
hinc magdalene pnitentis dimittuntur ei pcta tua Qu
inta e cor qd sit remissor pctorum suorum sicut sta testatur
antiqua in gsta accepit qr vna fuit aplo q licz di
cit se blasphemu et psecutore eccle et primum pctore
in corpore sua gsta feruentissima sponsa scte caritas si dixit
n in gsta sic Sexto et incliuit qui ipi deu videbt
Est aut et di visio qbz mdi cordes spiritus lum
pudinis videant deu p corlio spiritual eternal sed di

visio e cu uocmado p caritas mag in creatore cognoscitur
in creatus efficie creatore Ista creaturaz magnitudie dei
potentiaz i cuz multitudie dei sapiaz in cuz vo pulchri
tudie dei bonitatem z clemencia cognoscitur eundem sepe
sapiez dei fm magnitudiez specie creature cognoscibl pote
creatoz videri quar sicut creature sunt ab homies sicut erbis hys
creatoz earuz specles sit a sapici in creatoz q creasti
cuit eaz si deuota z spa mente sit intelligere ab ipis
quibus q lis visibilium sordez e illus cui consonat sine aplis
ad ro i In visa dei ac cota mdi per ea q facta sit intellecta
conspiciunt Creata mdi cordes dun videt finalit cogita
git cui deus q sensus & visitatis ccaz cp sua pimaz sentit
z intelligit dei n Sn Videbis meo in villa mea vide q
deu dicitur cu eius pimaz uarus p et um ut cui pcipiunt
z sentit cu n sensu Io deu nos videt vmiq hsgz vi
de dicit cu ip cognosce in pnuz sit ingenio mo
legidi cu ipm alias vay nariciq dica vides he e in
tellectu sicut alios cu deo vbicqz sit qmo dei singli
aio eius pncia sentit ad qp dicit Sm dns dicit deo
scripsum dic pnt wt iam adduc z ioly dimitte
da tyz ut scripsit dic no cu motu sic sencias cu gra
cu sentit cu sentit cgn agnoscit pnich cu n absencia
gavit Sn in pnrraito vide accipiunt psentire adeo
visiocz hortatur nos dns cu dicit vacate z videte et
a iohy cumsspte e vidte et Cz p visio e z dici cognaliter
q nuda veritate facie ad facies deu vidbimus in ceme deo
Nob vidbit sicut eius i nubulo z iohy i carne mea videbo
dm saluatore Qmo Sn Visio facta sit et forma sit q
dno videt in villa capit eco qre sunt lib et mutatio
z ita no et ut transmutacio in differ Nbulrecco dicit
cuiq visioibq dei Sn Vnusq forma daciat atz unius
cas fuct i vebi cdus q n quida vidi dei mostraos
qde op ve sit ag sit no tu diffinitiones q sit inquantu dispo si
dos si n ip cu aut deo op n vides cota vide sab in dubitat

cruste q oz in que ut i(n)venis no fraudz q(uod) (et) negligente
no accuss ignorancia vim h(abe)o genus vidi que e terra vel visio
Ipse in p(ro)p(ri)a auct(orita)te s(ed) (com)muna inspecto eo differencior
apari q(uia) interior in ip(s)a ymi dignitate in ...re deo aiaz
gravem s(ed) n(ost)ra aia sta spualit(er) affecta ... (et) dilecta gr(ati)a
et pia visioe n(on) spali ... in maculabilia ...
yme medulli cordis ... illapsu suscipiat s(ed) atq(ue) visio
qui (con)sidat n(on) figaturi s(ed) in ... no sancte s(ed) afficiat
n(on) dubi(tari) qui eo ... q(uod) impq no fortis ...
visio ... no in adhuc illu(m) ... sancti e
... no amo ad... no ... s(ed) tunc facie ad
facie sancti e no in speculo (et) in enigmate sicut mo
s(ed) nuda veritate ... distans ... vi(de)b(un)t aside et
... ... visioe suffi(ci)at ... ...
... (et) ... ... Dnt
(et) ... ... quibus tenet diligere ut ...
... Beati pacifici qui filij dei vocabu(n)tur
... aut ... ... pacis ... (et) dicit ...
... pacem facientes ... (et) dicit pacati
... pace facientis (et) dicit pacifici ... q(uod) ... pace no
indiget ... q(uod) ea ... possidet (et) ... (et) pacem
... ut ... (et) ... pace fecit ... fidelissi(mu)s
mediator ... qui fideliter fecit ... ipso ... dia
(et) ... filius dei ... q(uod) ... vult ... ut
... (et) ... pacificaret ... dicit ap(osto)l(u)s ... col
... placuit deo ... filia ... omnia in ipso paci
ficans ... ... sive q(ue) in terris s(un)t sive q(ue) in celo
... ... omnis ... in ... dei ... sancti eo
... ... salute (et) pena s(ed) q(uod) ... (et) iusticia
... ... audiat ... adplena (et) ... ...
... ... Beati ... ... beati q(ui) ... paci
ut ipso ... beati ... volunt ...
ut ... adula... ... ...
maiorum ... ... ut ... ... ad morte

dilectionis corporis et anime sicut nunc fuit exponentes post
hec [illegible]. Cum dicas omnibus expletis cum sanctis
dei et unus [illegible] cum eo efficiam [illegible] nu-
bes et videbimus deum revelata facie gloriam [illegible] specta-
mur. Hec dulcedo [illegible] cordis [illegible] iubilacio-
nis ad quam nos perducat [illegible] largitor
bonorum gratiarum. Feria [illegible]

Venite ad nuptias dicit dominus. Cum festum [illegible]
festivitatis [illegible] venire ad nuptias [illegible] no-
strum [illegible] celestis [illegible] corporum
dus et amator nos expectat [illegible] omnibus acclama-
vit venite ad nuptias [illegible] advenit [illegible]
desiderant quam liberalis [illegible] gaudent [illegible]
decantavit medij angeli [illegible] nos [illegible]
[illegible] potentates et [illegible]
[illegible] super nos [illegible] aperiunt [illegible] soli
[illegible] omnibus ut soli nos [illegible] vita
[illegible] non timeamus [illegible] angelos [illegible]
administratores [illegible] dicit [illegible]
[illegible] ad nos [illegible]
[illegible] ut [illegible] omnibus
[illegible] expectat [illegible]
[illegible] expectare [illegible]
[illegible] nos omnibus celi [illegible] nos
[illegible] nos [illegible]
[illegible] omnibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nos [illegible]

in fine. In verbis que proponit tria nobis consideranda occurrunt scilicet terminus
a quo recedamus, medius per quem transeamus, terminus ad quem perveniamus.
Primum ibi venite, 2° ad, 3° ad nuptias. Primum innuit nobis
vita secularis sive temporalis a qua recedimus. Secundum vita spiritualis
per quam transeamus. Tertium vita eternalis ad quam pervenimus in vitam. Primo
ergo dico recedere scilicet a vita seculari sive temporali et hoc propter tria
quia talis vita est laboriosa, infructuosa, periculosa. Secundo per
vitam transeundum est et hoc etiam propter tria quia vita religiosa est
ei opposita: penosa, virtuosa. Tertio ad vitam est perveniendum
quia in ea est quies deliciosa, leticia copiosa, dignitas gloriosa.
Hec per ordinem prosequitur. Primo dicimus quod de vita seculari est recedendum
quia est laboriosa. Omnibus enim hinc inde fructus in sudore
et labore fruuntur eius quia hic in maledictione prime parentalis
accepimus omnes. Genesis 3° dicitur: In sudore vultus tui vesceris
pane tuo. Propter quod dicit Job: Homo nascitur ad laborem et avis ad volandum. Sic homo
nascitur ad labores. Ecclesiastes 1° vidi cuncta que fiunt sub sole
et ecce universa vanitas et afflictio spiritus. Et ne putetur
hoc dictum solum de pauperibus subiungit et de laboribus Ecclesiastes 2°
dicens: Edificavi michi domos et plantavi vineas, coacervavi
michi argentum et aurum et substantias regum ac provinciarum
et supergressus sum omnibus qui ante me fuerunt et omnia que desidera-
verunt oculi mei non negavi eis nec prohibui cor meum
quin omni voluptate frueretur. Cumque convertissem me ad uni-
versa opera que fecerunt manus mee vidi in omnibus vanitatem
et afflictionem. Ait Bernardus: Nemo ex omnibus filiis Ade sine
labore vivit et qui declinat aliquos sic incidit procul dubio
in graviores. Et ideo voluit nolunt homines ex eius laboribus
liberare et ideo laborandum est ut aliquando requiescatur a laboribus.
Secundo recedendum est a vita seculari quia est infructuosa. Dicitur
enim [illegible] et fructus illius [illegible] ad manum
et ad [illegible] autem hinc autem. Et quid prodest homini si universum
mundum lucretur anime vero sue detrimentum faciat. Tertio recedendum

dendum est vita solitaria que est dampnosa quia peccatum perdimus
corpus et animam infectum quod non utilitatem aut lato voluit et ca-
mina huius solitarii dirimatur dei constitutum inimicos autem
ut ait propheta prevaricati sunt in posteriora [illegible] semper
dedit illis. Hieronymus. Vere concreta vita dimiserit ante nos et
dixit quod autem ad dimidium sepelit neque in inferno. Quando
hac divisione dicit quod vitia quod peccatat adeo se dividit
quod si peccata continuavit adeo longe recedit. Bernardus. Propter
peccatum ea prosperitas sunt et nulla differentia nulla in opera
virtutat in divisione quam inter se est dissenserat et libellum
repudii accepit. Et iam vero alicui delicta faciat
mala que non conveniat est peccantes quoniam considera-
tur amplius miseres quanto eo confirmat in sua culpa
sunt flagello delictorum. Damnum ad animae et spiritus
tato perdicatur sit peccaris quanto zelo distant inveniatur ali-
vero non deus confunda hic petit ut eo in perpetuum sciat
io aut hic constata fecit non praecido ut inceptum continuat
Monstrat dicta vita solitaria tristitudinem est privata spiritua-
lium quod dicitur etc. [illegible] sit operosa penosa periculosa. Cassiodorus
dicit operosa etc. ut utique semper operum adderet propter quod
veniens ad vitam religiosorum atque facies frequenter
simulabat se. Hieronymus dicens ad Rusticum quod ideo dicit
non eadem die bonus cellita se vixisse dicit estimare in quo nihil
se egisse videlicet propter quod ad cellam venit et subiunget quod
quae agas in quo te occupes [illegible] cotidianum orationem sacrificia-
vel lectionis studium cotidianae dissensiones comedatio operis
dici neganda non est. Deinde operatio est manibus coniunge
quod si opera mea ad supremum cumulum meliorum aliquid primo
[illegible] dicit [illegible] continuat mihi
nobilitati. Ita Hieronymus monachum monentem dicit [illegible] Mane semina
semen tuum et vespere non cesset manus tua quia et merces
operi tuo. Cui consonat apostolus ad Galatas: Bonum emulamini
in bono semper. Hieronymus. Neque sufficiat semel et secundo opera

q bo e n intessant addat noua q boibus adaugmentacionem
flos primi opis atque eciam omnis decor z vigor in bui
lectione si non alius atque alibi sup recte pie opibus
continue respet h aut continua licet difficilis videat ta
mollis tamen pinitento post plongam moram tpa Ergo
dnt opa nra mltum q tunc suffr agimus si ea
tpa adomis spus exteriores omnes affectus interiores
adornantes corporibus membra diffunditur ut moribus nris
opibus nos adiuuat z tocam hunc impleuit
adiuuat fides i firma caritas z etiam in tbus
buplatam z sponsu meo cum vnum e concordia fratrum
etiam n opa sup modum diuites nos efficiunt quia
tantomagis impleta q in tbus opibus quarum adiuto
res Tercio opa nra dnt nobis Iam autem nobis
multa efficiunt quanto n firmiore attencione fideliore
intencione seruiemus Quoque piore dilectione
opibus nris opponimus tanto erunt nobis ora q ois glia
z quanta fuerit in fine Dnidabit Ps di Ps
laudabit eui impios opa eius Secundo bona simul
dz ee penosa q ducere oibus pimi q ad suuedu
do se ppat ut augat Ps n vis pimitti q ad
suuedine sb in scripta flagellat deus omnem filium
q recipit gg q pimitti eni filij accedens ad suu
di sta in timore z ppra aidz tua ad tempta tre
q ut maculis di bonus q pie volunt viuere
e ut psecucionem paciant eis n testa Ihs x mo
vies discipulis di Ego disspono vobis sicut
disposuit mi pr meus regnum ac si dicat Ps
dilecti n n ptbla z afflicciones Ideo sicut
oportuit e cristum filium dei multa pati z sic intrare
z sic intrare glam suam sicut z nos n n ptbla
z afflicciones intrare patimus regnum di Ps qr sic
mte e fieri consuluit nos deus ut mirabiles obliuionis sub
tbla ibus hi possit e conformes dictis ille Iudic

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Et me videat facere omnes faciant Et ideo Estote imi-
tatores dei sicut filii karissimi Et item Ideo et nos in tantam cir-
cumpositam nobis habentes aspicientes in auctorem fidei et con-
summatorem Ihesum qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem confu-
sione contempta ut posset nobis dicere apostolus Gal Cap 18 Et
nulli pena similis cui dominus afflictus est et plures cui vere
similia pena passus est Quia non singularitates me no-
bilisse sicut cum penis plebis cum nos vestimentis Et
commonuit nobis christus cum dicat nos et de super ma-
nibus sicut sanguis suis sufficit ut sit sicut magister eius
et servus sicut dominus eius Hoc autem nos operatur
imitandi si generaliter innocens gaudeo inde sufficiens
pro generaliter aut si incredibiliter corde et se patimur sic
sicut ipse Ista dispensatio ut ipse dicit dominus volueris fo-
ueas habent et volucres celi nidos filius autem hominis non habet ubi caput suum re-
clinet Ipse vero tormentis sui dicit ipse Corpus meum dedi percucien-
tibus et genas meas vellentibus Et in psalmo Supra dorsum meum
fabricaverunt peccatores De anima vero dicit propheta Te dedi dilectam animam
meam in manus inimicorum Et item dolor meus super dolo-
rem cor meum in me merens Et in incredibiliter penitus
in corde mistaz in se obulce sufficimus deum generaliter
imitantem Quando dominus pertulit innocens ipso dicente
Ecce venit princeps mundi huius et in me non habet quicquam cuius
innocencie testes fuerunt pilatus dicens Ego non invenio in eo causam mortis
in homine isto Et nos tamen cum certa et solitudine peccata
omnia caveamus ut quisque patimur pati videamur esse confitemur quo-
tiens Quia non nascere pena adimplere facere meritu-
tur non adipiscitur purgatorio si admiscitur cumulato premium
Ista dispensatio pertinet diceret petrus quod a gratia si peccatis colaphi-
zati suffertis Quia aut flagellati sicut et pungit
si bene facientes patienter sustinetis hec est gratia apud deum Ista dilec-
tis passio dicit apostolus corinthiis quod in momentaneum et
leve tribulationis super modum in sublimitate eternum gloriae pondus
operatur in nobis Ideo dominus pertulit gaudens ipso dicente Ego
desiderio desideravi manducare pascha vobiscum priusquam patiar Et
apostolus ibant gaudentes a conspectu consilii quoniam digni habiti sunt et gaudebant cum
patimur sufferamus hoc feliciter agentes ut fiat ad dilatationem

bnficij sui qui^vis ill exhibeat adeo sufficiunt ut ab
passi est d̄ his duob[us] exercitijs s[cilicet] opposite a venose di
bri [illegible] electez a bn facie e malis preti tue in s
mo^m pfing ai abo i^tham uis recipiunt i ergo eru bo[nu]s
n h^c facie di benig^a^s eia clacs ut ei formit omnia
tuq sui vn utiles flagellant Tertia vita spiritual
dz te virtuosa h^c z plena virtu^tibus q[uam] nitto sq ad pfecta
ai^m n bo^m su utis bo do possit te gtia di^te In
cruciatibus te affliges q[ua]tibus te tuites n sui to
pia i^d tbuit q dns dictu di n suis virtutib^s ador
natus Obmissis aut oibus a^lis tres virtutes spiales
adiuta religiosum pmnet^s sunt pauptas scilz casti
tate i hulit^te i cai^te Castitate aut h^c accipis n s[ecundu]m
p abstinencia om[n]i voluptuose s[ecundu]m om superfluo[rum]
Unde n religiose gustabit di delicias n abstineat
a superfluis z vanis ppt[er] q[uod] di religiosi esse Noli
letare vel noli exultare sic ppli hij q[ui]b[us] oib[us] reli
gios pcibet alteria sau ar h^c q[uod] di^t Augu^s bi
cuius lz un oblectatur extrinsecis sine delicijs ma[n]z
intrinsec Luz aut h^c sit cond^t Et di^t Iua sine
dleta^e no potest q n dlectat in interiorib^s a superi
oribus q in superiorib^s z in summa quiescit Sa vero
e hulitas q lice om[n]i hoi sit nec^ia ad salute sume
tn nec^ia e religiosis ppt[er] q[uod] dsortu sunt ab alijs hoib^s
z hitu z tonsura ut pro[prie] fratib^s atque eius hunt de
mane spalit aplos tuq religiosos di^cs Discite
a me q[uia] mitis sum z humil corde Est n h[ec] vi sume
nec^ia z pfecta vita religiosorum Sicut n virtutes z gras
mdis hulib^s Iux illud deus suphis resistit hulibus aut
dat grati data quisuat Iux illud ipse Hec q[ui] qst
fuit n sit hulitas z tm fuerat pfio z q suat ingo
id aplh Virtus in infirm^itate pficit Tercia ver e cari
tas sn q nos s[ecundu]m mg^m habere virtutes s[ecundu]m bo pernitq
placi do ipa iux illud ipa fides placi di sine
te n sufficiat n[on] sua z si lingua hoi q angelos no

martirium si tradidit corpus suum ita ut ardeat, et illa que
dedit quasi omnes facultates suas in cibos pauperum
etc. Et alia que designata sunt ad implendum hoc capitulum quere
in libris suis ubi diffusius pertractat. Tercio ad
vitam eternalem festinandum est et hoc propter causa quia ibi
gaudia deliciosa leticia copiosa dignitas gloriosa que sub tota
beatitudine nusquam claudit. Primo ergo festinandum est
ad celestem patriam quia in ea gaudia deliciosa in quibus deo
gaudet et quod delicie que deo coniunctissime in patria possident.
Ita dicere de propheta et in deserto in morte
tua non timebis quod aspectus et sensus est sonus tuus
et sumpserit ipsum quem dominus et replete tuum
custodiet qualiter non capiatis. Vbi dicit de iis
Hilaris et suavitatis in celo cum et fidelis eorum
in plenitudine pacis et in tabernaculis fiducie et in re-
quie opulenta et bibebat opulenta quem inde deo
dederat etc. ut an in ipso et eterna quia nobis gaudia
erat ita ut cum conveniunt gratulabundi
cum seraphim laborauit et vixit in mileni hec
ingredietur in pace hec requies mea ut sit hic quod de
eo deliciose audit. Et quanto suavius dicit Bernardus Gau-
dete quia lugebatis hec repletum abundantiis consolati-
onis ut quibus affluentibus habundantia gloria sic Deus at
deliciarum super effluenti torrens exundabit quia super
nos cumulabit hic quod ab deliciis in nos fluunt et in nos
totos primo de ab deliciis in nos fluunt sancti prefatio
tum dum ipse assimilat angelis archangelis et ab aliis qui super-
maiore patria sunt et quod inde super affluens contra
humana delicie torrens de terra sic sancti rivu-
lis affluentibus inde torrens exundat sic delicie vero
et gaudiis eternis maiorum affluentes sic effluente torrente
torrens sancti omnium deliciarum et hoc est quod dicit ipse inebriabun-
tur ab ubertate domus tue et torrente voluptatis tue potabis eos.
Secunda causa propter quam celestis delicie inaestimabiles
possidet hec est quod omnibus affluent in nos totos illo
quidem quod deus erit omnia in omnibus ut ait apostolus. Tercio in hoc

corpore aliquid remanebit. Ubi quia deus erit omnia in omnibus nature
et ut totum cohibeat in deum ita ut de homine illa pocula
dimanabit extra deum et hoc est quod declarat homo in diuina sing(ula)
fatur plenitudo diuinis [illegible] fuerit vita ineffabilis et in ipsa
delectatione inebriabuntur electi et nimis affluenti dulcedine
totos absorbebit et corporis eorum et ipsum statum [illegible] quia
dici totos oculos aures et linguam dentes guttur
stomachum pectus cor iecor pulmones ossa medullas ipso
extremitatem cuncta sigillatim singula quoque membra corporum
mirabili delectatione et dulcedinis sensu replebuntur. Et hoc est
quod promittit nobis deus. Ubi dicit: Beati omnium [illegible]
affluentis quam autem dicitur omnium vel omnibus bonis in gra-
tia et dicit ipsa: Tunc videbis et affluebis et mirabitur
dilatabitur cor tuum cum quasi fuerit ad te multitudo
maris et omnium gentium. Beato festinandum est ad eterna
gaudium [illegible] leticia copiosa gaudebimus enim de bono
proprio de bonis singulorum et omnium tamquam de suo super dicat domini
visione dei in ineffabili leticia absorbebimur sicut dicit psalmista: Ad-
implebis me leticia cum vultu tuo ipsa sicut. Gaudebunt
et exultabunt usque in sempiternum. Gaudebunt enim
super se de dei visione infra se de ipsorum [illegible]
iuxta se de [illegible] glorificatione circa se de angelis
et hominum associatione [illegible] se de [illegible] precedente [illegible] se
perpetua securitate [illegible] de omnium bonorum stabili per-
mansione [illegible] omnium cumulata leticia. Dicit Anselmus
Cetera videre non possumus quod ineffabile gaudium
[illegible] non habeat [illegible] comoda felicitatis [illegible]
sic sine gaudebis. Nam de bonis tuis [illegible] Si
si quis [illegible] quem sicut te ipsum penitus amares [illegible] bono
sicut de tuo gauderes illi quam in [illegible] quam te feliciter
[illegible] videres [illegible] in gaudio eius
gaudium duplicatum haberes. Si vero duo vel tres et plures
[illegible] possideres et eos sicut teipsum
[illegible] cerneres [illegible] gaudia
[illegible] illius gaudii [illegible]
[illegible] penetrare [illegible] mille

vnlia z dacob vnlia eterna vnlia i mutabiles sit z
omib latitudie eade ꝯseruat Nec vllus eoꝝ sit q
no tantu d bono alterius gaudeat qntu d suo q
tu salus bn'dicendi patris mei Hon blus esemoi
tollige du no m tesime gaudii s' mud gaudioꝝ
q omia ad hinc xx eius q supra se vident dm
ining hnt cu n vident sub se cu aq omia hnt
mta i effabili gla fulgere; ste mede gla omib eos
plusq ipi se mutuo z q dm diligat i finitu amte gaudet d eq gla sup oia gaudia suis da
felici visioe ꝯsistit vita eterna s'm dicte Jo hec e vita eterna ut cognoscat te viu deu z q misisti ihm x
aug visioe z fruitioe psruam Videbim eni
eu i ipsis oibꝫ creatis i nobis met ipis z q hys oibꝫ ceste
robitus e atqz beatiq nuda facie ut nunc tpe vi
debimq s'nite gloꝝ eius s'm vllo enigmate mgs
cord sebe ꝯtemplant Tercio festinadu e ad eterna
vita q i possidetur dignitas gloriosa Hec aut dig
nitas ꝯsistit q s'mili status fuisset i magna
lem ut sic sponse z regie n augeat d plebe
grb di ꝯse s'milib exhibz ac s' nllu habeat a
plius diligendu ita viz ut hic rex persia regina diligat z omib alia multitudo adoret
z obsequu pro collata meioꝝ ego s' hec no dicat
dns pp'hus y sa Leua i circuitu oculos tuos z
vide omib isti ꝯgregati s't venerit t' ac si dicat
ꝯgregati sut ad honore tuu obsequi e decore vn
sic sponso z sponsa thesalis omib quos ai nupcijs sub
ꝯgregatos videmt veisse no dubitat ppt eos ut
s'mile sponse astant i celo dorilia ꝯgregatis q at
deq s'milias se exhibeat tanqz sponsu z singlas
tanqz sponsas ant Hon di'us Sponsus ut dns x' spo
sa vo eiq nas ipi s'uma z qmb s't vna sponsa q
e eta z ac singloꝝ qi s'mile sponse q se mutuo
no tantu deliciaꝝ affau alciꝝ m tuet ac s' so

videat z vident Et apte audit bm dn̄ri iudiciu mei
z illi qua deus videns in statu vite sue sola videat Et
p̄ius oibus gaudet meritis sanctorum tam magnum z quo no
pot mesurari tam inta q pot nūari tam copiosa q
no pot extimari tam pciosa q no pot estimari ad qqu
diq pduiat ipse q in hoc eadē misericordi sperauit Et in
tue diffinicōes locorum sut qd pduiste meritorum aue
orauit ad illud statu euolat q domicilio corporis
est sic tamq carcere q [illegible] statum [illegible] utrumque [illegible]
puncti similauerit Et q qfecerunt usque ad morte qdig
na sic morte locas infernalibus sunt mox deputatur
Illi vero nauti fuerit [illegible] q mortalia qmi
serunt sed circa morte penituerunt plnaz no exple
bant nec digni ut stati gaudeant nec digni ut sic
ardeant purgatorium sperauit in q flagellat [illegible]
[illegible] adhuc in pluribus q iudicio sic no q
mundi [illegible] no pnis orare debemus pluribus [illegible]
i inferno sic suspendende sunt pros [illegible]
clausa [illegible] z [illegible] in [illegible] sa
lutis [illegible] vigilando z orationibus subueni
sed elemosinas ac sacrificio hostie salutaris q
locis pbabilibus amudet ut beneficiis pnes pe
na cor in satisfactionem pro [illegible] quer
Tertio no [illegible] ¶ de oracione fine tat
gniy [illegible] [illegible] maior e necitas idigenti
tuto [illegible] sibuenientis z
[illegible] pauperior [illegible] q in purgatorio detinetur io
illius [illegible] beneficia [illegible] ulde qui n
vel [illegible] sic [illegible] pauper Et [illegible]
aut [illegible] dinet in carcere ut no posset
[illegible] subueniat pauperior Et [illegible]
[illegible] in valitudie [illegible]
ut nec manus ad os porrigere valeat [illegible]
z [illegible] in purgatorio
detinet z io [illegible] in [illegible]

propterea ut eisdem operibus misericordie subueniamus non dubium
quin gratissimum sit eisdem obsequi deo et electis quia omnes
qui amici dei sunt quos ab eterno dilexit et diligit impen-
dimus Et ideo talia et cetera nunc subuencio qua talibus exhi-
bemus Sed quia ex verbis que premisimus ita possumus intelligere secundum mor-
tuorum diuersitatem subuencionum qualitatem Et subuencio
diuersitate acceptabilitatem primo in mortuo secundo in non pe-
ccatis tercio in generali hoc per ordinem prosequemur Primo dicendum
quod in hoc nomine mortuo tangitur diuersitas mor-
tuorum cum non dicatur mortuus in plurali et mortuo in
quod sint tria genera mortuorum quibus non omnibus mortuis subueniendum
est sed vni tantum generi mortuorum propter quod sciendum quod
triplex est genus mortuorum Sunt enim valde boni val-
de mali mediocriter boni et mali quod exponit
psalmista ita dicens valde mali sunt qui per sua
dis omnibus dicunt illud Iob Recede a nobis sci-
enciam viarum tuarum nolumus In hijs verbis tangit tria genera val-
de malorum mortuorum Nam in hoc quod dicit per sua tor-
dis tangit omnes hereticos qui sola per sua corde adhuc
credentes et omnibus hominibus ne deprehendatur ore
ore se conformat Cum autem subiungit perfidie sibi ta-
git tangit eos qui publice sunt infideles ut sunt iudei sar-
raceni pagani et omnes naciones que aperte contradicunt
omnibus dei infideles reputantur tamen Cum tamen concludit
perfidia omnibus tangit malos cristianos qui in corde et ore
confitentur fidei sed malis operibus contradicunt quos omnes deus
infideles reputat eo quod fidei cordis et oris testimonium non
adiungunt Et sic dicit apostolus Omnis confitetur se nosse deum
factis autem negat Et Iacobus quod prodest si fidem quis di-
cat se habere opera autem non habeat numquid fides poterit sal-
uare eum Et subiungit tu credis quoniam vnus est deus bene
facis et demones credunt et contremiscunt Sicut enim corpus
sine spiritu mortuum est sic fides sine operibus mortua est

hunt. Is q dicit se nosse deum et mandata eius non servat
mendax est. Et hoc est quod dicit Christus. Vera fides est que in
q vis dicit moribus non contradicit quod tunc vera est fides nostre quod
dicimus deum agnoscere tunc non vere fideles sumus si ea
vis promittimus operibus adimplemus inde non wap
albis operibus antiqui hostis renunciare promisimus
. . . habet promissa fideles apud deum vacue computa
tur. Ista virgo ta gloria mortuorum dicitur et fuit valde
mali et status ut frequenter exeunt incadant putto ad in
na descendunt nunquam in gloria donec reddant usque ad
novissimum quadrantem. Nimirum venale quod nunquam gratia
diluitur directe. Et quod dimagnis malis debito
ribus sunt suppliciis tradunt quod novissimum quadrantem sol
uere cogunt quos magni premunt quod mala nimi
ma in gehenna affligunt. Unde hoc adubii donec
sunt hic positivo. Sed nunquam sempiterne Isto
exibunt in donec reddat novissimum quadrantem. Ipso
et quod non possit quod nunquam exibunt est ita quod cor
dia sit peccaverit cum quolibet et corpore opus post
a et ideo dicitur sit satisfacere sed ... mortuo actore tor
pus in terra gesserit cum in inferno sepelitur nec ...
sit exeunt usque ad diem novissimum quando dies ...
ad finem promulganda non admonendum fuit. Et iis
de talibus mortuis non est vim ... nec ... est
orandum quod nulla eis prosunt suffragia sed magis no
cent deo . . . . Ergo maledictum
maledictus ... Unde si beata virgo cum omnibus
sanctis usque ad novissimum diem pro ipsa dampnata
cum deo supplicaret ... exaudi
ret. Et hoc . . . dicas ... ... quod est ... statu
et ... ut nulla gratia possit ...
... deo dicere ... Isti vocabunt ...
... ... in terra ... hunt

qt magnu chaos firmatu e et. Sola ca e hec qz deus
q e suma veritas fortissimu iuramentu ꝯstituit ut nuq
unq ꝯsequat qd licz sit omnibus illa tamen potest
verte q sub iuramentu. Hoc aut iuramentu ta in
vet testa^to q in nouo e firmatu. Na in veri di
p Ie. Dixit dns si steterit moyses et samuel co
ra me no e aia mea ad pplm istu eice eos a
facie mea et egrediat dr q dubij elatis inter ꝯ ista
illud Ve. Noli orare p pplo isto qz no exaudiam
Et in nouo testa^to dr. Amen amen dico vob
no recedet in donec reddat nouissimu quadrantem
Qi dr aliqs q sit pcta p quibus peccatores ta grauit
dapnabunt. Respondeo q aplus enumat ea euidenter
dicens manifesta sunt opa carnis q sunt fornicacio im
dicia i inmundicie contentones ire rixe dissensiones
i vidie homicidia ebrietates comessaciones et hijs similia
q predico vob sicut q talia agunt regnum dei no ꝯsequentur
Sl aut n ꝯsequit q dapnabunt qz no e dare
me diu ꝯsonat lo in apoc dicens timidis et incre
dulis et execratis et homicidis fornicatoribus veneficijs ydo
latris et omnibus mendacibus pars illorum e in stagnum ardentis
igni et sulphure q e mors secunda. Et certitudo hec pcta ad
hunc eudenciq exprimit dicens Quibus apli multa ad
iunxerunt. Nos tn ne separato in spe hunc dicam
q sit illa Sacrilegium homicidium adulterium falsum testimonium
furtum rapina superbia inuidia auaricia et si longo tem
pore teneat iracundia et ebrietas si sit assidua in eorum nu
mero putant. Et similiter quicumque aliquid horum peccatorum dum
ꝯmittit nisi se digne emendauit. Et si habuerit spacium
longo tempore penitenciam egerit et largas elemosinas erogauerit a
peccatis eisdem abstinuerit tristicio igne perpetuo
ardebit sed etia illa flamma sine ullo remedio ibi
Vt io ꝯtrarijs mortalibus no e medium qz nullo
modo potest liberari dicente ps pones eos ut clibanum
ignis in tempore vultus tui i q dns vultus dei iurabit

pino e q etiam mortuus dicitur. Item mors peccatorum pessima
e in malis. Secundo mors peccatoris est quia temporalium auctor 1
tur in peccatore moriens relinquit omnia delicta quia ...
adhesione fauitorum et consolacione dominum perdidit et regnum
celorum melior thesauro facit mortem malam. Unde
dives ille ...us inopi ... ita funditus perdidit
omnia temporalia ut in inferno sepultus de omnibus
tus gutta aque non potuit impetrare. Tercia mors 2
peccatorum e peior quia temporalia damp... dampnati
acerbissima pena lacerat omnia ... in perpetuum
... expiat ... quod e ... sine dolore ...
dicta super eos mala de quibus exire non poterunt
et clamabunt ad me et non exaudiam eos. Item 3
mors peccatorum est pessima quia ... facie ...
... separatos ... super omnia mala ... dei te
... non puto ... recipienda supplicia
... illa ... ignis ... agentibus ...
... in penis omnibus ... ... solum ...
... Item ... mortui sunt et dicuntur
valde boni ... tamen ... in illis sunt
... indi sordibus ... fortissima ...
satisfactionem plenissime sunt purgati ... ista
... ut ... exeunt ... sine medio ad
regna celorum auolat ... laudibus eos
sunt in ... gloria ... innocentes ...
... contemplantes ... in scriptura quadruplicem celi
... sunt ... declarata ... singulis ...
... Prima ... apercio ... z. Item celi
... sunt super eum ... et vox de celis audita
... est filius meus dilectus ... celi apercio invenit
... baptismalis ... celum
... Tercio ... celum et apertum
... Item ... ractibus ...

Ascendit petrus in superiora domus ut oraret et ceci
dit super eum mentis excessus et vidit celum aper
tum et descendens vas quoddam velud linteum mag
num quatuor initiis submitti de celo in terram in quo e
rant omnia quadrupedia et serpentia terre et volati
lia celi et facta est vox ad eum surge petre et mandu
ca. Et ait petrus absit domine quia numquam manduca
vi omne commune et inmundum et vox iterum dixit quod deus pu
rificavit tu ne commune dixeris per hoc innuit quod omnes
de gentibus qui [illegible] gentium omne inmundum
in linteo contente convenit mactat et comedit qui
sunt quibus statim ut de corpore exiuit celum sine d
ubio est apertum. Tercio apertum est patentibus celum est aper
tum in martiribus ut legitur. Ubi stephanus in passione
positus ait video celos apertos. Propterea innuit quod celum
aperientibus est apertum. Item ut ait Gregorius in primo
venit est ut nec iam martirum patiat deus salu
tem pervigilans providit quod dicta [illegible] que martiro
rum pollent nomine in sermone. Et Quarto celum aper
tum legitur in apocalipsi in patmos insula relegatus
dicit Post hec ego Iohannes vidi hostium apertum in celo per
hoc innuit quod ab omnibus mundi curis elongati et divine
contemplationi dediti ad celum vadit. Non plus mor
tuus est mundo sed magis [illegible] in contemplacio
ne [illegible] mortuus dicit paulus. Mortificate
dum membra vestra que sunt super terram et plena
indi libacione. [illegible] cum celeste
possessione et sunt de quibus dicit psalmista. Qui supponunt
quia et ipsi supra edificavit aurum argentum lapides pre
ciosos. Item exponit Gregorius. Dicit sicut sunt homines
contemplationis ipsi qui nihil in terra aliquid sentiunt
tractat inhereret dilectione quia quod [illegible] verbo sua con
silii comune et fortasse omnia sua vendentes et

possidentes et viventes
prijbus erogantes tamquam non possidentes et viventes
ipi sunt pactio quod super fundamentum Christum super edificaverit
aurum argentum lapides preciosos aurum sunt amatores deorum
argentum edificatores locorum lapides preciosos modo et
operum. Tercii mortui sunt mediocriter boni et
mediocriter mali et sunt qui criminalia non commiserunt
vel si commiserunt penitenciam et satisfactionem licet insufficientem
in venialia commutaverunt et multa venialia addiderunt
hii licet quia non habent criminalia evadunt infernum sed quia habent
venialia non statim transeunt ad celum sed in loco medio
hoc est in purgatorio tamdiu detinentur quousque venialia
peccata per ignem purgatorium consumunt vel suffragia
fidelium redimunt. Item magis quia talia crimina non
admittunt sed ad minuta precavenda faciles sunt
et ad emendanda negligentes ad vitam eternam
sine dubio venient sed prius cum in hoc seculo punitionem
benignissime sunt corripi quam multas eorum dolores
liberabit quod certa primo igne de quo dicit apostolus. Sunt
qui per ignem longo tempore cruciandi. Sicut sunt autem illa
venialia augmentat dominus. Nos aliquis in alio
quam pena aliquis plus accipit quam necesse sit quo
flagello dei impaciens fuit quomodo plus loquitur
quam oportet plus quam expedivit quociens excepto de solo
aliorum in mente cogitavit quociens malas cogitaciones sine
consensu admisit quociens in debito servicio negli-
gens fuit quociens ecclesia dilexerit. At vero quamvis tamen
et ista admunita peccata pro vitare non dubium est. Cum
hec peccata licet aia non capiunt tamen velud quibusdam
pustulis et quasi horrenda scabie deformant animam ut
tamen (?) amplexus dei in celo nullatenus admittat
et a comparacione minutis omnibus criminibus eternaliter lac.

generibus nostre operibus missarum orationibus ieiuniis in
dulgenciis uel eorum qui in nos peccauerunt assidue deceptu
non fuit a lege nisi tamen temporaliter uel illius purga
torie dampnat quod ipse in anima pati plus et magis quam
diuisse apostolus insinuat Secundo notabis eadem minuta
legis sermo supplere non quod sunt tria sed quod tantum plus
et magis Tercio quod sunt talis non perficies magis mo
nem ut ad suffragia eius exhibenda nos habi
lemus tempore aut suffragia et perficiemus sed in
omnibus mortalibus peccatis … Sed alienis confes
siones autem uel peccatis facimus Primo ergo
quod tantum eorum perficere uolumus ad intelligendum peccatis fa
ciamus nos ydoneos peccatori emendatorem Sequitur
nobis peccatis … credit … illud Luce
… dicit … Qui indignus ad
intercedendum mittitur irati animus ad iracundiam prouocat
faciunt tamen bona quod … non … sed prope
2 tamen … Deo forsitan acceptat Secundo quantum eorum
perficimus si … abeorum … autem
facimus quod … appetit et quodquid ad eorum …
nos prouocare possit … cogitacio
nes … in ipsis … miseri …
… in igne quod pro nobis …
… possemus quod valide clamore …
… ergo … aliis
… facimus dicit … fideliter quod nunc …
3 fuerimus … Quarto quantum eorum per
ficiemus … facimus quod … eius … cum
… facimus eius … uel …
… habebit sed … duplicat …
… opera eius … pro … fidelibus

mi nb copiosius adeo refficiat. Sicut n. dicit
quas dilexit deus ab eterno et ubi quid petis
facimus deus copiosissime nobis reddit. Ex Augustinus
[illegible] partes s. graciarum tangis suffragiorum accep
tabilitas et licet merita sint digna quibus mor
tuis possimus subvenire omnibus tamen illis simul [illegible]
[illegible] collegamus [illegible] n. [illegible]
tores et diaconum [illegible] subveniamus [illegible] largi
tores aut specialiter penalitatum [illegible] exuat
in [illegible] Na [illegible] prima [illegible] dicit [illegible] cuius
sunt igne sic eterna [illegible] pena dicitur [illegible]
theologia quod pena pene purgatoria et [illegible]
[illegible] dicit Job miseremini mei miseremini mei ut

Memor esto iudicii mei sic enim fiet et tuum — Iudicie anime
[illegible] ad diuina iusticiam
bonos [illegible] venialia in purgatorio cruciari ita
[illegible] ad beneficia et magna dei opera suffragia [illegible]
[illegible] que in purgatorio detinetur anima [illegible] quos [illegible]
no dilexit et dilexit [illegible] [illegible] [illegible]
deus [illegible] nos hortatur [illegible] caritatem et [illegible]
mo [illegible] nos [illegible] dicit [illegible] et [illegible] nobis [illegible]
illud [illegible] mittite [illegible] que non [illegible]
sibi [illegible] quod nullo posset personaliter se iuuare et
[illegible] super omnes [illegible] pauperes pauperrimi [illegible]
[illegible] hunc pii [illegible] [illegible] admor
tam et [illegible] adiutorium liberare ne [illegible]
[illegible] videmus n. [illegible] animalia [illegible]
volucres suis mortuis quodam [illegible] idem
[illegible] in inferiori [illegible]
et [illegible] subueniat in [illegible] sic [illegible]
subueniat pedibus pedes [illegible] corpori et manus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ergo

quibus duo possumus intelligere vel n hortantur nos defuncti
ad suorum compassionem 2o premunt nos ad imitationem conditionis
talium dicentes mementote memor esto iudicii mei quia sic
erit et tuum ac si similiter defuncti ad similes nobis per
exiguum clamare videntur memor esto iudicii mei
ut cum subveneris et memor esto tui ut iudicium
subitum fugias. Sequendum est quod super similes nos deus ex
iudicialiter extrahit/ primo exercet super corpus solum/ secundum super
animam solum/ tercium super corpus et animam simul. Primum exercet
deus in corporibus extinctione/ secundum in anime exaltatione/ tercium in
generali vindicta. Primum iudicium exercet deus super corpus in
eius extinctione cum non per corpus deum offendimus
in delectorum adhesione delectabilium sensibilium mate
rialium et temporalium sensuum ymaginationis. Ideo deus iustus
iudex quod de re clarius non sunt in gustu sine dolore
iusticia punit corpus in hiis in quibus deliquit per suam
pravitatem ut cum per corpus deum offendimus in delectorum
adhesione punitur iusto dei iudicio in morte me
orde cum separatos in non abaucis adiunctis ab hiis
quibus hic inordinate quod deum adhesimus separamur
Et hoc est quod comminatur nobis deus Ezech. 24 ecce ego tol
lo a te omne desiderabile oculorum tuorum et hoc est quod dicit
nobis de filio patrum prohibet hinc est quod ille dives in vita
de omnibus bonis terrenis guttam aque non potuit
impetrare et hoc est quod dicit nobis dormierunt somnum suum
hinc Bernardus In morte non magis aliquid habet pauper ymo
dives omnibus bonis huius seculi separatur ad terram a
homo. Tu ergo qui in morte separaberis ab
omnibus bonis huius temporis et tam dulce corpus et tam co
mercium amicissimo secundum divorcio. Secundum
iudicium exercet deus in anime exaltatione delectabilium sensuum
quod super omnes delectabilium corporis penalitatem et
animae nobis subtrahet quod dicto a delictis et mortui tanto

i paciencia et quivis sustinebit amara et ideo corpus
q h delectabilis fuerat per mortis amaritudi
amarissime cruciabitur nam Dauid quasi vnius delicta
bilibus qui vnquam fuit Sap di Sic morit ho
sic moritur et illa delectabilia que tuo moienta
sed omnia mortue in h[oc] que iudi[cio] apparent ut quanto
corpus delicatius fuit nutritum tanto mortis amaritudine
quivis sustinebit hinc Apocalipsis di quantum glorificauit
se et in delicijs fuit tantum date ei de tormentis
tanto vero mors amarior quanto vita fuit deli
catior adde non mors est amara ut ... mor
tis omnia vniversa abhorrescat hinc Ecclesiastici di
cit O mors quam amara est memoria tua homini pa
cem habenti in substantijs suis quia si memoria mor
tis est amara quam cogitare poterit quam amaris
sima sit mors ipsa hinc cum accidit in misse
quam saluatoris exempla mortis ymaginacione et memoria
in corpore voluit sustinere sanguine sudauit
Ubi dicit et factus est in agonia prolixius o
rabat et factus est sudor eius tamquam gutte san
guinis decurrentis in terram Tercia iudicii exercet
deus super corpus propter turpium et carnalium cogitacionum
permittens nos ... facies demones
... quod iusto dei iudicio agitur cum que corpora per sua
... sepe consensimus cum que corpori sepe et varia
fantasmata admisimus ut sic per demones per
corpora ... afficiendo sic et per demones
torqueantur ut fiat quod scriptum est Sap xi per que quis pec
cat per hec et torquetur et hic quemadmodum dicitur ...
... eius demonia monstruosa et pilosi et
clamabat alta voce ... qui clamabat ...
... clamabat demones aff aff

insurgere verubus imponere male bullientibus caldariis d.
bat t[er]cia iudicio qui super corpus agit dicit Bernardus Eructus pu
dor erit o anima mea tu dimissis omnibus quorum presen
ciam z iocunditate quibus assueta eras familiaritatibus con
butas, exeas pri[mo] iudicio dimissa adhuc ne[scie]ris intrat tibi possessa
occurrentibus z incognita regione occultata tunc tractari
tunc illa d[e] via i[n] monstra videbis Eructus tibi in die
tate nocte occurret Eructus turbabit accusantibus
tuis ad estote Eructus consolabitur Eructus deducet Eructus Tercium
iudicium commune s[ecundu]m iudicium statuerit deus q[uan]do anima per se
accepta exaltata qui iusto dei iudicio agit eo quod illum
petitum gemitti adhuc ipsa anima sub volun[ta]te non debit
z gressum dicit Augustinus peccatum adhuc voluntarium e[st] quod si non vo
luntarium sit non sit peccatum. Igitur dicitur in virgo Cri
sti virgines in absolucionis duplicibus in corona z in me
to anima districtissime iudicatur. Quartum aut iudicium quando anima
deo carne restaurat s[ecundu]m unum in podere z mensura
Sicut enim ait dominus Isaias 28 ponam iudicium in podere
z iusticiam in mensura. Item Iacob xi Omnia in mensura
numero z pondere disposuisti. Capitulum Primo ergo anima di
iudicio presentata iudicata in numero quia omnia peccata cogi
tacionis opus vel augetur alterius commissorum districtissime
numerat. Iterum e peccatum licet minutissimum quod nullum reme
diabat nisi per peccata sed z bona opera numerat non mal
pena bona aut premia tribulat. Item dicit Eccl.
Cuncta que fiunt adducet deus ad iudicium. Item Ic 33 Indiget
tu sibimet singula, premia numerantur. Cui consonat apostolus
2 Cor. Item Omnes vos manifestari oportet ante tribu
nal Cristi ut referat unusquisque prout gessit sive bonum
sive malum. Unum est plena gemitus omnium mo
respondit unus bonum in potest. Item dignum rebus bonis
z malis anima respondit unus in potest bonum io no s[ecundu]m
gradus sed ex pondere iudicium Ianue Bernardus Item Sic unus

e q̄mo nichil abo q̄mo satisfaciam ei cogor reddere usq̄
ad nouissimum quadrantem. Sciendum ergo videtur q̄ iudex in ppon
dere instituitur ponderans bona q̄ fecimus si digna
sint retribucione. et e contra mala que commisimus si digna
sint rehena. Sed beneficia dei que recepimus si sufficienter
vndique. Sed dona eius ad lucrandum debitum possit
si prius ut nos dilexerimus. Sed tempus bene expendi
mus z secundum hec pondus dignum nobis retribucio rependatur
Et bene in veteri lege nobis innuitur. Quoniam ponderari
iubent quod ad sanctuarium pertinebat. Exodi xxx° dicitur
Singulis ponderibus erunt omnia. Item in prouerbiis xi. Equum pondus
voluntas eius. Hoc est pondus retribucionis meriti similiter
e contra na in mente bona z bona mala z mala
si pena e distant ad non opus quo leuius ad grauius au
tem leuius z grauius premium contineri. Ita non mala q̄ta
grauia sint ut contingat quod iudex iusta retribucione
dampnandos corrigit leuibus vero malis pena leuiorem sic
purgatorii deputat. Similiter bona illa que cum magna
grauitate conamimus z laboribus duris exhibent grauius
e celestis regni premium consequitur. Illa autem que leuiter
z sine diligencia fiunt. premia accipiunt leuiora. Sic
itaque omnia nostra peccata ponderantur que venialia que mor
talia que commisimus ignorancia vel malicia sint commis
sa ut recipiat unusquisque secundum apostolum prout gessit in
corpore suo siue bonum siue malum. Secundum dispositam retribucionem
dei leuiter. Sic fecit sic fiet ei. Ecclesiastes influxit ma
ciam eorum sustinere cogetur id est pondat si equum pon
dus precis summam quod ut nos tenemur dilige
re hic incipit ubi deus iusta sit modicum equus
consertemus si vir in homine eos iudicauit sic nos
voluit iniquitati z malum nos iudicauit sic illos qui
zaro fruatur ad vitam dicitur n. Sic plerumque ut z nunc

quia leuiter et peior leuia quantum iudicans op quod que
sit apud deum vendit ipsum pondus et pondus et pondus me
sura et mensura vtrumque abhominabile est apud deum
pondere ac si peccatis meis iustum pondus satisfactionis
exsoluissem non sentimus dicitur nobis dei illud palib ergo
magis pondus appona. Secundo examinat an in iudicio
per mensuram in ... mala tam bona quam mala non
sunt mutant nec sunt pondere sed et mensuratur
quanto tempore peccauimus si peccata sunt continuata vel usque
in consuetudinem prolongata vel si ex surreptione vel de
liberatione sunt commissa vtrum tam longa dictum peragere
valeamus ad misericordiam. Unde bona mea mensura
vtrum eius tunc debeat. Et dicitur secundum Gregorium vt
pro bonis et malis cum mensura ve reddicione aliquis
mereatur. De hac mensura dicit Hugo. Bene mensuram et de
similitudinem vnum ad requirendum et aliud ad vsum acad
cum pro quam manifestus videtur quod per similitudinem in iusta re
tributio boni et mali accipit. Ergo alij ad accidendum aliquid ad
vnusquisque per iusta retributione regulam mereatur. De hac
mensura dicitur Zach. 2. Leuaui oculos meos et vidi vir
et in manu eius funiculus mensure et dixi Quo tu vadis
et dixit ad me vt metiar ierusalem quanta sit longitudo et
latitudo eius. Vnde dicitur. Tertio Ea mensura qua mensi fueritis
remetietur vobis. De hoc dicitur examine. Dicitur Danielis. Mane
techel phares et hec est interpretatio eius mane numerauit
deus regnum tuum et compleuit illud. Techel appensus es in stata
tera et inuentus es minus habens. Phares diuisum est regnum tuum. Et secundum
hunc per mensura. Septima ibi est adhuc patet quod hi
magis fuerunt ad memoriam reuocata. Septima ibi est
apparent peccata et hec opera mea ... quasi libro
liberabit. Octaua quod opera mea coram ipso. Exemplum unde
apte equum iudex ... in abysso latet penitus igno
ro quod mea iusticia ad examen iustum examen conducta

iniusticia nulli non sua iniusta sufficit. Quarto iudicium constitu-
uit deus iustus iudex quod corpus et animam suis tormentis de-
bita. In secundo iudicio a iusta diffinitione sententiae privilegiando
quoque cum omnibus quibus sententia in extremo iudicio mor-
tui surgent et cum eternali iudice quo gravius erit. Duodecima
sine una penalis et alia perpetuis in [illegible] ista [illegible]
pa [illegible] [illegible] ita malorum pena [illegible] est in effabilis
gloria [illegible] corporibus in eternali [illegible] miseria ad iudicium est
dut [illegible] gloria ineffabilis propter [illegible] omnium bonorum gna
[illegible] infelicitas [illegible] sufficientia eterna permanentia
Cum dico propter omnium bonorum generale influentia
quod dei patris dei filii dei spiritus sancti omnium angelorum omnium sanctorum
gloria in nos fluit [illegible] [illegible] affluet abundan
gloria dei. Secunda erit ineffabilis propter totalem sufficientiam quod gloria
quod abundans fluit in nos totos fluit ut neque [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] quod non habeat gloria [illegible]
[illegible] [illegible] 68 [illegible] et alia [illegible] tue et [illegible]
angustia erit [illegible] et [illegible] in manibus tuis [illegible]
[illegible] [illegible] spatium in [illegible] et ineffabilis propter
eterna permanentia [illegible] [illegible] [illegible] Tertio
[illegible] erit ineffabilis miseria propter [illegible] [illegible]
generale omnium malorum [illegible] totale sufficientia eterna
permanentia. Primo dico eorum miseria erit ineffabilis propter omnium ma-
lorum [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et pla-
gas quae non scripte sunt in volumine legis [illegible]
super te. Secundo corporum miseria est ineffabilis propter tota-
lem sufficientiam [illegible] in tota corpore et omnibus membris [illegible]
anima habeat miseriam sustinebit. Tertio est ineffabilis
propter eterna permanentia [illegible] [illegible] [illegible] non extinguet
[illegible] vermis eorum morietur. Quarto [illegible] [illegible] non fiet
[illegible] [illegible] [illegible] ad ista [illegible] iudicium non [illegible]

multi veniam[us] Ipi ꝗ sciendu[m] ꝗ tria sunt gra-
cooperatioꝝ que sunt districti iudicii misericordie nos subducunt
s[cilicet] si nos metipsos in hac vita districte iudicamus si
offensam remittamus si iudicium proximorum declinamus
Primum de primo dicit aug[ustinus] Si nos metipsos diu non
[?] Nil aliud a nobis exigit deus nisi dicamus
iniquitates nostras et iustificabit nos gratis ut gratia ei
commendetur diligit enim deus aug[ustinus] confessionem nisi
diiudicat semetipsum idest iudicium non ... nos a
nobis exigit quia si nos ipsos iudicamus non iudicabi-
mur sed non sufficit quod credat iudicio suo nec sufficit ut
quis se iudicet sed lingua dicens Ego me peccato-
rem iudico peccatorem me esse confiteor sed ad vocem in-
dicum requiritur ... testis deo testante In ore duorum
vel trium stat omne verbum s[cilicet] testis cordis p[ro]ba-
de contritione testis oris fidelis confessionis testis operis
commensurate satisfactionis et hoc iudicium a nobis exigit
deus ideo quod dicit Ioh 7 Nolite secundum faciem iudicare
sed iustum iudicium iudicate Iustum iudicium iudicate
filii hominum illorum testimonium sunt ... illud Sap 6
Non recte iudicastis Secundum quod sunt districto iudicio
nos subducit est iniuria sive offensionum admissarum p-
... mox deum placamus Luc 6 Dimittite
et dimittemini Mt 6 Si dimiseritis hominibus peccata eorum
dimittet vobis celestis pater delicta vestra quod si non
dimiseritis nec pater vester celestis dimittet vobis peccata vestra
Eccl 28 Relinque proximo tuo nocenti te et tunc deprecanti
peccata solventur Tertium est ut proximum declinat non iudi-
cemus unde dominus Nolite iudicare ut non iudicemini
Si ergo hec tria exercitia ... tres ...
patre nobis impetrant ut misericordie iudicem

Capitulum de sexto

Hii sunt viri misericordie. Et dicit Gregorius Qui contra
biformis fortune insultus virum forti constanti mentis
militat firmitudine ut non in adversis deiciat nec
in prosperis elevet. Hii perfectus vel Jn ubis ergo gradit glosa
isti principes qui virtute duci comederunt sed ancilli strenuitate
Ro a clementi bonitate pietate primum ibi isti sunt viri secundum ibi misericordiam
exhibebat sibi 2m proximo hoc est in religiosi iusticia ut
unusquisque sibi sanctimus et aliis sit benignus. Notandum
autem quod tam isti principes sunt quod ceteri apostoli cum christo exe collecte
vite sanctitate cum christus in miriabus gratias quas preteris sanctis
tanquam fundatores ecclesie a domino acceperunt dixit sunt appella-
cionibus insignite dicto nominati et eo quod eorum sublimitas n
uno nomine vocabulo potuit describi. Vocantur enim viri
ut in proposito principes ut in ps principes populorum
congregati sunt ad singuli quod per eos ancillos exercitu quorum
est nuntiare dum inter eos erant positi nuntiabant. Vocati
sunt dii ut est illud ps dii fortes terre vehementer ele-
vati sunt. Dicti sunt autem viri propter vite strenuitate
principes propter [illegible] sublimitate dii ... Cancelli propter pietate
et nuntiatores propter veritatem dii propter miraculorum celebritate
Jn primo nomine congruente proposito themate sunt primus sermo
de aliis non in festo apostolorum petri et pauli sermones licebat
dicamus ergo ad laudem istorum principium cum proposito
sed isti sunt viri misericordie quorum videlicet constancia. Qui declarat
sic dices apostoli sancti in vita sua magnam habebat constanciam
habebat enim in gustacione continenciam in predicacione cum sa-
piencia in passione paciencia et in hiis omnibus luce clarius
eorum strenuitas apparebat. Primo dico habebat in consue-
continencia ... in gustacione ... permittentes ad mittendum
in quo deum possent offendere et propter constanciam ma-
culare sed cotidie cavendo ab omni illicito continentes. Hec autem

universitas continencie in triplici genere consistebat / contine
bat enim se a mundi diviciis elegentes nudam paupertatem
a carnis deliciis assumentes puram castitatem / a diaboli
astuciis abnegantes consensum seu propriam voluntatem
Et in hiis tribus ab omni se prorsus denudabat plene et
perfecte reddens corpus et animam consignantes et in horum tri
oppositis deo strenue famulantes ¶ Primo dico continebat se
a mundi diviciis eligentes extremam paupertatem recipi
entes in auctore fidei ihesum quia ipse fuit in ingressu
quia ut dicitur Luce 1o Natus in diversorio in presepium quo re
clinatur / fuit pauperior in progressu quia sicut ait de
Vulpes foveas habent et volucres celi nidos filius
autem hominis non habet ubi caput suum reclinet / fuit
pauperrimus in egressu quia nudus pendebat in cruce et
mortuus in panno et sepultus alieno quam considerantes discipuli
in profundum valde propterea se diviserunt de quibus paulus
ipse et apostolus omnibus loquitur Cor. 4o dicens usque in hanc horam
mundi sumus et instabiles usque purgamenta huius mundi
facti sumus peripsima omnium usque adhuc ¶ Secundo continebat
se a carnis deliciis assumentes omnem voluptatem de quibus
verum dicit apostolus in Cor. 10 In carne ambulantes non secundum
carnem militamus ac si diceret licet in carne vivamus tamen
carni non vivimus Et verum ad Ro. 8o Non secundum carnem
ambulamus sed secundum spiritum Et verum ideo debitores sumus
non carni sed ut secundum carnem vivamus sed secundum spiritum ¶ Tertio
continebant se a diaboli astuciis sive a cordis viciis abne
gantes propriam voluntatem de quo verum ipse et apostolus dicit
ad Ro. 14 Nemo vestrum sibi vivit nec sine voluntate et
nemo sibi moritur / sed enim vivimus sive morimur domino vivi
mus et morimur / Et quia apostoli ab hiis tribus se penitus abnegaverunt

et spu vilites utilius contincbant ut in nullo istorum deum offen
derent Et ideo in 1tertio oppidis sed paupertate castitate dei volunta
do (?) vilit adhebant Et in tonsuracione hebant continentes se
a malis dibus [illegible] conservantes ¶ 2o habebat in predicatione sapiam
per quam constanter predicabat doctrina suam signis et prodigiis
confirmates quia dicit dominus luc 21 dabo vobis os et sa
piam cui resistere non potuint omnes adversarii vestri hac aut
sapia ad deo bonum usi sunt / predicabat enim sine errore sine
terrore ope et labore / ¶ primo dico predicabat per sua sapiam
sine errore omnes perfidas et hereticas pravitates destruentes
na per scripturam sanctam que acceperant docti sunt omnem veritate
dno dicente Ille vobis scis docebit vos omnem veritate / sine
errore aut predicat quod veritate predicat propter deum quod aut
veritate non propter deum predicat sed propter sui ipsius ostentacio
vel propter acquisicionem vel propter adulacionem vel propter opinionem tamen
intuens adeo interdum errore predicat eos sicut verum est
quod dicit quod ora ipse et ceteris negat paulus 1o thess 2
dicens exhortacio nostra non de errore est neque de in iudicia
neque in dolo sed sicut probati sumus adeo ut crederet nobis evangelium
ita ut loquimur non quasi hominibus placentes sed deo qui probat cor
da neque enim aliquando fuimus in sermone adulatores sicut scitis
neque in occasione avaricie deus testis est neque querentes ab
hominibus gloriam neque a vobis neque ab aliis cum possemus honori
vobis esse ut christi apostoli ¶ 2o habebat sapiam predicantes
sine terrore pro veritate verbi dei et salute hominum vita et
corpora exponentes quam audacia susceperunt a deo quod dicit
eis luce 12 Dico vobis amicis meis ne terreamini ab hiis qui
occidunt corpus et post hoc non habent amplius quod faciant sed timete
eum qui postquam occidit habet potestatem mittere in gehennam quod et
fecerunt quia propter nullam potestatem nullam timuerunt a verbo dei

recesserunt s(ed) cu(m) magna co(n)stan(tia) i(n) p(er)icul(is) loq(ue)bant(ur) ¶ 4o habebat
vilem sapi(enti)a(m) p(re)dicatio(n)i(s) sua(m) (con)firmantes op(er)e et labore ut q(ui)cq(ui)d
v(er)bo docuerat in se ip(s)o exemplificaret op(er)e et s(er)mone imitantes
magistru(m) suu(m) ih(esu)m d(e) quo l(egi)t(ur) ¶ in actib(us) ap(osto)lor(um) cepit ih(esu)s face(re)
et doce(re) p(ri)us face(re) postea doce(re) vn(de) ung(uenta) cor(um) ¶ Jacob(us) dicit ¶ Estote
factores v(er)bi d(e)i et non auditores t(antu)m ¶ fallentes vos met ip(s)os
vnde dubiu(m) qui plus facit q(uam) mo(n)ebat ¶ vn(de) ap(osto)l(u)s paulus n(on)
audeo loqui eor(um) q(ue) p(er) me n(on) efficit xp(istu)s ¶ Judicas v(er)cubu(m)
p(re)dicator(em) si que p(re)dicat n(on) facit q(uia) q(ui)cq(ui)d v(er)bis edificat op(er)e
destruit si op(er)e non adimplet / q(uia) cu(m) sit difficili(m)u(m) io v(er)is p(re)di-
catorib(us) q(ui) v(er)bo p(re)dicat et exemplo debet aureola p(ro)p(ter) op(er)is
difficultate(m) / ¶ 3o gl(ori)osi isti p(ri)ncipes vilem (con)stancia(m) in hoc
exhibebat q(uia) in pa(ssionibus) de-bebant paciam n(on) i(n)nu(m)erabiles nec q(ui)
moria exhibens s(ed) tacita (con)tra q(ui)cq(ui)d eis irrogatu(m) fuat
sufferentes / hanc aut(em) paciam exhibebat in suis pa(ssi)o(n)ib(us) p(ro)p(ter) tria
ut videlic(et) se m(a)g(ist)ro conformarent / ex(em)p(lu)m posteris sue p(ro)p(r)iis da-
rent / corona cumularet ¶ 1m p(ro)p(ter) d(omi)n(u)m ¶ 2m p(ro)p(ter) p(ro)x(imu)m ¶ 3m p(ro)p(ter)
se ip(su)m ¶ p(ri)mo dico paciam in suis pa(ssi)o(n)ib(us) exhibebant ut se
m(a)g(ist)ro suo d(omi)no ih(es)u (con)formarent sic e(ni)m p(re)dixerat eis m(a)g(iste)r di(cens)
act(uum) xi ¶ Non e(st) disc(ipulu)s s(upe)r m(a)g(ist)r(u)m si n(on) me p(er)secuti sunt et vos
p(er)sequent(ur) ad hanc (con)fortac(io)n(em) monuit ap(osto)l(u)s ad heb(reos) 12 ¶ Curra(mus)
¶ p(er) paciam curramus ad p(ro)positu(m) n(obis) certame(n) / aspicientes in auctore(m) fid(ei)
et (con)su(m)matore(m) ih(esu)m q(ui) p(ro)posito sibi gaudio sustinuit cruce(m) (con)fusio(n)e
(con)tempta et sub iungit ¶ Recogitate eu(m) qui tale(m) sustinuit
a p(e)cc(at)orib(us) adu(er)sum semetip(su)m (con)tradic(ti)o(n)e(m) ut no(n) fatigemi(ni) a(n)i(m)is
v(est)ris deficiens s(ed) p(er) in paciam op(us) et fecerunt ¶ Nam i(n) o(mn)ib(us) p(re)s-
sura eor(um) et angustiis ad forma(m) et ad exemplar a m(a)g(ist)ro
eis tradita(m) vil(ite)r recurrerunt / sic e(ni)m m(a)g(iste)r dixit eis ex(em)p(lu)m
dedi vobis ut vos ita faciat(is) / ¶ 2o paciam in suis passio(n)ib(us)
exhibebant ut pacie(n)di posteris darent forma(m) ut sic ip(s)i a
m(a)g(ist)ro p(ri)mo hanc forma(m) in posteros transfunderent ¶ Et hoc est

q(uo)d d(icitu)r in Job ij Stant temptacionem eo q(uo)d cepit deus eius ei ut pa-
tib(us) dedit exe(m)plu(m) pacie(nti)e q(uo)d s(cilicet) et s(an)c(tu)s Job hic q(uo)d v(ide)o ex(em)plum accipite
fr(atr)es exitus mali et longa(nimitatis) labor(is) et pacie(nti)e s(an)c(t)or(um) Et subiungit
ecce beatificamus eos que sustinuerunt / suffere(n)ciam Job audistis
et fine(m) d(omi)ni vidistis 3o paciencia(m) exhibebat iniquis pa(ren)tib(us)
ut co(n)tumeliam cu(m) inferrent vice v(er)sa ut ait / veritas co(n)tabit ad qui legittime
certavit legittime aut certat q(uia) pa(cienti)am paciencia(m) se (con)ced(er)et d(e) quib(us) mult(is) dicit
ap(ostolu)s Cor. 4o q(uo)d q(uo)d momentaneu(m) et leve tribulacionis n(ost)re supra modu(m)
i(n) sublimitate eternu(m) glorie pondus op(er)at(ur) i(n) nobis Ro. 8 ut ide(m) ait Non
condigne pa(ssi)ones h(uius) t(em)p(or)is ad futuram gloriam q(ue) revelab(itur) i(n)
in nobis Et sic p(ate)t q(uo)d i(n) me(m)bra(?) qua mo(do) gl(or)iosi p(r)incipes vi(ve)re sunt
i(n) vilit(ate) vixerunt Sequit(ur) (secundu)m membru(m) p(ri)n(cipa)le s(cilicet) q(uo)d ma(nifestum?) iniquo d(e)clarat q(uo)d
nos extitit s(icut) n(on) d(e)c(e)t et s(em)p(er) p(ri)mi sunt et (quo)d nos ad imp(er)ator(em) deb(et) ex-
hibuit Et h(oc) (con)tra c(on)t(ra) r(ati)o(n)e(m) iusti ut q(uo)d s(e) d(e)cet et ac(tu)s et remissio q(uo)mo(do)
i(n) m(u)ltis [illegible] g(e)n(er)e invocat q(uia) s(e)c(un)d(u)m (Christu)m et act(us) s(i)c(ut) d(omi)n(u)s dicit
de vi(n)e(a) ut ait [illegible] s(cilicet) q(uo)d p(ri)mas ad(h)uc sunt (con)ceditur 1o q(uia)
ma(g)na [illegible] 2o quia adeo n(obi)s misericordit(er) s(e) donavit 2o s(cilicet) q(uo)d p(ri)mas
ad(h)uc sunt (con)ceditur et m(u)lt(i)s corp(or)ib(us) mult(is) adeo sic sunt (con)ciliati c(um)
d(e)o q(uo)d in d(omi)n(u)s Jo(hannis) 15o vos me elegistis s(ed) ego elegi vos et posui vos
ut eatis et fructu(m) afferatis et fructus v(este)r maneat Et expo(nit)
s(anctus) d(omi)n(u)s posui ad (gra)ciam plantam ut eatis volendo et fructu(m)
afferatis operando [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] (con)cordes
loquit(ur) ap(osto)l(u)s Ro. ex(em)plu(m) [illegible] q(uo)d fecit nos s(ed) s(icut) primas
[illegible] vos s(an)c(t)e 2o [illegible] sunt [illegible] quia [illegible] c(on)tra vita
corp(or)is in actibus [illegible] evide(n)ter i(n) [illegible] quo(modo) discrepabant
quo(modo) se [illegible] imp(er)fecte [illegible] quo(modo) o(mn)ib(us) (con)cordantibus
[illegible] exhibebat 3o dicti sunt [illegible] quia [illegible] nobis
adeo [illegible] sunt ut videm(us) corp(or)is lapsus et [illegible] adaptate tanta
s(an)c(t)a adeo (con)motos [illegible] sup(er) viris o(mn)ib(us) (con)fessio(n)e [illegible]
narrat nobis s(an)c(t)a sc(ri)ptura s(an)c(t)or(um) gesta ut [illegible] imitac(i)o(n)e corda
(con)cord(iam?) in s(an)c(t)or(um) [illegible] [illegible] victoria s(an)c(t)a [illegible] quia vicer(unt)

spūalia debilitata creat' confirmat nos nunquam ut nos primum nobis cesp
litteris et capus in notegrit et om contendat fortem condicionis
et iniuriti et in lapsu quam timere deamus Etc inspicerentur apostolis
petrus et paulus videamus lapsos in quos ceciderunt videamus et
suam dignitatem in qua conspexerunt ut ex comparacione lapsum
qui stat caveat ne cadat et exemplo qui cecidit non desperet
sed etiam quodam modo quia est benedictus in sela **Alius sermo**

Satis scitis quomodo vos optat inimicus vos non pane
manducamus si inlabore et in fatigacione nocte die operamur
ut nos metipsos formam daremus vobis. Thesis quid dicit. Et illi modo
omnibus adeximus vivendi dant perfecti quod cetus patrum orbis terrarum mo
tuit et tamen per monasteria vivunt quod spe preparatur in per pont. Et quod non adulta
precepit quod spo in tua desiderant quid illa precepta et precepta ab aliis
deplorat qui per multa... mentes quod agnoscunt confirmat et tamen ipse
negant quod exultabat Et quod thesis et principes hanc despe...
in vita sua vitam transplantabat in ipse se nobis proponit in exemplum
imitatoris sub rubore discunt nobis ... quibus duo pos
sumus in tollere sed imitacionis exhortacionem. Primo vita pia quam inimici
deamus. primo in satis scitis. Secundo nos pane sed manducamus quod si decora
exhortacionem eos dicunt inimici in multis imprecacionem sermone ... ex
positis ipsos possimus veteres inimici ut sicut ipsi viderunt agentes in conspectu
continenciam in predicatione scripturam in pace paciam domino exhibebat
pie et nobis eam tamen in vita nostra possimus transplantare. Secundo ergo predictis
ex scriptis. Primo in vita nostra ... continencia transplantemus dicimus
sed domini desperantes ut eandem continencia nobis donet gracia non tam
de nobilitate quam ut non ea ppra ex propriis viribus habere valeat
nisi dedit ea deus. Et hic est quod ... unde dicit Non possum esse con
tinens nisi deus det. Et hoc ipsum erat ... sicut et ceteri dominus dedit
non ante ... ponit ex tanta ... reprehendi quod in scriptura non dicit
Eccli. xxvi. Omnis ponderacio non est digna continentis anime quod enim de iste
adeo postulata fuit ... homines ad ipsam attrahenda de libro suo

cebus et ipso tonatu dz pone cytus pt et anb reqrat
deus dicens similis ns illud cant 2o Contine et con
gra cor tuu iustitie / q non n homo poss no dicetur
nobis eccti 2o Sapiens cor et intelligentie abstinebit
se ab illis sz pctis Et tur in operibus iustie successus
hebit Deus aut nos applici malorz cgne cotinere
cot s. adamp la iniquitate / delectabili volupte / inordi
nabili superfluite / q primu spuat nos regno celorz
tm consolacione spualium bonorz / 3m statu psectorz / 1o
dico debemus nos cotinere ab iniquitate dampnabili hec e
a pctis mortalibus ppt que solum dampnam Nam
ut ait Ioh 2o Qui iniquitate facit pctm facit q iniqtas
pctm est / vocatur aut hoc pctm mortale dampnabile
ad dram aliorz pctorz que no dampnat sz de forma
ut sut venalia pctm aut mortale ideo sic dcm
e q mortificat et dampnat ptrahens ad inferi
nu testate ps Convertant pctores ad infernu q
aut dampnat i ferno celo spuant / 2o debemus
nos cotinere a delectabili volupte q nimis [illegible]
spuales enim ut nos a voluptatibus abstrahamus
hinc ecci 18 Si dederis aie tue voluptates suas
faciet te in gaudium i inimicis tuis hinc idem dicit
et a voluptatibus tuis avertere Et aut voluptas
delectabilis impediat spualem cosolacionem dicit Iob
ac lapides excavat aq .i. aque carnalium volup
tatum excavat lapides .i. religiosos fortes et du
ros ad modum lapidum Tn Augustinus Qui aut lz unus
ob delectetur cotinsecus sine delicijs manz in sensibus Et
ut ait apostolus ysa 28 Angustatum e stratum ita ut
alter decidat / q in uno corde abe delectacionis capere sen

p̄nt. Nam ut ait Ām̄ Impleri aīa visitacōibȝ dīni nō
potit que his distraccōibȝ scȝ carnalibȝ desideriis
subiacet s; q̄to magis illis euacuabit' tanto magis
istis īplebit' s; mltū mltū s; p̄u p̄uū ut s;
pbas nūq̄ illa cū illis misceri potiūt mechiū
Quia sic ī libro ff dicit' Ubi vacua uasa p̄ha
nō īuenit ibi est oleum stare Tercio abstinē debem⁹
a bōi mordiall supfluitate salus nr̄ys tollei Illa em̄ p̄
missa sit a deo ꝑte et īuiatiōi nō data ut neq̄
ꝑ inte nr̄ys solliatem Hic em̄ vitas ait ast vi
Nolite solliati ē dicētes q̄ mādu a q̄ bibeā scit em̄
p̄r celestis q̄ nō nūc sit hūc di eccīi zg Talit hōe
age et inuenies om̄ tpe q̄ nūi e / q̄ aūd p̄ mst
negotis nolint nō omo supflua amputare hic scr̄
q̄uib; Tercio duo rogaui te ne deneges m̄ anteq̄ mo
riar mendicite p̄pe et diuitias ne dedis michi s; tribue
tm̄ victui meo nec̄ia ne forte s; saturatus illiciar ad
negandū et dica quis e dns, et egestate copulsus
furer at ꝑiure n̄ di mei Eccl'ie q̄ q̄ dicta s;
s; a et sc̄a statuit gūmen q̄ qui ī vita sua bn̄
plantauit fortissime in uia vite sc̄e q̄ ad mag
est nō erit abhoīe s; adeo Hic em̄ dit Ecc̄ 8 ca
in q̄m alit q̄ nō possū ē gtineo n deg dedit et
hoc ipm̄ erat sapie scic tq; set hoc donū Tercio he
bat ipm̄ erat sapie ...
bant oēs apud sapiaz ī p̄dicatōe sic et nos studeā
hēre sapiaz et s; nō ī p̄dicatōe q̄ p̄ancorp est sali
ī opacōe, ut sapit' dia nr̄a opa disponag q̄ cef
facē monemr̄ p̄ apl̄m Iacobū p̄o Estote factores
ubi dei nā et ipa p̄dicatō apd dm̄ quā rputat
ni factis opis adiūgat q̄ ut ait ap⁹ paulus q̄ dicit
se nosse deū s; ī p̄dicatōe et mādata eiq̄ n̄ custo'
ancdax e Ā ā dn̄i Domo ving et efficax et ......

opus plurimi faciens suadere q dicit dum inuitat sancti de
q suadet Capitulum ergo dum sapiens predicat dum in suis
in laboribus et actibus indicat deum esse sic patet quod apostoli et
eorum sequaces predicatores sancti habent sapientiam in predicatione de
sic nos habemus et ydiote in operacione habere sapientiam sed
secundum quod habet sapia a qua sancti habent sic de notatione sa-
piens dicat dicat textus predicacio[n]em f. q primo dicatur
2° quibus debeatur 3° que utilitas consequitur primo
dicamus q sit sapia q nil aliud est nisi deus ipse de q
dicit Job 28 Sapia abscondita est ab oculis omnium viuentium
eterna ut ait crisostomus Deus sibi soli cognitus est et homi
assumpto de qua dicit Salomon prouerbiorum Sapia edificauit sibi
domum excidit columpnas vii que domus est eterna quam nec
alius edificauit nisi deus de qua ad corinthios primo ait
apostolus xpm dei virtutem et dei sapientiam Hec autem sapientia da-
bitur hominibus in spiritu de qua dicit Job capitulo ut Sapia
ubi inuenitur et quis est locus intelligencie sic et respondet
infra ubi est sapientia trahitur de occultis hoc est in spiritu
2° videamus quibus debeatur et quibus contrariis attrahat
dabitur autem non cunctis hominibus sed humilibus separatis a curis
alienatis a mundi tumultibus primo dico dat humilibus Ita
sic Job infra dicit Sapia abissus dicit non est mecum sapientia
Secundum profundissime in superbi aspergit quod cum dicat sapientia non
est in me relinquitur per oppositum q in humilibus requiescat
2° dat sapia abstractis a carnalibus et hoc est quod tamen
dicit Job infra sapia non inuenitur in terra suauiter vi-
uencium sed carnalium delectacionum amnis hinc ysidorus
etc doceri scientiam et respondet ablactatos a lacte a uul-
sos ab uberibus hinc etc Carnales ab hiis vite vo-
luptatibus pascuntur ab eterne vite intellectu separantur

¶ 3° debet sapia alienari a mundi tumultibus unde Job ¶ In
eod. ubi d' q mae dicit no ē meam q ꝑ mae q migrau
est cu laborantes in istis mgibus qz sapia no est re
lingd' q i litz in abstractis d' quibus tribus dt ys 66
¶ Id que secreta asspiratio n ad pauperculum contritum spu
et trementes sermones meos ¶ Per hoc q dicit contritum spu
tangit abstractos a carnalibus ¶ Per hoc aut q subiungit
et trementes sermones meos alienatos a mundi tumultibus.
¶ 3° dicendum que utilitas confert eos quos inhabitat sap
et dicit q eos q possident sapiam scilicet omne q scribitur
vere boni ut percipient omne q dicit Iacob et bonum
cu enim sit deus summum bonum continens in se omne bonum
merito relinquitur ut q deum habet q e vera sapia ipse
possidebit omne bonum ¶ Hec e n illa sapia d' qua
dicit Iacobus 3° ca ¶ Q desursum e sap primum quidem est pu
dica, d'inde pacifica, modesta, suadibilis sic bonis
consentiens plena mia et fructibus bonis in hac d'scriptione
dicit sapie tangit omne bonum. Sed tn sapia a deo
nobis comunicata aliter et aliter dat se nobis i primo, medio
et in fine ¶ Nam in pri° dat timore ¶ In me° labore
¶ In fine sapore ¶ Dico q in pri° dat timore dni que
dicitur qui habet nil negligit ¶ Hac ē omne malum ca
uet et omne bonum facit hac e enim nil neglige ¶ 2°
hoc e in medio dat labore faciens nos efficaciter
opari et utiliter laborare ¶ Utiliter dico qz deus sapia
operans nobiscum et cooperans dat veritate operibus
ut ab eo gratissima acceptentur et fiat condigna remu
neratione opera nostra q sine deo cooperante penitus nil valent
¶ Unde ubi ait ¶ Ego vos elegi d' mundo ut eatis et fructum
afferatis et fructus vester maneat quicquid n sine deo facimus

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

uxo alii usqz ad morte sufficiat Quicquid aut tali do fa-
cimus hoc meritu pmanet sic deus coopas e eius
hinc ps Cu dedit dilectis suis sopnu ecce he d. Ex quo pons
qui dicit Dne quam 2m pris filiis laborantibus uxo usqz
ad morte sufficit Mors nam interueniens fructum mi
laboris abscidit quam at deus nobiscum agit quam eterna uita
agitur et pos morte sinatur Et hic apparere incipit la-
bor carnalium fructus recepit no videtur i quo illa retributio in
choat ubi illa terminatur et subiungitur tales quo fructum operum quo
cum mors aucta i terminat ipi amorte exordium sumant
Tercio hoc e ifine dampt saporem ut singula et omnia sibi
sapiant sicut sunt de quo sapore dicit dicit Bern Inuenisti
plane sapientiam si peccata defleas si huius seculi desiderabilia
paruipendas si eterna vita toto desiderio concupiscas i uenisti
pcerto sapientiam si singula tibi sapiunt prout sunt hec quidem
sunt peccata et vicia velud amara et omnibus fugienda illa
uero sunt pmia velud dulcia et omnio apprehendenda si uo
eterna summo affectu desideranda ut tales affectus gaudi
dio nobis a sit nos velud coacti sed ex sapore sapiente sic
simus affecti et talis status e nobis in hac vita cum
non possimus ad velle nisi ad quod sapientia hec dicta nos afficit
et iclinat de hac sapientia dicit sapiens Melior e sapientia cunctis
preciosissimis et omne desiderabile no potest ei comparari talis enim sapientia
vnit nos deo et assimilat et no possumus velle aliud quam
quod vult deus et hoc e ei similem esse de quo Bern Vnitas spus
cu deo e voluntas pfecta cu iam no vult quod dns vult sed in
affectu est pfectus ut no possit velle nisi quod deus vult velle
aut quod deus vult hoc e iam deo similem esse Sed aut similem esse
e ia quamuis dum esse no tn naliter quod soli deo competit sed pti

cipatiue ut est illud Ego dixi dii estis C 3° glosa principes
isti habebant patiam sed patientes gaudentes et hilares paci
am quia pro momento opus Iacobi primo Omne gaudium existimate fratres
cum in varias temptationes incideritis Est autem triplex pacientia
secundum statum triplicem electorum scilicet incipiencium proficiencium per-
fectorum Et secundum hanc distinctionem status pacia distinguitur Nam
incipientes dum mala sua sustinent pacienter proficientes vero
libenter perfecti autem gaudenter quos tres modos scripture inveni
unt in paulo Nam de prima dicitur 2 Cor 8° Tribulacio
patimur sed non angustiam De 2ª eiusdem 12 Ego libentissime
impendar et superimpendar pro animabus vestris De 3ª ad gal
ultimo Michi absit gloriari nisi in cruce domini nostri ihesu christi Et iterum superhabundo
gaudio in omni tribulacione quia et nos tocies dig
netur dns ad xpm quanto sibi gaudio perpetuo fruitur

Iusti autem in perpetuum vivent Cap 4° De Martiribus sermo
Dicit Aug Iusticia est virtus generalis comprehendens totam
hominis recti-tudinem que consistit in debita ordinatione hominis ad
deum ad se ad proximum Ex quo patet quia omne quod fecerit iaciet
actiones bonum in virtute iusticie continet et quia iusticia est opti-
mum in mundo ideo committitur ei optimum premium scilicet vita eterna iuxta
illud ps Domine quis habitabit usque quod operatur iusticiam Est
autem vita sicut optimum in premio ouidius Omnia sicut dicunt homines
desiderant aurum et argentum sed omnia autem desiderant vitam
Vita enim quasi naturali desiderio vitam cupiunt Et si vitam
hanc amissa omnia desiderat quanto desiderio amplectenda est
vita beata in qua nullius rei est penuria in eternum ad quam beatam
et eternam vitam premium iusticie pervenit sicut patet in verbo
proposito quod iusti in perpetuum vivent et sicut dicitur Nam vitam
eternam quam est summum bonum desiderat fiat iustus quia adhuc solum
per iusticiam pervenit Et consideramus glosa isti omnes iusti
ad deum ad se proximum strenue exercebant dantes deo

sincera caritate sibi dum et amaui generalitate / proximo
fidelitate ... ei ... et exemplo omnia virtutis / et hec preme
moria stor̃ dantes aliis ... diffusis loquendo dicta suffi
ciant / Octavo propositum put nre edificationi expedit quod dns
dedit ... quibus duo ... s. meritum et premium
... meo qui dicit / Iusti / Primum in corpore quod subiungit in
perpetuum vivent / s. quod 2m Sap. Nemo ... desereret ... se
sumus s. velud ... quibusdam ... p monte ta
... cottidie p ... quousque tandem aliqui perfectam vel
studiorum assurgimus / Primo sciendum quod ad perfecta ... attinge
dam / vii gradibus procedimus videlicet fidei assertione / spei erec
tione / fideli confessione / strenua ... / celestium longitudine / man
datorum executione / iuste operatione / ... Primo di
cimus quod iusti erimus per vere fidei assertionem nobilit ... vere fidi
dicimus ad excludendam fidem mortua atque ficta fide aut
mortua atque victa illam dicitur quod fidei opera non adiungit di
la 2o Quid prodest si fidem quis dicat se habere opera autem non ha
bet numquid fides poterit salvare eum ... ut demones credunt et con
tremiscunt Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est ita et fi
des sine operibus mortua est Hinc ... fidei nre veritate in
vite nre consideratione debemus agnoscere Sunt enim vere fi
deles sumus si quod ... promittimus operibus adimplemus / ficta
est fidem ... que et si opera habeat caritate tamen non ad
iungit / Illud enim fictum dicimus quod apparet et non consistit ...
ergo veram fidem ... per dilectionem quam
duo tangit apostolus Gal. 5o cum dicit Neque circumcisio aliquid va
let neque preputium s. fides que per dilectionem operatur / per talem
enim fidem Christus habitat in cordibus nris / ... stata
erimus iusti / Quod autem per talem fidem iusticia consequimur
scripturarum testimonia attestantur ... Gen. 2o Credidit abra
ham deo et reputatum est ei ad iusticiam ... Abac. ... Iustus ex
fide vivit ... fides ... credit s. ... homines
ad ... ut iusti ex fide iustificati adhuc ulterius pro
dantur / Secundo ergo iusti erimus ex nre spei erectione / spem

spem nram ad deu fiducialr erigens qd ut potenter possit
erige ea debemus devote considerare/ scz pmittentis veritatem
voluntatis caritate/ disponentis facilitate/ Hec ea sunt devote consi
derabimus spem nram ad deu erigit sup modum/ Hec nram
spem conabat erige Ven cu diceat d'cuit deus salvare
nos quia liberabim Qui misericordie voluit vita in volu te
eius est Qui forma eterna largiri hei qp vot facere Et sub
iungit condicta tria dicens Ven cum speranti inse pt dece
illa veritas ta verac pmittens/ illa caritas ta dulciter sp
gens/ illa maiestas tam potenter solvens que tanto affectu
erogat in se sperari/ Hec aut ths spes iustu constituat sive
iusticia tribuat dit prov 28 Iustus ut leo confidit et cum spes
fortis homines fac fortissimos nil timens nil metuens sicut leo qui
ad nullius pavebit occursum ut dicit ibidem Sic ho qui to
tam spem suam in deum posuit nil timet/ Tercio aplus
iustificabimur per fidelem confessionem accusantes nos
ipsos coram deo iusticia quod meruimus nos commisisse in eo quod ma
in iusticias accusamus displicemus nos metipsos in hoc ia
iusto apparebimus coram deo Nam accusanti i iusticia re
mittitur illa dissa ut i iusticia statim in iusticia subor
natur Hec aut confessio iustu constituat dicit prov 28
Iustus prior accusator est sui Est aut ec confessio mentalis
sacramentalis penalis/ Mentalis qui compuncti i cius humili
recognitione deo mentalit confitemur de qua dicit Ipse pt Confiteo
scribere i iusticiam adversum me i d in deo/ 21 Capitulo hominis confessio
Sacramentalis illa dicit q a xpo institutum et p aplos promulgata
e q consueto usu/ sacerdotibus claves habentibus ex more ecclie
confitemur De qua dicit levitici 13 plaga lepre si fuit
in homine d adducetur ad sacerdotem apertius aut in nova
lege mt octavo Cu mundasset leprosum mandato dixit ihs vade
ostende te sacerdoti Hinc 1 Iohis 1 Si confiteamur peccata nra
fidelis e deus et iustus ut remittat nobis peccata nra Penalis
dicit q in acto nature fieri pt cuilibet xpiano d qualibet

Tanta e vitus confessionis ut si deest sacerdos in articulo necessitatis
ofitens hns desideriu confitendi sp cuilibz confiteri vim qz
no oz gfo in satisffcoo subiugat ¶ Ca° iusticia qsequi ꝑ
ꝑsistentia opera exterius nos fideliter in oi gne boni ꝑg
ꝑamus nos deo posse oplacere hoc aut iusticia ratio requirit
ad ꝑdicta qz nec spes nec fides aliquid ꝑdest / n opa adiu
gant maxime si adhuc exercicia tps accessit oportunu
hec aut opa in tda gne exercetur s. cogitacione locucione opa
cione / In hys accit tibi campus latissimus spaciandi / In
cogitacione sr cogita tua defectuosa / dei bnficia / copiosa
mdi ruinosa / dei magna gliosa et ex hys tua deuocio
excitat sin qua opa tua pu valent Et io hortatur nos
Aplus 1 thi 3° Exerce te ad pietate hoc e ad deuocione
interiore qz exercitacio corpalis ad modicu utilis est sub
audi sine interiori deuocione / dt eni hugo de sto vic
Sicut accio qi corpus e deuocio uo qi aia et sic corpus sine
aia mortuu est sic accio sine deuocione Et sic aia viui
ficat corpus sic deuocio acciones ¶ Illud exerceamus nos
in locucione loquentes grauis vtilia / dei magnalia / et cu ta
nenbus vana scurrilia ad qz hortat nos aplus Col 4° Ser
mo uir sp sit in gra sale conditus ut sciatis quo oz nos
vnicuiqz rndere Dic ets opa tua et fac tias s. tu di
ligens sapiua scripturas / sic in aliis ꝑmonibus e exposita
de quibus opibus ecce diligens ita dicit aplus Colo 3 Oia
quecumqz faciatis ex aio facite operamini sic dno et no hoibus
scientes qz a dno accipietis retribucionem Et aut ex hys in
sticia qsequamur dicit Eccs 39 Iustus cor suu tradet
ad vt uigilandum diluculo et Et ex puncto Vnde dicit
Vigilemus sup oia tua ne ul obmittamus qz preceptum
ut qz ꝑhibitu faciamus vigilemus ets sup uba tua ne ul
in eis dnm offendere ut ꝑmo nostro contingat Illud
sup cor tuu e principue vigilandum qz 2m sapientem omni
custodia e seruandum quo ab ipso vita procedit ¶ Quo iusticia
qsequi ex mandato dei operacione ut si oibus bonis opibus
intendere no possimus saltem ea qe magis urgent et oino

necessaria sunt faciamus et adhuc melius dici iusti. Sicut
enim Eccl. 10 dicit: Iustum est subditum esse deo ut que ipse
precipit subditi faciamus. Alie autem tres cause sunt quare
mandata dei fideliter intendenda sunt: primo temporis quieta-
tem, inferni evasionem, regni adeptionem. De primo dicit Ysa. 48
Utinam attendisses ad mandata mea, facta fuisset sicut flumen
pax tua. De secundo Prov. 19 Qui custodit mandatum custodit animam
suam supple ab inferno. De tertio dicitur Math. 19 Si vis vitam
ingredi serva mandata. Et si mandatorum observantia quibusdam
omnium eorum nimis difficilis videatur, certe et in hoc providit
dominus deus ut obstruat os loquentium iniqua et fiat mundus
omnis subditus deo. Dedit omnium mandatorum caritate videlicet in
qua omnia alia includuntur, dicente apostolo ad Gal. 5 Omnis lex
in uno sermone instauratur scilicet diliges proximum tuum et item
plenitudo legis est caritas. Legem complens et prophetas. Quis sic soli
servabimus omnia sic servata. Unde quia difficile est ut omnia mandata
observentur, levius est ut quod non in illis minus agitur elemosinis sup-
pleatur. Completo ergo iusticia atque elemosina explaca-
cione iusticie opere est ut bone affinitatis que inter nos et
proximos tradit is qui habundat ei subveniat qui non habet.
Qui ergo habent ... iusti sunt iusti et hinc Prov. 12 Qui
negligit dampnum propter amicum iustus est quia enim dampnum sibi facit
ut proximo indigenti subveniat iustus est. Hinc item Prov.
21 Qui iustus est tribuit et non cessat. Et item ibidem 29 Iustus
novit causam pauperum. Ut ergo largitori elemosinarum devocius intendamus
hec bona que ex eis nobis eveniant attendamus. Tollit
enim animas dampnacionem, purgatorio peccatorum facit, et etiam
meretur gloriam. Et in una summa exposite legitur Thob. 12
Elemosina ab omni peccato et morte liberat. Et subdit nolen-
te post et facit invenire misericordiam et vitam eternam. In qui-
bus predicta tria lucide exprimuntur. Octavo iusti denomina-
tione ad iusticia nominantur ut [illegible] dicantur iusti qui iusticiam
operantur, quia sicut albus ab albedine, niger a nigredine, sic
iustus a iusticia vocatur. Unde Ioh. 3 Qui facit iusticiam
iustus est. Unde [illegible] 2 [illegible] Iusticia sicut virtus reddens

cuilibet q' suu est / redde ergo superiori / equali / inferiori q' suu e / et eris iustie obseruator. Da ergo tibi tria in superiori uiz creatori / equali i. proximo dilectionem / superiori i. deo subiectionem / Primo deus nobis tamen creatori ut nos metipsos ua citer cogitamus / q' nec ut ait Bern. absque timore sui saluabit / timor enim omnis salutis et gr̃e custodia est. 2o debemus proximo dilectionem q' adeo e necia ut cadat sub precepto q' nec deus reputat se diligi ni proximum cum eo proximus diligat / 3o subiectionem huiusmodi debemus deo q' ex omni debito iustissimum est d' q' ps Subditus esto deo et ora eum. Ber. certi ui Subtracte tollunt vires ingeniis hiis scriptis praeclaribus iustitijs paulatim dedie in diem animus exhaurit iustiam quousque tandem alij tota conculcata perfecta iustitia subintrabit et hoc e q' dicat ps Defecit salutare meum et defecit paulisper spus meus. Glo. ex ponens d. et Aug. e q' dicit spus meus in spus electus q' cottidie cito cottidie i nobis defecit tanto spus dei in nobis proficit ad q' iustiam nos perducat ihs xps / aliq

Redde deus mercedem laborum sanctorum suorum et deduxit illos in via mirabili Sap. 10. Aug. Cui delectat merces magnitudo premiorum non deterreat certamen laborum q' ad magna premia perueniri non potest nisi per magnos labores. Cui ergo delectat locorum celsitudo spus extreat una laboris. Ama ut ait Bern. Gratis dicitur e miles qui cupit victoriam sine pugna. In verbis ergo proinde tria per ordinem sunt dicta s. retributionis aptitudo / laboris multitudo // mercedis magnitudo / Primo dico dicendum est d' huiusmodi dictorum reddat aptitudo hoc e si apte dicat Regnum reddi d' n' reddo q' redo i. iterum do. Regnum ante pescatum q' regnum celorum hoc e datum s. in prima creatione i redemptione i fidelium et electorum annulatione / 2o dico datum e nobis regnum celorum in prima creatione / ad hoc enim conditi fuerunt primi parentes ut per eos et omnes sua posteritate deus apostate

anl' ruina restauraret ut s' Aug' tanti homies assu
merent ad lapsum reparandu qz anli ceciderunt Gz 2° S
Dot ascenderent q remanserunt nec plures nascerent
ri q essent assumendi dicit enim S tri enim primi pen
cu sua innocen pseuerasset nec reprobor nati fuiss Cohyb
ergo luce clarius pz q ad h' conditi sumus ut celu
desciemus in ppetuu possidere Sicut dr vi di Venite
benedicti pris mei usq q vb patu e ab origie mdi
Hoc ergo regnu a deo nb in prima cacione datum in
lapsu pmoz pentu pdidimus oms ut infra mlia
annoz nlli unqz potuit adillud puenire Vn
Ori Qua in ada oms peccaverut / io eq meo dap
natos sinaq oms acceperut Dus ita mistz mi ut
ait Vn dicit ppt me creaturas suas pdidit pr
duas tm nobiles caturas fecit vois ptacipes / ca
paces btitudis anlu videlz et hoiez et ppt me pdi
dit anlos m'tos / hoies omiusos Non bn ait filius
i affectu malicie trsisse anlos et eo hac illoz eis
pate viam redeundi / Vnde nouu sup bia moab
q supbus est valde / et supbia eius remediu pnie
n admittit ac ph' veie ac nb homis ute illaz
pgea caturu i mes eo h' redimend adhuc hoiez
qppe q supplatauit malicia et io ercl ei pdesse po
terit aliena caritas Vet g° deus et pmorte sua
regnu celoz in prima cacone datu nb et statim p9 lap
sum pditu nb reddidit ut qiuqz p baptism' i mor
te baptizati fuimq si nec pcta actualia addide
rimus i contra eius pa9 si moriant stati auo
lant et optiu i ueniant regnu celoz / dignu qppe
indicauit dei clemen ut qui p alioz culpam rer[um]
pdidimq p alioz eccl labores nb redderet Vn Dn
Iustu e ut q aliena culpa ligauit aliena iusticia
soluat Sz Sic ergo renati i bapt° et pticipes
facti pa9 xpi actualia no apponamus Qi si dre

dimus accipimus donum dei hoc est regnum celorum quod gratuito nobis
dedit preciosis nos sua bonitate Et si immemores gracie
dei dorsum deo vertimus euntes in pravitate cordis nostri per
huius mundi vanitate et cordis voluptate adulti iam
facti contra preceptis currentes Tunc hoc ipsum regnum celorum
iam bis nobis dat cum perdimus ut ultra nobis gratis omnino reddi
non possit Sed exigente dei iustitia qui sponte et voluntarie
perdidimus illo cogente et violenter impellente oportet ut illud
nostris laboribus acquiramus et rehabeamus Ideo quia nostra satis
factio suffi^{cit} ad hoc ut comissa iustitia secundum comparacionem
omnino non cognoscamus Et tunc quod in nobis minus est supplet
meritum christi illud quod amplius est ut pater residuum quod si hoc
minimum ponimus ipse christo regnum nobis reddet addens de suis
laboribus quod minus invenit de nostro quia cum ac cum fluit de
visceribus sue pietatis non enim omnia bona misereret filiis
in nostra iustitia non esset vox nostra Ideo quod autem regnum celorum
post primus nostris actibus perditum ex nostris laboribus oportet recuperari
apte dicit apostolus Voluntarie nobis peccantibus post agni
tam gratiam iam non relinquitur hostia pro peccato Ipse re
surgens ex mortuis iam non moritur mors illi ultra non
dominabitur Et exponens Unde Ambrosius voluntarie peccanti ia
non relinquitur hostia pro peccato non quod denuo illi crucifigitur
christus ut compleat ut compleat sacramentum mortis eius per nostram
Et quid oportet nos dicta facere in nobis quod christus fecit in se ut
resumeat nobis regnum quod fuerunt tria scilicet cruce portavit corpus
mortificavit et in hora ducis saltem nostram nobis aperuit
Et eadem ratione oportet nos mortificare crucifigere in nos si volumus
regnum recuperare et hoc est quod dicit Unde gregorius ia abeo un
da lacrimarum exigit gratiam baiulare crucem / gratia mortifi
care membra Et hoc est quod ait Augustinus Qui creavit te sine
te non iustificabit te sine te Cui simile est illud Qui bis
dedit hoc regnum celorum sine te non dabit tibi sine te Ideo
hys ergo luce clarius patet quod apte et convenienter reddere
dicitur et non dabit / Tertio dicendum est de laboris diuturnitate de

quo ꝫ dicend(um) s(cilicet) de eius nec(essita)te / 2o de diu(er)sitate eius / 3o
de boni laboris utili(ta)te ¶ 1o ergo uidend(um) e(st) de laboris in
euitabilis nec(essita)te q(uia) eni(m) ho(m)i(n)e(m) siue uelit siue nolit in
euitabi(liter) laborare op(or)tet nec(essita)te ex maledic(ti)one in trinq(ue) ho(m)i(ni)
a deo p(ro)p(ter) p(re)uaricac(i)o(n)e(m) p(ri)mo(rum) pare(n)tu(m) inflicto ¶ Sic gen
3o dic(itur) ¶ Maledicta t(er)ra in op(er)e tuo i(n) labo(ri)b(us) come(de)s ex ea cunct(is) dieb(us)
vite tue ¶ In sudore vult(us) tui uesceris pane tuo do
nec reu(er)taris i(n) t(er)ra(m) de qua sump(tu)s es q(ui)a puluis es
et i(n) puluere(m) reu(er)teris / Et hec nec(essita)te(m) ¶ Job v. co(n)siderans dicit
¶ Sic auis ad uolandu(m) nasc(itur) sic homo ad laborem ¶ Sic
¶ Et laborem (enim) n(ost)r(u)m differre a(li)q(ua)m diu possumus s(ed) no(n)
aufferre ¶ Vn(de) de quibusd(am) torpentib(us) dicit ps ¶ In la
bore ho(m)i(nu)m n(on) s(un)t et cu(m) ho(m)i(ni)b(us) non flagellab(u)nt(ur) ¶ Et seq(uitu)r
io tenuit eos sup(er)bia eo(rum) ¶ Sed scie(n)d(um) q(uod) lic(et) t(ri)a la
bo(rum) s(un)t n(obi)s p(ro)posita eligat homo q(uem) voluit q(ui)a vnu(m)
ex (h)iis t(ri)b(us) o(portet) eum eligere uelit s(cilicet) t(em)p(or)alis penalis
infernalis p(ri)m(us) e(st) breuis et leuis t(re)s fruct(us) afferens
¶ 2s longior et g(ra)uior sa(ltem) vnu(m) fructu(m) / ¶ 3us longissi(mus)
g(ra)uissim(us) in vtilissim(us) ¶ P(ri)m(us) dic(itur) labor e(st) breuis et
leuis vtiliss(im)us q(ui)a et e(st) labor p(re)me(n)ti q(ui)a suffim(us) p(ro)p(ter)
d(eu)m de quo dic(itur) ¶ Eccl(esiasti)ci Modicu(m) laboraui et i(n)ueni m(ih)i
m(u)lta(m) requiem / qui t(re)s fruct(us) co(n)fert q(ui)a op(er)a m(er)itoria
co(n)ferunt tria bona s(ecundu)m t(ri)plice(m) radice(m) q(uo)d h(abe)nt s(cilicet) pe
nalitate(m) eius q(ui)a tollit p(ec)c(at)a sp(irit)ualitate auget g(rati)am
auget v(ir)tutes caritate(m) p(ro)p(ter) q(uod) auget p(re)miu(m) in celo
¶ 2us labor dicit(ur) penalis et e(st) ille q(ui) i(n) purgatorio
sustinetur qui longior et g(ra)uior e(st) p(ri)ore vnu(m) con
ferens t(antu)m fructu(m) s(cilicet) purgatio(nem) p(ec)c(at)or(um) / in quo n(ih)il
penit(us) meren(tur) eo q(uod) posit(i) sunt extra statu(m) merendi
et lic(et) modicu(m) fructu(m) et solu(m) conferat acerbissime
tamen punit de quo Eccl(esiast)e 4o ¶ Plena utraq(ue) man(us) cu(m) la
bore et afflictione sp(irit)us ¶ Non sint labores
tui in domo aliena que e(st) dom(us) purgatorij de q(u)o
dicit ¶ Aug(ustinus) ¶ Ignis purgatorij et si eternus no(n) esset

mio tn modo eius est excellit enim omnes penas quas unquam passus est aliquis in hac vita et hoc propter duplicem penam scilicet dampni et sensus / 3o labor est infernalis quissimus et inutilissimus de quo labore dicitur in psalmo laborabit in eternum et vivet adhuc in fine quibus dicere possumus quod Ecco ecclesiastici Ebrio labore consumimus quia non credent meritum / de hiis 3bus laboribus nobis proponitur dicitur Ecclesiastici xv Apposuit ignem et aquam ad quod volueris porrige manum tuam Ante hominem mors et vita bonum et malum quod placuerit sic ergo si omnis et tamen accipimus eligere / quarto hoc est presentem laborem velit aggrediam quia bonum lucrari possumus infinita Nam in labore ut ait Augustinus Non est refectio laborantibus et multiplex per laborem mercede accipimus copiosam ideo ecclesiastici 3o bonorum laborum gloriosus est fructus quia autem sunt isti fructus dicetur in 3o mercede vide de mercede

Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos / presentem ergo laborem aggredi cupientes ut considerare debemus considerationes omnes laborem presentem alleviat attenuat et commendant scilicet laboris facilitatem / temporis brevitatem / refectionis satietatem / retributionis immensitatem / dei voluntatem / Primo dico consideranda est laboris facilitas quia nunquam dominum quod sumus et undique laboramus adque accedit quod presentem laborem presentem cito ad caritatem vertitur quod dura et magna facit levia quadammodo sentire hominem in dicitur Surgite ascendamus non sentit labor quod dominus per caritatem nobis cunctos labores nostros portat ipse quod eos iugum portatur Et hoc est quod sapiens petit dicens Emitte domine sedium tuarum assistricem sapientiam ut mecum sit et mecum laboret et hinc ait veritas dicit Tollite iugum meum super vos iugum enim meum suave est et onus meum leve Unde Augustinus Omnia seva et immania et ipse nulla facit amor Unde labor meus vix est unius momenti et si plus est pre amore non sentio / 2o considerat laboris brevitas Unde enim diu vivimus et in eadem quod unius unum potest distrectio sepe nos a labore reparare hinc apostolus Tempus breve est / et in dispor

Amodo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis quod
quasi diceret eccli xviii Numerus dierum hominum ut multum centum a-
nni et quasi gutte aque ad mare deputati sunt sic exigui a-
nni in die tui quod si sine cessatione omni tempore quo viuis laborares
esset quod esset nihil respectu eternitatis ¶ 3o desideranda labo-
ris satietas in eius benignus dominus sinit nos duris labo-
ribus tentari sed suis consolationibus crebro reficit laborantes
Hinc eccli 6o In opere ipsius exiguum laborabis et
cito edes de generationibus illius hinc ait Venite ad
me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam
vos dignus est enim mercennarius ut operarius mercede
sua ¶ 4o consideranda est retributionis immensitas Via
pro labore modico dat nobis retributionem diuinas et permanentes
in eternum hinc sap 3o Bonorum laborum gloriosus est fructus
pro terra Item dicit Job xx dabit nobis silicem et pro silice
torrentes aureos quod est dicere pro terra id est pro molli opere dat
nobis silicem id est meritum sed durius et pro silice id est pro premi-
torio dat nobis torrentes aureos id est premia gloriosa hinc apostolus
Id quod momentaneum est et leue tribulationis supra modum et-
num pondus glorie operatur in nobis ¶ 4o considerandum est
dei voluntas que vult ut in hoc breui tempore laborem quod in
eternum expediat cui merito est obtemperandum cum sit ex hoc
nil aliud consequi quam sicut hic tauri et vacculi vincti de
cuiuslibet in presenti tempore cum dei velle cum dei velle sum-
mo laborare summopere cum formandi sumus cum quibus nos
oportet laborare ut dei manum consequimur ¶ Sunt
autem 4 in quibus expedit laborare sed in aliorum laborum
cum utilium occupatione cum cordis custodie in mandatorum
operatione, in tribulatione pacienti perpessione, in cona-
tu contemplationis ¶ Primo dico laborandum est in laborum in-
utilium occupatione, et fugientes omnino inutiles la-
bores quorum multa sunt genera, alii laborat mundo ut ditet
alii carni ut delectetur, alii dyabolo ut vicijs inflent
et omnes isti labores protrahunt ad infernum ¶ Sunt

qo labor mundi vitandus est quia est inutilis Unde eccli
5o Quid habet homo de universo labore suo quo laborat sub
sole Et ait Quid prodest si universum mundum lucre-
tur solum hoc non proderit sed protrahunt ad infernum se
labores peccatorum et gencium in igne erunt et disperibunt
C 2o labor carnis est contempnendus similiter quia facit homi-
nem viciosum Unde ex persona Christi dicitur ecc. c. Luce la-
boro et fraudo diaz mea bonis Maledictus est enim qui
sunt indignis se et hoc est corpus quod indignius est anima
de quo dicit Aggei Qui mercedes congregat misit
eos in sacculum pertusum C 3o labor diabolicus est penitus ca-
vendus quia non confortium ei quod in viciis conformat cui
postea in suppliciis labor autem iste in superbia in
vicia [illegible] et similibus viciis spiritualibus omnes isti
labores contrarii sunt et penitus fugiendi quia non sinunt
homines quiescere et bene protrahunt ad infernum Qui
ergo expedite in dei servicio laborare desiderat omnino ex-
cuciat se ab illis C 4o laborandum est in cordis contri-
cione de peccatis suis se emendans de quo propheta dicit
Laboravi in gemitu meo Et super omnia que ad negocium
peccatorum sunt precipue laboribus diuinis et asperis agendum
in C 5o laborandum in mandatorum operacione laboremus
omni conatu et diligencia ut que mandavit dominus operibus
impleamus et licet pauci sint qui scire velint que man-
davit dominus [illegible] tamen impleto vita [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] ad iehennam Ita de [illegible] dicitur
[illegible] Diximus vita [illegible] sua mandata de 2o esdras
7o Omnis qui non fecerit legem dei diligenter iudicium erit
de eo in morte de quibus [illegible] Hugo [illegible] vita prestat
absuario sic ergo generat [illegible] morte C 6o la-
borandum in tribulacionum paciencia [illegible] habent enim le-
gem statuit sibi deus ut bene laborantibus et fideliter
servientibus [illegible] tribulaciones [illegible] [illegible] hoc ut
[illegible] [illegible] [illegible] pa[illegible] [illegible] sic [illegible] cum

ppt hoc ut humilitas conservet iudicites nos suos m
utiles q ppt negligencias castigant / In hys ergo
laborandum est ut eas sive adeo sive ab homine in
ferunt pacienter sufferat / Nam de hys duobus s
accione et passione dicit Dm Vita scivis in duobus
principaliter consistit scilicet in bonorum accione et passione
adversorum et tamquam turris que undique construitur erigit
se in altum / Tercio laborandum est in contemplacione / anima n
corporis sensibus purgata conatur et nititur ut celestia
contempletur in quo tamen maximus labor accedit ut homo
qui contritus lacu fluens concedit et erigat se ad deum vn
Dm Talis modus cogitandi de deo multe laboris multi
sudoris et ni erigatur pondere suo relabitur ad yma et
in timens suum revertetur / Quarto dicendum est de mercede
magnitudine quam ut breviter in sermone et sermo in longum
ductus est merces enim predicatorum ipse deus quo nichil
melius nichil dignius nichil utilius potuit dare deus
in quo dantur omnia que sunt bona / De hac mercede di
Dm Ego protector tuus sum et merces tua mag
na nimis / in quibus verbis insinuat nobis duas donacio
nes sui dat enim se in presenti ad consolacionem et in futuro ad eter
nam glorificacionem ipsa merces tangitur in eo quod dicit magna
et in eo quod subiungitur nimis de quibus expressius dicit Dm
Novissime sicut in regno beatitudinis premiatorem se exhibebit
omnibus electis suis ad glorificacionem ita eos se eciam exhibebit
in via peregrinacionis ad iusticiam ut a quo glorificandi sunt
per speciem ab ipso prius iustificentur per fidem quod sub a[?]us
verbis dicit apostolus Ro vi Servi facti deo habetis fruc
tum vestrum in iustificacionem finem autem vitam eternam ad
quam nos perducat ihesus xpistus dominus noster / De uno martire sermo
Si quis vult venire post me abneget sem
etipsum et tollat crucem suam et sequatur me
Mt 16 Et luc 10 dicit apostolus ad heb 10 vo

voluntarie peccanti iam non relinquitur hostia pro peccato Et
exponens Aug dicit Item voluntarie peccanti relinqui-
tur hostia pro peccato nisi qz non illi denuo crucifigit xpus
nec complantat eum filii nec morti eius per baptismum
sz propria ab eo iam lacrimarum unda exigit Item bauo-
lare crucem propria mortificare membra eo qz sola sibi ade-
i. xpi tribulacio purgat quos contaminavit spiritualis
operis sic stz ad e Fuit ergo pia iusticia ut qui ex alieno
peccato s. originali obliti sunt ex aliena et pena ab-
solverent sz qui propria mala committit iustum e ut quilibet propriam
penam diluet et emendet Et qz 2a apostoli Omnes pecca-
verunt et indigent gratia dei necesse est ut qui post propria co-
missa deum sequi voluit propriam crucem tollat sic se-
quitur deum Et hoc e qz dicit xpus in verbo proposito Qui vult
venire post me etc necesse est ut tales tollant crucem
propriam et sequitur me Cum quibus verbis quatuor intelligi
sz huius arbitrii libertate divini exemplar nobilitate proprii
meriti sublimitate eterni premii securitatem Primum ibi Si quis
vult post me venire 2m ibi abneget semetipsum 3m ibi
Et tollat crucem suam 4m ibi Et sequitur me Cum primo
membro ex hoc tria intelligi sz dei largitate hominis
libertate veniendi facultate 1m ibi si quis 2m ibi vult
3m i venire post me Hec omnia poterimus exponendo Primo dicimus
qz in hoc nomine distributio si quis di intelligitur largitate
qui omnibus se offert nulli se denegans ut sit sensus Si
quis quicumque cupit cuiusque dicitur i benignus occurro ad
quam offendam tam per figuram qz per scripturam passive
declarare Per figuram qz incarnatus pro nobis se in medio
invenit in medio animalium po in medio templi offert in-
venis in medio doctorum invenitur in medio latronum cruci
figitur resurgens a morte in medio discipulorum apparuit
qz totum factum e ad insinuandum qz omnibus se exhibeat
hoc est probare passive per scripturam dicitur 2o Levitici
26 ponam tabernaculum meum in medio vestri et non abiciet
vos anima mea sz quorum in me est Idem dicitur deut

zo dns deus mr in medio uri hinc aut dixit petrus in
ueritate compi qz no est psonarum acceptor deus s in omi gente
qui timet deum et opatur iusticiam acceptus est illi Angelis
bus omnibus di cognitionis largitate. Tercio in hoc verbo insi-
nuatur intelligitur humani arbitrij libertate propter hanc dignitatem
est sup ceteris creaturis q libertas io ei data e ut si uo-
lens eligat dignus remuneratur cum possit malum si non uolens
malum eligat dignus punitur cum possit bonum de qua libertate
dicit apostolus Gal Vos in libertate uocati estis tamen ne detis eam
in occasionem carnis. Et exponens bern dicit hec est libertas
q nos ipsos liberat ut nulla penitus creatura alia euelle nos
ab eo a uolentes autem possit sola nostram deserere possimus
uoluntatem et forsitam peccatum in fidelibus s apparenter eius
subeo e tamen ipse omnino reuocet remuat consentire et sic
in hijs q dicta sunt declaratur humani arbitrij libertatem
q est prime dignitatis primum membrum et subdiuisionis primo Tercio
Venite in hoc verbo post me legitur facultas veniendi ad regnum ce-
lorum data sit omnibus sic i enim contra per parabola in q omnes
ad nuptias sunt vocati pauci tamen venire dignantur excusa-
tiones uba diuitijs videtes qz a propriis concupiscentijs
abstracti et illecti similiter ad negocia sua vadunt om-
nibus e Qui vult venire post me Si aliquis e de nuo omnium
qui velit venire excitat hac paucitate conqueritur dns michi
et Quid dicit ve michi q factus sum sic qui colligit racemos in
vindemia tamen nisi non colligit no e botrus ad comedendum Et
adhuc apostolus dicit ag. xx. Multi sunt uocati pauci uo
electi qz ut alibi dicit arta e via que ducit ad uitam
super q dominus dicit Et sunt Eciam via q ducit ad uita la-
boriosam constituit sine s fortune impune ho uie Tum
tempestates pelagi naufragia colua malitiis frigora et
glacies agricolis lenia et pericula sunt mercatoribus temporalis
spalis multo magis dum celum placitis ho ullum de sentire
pictum Quis ergo aspirat in viam quarta sit si videt
quo ducit i ad infernum Et ergo mira e q pauci

veniunt quia experimur in querendo nobis cecitate in concupiscibilis
potencie pusillitatem fallentis dyabolice subtilitate / in nobis
cadendi pronitate / resurgendi difficultate / resistendi debili
tatem / retrahencium multiplicitate et ideo conqueritur dominus ysaie
¶ Quomodo si pauce olive que remanserint excuciantur ex olea
et racemi cum fuit finita vindemia. sic dyabolus qui totam
messem colligit et deus qui post tergum eius colligit quod
remansit ut dicere possit deus illud Ruth 2o Vadam in agrum
et colligam spicas que fugerint manus metencium ¶ Sequitur
2m membrum generale scilicet abneget semetipsum in quo merito
in psalmis designatur secundum scripturam doctrinam valde necessariam
est cum dicitur ysaie 1o ¶ A planta pedis usque ad verticem
non sit in nobis sanitas sed omnia racta adeo nos retrahunt
ideo necesse est ut qui deum sequi desiderat quod fortissima re
sistencia hiis resistat ¶ In ¶ Rom. ¶ Super predicto verbo ys. dicit
¶ Aliud in homine potius puteum in [illegible] ab initio manat dolor
de quo exit pestiferum virus ac deinceps corpus occupat
universum debet ergo nos hec omnia abnegare quod nos solum
non promovet sed impediunt quod sic incipiente ¶ Quia
ergo quod tria sunt que nos debemus abnegare scilicet mundum / nos / et
omnes / de quibus omnibus dicit ¶ Et alias monet nos dominus ut
mundum relinquamus ut est illud Luce quis renunciaverit omnibus
que possidet non potest esse meus discipulus / alias monet ut
negemus non solum mundum sed nos metipsos ut est illud
¶ Qui vult venire post me abneget semetipsum / et fortasse
non est laboriosum relinquere mundum sed valde laboriosum
est relinquere semetipsum / minus quippe est abnegare quod habemus
valde autem multum est abnegare quod est / ut enim sufficiat mundum
relinquere non relinquamus et nos ¶ Sed quid est dicere relinquamus
et nos si enim nos metipsos relinquimus quo ibimus sed
aliud sumus per peccatum lapsi aliud per naturam conditi aliud
quod fecimus aliud quod facti sumus / relinquamus ergo nos met
ipsos quales peccando nos fecimus et maneamus nos met
ipsi quales per graciam facti sumus ¶ Et sic intelligitur ¶ Iste enim qui
iam quod superbus fuit si conversus humilis factus est semetipsum

relig̃ fio d alijs viris et ptus quibꝫ dicit̃ xpu re. vte m
pios et non erunt ex omo n̄ erunt qꝫ om̄ as ſꝫ no erunt ꝑ
ꝯ impie᷒ chri n̄ ꝑo a semetipo deficiat / adeu q̄ ſupra
ē no appingat nc rꝫ apphendere qꝫ ſup rom̄ est ſi
necesse erit mactare q̄ ē aliq̄n moriꝫ nos d̄ns ut nos
relinquīs d̄t act 10. Qui amat prez et matre plus
me no ē me dign̄ in quo o͞is carnalit̃ affectus
reprimit qui o͞nes relinq̄di ſunt parent̃ ꝑt deum
ſꝫ iam qui ſe cuias ab negat exquirende ſunt a
virtutes vn̄ crescat ¶ Sequitur ergo 3ᵐ ꝑnte ſ tollat
crucē ſuam in quibꝫ ubis tria intelliguntur ſ. ſuffendi
ꝑmptam voluntate / tribulacōis auſteritate diſtrecꝫ q̄lit
1ᵐ ibi tollat / 2ᵐ i cruce / 3ᵐ ibi ſua ¶ Primo q̄ cu dicit
tollat deus ī nb ꝑmptam voluntate qui em̄ aliq̄
tollat ad hᵗ plena facie ſe gutat / ꝑfacie a voluntas acci
pitur q̄ quato ad ſuffend̄ ē ꝑmptior tanto tribulato
apud deum ē nobilioꝫ et acceptior d̄te Iaco 1º De
gaudiᵐ exiſtiate cu in temptaciones varias incideritis
et ut dicit apls 2º Cor 8º Si voluntas ꝑmpta ē ſm
q̄ hᵗ accepta ē deo ¶ 2º dicit cruce in quo tribulacōis tang̃
acerbitate noie em̄ crucꝫ acerbior paſſio d̄notur vn̄
ex effuſio abertia iam receſſit eo loco crucꝫ et effuſioe
ſagnis dura et aſpa corpis excicia ꝑque paulatim
d̄re medic ſanguis extrahitur a d̄no acceptant ut
fiat qꝫ dicit 3ᵈ Reg 2º Effudit ſagnē belli in pace
Dicit tria excicia ꝑmio ꝯputent exp̄ſſe dicit Ber
ē martiꝫ genꝫ ē effuſio q̄da ſagnis in cottidiana
corpis afflicc̄oe illo minimꝫ quo cedut̃ mēbra ferro
horrore q̄da minus ſꝫ diutinitate moleſtius Sic ergo
infirmis et puſillis corde mire est ut q̄ ſemel ꝑ x̄po
ꝑone non ſufficiunt ſalti mori quod ſꝫ diutmori
martio ſagnē fundat / ¶ 3º ſubiungit ſua in quo ta
git diſcrecꝫ modicā q̄litate ut ſt ſꝫ9 tollat cruce ſua
n. ſuis virib9 ꝯmeſurata ne ꝑ indiſcrecꝫ impetu deſi
ante t'ꝰ et ꝑ ꝯ̄ns corona ꝑſeueranc̄ amittat ꝑt q̄

dicat ps fortitudinem meam ad te custodiam et hortatur apls
ad 2 Thi 2 sic dicens sic currite ut comprehendatis ... non coronabitur nisi qui legitime
certaverit legittime aut non certat qui deficit ante finem
Sequitur eum similis sit et sequatur me quod autem xpm
sequimur ut sui exitum consequimur Attendendum quod dupliciter scilicet sequendum
sum duplex est sua scilicet humanitas et divinitas ut per mentem spiritum
interiorem suum spiritum id est divinitatem et per mentem hominem exteriorem
suum hominem exteriorem fideliter sequimur de prima imitatione
hortatur nos dns Deut 13 dominum deum vestrum sequimini secundo
autem xpm sic sequimur statim subiungit xpm timete mandata
data illius custodite et audite vocem eius Quibus
omnibus hortamur eum sequi secundum divinitatem quod non dum apparuit
deus homo Sic sequitur et homo Iob 23 Pedem suum sequebatur
vestigia eius secutus est pes meus viam eius custodivi
et non declinavi ex ea Secundo autem hoc fieri subiungit
mandatis labiorum eius non recessi et in sinu meo ab-
scondi verba oris mei Ad secundam imitationem Petrus Christus
passus est pro nobis vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius Sunt
qui personaliter habitu corporis dicitur Bernardus Attende o homo quod olim
priusquam verbum caro fieret et habitaret in nobis antiqui
patres deum sequebantur soli spiritu suis solo suo spiritu adherentes
nunc autem non solo spiritu sed corpore sequendus est adeo ut in predicti
patres devenis legant habuisse se omnibus substantiis devoto
non dimiseriant sibique quem passionem non possent eius ex distinctionem
Sequamur ergo deum quantum ad divinitatem per voluntatem conformitatem
secundum hominem xpm imitantes conversationem eius quantum sanctitatem quod

D' Confessoribus

Ecce sacerdos magnus etc. Inter preteritos
magnus Ecclesiastici 50 dicit Fulgentius In verbis dni
tamen divitissimis ferculis sicut celestium deliciarum
copia spiritualis exuberat ut mensis habundanter quod perfectus
comedat habundanter quod parvulus sugat id est in sinu est
lactis potus quo tenera fidelium nutritur infancia
et cibus solidus et vernantibus quo robusta perfectorum in
ventus spiritualia sancte virtutis accipiat incrementa et possessionem
ad salutem consequitur omnibus quod dns salvare dignetur

nuncit q omni etati congruat i e q omni pfessioni que
mat hinc e q fideles pdicatores qualitate audienciu
dei sollicite pensantes scdm statum et condicio singulorum alimenta
uite et sic dispensatores porrigunt pabulum aministrant Gre
gorius ii astruit uidiceus Kan vna eademque exhortacio
cunctis congruit q nec cunctos par morum qualitas astringit Na
q alijs offigunt alijs prosunt q plerumque herbe q hec
animalia nutriunt alia occidunt et medicamentum q unum
morbum minuit alium vires iungit et panis q vita forcium
roborat paruulorum necat pro qualitate igitur auditorum for
mari debet sermo doctorum vnde aliter loquimur peccatoribus aliter
penitentibus aliter proficientibus aliter perfectis contemplatoribus
qui diuersitate sacre scripture copiose predicatoribus a ministrant
vnde peccatoribus dicitur Ozee xiiij Conuertimini peccatores et faci
te iusticiam coram deo penitentibus uero dicitur Isaie xliij
Ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas propter me proficientibus
illud dicitur Eccl ix Quodcunque manus tua potest facere in
stanter operare quibus et conditur iste sanctus ut adeo
eius sanctitas proficiat vitam suam contemplatibus aut ad per
fectionem dicitur Luc vi Estote perfecti sicut et pater vester celestis
perfectus est Obmissis aut ceteris solum de proficientibus hic
intendit quibus sanctus iste sub magnitudine sua proponit
ut discant sancti et magni fieri sicut ipse ¶ In verbis ergo
propositis tria intelligimus ¶ primo quam magnus iste pontifex demo
stratur ¶ 2o diuinitus commendatur ¶ 3o commendatus probatur
primum in textu 2um sacerdos magnus 3um ibi qui in diebus suis
placuit deo Hec per ordinem conscripta ¶ Primo sciendum quod
aues demonstrabiles solent exocta Sancti demonstrantur ut vix
ex demultis rebus quorumdam quorundam informemur in
forti animum ¶ Sic hic sancti ita iste magnus sacerdos e
nobis per hoc ad ubum textus demonstratus ¶ Primo ergo iste sanctus
nobis demonstratur ut cum ipse homo sicut nobis passibilis
magnus sanctus fuerit quorumdam ad exemplum eius ut et nos
magni fieri studeamus Dicitur ita quod voti illud per actio

Non acceptor personarum deus sed in omni gente qui timet eum
et operatur iusticiam acceptus est illi Debuit ergo nobis ne
mines nos exhibere quod illi sicut tu fideles sumus in quarendo
Tercio quod nos debemus ut ex debita mutacione per nostri operis
exemplarem informem quibus operacionibus possimus magni fieri sicut
ipse de quo Exodo xxv Inspice et fac secundum exemplar quod
tibi monstratum est in monte Hinc et Machabeorum dicto
ad similitudinem vivendi nostrorum patrum quod precedencium exemplo mo
strant ut quisque illorum vita consideret quod in actibus quod in
moribus suis fuerit Qui ergo propter non attendimus
saltem exemplo provocem quod nil sit in mens difficile estimet
quod ab aliis perfecte peragi videt Tercio iste pontifex
debemus nobis magnus ut provocati et informati ipsum effi
caciter imitemur Secundo autem ipsum imitari debeamus
in 3o membro principalis divisionis scilicet in diebus suis plac
uit deo lucide declaratur Secundo ergo principaliter sacerdos
magnus in quo iste pontifex a magnitudine commendatur
sed autem dicit magnitudine scilicet in vite sanctitate intercessionis potestate
in miraculorum claritate Secundum primo patet sicut illud Genesis 26 Ibat
proficiens atque succrescens donec vehementer magnus ef
fectus est Secundo patet sicut illud 2o Regum 19 Erat vir ille magnus
et potens apud deum suum et honoratus Tercio patet in le
genda sua ubi legitur et experimento cognoscitur quod usque
in hanc diem signis et virtutibus subvenit omnibus Secundo
secundum principale in quo huius pontificis magnitudo probatur in
eo quod subiungitur qui in diebus suis etc Singulis ubi ubi hec
ponuntur principalis scilicet de complacencia eius iusticia conciliata
gracia quia omnia in ipso confluxerunt ideo ipsum magnum fuisse
effecerunt Nunc tempus est ut verba ad nostram edificacionem
convertamus dicentes et docentes quibus operibus et nos
magni apud deum magni fieri valeamus ad hoc enim iste
gloriosus pontifex sub una magnitudine nobis ponitur
in exemplum ut ex sua magnitudine commoniti discamus mag
ni fieri apud deum peccatores enim commonens ut in

Sermo ad nos conversus

ferrum fugiant, penitentes ut ad regnum celorum perveni-
ant, boni ut in magnitudine proficiant. Augustinus. Si d'tunc
faciendo predictas tres placitudines scilicet complacencia iusti-
cie et dulcedinis gratiam assumamus incipientes a primo videlicet
complacentiam et ingredientes sollicite quibus creaturis deo pla-
cere valeamus. Ideo ergo sciendum quod precordiis tria pla-
cent deo que ex persona sua certi cum apponit nobis deus
ita dicens Tribus beneplacitum est spiritui meo que sunt pro-
bata coram deo et hominibus scilicet concordia fratrum ~~et amor proximorum~~
vir et mulier bene consencientes et amor proximorum, que est
sunt uite me in scimus deo per omnia complacemus. Fratres autem
fratres omnes sunt corporis membra pariter et affectiones po-
tencie et virtutes anime quasi fratres sunt ad invicem fratres
iusto nomine appellantur quos tunc ad concordiam redu-
cimus quando ex tota diligencia et conatu omnes deo gra-
titer obsequentes ita ut devocio dicat similibus et omnibus
id Iudicum vii Augustinus me videtis facere omnes facite. Et
cum factum fuerit subito valde proficiamus sicut edificio
valde deficiamus cum dissensiones in nobis et scismata sunt
et quicquid in una parte proficimus tunc in parte altera destrui-
mur. Unde Ecclesiasticus dicit unus orans et alius ma-
ledicens cuius vocem exaudit deus, unus edificans
et alius destruens quid prodest nisi labor et ideo dicit apostolus
1a Cor. 1. Non scismata in vobis. Quia ut ait Augustinus
prodest si contra hostium insidias tota pene civitas tamen
custoditur unum aut foramen apertum relinquitur per quod ab
hostibus capiatur et subiungatur. Augustinus. Qui ergo perfecte deo
complacere desiderat nil sibi desiderii proprii derelinquat sed totus
sibi totus tamquam vas perditum et sic mortuus a corde.
Secundum quod deo nobis precordius est si vir et mulier sunt bene
et per omnia consencientes. Quid per virum nisi spiritus et per mulierem
nisi caro accipitur, que tunc bene consenciunt quando caro
ancillatur et spiritus dominatur quando caro domino se subicit et
spiritus se percipit. Augustinus. Si dixit quis illud psalmi 20 vires
non suppetunt videtur quod ibidem subiungitur quod in sper

tor est cordis ipse intelligit et observatore conscientie tue nichil
fallit Et quia caro delicata est ut caro tantum faciat quantum
spiritus consulit Eccl° et David [illegible] in omnibus deliciis sit agendum
cui dicat filio proprio lectum stagnare fluunt Bernardus docendus
homo bone voluntatis sic regere corpus suum sic ergo quomodo
datur tamen ergo inutilia volenti inutilia sunt neganda utilia
ubi ingerenda ergo nolenti sic deo ergo sic domino suo servius
a quo precio magno empti sumus ideo diviciis quidem corpus
tractandum est ne rebellet sic tamen ut sibi sufficiat quia datum
servicio spiritui datum est / Tercium quod precipue placet deo est
amor proximi ipse enim dominus statuit hominem sine dilectione
communi deo facit enim in nobis tanta bona sine quibus non est salus
Nam per amorem proximi malum declinat bonum operatur
et sine nichil de nobis a deo acceptatur et omne quod agimus
cum dilectione proximi gratanter a domino acceptatur Unde primo dicit
apostolus dilectio proximi malum non operatur Unde 2° idem dicit apostolus
plenitudo legis est dilectio / Unde 3° item dicit apostolus Si linguis
omnibus hominum loquor et angelorum / Item predicta tria deo quod
habuerit per omnia placet deo eius vertitur dicere possumus illud
Ecclesiastes 9 Vade et comede cum leticia panem tuum et bibe cum
gaudio vinum tuum quia deo placent opera tua Non autem
deo placent opera nisi ipse domino placeret dicit Gregorius Non a
bel placuit ex munere sed munus ex abel quia nisi bonum facias
in operibus similis boni Et sciendum quod postquam ceperimus placere
deo omnia que sunt in celo et in terra bona et mala promo
vent nos ut apostolus placeamus sicut ipse dicit Cum
placuerint domino vie hominis inimicos illius convertit ad pacem
Si autem nosse desideras utrum ipse placeat
deo in presenti introrsum estimas et mensuras quantum
deus placeat ei et sciat sine dubio quod tantum ipse placet
deo quantum ipse sibi vel nobis innuit Unde dicitur Eadem
quippe mensura qua mensi fueritis remecietur vobis Unde
quo Bernardus Anima ergo quod se diligi et vehementer diligi
sentit non ambigit ergo vehementer diligi et quantum
imperare nobis est in affectu tantum ei sumus sine dubio in affectu

nc ꝓm mo impfectoꝛ qz mag q debilis plac nobis deo
sic nos placeamꝰ ei cum ipse dicat ysa lv Non n cogi-
taciões mee cogitacões vre neqz vie mee vie vre sz
qz sic exaltant celi a tra sic exaltate sut vie mee
a vijs vris Sic ꝓlocu assilr exaltata iusticia compla-
cencia a vra sup mag Secūdo qz nos magnos efficit apud
apud deum est iusticia / sic em vre confessor ideo magnꝰ
ꝓdicatur qz īuentꝰ ē iustus / sic et nos iusticia facti mag-
nos Ꝺ hac iusticia / ita breuis ꝓ stringam ꝯ s d eius d sp-
cione / equitate / utilitate / assecucione / d pmo dicat Augꝰ
Iusticia ē virtus gnalis cōplectes totā aie rectitudinē q
duobꝰ modis adimpletur ut q ꝓhibita sut a deo n
faciamꝰ / et q iussa sut cōpleamꝰ / Scdo Rō in dscribit
eam sic dicens Justicia ē virtus reddens vnicuiqz qd suu
est / 2o dicedū d eius equitate qz p9 pdicta dscriciones
Rō subiungit dicens / Redde supiori / redde equali / redde
inferiori que sua sunt et iusticie ꝯuenit satisfacere Nobi-
mꝰ ergo ꝓ supiori i deo ruentem ut in oi loco in oi te
exhibeamꝰ mala facere taqz stemꝰ in psecia sue
maiestatis Sic em estiabat se stare ysahe Regi dicebat
Viuit dns in cuiꝰ aspectu sto Scdo reddamꝰ equali sc
ꝓximo beniuolenciā qz sumꝰ ei cōsilij et auxilij debitores
Tercio reddamꝰ inferiori sc corpori custodie et disciplie dili-
genciam custodia ne malū faciat disciplinā ut si faciat
diluat / Tercio dicedū d utilitate / assecucione Sūt aut tria
maxima bona facientibꝰ iusticiā a dno ꝓmissa sc ꝓtra
vite stabilio / infni euasio / celestis regni assecucio Ꝺ primo
dicit Mat v° Bti q esuriut et sitiut iusticiam / q sī btī ūi
qz et satifiati Ꝺ 2o ꝓu 10 Iusticia liberat a morte / qd de e-
na oz intelligi / qz a morte no liberat tpali Ꝺ 3o dī in
ps Dne quis habitat in tabnaculo tuo Et rndet qui opatur
iusticiā zc Et qz in hijs oibꝰ optia sua bona ꝯtulit nb deꝰ
io cōsulit nb Ecc 2o Agonizare ꝓ iusticia usqz ad morte
Qd nb ꝓstare dignetur   Alius smo

qz iusticia placeat deo
2 qz sit iusti

d assecucione
utili iusticie

In tpe hiemdie factu e reconcilia° v& dicit bts G° Greg
d'ßua reconciliare non impti palijs pie solliciti sunt et
eos ptu pualent deo reconciliare laborat / cum itaqz ppoi
tum q in duobs mebris pmiss sz fidei dei placetia
et mia iusticia omagnos nos facit cora deo nunc e lar
giete dno pertractand Merito enim & magni dicendi qui deo
placent et in se iusti palijs efficacit intercedunt Circa
hanc reconciliacois ptractem9 prius reconciliada e scriptura
que videtur in hac matia discordare Nam vbi pponitur
h' sonare videt q viri sancti possint deo reconciliare pctores
cui sine grm sonat Cui dicit Job xx Deus cuius ire r
sistere no pot quis hoc dicit Cui enim ire dei resiste neo
pot quis h' dicit q sancti in tpe miramdie reconciliant / ut
si reconciliant / quo verum est q ire dei neo pot resiste
ria posse resistere et no posse valde qua sunt Contra
in qrietate bus G° d' Emiando reconciliat se dicens
Mirum valde e q ire dei nullu posse resiste dicitur mul
tos indignacom supne obviasse eloquia dina testant
Nam n ire dei moyses resistit qui pcidente ipso ereptu
cpm supne percussionis / ipe tn mortes sue oblatione
restrixit dicens Dimitte illis hanc noxam aliqn dele me
de libro in que scripsisti Nam no David ire dei restitit q
angelo feriente / & se offerens placando grez ante
tpus ppositam coegit Nam no helyas ire dei resistit
qui longo ia tpe aride subductas de celo pluvias
vo elicuit Quid igit' ire dei nullu posse resiste
dicitur multos sepe obstitisse cps ex exposicione Sunt
h' si subtilit et bn' Job eloquia & istoz sitta pensamus
et vnd gestimus q deme ire no resistit e vnd
q multi restiterunt Illud q multi stoz ire dei resistere
cpla ia posita ondeiunt Resisti aut ire dei no
pot in cuius indignacioi sese ut ita dixerim medullitus mo
uz q dum ita se nouerint hanc oppositom humana villateng
retinz nec se utilit anglibz d' precatio obicit tu semel

deus ab intimis irascendo disponit / sicut est quod moyses re
atu totius plebis apud deum suis precibus tersit cum se
obicem obtulit sine inuidie vim placauit ad petram
oreb veniens et probat exhibitione diffidens promissione diuina
cum iudicio domino irascente non potuit et sepe de hac re afflig
sepe de desiderio se cognitate turbatur et disponete ulcionis
iracundia repelle a se ipso non valuit qui hac nolente
domino apostolus amouit qui cum sepe re dum rogaret dixit
ei dominus neque ultra loquaris pro hac re Cre igitur resiste dei et
resisti rex cum ipse quod irascit spiritualis et resisti domino non
vero cum se adulcistendo excitat et ipse precem quam ei fundit
non aspirat de hac reconciliatore diuotione tria per ordinem sunt
dicenda primo de intercessionis qualitate / eius apud deum ac
ceptabilitate reconciliatorum utilitate Primo dico videndum est
de reconciliatoris qualitate hoc est qualis esse debeat et sunt
tria / Debet enim reconcilians se totum exponere / solius dei gloriam
querere / vindictam expetere / que tria in una efficacissima reco
nciliatione inueniuntur cecinisse Sic enim dicitur exodo 32 Videns
populus quod moram faceret dominus moyses descendendi de monte co
gregatus aduersus aaron ait Moyses huic viro qui nos eduxit
de egypto ignoramus quod acciderit surge et fac nobis deos qui
nos precedant Dixitque ad eos aaron Tollite inaures au
reas de uxorum filiorum et filiarum vestrarum et afferte ad me fecitque
populus quod iusserat / et fecit ex eis aaron vitulum conflatilem Di
xeruntque hii sunt dii tui israel qui te eduxerunt de terra egipti
Et sequitur Locutus est dominus ad moysen dicens descende pecca
uit populus tuus recesserunt cito de via quam ostendisti eis
et ayt dimitte me ut irascatur furor meus contra illos et de
leam eos faciamque te in gentem magnam Moyses autem orabat se[quitur]
dominum deum suum dicens Nequaquam ne dicant egipti callide eduxit
eos ut interficeret in montibus Ecce quomodo quesiuit gloriam dei Et se[quitur]
Obsecro domine peccauit populus iste peccatum maximum aut ergo dimitte
eis hanc noxam aut si non facis dele me de libro tuo quem scri
psisti Ecce quomodo se totum exposuit Et sequitur descendens moyses se[quitur]
de monte dixit ad populum Quis est domini iungatur mihi congregatique

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

sunt ad eum omnes filii levi quibus ait hec dicit dominus deus israel
ponat vir gladium suum super femur suum ite et redite de porta ad
portam per medium castrorum et occidat unusquisque fratrem et ami-
cum et proximum suum feceruntque filii levi iuxta sermonem moy-
si cecideruntque in die illa quasi 23 milia hominum ecce quomodo iniurie
vindictam expetiit et patet quomodo iste reconciliator et perdi-
ta eorum in sua reconciliatione exhibuit quia zelum dei consuit
scriptum totum exposuit et vindictam expetiit ¶ 1o videndum 2o
est de huius reconciliatoris apud deum acceptabilitate Nam media
gratia devotionum inextat si aliquis devotus deum plus movet plus
placat plus delectat et hoc propter tria scilicet de preciositate dei
caritate devotorum nobilitate ¶ Primo dico propter de preciositate
sunt enim quelibet oblatio iuste oblata sit sic momentanea et tempora-
lis placet et placat deum in infinitum anima plus placet deo
quam reconcilians offert ei quippe quia sic oblata tunc deo permanens
in eternum Nam de eius preciositate dicit Sap vii Infinitus the-
saurus est hominibus et ideo talis thesaurus oblatus tanto deo est
gratior quanto est preciosior omnibus rebus mundi ¶ 2o quia reconciliato
accepta est deo propter dei caritatem Cum enim infinitum diligat
hominibus tanto reconciliato deo est acceptior quanto plus diligit
id quod offert Nam de infinita eius ad nos caritate dicitur Je-
31 In caritate perpetua dilexi te Cum igitur reconciliat ei homo
quem ab eterno dilexit et in eternum diligit deum patet facere obse-
quium gratum ¶ 3o quia reconciliatio accepta est deo propter devotorum
nobilitate Ipsa enim perfecit ymagines mediatoris dei et homi-
num Christi qui nos reconciliavit per mortem suam et sanguine pas-
sionis dicente apostolo Ro v Cum reconciliavit nos deo patri per
mortem suam Item ii Cor v Deus erat in christo mundum reconcilians
sibi etc Quod autem quia reconciliatio sit ei acceptissima ex hoc patet
quia tam dolorose conqueritur se paucos reconciliatores habere
de peccatis Ezechielis 22 Quesivi de eis virum qui interponeret sepem et
staret oppositus contra me nec inveni Et Ezech xiii patet
hiis qui aliquis se esse arbitrati sunt dicens Non ascendistis ex
adverso nec opposuistis vos murum pro domo israel ut staretis

in sp̄lio in die dn̄i / Ut ps 6 Non q̄ mirāq no tunc q̄ con
surgat et teneat te / Tercio videndū de sacerdotū utilitate et s̄
tres sunt enim sup deu potius sunt ve multi cumulatus dūm q̄m
se ipm mediatore hntes / Pro dicto eorum utilitas ē q̄ hnt
sup eum ptatem ut n̄ solus dei gram et preces salutem
desiderant nichil eisdem potuit denegare sicut cū moy
ses petet. nullis cōmissis peccatis dūm rogaviss̄ r̄ndit
dns dimitte me ut vastat furor meus contra eos Exo ex
ponens Ber dicit Quid ē q̄ hnc dic dimitte n̄ persuasio
tamen apud me valeas et cognosce q̄ obtinē potes q̄ quic
quid cōprobabis Unde sunt sunt ve multum cumulatus q̄ no
solum suas salvat aīas sed etiam pro aliorum salute sunt solli
apud deum ex singulis reportat meritū quemadmodum scriptis
aqua qui hoīm detrimenta lugent tamq̄ sua et similiter gau
dent de bonis dn̄i ut de suis Unde illis dre possumus illud
hester 4° ne putes q̄ aīam tuam tm̄ liberes q̄a in domo es
pre cunctis iudeis si n. nunc silueris p alia occasionem liberabimur
et tu et domus patris tui peribit / Unde nos misi qui in gr̄a
dei tamq̄ vere misi et abhominabiles no audemus copere et
ideo magnorum intercessoribus indigemus dre possumus illud
q̄ ibidem ut subiungit Quis novit utrum ideo ad
regnum veneris ut in tali tpe parareris Quarto ca nobilis
sacerdotalia ut deu q̄ ipm hēant adiutorem q̄ n̄ deus
in cordibus eorum affectum affirmavit in pnt facere signa et hoc
est q̄ dicit Ps / Omnes qui ire dei obviat ab ipo accipiunt
ut contra impetu pcussionis eius opponatur atq̄ ut ita di
xerim tu ipo se erigunt contra ipm eos q̄ uis divinas sibi oppo
dunt sententiam q̄ in eo q̄ adversum se anet nam suas se oppo
dit inter eos contra irascentis fonte et famulans interius levat
quos qui adversantes exterius tollat pta ergo contr dicto de pre
crantu q̄ affirmat et velut volenti imponit q̄ ab ipo ut
fiat imperatur / rogo ergo oīs devotos q̄ adhanc dies
in hoc ipm positi sunt ut me peccatore q̄ moneat apud
deu animes et assuefates de uerorum sua distat i me rogo
in tpe naturalie sacerdotale pectores debeat apud dm Alig

Homo quidam peregre proficiscens vocavit servos suos
et tradidit illis bona sua. Math. xxv. Verbis istis
exprimens virum preciosum dicit quis est iste qui peregre
proficiscitur nisi redemptor noster qui in ea carne quam assumpserat
abyt in celum. carnis enim proprius locus terra est que quasi ad peregrina
ducitur dum per redemptorem nostrum in celo collocatur. Ergo bene per adventum
pronomen innuitur quod ab hominibus aliis hominibus specificatur. unde non
sic similiter homo extitit ut nunc primum simpliciter visus est sed nunc hunc proprietatem
deauguratam singularitate dicit Job 30. Ecce deus excellens et nullus ei similis
in legislatoribus invenitur. in quibus ergo huius verbis scilicet sed non proficiscens
glosus etc. et similiter homo istud verbum quinque nobis insinuat que
fidelis consideranda non mediocriter nos emendat. scilicet bonorum suorum distri-
bucionem suorum negociatorum negociacionem bone conversacionis dampna-
cionem. primum ibi homo quidam. secundum ibi abyt autem. tertium ibi accessit autem. quartum ibi euge
serve bone. quintum ibi serve male et piger. hic per ordinem prosequendo. Primo
dicamus de bonorum huius boni hominis distribucione qui videlicet homo
manifeste peregre proficiscens hoc est in celum dedit dona hominibus
distribuens nobis sua bona et unum dedit quinque talenta alii duo
alii vero unum unicuique secundum suam propriam virtutem. Per hec quinque talenta
sunt scilicet dona quinque corporis sensus accepimus dicente Gregorio. pene
eisdem verbis ait subiungit quinque talenta donum quinque sensuum videlicet
visus auditus gustus odoratus et tactus exprimuntur quos
ideo ecce deus nobis tradidit ut lucrum in eis quod nobis proficiat
mereamur. hec breviter dicta sint de primo membro scilicet bonorum distribucione.
Secundo dicendum est de suorum negociacione qui nos sumus qui ergo
cum bonis v. sensibus tamquam cum quinque talentis utiliter negociari vo-
lunt debent visum eorum ad ea fidei ordinare. Secundo debent eos ab
omnibus illicitis declinare ad bona et deo digna ordinare. Et
ex eorum obiectis meliorari cogitare. Secundo dico debent sensus
nostros ab illicitis declinare ne hauriamus quibus quod intus
in anima nos occidat quia ut dicit Jeronimus ad ... sicut fene-
stras porta est qua sit intrare permittitur mortui cum deo
... sufficiat v. sensuum ab illicitis custodire sed quod ut omnes
... diligente custodia obstruat dicit enim Gregorius ... tamquam potest
civitate undique munita pateat aut aditus extra

p[ar]te s[ed] s[an]c[t]a sc[ri]ptura ab o[mn]ib[us] illicit[is] p[re]cipit abstinere . Gen[esis] iii [illegible]
tunt s[en]s[us] q[ui]nq[ue] quor[um] mala s[un]t relinque[n]da / q[ui]a q[ui]a isti s[en]-
s[us] ex corrupta n[atur]a ad illicita inclinati v[iros] fortissimos et
sapientissimos ho[m]i[n]es prostrauerunt . Nam visus eua strauit
sic Gen[esis] 3[o] videns mulier lignu[m] q[uod] esset pulchru[m] visu tu-
lit et dedit viro suo . Et iteru[m] strauit dauid q[uan]do cu[m] p[ro]-
p[ri]e m[anibus] et [illegible] fortissimas victorias q[uan]do ambularet in sola-
rio dom[us] sue vidit bethsabee etc. 2[us] s[ensu]s s[cilicet] auditus de-
cepit adam de quo dicit[ur] Gen[esis] 3[o] Quia audisti voce[m] uxoris
tue plus q[uam] mea[m] maledicta t[er]ra in ope[re] tuo / Taliter petrus
q[uan]do cum ad vocem vilis ancille victus timuit morte[m] nega-
uit vita[m] sic m[atthei] 26 et Jo[hannis] 18 Luc[e] m[ar]c[i] 3[us] sensus s[cilicet]
olfactus necat iudam q[uan]do cu[m] sensisset odorem vnguenti fusi
sup[er] caput ih[es]u indignando et murmurando dixit ut q[uid]
p[er]dicio hec . Tunc anale p[re]f[ati] usq[ue] ad d[omi]n[u]m p[ro]dicio[nis] ven-
dit de s[er]uacio[n]e sui p[ro]p[ri]us [illegible] [illegible] p[er]uenit
4[us] s[ensu]s gustus s[cilicet] infatuat esau q[ui] illectus ex nimia [f]a-
lencia vendidit p[ri]mogenita sua de quo di[citur] Gen[esis] 26
Coxit iacob pulmentu[m] ad q[uo]d cu[m] venisset esau lassus
de agro ait da m[ihi] de cocione tua hac rufa cui dixit
[illegible] iacob vende m[ihi] p[ri]mogenita tua at ille r[espon]dit en
morior q[ui]d m[ihi] p[ro]derunt p[ri]mogenita etc. sic accepto
lentis edulio comedit et bibit et abijt p[ar]vipendens q[uo]d p[ri]-
mogenita vendidisset 5[us] s[ensu]s tactus videlic[et] strauit sap-
sone[m] [illegible] et salomone[m] quor[um] alter fortissi[mus] in sc[ri]ptura
et alius sapientissi[mus] memorat[ur] / 2[o] hij sensus ab illicitis
abstracti d[e]b[e]nt ad obiecta deuota et deo digna fideliter
ordinari ut eade[m] obiecta p[er] ymaginacio[n]e[m] ad int[er]iora
t[ra]nsmissa a[n]i[m]a[m] ad deuocio[n]e[m] afficiant dirigendo visu[m]
ad p[ro]ximor[um] miserias p[ro]pt[er] co[m]passio[n]e[m] auditu[m] ad p[re]di-
caciones edifficatorias p[ro]pt[er] vite emendacio[n]e[m] gustu[m] ad
refecciones modicas p[ro]pt[er] sola corporis sustentacio[n]e[m] / tac-
tu[m] [et] ad excitaciones diuinas et asp[er]as p[ro]pt[er] dei imitac[i]o[n]e[m]

ua videlicet ut simili spiritus tamquam falli videtur absorptos dore sue
aie tonali statim ad maiora devotas mentes offerat ut ita
aia tamquam sapiens inter ad fructum meliorum se valeat dicit spiritus
ab illicitis abstrahere et eorundem ad bona obiecta ordina
re dicit Eccl. vii / Melius est ire ad domum luctus quam
ad domum convivii Et de eisdem Eccl. [illegible] habeat dominus ho
familia spiritum suorum sit ordinata et disciplinata ut dicatur
huic vade et vadat et alio veni et veniat ¶ 3° Obiec
tum debemus meliora cogitare cum quando de visus videt
pulcra / auditus audiat dulciat gustus sentiat suavia non
illic resideant sed ex his cogitent boni viatores meliora
scilicet dei pulcritudinem / celestis armonie dulcedinem et agit
de reliquis Hinc Eccl. prudens estimator rebus utitur pro
speculo et in omni quod cernit sui amatoris resultat memoria
aspiciat cuncta que condidit et quo condidit fine atque quar
tum dilectum quod fecit sapiens estimat quanta suavitate in deo re
Non dubium quin creator sibi meliora reservavit quam dedit crea
ture / vilia sunt ergo preciosa hic nunc corporis pulcra et [illegible] con
spiciat si optima sit que signat Eccl. [illegible] [illegible] omnia [illegible]
tat sompnium dicens sicut sompniat esuriens et comedit cum au
tem fuerit expergefactus vacua est aia eius / et sicut sic sompniat
sitiens et bibit et postquam expergefactus fuit lassus adhuc
sitit sic erit multitudo omnium gencium que dimicat contra mon
tem syon / dilicido transilia plurimorum deum / de hoc sompno dicit
Eccl. [illegible] sepe contingit dormienti inopi ut se per sompnium divi
tem videat atque eisdem rebus aurum extollat letatur se habere
quod non habet / sed repente cum excitatus dolore incipit quod divicias
ymaginarie dormiens tenebat et tunc gemit sub paupertatis
pondere quod se vidit divicias possidere Eccl. sunt scripture
non credimus tempus preteritum quod viximus ad memoria revocare
cum et in nocte quod omnia preterita nichil differunt iam a sompno nisi
cogitat ergo qui potest sibi expediat pro brevi sompno temporis et
eternam vitam perdere et tunc de sompno penas perpetuo sustinere
¶ 3° videndum de spiritum motorum tamquam talentorum vide inter

q intelligit in eo q dicit p̄s in tēpore tp̄is venit dns s
uorum illorum et posuit rōnem cum eis hoc aut tps e tps mortis
in quo cum singulis nobis ponit rōnem cum eis usura co-
rigens q commisit / Deus enim q in ascensione peti psitistes
ascendit in celum in morte singulorum reuertit rōnem an
exibat ipse mihi nos in smeat p̄s 28 vbi dicit po-
na in pondere iudicium et iusticiam in mensura Iudicium aut
in pondere ponere et iusticiam in mensura Iudicium aut in
pondere ponere e iudicare nos sm pondus boni et mali
q commisimus coram deo vbi gra pccta mea in dei iudicio
ponderant vtrum sint commissa ex certa ul malicia ul
infirmitate utrum ex subrepcione ul intencione causa d
liberacionis Dilut bona mea ponderantur utrum ex deuocione
ul leui affectione / vtrum voluntarij ul coacti obtulimus
ea deo et 2m hoc pondera boni et mali mita ul d-
mita [illegible] ul consolationes dampnationes ul glifi
cationes respondeat nobis deus ... dicit Dan 5 Equi
pondus voluntas eius Nam d repondacione malorum dicit
deut 25 p mensura pctī erit modus plagarum Et in
apoc 18 Quantum glorificauit se et in delicijs fuit tantum
date ei d tormentis Modus aut remeri dī bonis erit sine
modo dicte aplo 2o Cor 4o q momentanem in pnti
et leue tribulationis supramodum in sublimitate eterne glorie pondus
operatur in nobis hinc 2 pali 10 Ergo maius pondus appo-
nam Dilt iustus iudex pot nos iusticiam bona mea
z mala mensurabit q diu ea fecimus s in longum ea nobis
usque in fine continuamus z sm hoc bonis pbonis mala
pro malis nobis a dno remeant; ita sane ut in momento
in ictu oculi ad infernum ul purgatorium ul etiam in celum
sm exigencia negacioes q fecimus in talentis ictu
rapidissimo transferam Tercio dicendum e d bonorum ne-
gociationem remuneratione q intelligimus in eo q dicit Eu-
ge serue bone etc Vbi in hoc talentorum negocio e
d difficultas s. zessben continua
io deus dat nobis premium illi difficultati

zeugenschlich

corrūdens s̄ dei dilectoꝝ spūalem consolacō̄ ecōtra ꝯtristi
tacioꝝ ¶ Secundo dico q magna ē difficultas ſpūs ꝯtra colli
bere cuntoꝝ ꝓhibitoē dm̄ diligem cogim quia n̄ adv
mutacie dei q amar e tanta ꝯiſtitud hꝫ nalit acorem q
tu ꝯpeſſit dare ſpūalia cogit vltra amare deum ¶ Unde
Aug ¶ Cum ꝯhauſis cor tuū ab amore mūdi hau
ries amore dei et incipit inhabitare caritas d' qua
nil mali pōt ꝓcedere ¶ Tercio magna est difficultas ta
re spūs d' quibus dicitur delectacōes plurime hanuc dicte ꝓpha
ex ꝑsona ſſuarum delectaſti me dn̄e in facta tua ⁊c io bo
to corpalium delectacionem ꝯhibz nobis deus spūalem cōſo
lacioꝝ amus ſerpim nobis in quo delectabit ſuum oibꝫ
hys spūalit q corpalit dimiſig ꝑ dm ut qui viſu
ius corpali ſubtraxiꝰ pulchra / auditu clara ut dulci
sona olfactui suauia gustui dulcia tactui lenia hys
in infinitud melioribꝫ in deo spūalit ꝑfinem ¶ Et ꝯ
ꝓſſe in ſimulat ¶ Aug dicens ¶ Quid amo cū te amo deus
dn̄e deus meus nō ſpēm corporis nec candorem lucis
aitu ſtaulis nec dulces melodias delectabiles auribus
nō flor vngentoꝝ aromatu ſuaue olend nō mana
et mella q̄ reſiſtant guſtu nō inebria acceptabilia car
nis nō hec amo cū amo deum meū / et tn̄ amo q̄n
dam lucem et quandam vocem et q̄ odorem et quandam
cibum et quandam amplexū in interioris hoīs mei vbi ful
get aīe mee q nō capit locus vbi ſonat q nō capit
tempꝰ et ubi olet q nō ſpergit flatꝰ et ubi ſapit q
nō minuit edacitas et ubi heret q diuellet ſacies hoc ē q
amo cū amo deū meū ¶ Et ¶ In deo ē iuſtus decor ſpe
cioſiſſima ad oculum / armonia d'licatiſſima ad auditū /
odor ſuauiſſimꝰ ad olfactum ſapor dulciſſimꝰ ad guſtū am
plexꝰ delicatiſſimꝰ ad tactū / cū igit aīa habeat v ſenſꝰ ſpūa
les ſic corpꝰ v corpales q̄ tenuit ꝑpt deum in corlibꝫ
delectacōi meretur vtiqꝫ in spūalibꝫ consolacoī ¶ Quarto qa mag
na ē difficultas in ꝯtinua dei amiſtenꝫ ideo remunat
nos deus ꝑenna ꝯſolacione Et hoc ē q ꝑmittit dn̄s 4 ke 2°/

Qui glorificant me glorificabo et ergo eos ac si dicat Qui glo
rificat me hic in mea [illegible] pauperibus et hospitantes me in cordibus
me in cordibus suis per ymnemoriam et memoriam glorificabo et e
eos deificans paternam glorificacionem. Quarto et ultimo dicitur de ma
le vomis dampnacione quod intelligitur in eo quod dicit Serve male
et piger usque servum inutilem eicite in penas exteriores a
in penas eternas Licet enim ualeas cadit in tenebris interiores
culpabilis consciencie in isto mittitur in tenebras exteriores dam
nacionis eterne. Pena autem eterna dicitur generalis. Primo
dum penarum qualitatem hinc 3o Regum 9o dicitur Quia dereli
querunt dominum suum ideo induxit super eos dominus omne malum
quod autem omne dicit nichil excipit. Secundo pena dampnatorum generalis
dicitur quia totum hominem intus et extra interiorem et animam et cor
pus cum suis membris et corporis partibus cruciabit quod flens predixit dominus
Luce 19 dicens Quia venient dies in te usque et coangustabunt te
undique. Tercio generalis dicitur quia omnia peccata commissa ardebunt
nec unum exceptis (?) consultis in minimum unde potest exponi dictum
domini Amen dico vobis non exies inde donec reddas novissimum
quadrantem vocans quadrantem novissimum minimum peccatum hinc
Gregorius Qui de magnis malis debitores sunt suppliciis
traditi Illis enim minima puniuntur qui maiora mala districte
defleverunt quos autem magna premunt et mala minima
vehementer gravius affligunt a quibus malis nos defendat etc.

Gracia super graciam mulier sancta. Ecclesiastici 26. Sermo alius
dicit Ambrosius Quid nos barbari dicimus qui ad regna
celestia ire presumimus puellas videmus que sic adipi
sci regna celorum per bella consecutas non possumus hoc ipsum
nobis turpe sit quod deum nolumus saltem propter pacem
sequi Certe illi nimis modo dicit pro me more sed tu inte
illicita desideria occide. In nubibus ergo proponitur hec sancta
virgo et martir N. a dicta gratia commendatur quia accepit primo
a virginitate, a passionis acerbitate, a vite sanctitate. Primum ibi gratia
2m ibi super graciam 3m ibi mulier sancta. Quia tibi gratia me
ruit adeo tibi aureola coronari. Nam propter virginitatem

gressione via pure sanctitate qua verbo et exemplo deum do-
cuit predicat gratia aureola tandem adepta Et hec pauca que digne
dicta sufficiant per sanctos sermones quibus exerciciis inspiramur
eosque imitemur ut in hac via et vita ei sancte vivimus
confirmati in regno celorum eius consortio perfrui mereamur
Verum quia pauci sunt omnino hiis gratia imitantur / pauciores in sancta
salte in qua sunt vite sanctitate inspiramur quamvis possimus imitemur
Ita ad hoc dicit nos deus dicens Sancti estote quoniam ego sanctus sum
Sunt autem sex exercitia operaciones que nos sanctos efficiunt quorum
tria ponit Crisostomus in legenda huius sancte agathe / cordis
mundicia / bonorum operum sufficientia / spiritus sancti presencia / reliqua tria
ponit Bernardus Tria sunt que sanctos efficiunt videlicet / victus
sobrius / actio iusta / sensus pius / In hiis sex exerciciis con-
actus iusticie continetur et ideo qui in hiis sanctificatus fuerit
erit sine dubio sanctus Primo ergo sanctificamur nos
per cordis mundicia purgantes cor nostrum et separantes ab
omnibus inmundiciis et feditatibus peccatorum cum quod ad plenum
factum fuerit erimus sine dubio sancti si tamen de contingentibus
nichil admittamus Et facere monemur Ezechielis xx ubi
dicitur sint castra tua sancta et nichil in eis appareat fe-
ditatis / in signum in hiis verbis quod ex sola mundicia si in
nobis plantata fuit sine dubio sumus sancti Unde apostolus ii Cor
vii mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus
perficientes sanctitatem nostram in timore dei Secundo autem mun-
dari debeamus docet nos Bernardus sic dicens Ascendat homo tribu-
nal mentis sue ut audiat tamquam parte vite sue accusator
assit conscientia testis memoria / ratio iudex / timor carnifex et
quicquid inventum fuit in quibus deum offendimus pro cor-
dis contricione tenetur / per oris confessionem exhauriatur
per satisfactionem deleatur / et presistentiis similibus resistat
ex hiis omnibus firmum propositum adiungatur hec tamen
diu continuans quousque spiritus sanctus affectum nostrum in a-
morem devocionis trahat videlicet graciarum actionem Ipsa enim

gratiarum actio et vox laudis cum extimo affectu nostro contradi
cio cordis agitur signum est remissionis peccatorum Unde cum
anxia prima in iocundam devocionem graciarum actionis per-
mutaciat sunt hec mutacio debet concessi certissimum signum
est quod omnia peccata mea adeo liberaliter sunt dimissa ex qua
remissione iam vacatur sicut sit Tercia sufficiemus nos per bona
opera sufficiencia ad parcipue et cum omnia ita facientes que sunt
cogimur ex precepto Nam que cadit sub precepto ut pote lega
lis de necessitate sunt saluans Ipsa enim sufficient nos pertin
dite dominus Leuitici 20 Sanctificamini et estote sancti quia ego sum
dominus deus vester in quibus enim sufficiamus declaramus statim sub
iungit Custodite precepta mea et facite ea quia ego sum dominus
deus qui sanctifico vos ac si diceret Vos facite ipsa opera ut
ego sanctifico vos et sanctificemus sufficienter nos et operibus que facimus
nos sed adeo Et quanto ipsa opera videlicet agimus tanto deus
amplius nos sanctificat ergo cum summa diligencia studendum est
ut opera que debent deo fideliter peragat quia ut cum quod plus
merentur adulterio quam nominibus hoc est plus meretur debita fictione
operis quam de bono Et hoc est quod dicit in prouerbiis 22 Qui fideliter
agunt placent deo sic econtra displicent qui faciunt negli
genter Iuxta illud Ieremie 48 Maledictus qui facit opus
dei fraudulenter Tunc autem fideliter agimus si ipsa cum opera
cum diligenti attencione et fideli intencione domino offerimus
ut per diligentem attencionem omnes sensus et corporis membra adoperi
dei quoscumque quos coram adiungamus Ad hoc sicut monemur
Ecclesiastici 20 ubi dicitur Continue et congrega cor tuum in sanitate
Ibidem 51 Congregate vos in domum discipline ut dicat
de nobis valet illud prouerbiorum 9 Sapiencia vocauit ancillas
ad arcem Hec est sapiens deuocio vocauit ancillas id est sensus
corporis et affectus anime ad arcem id est ad summa contemplacionis Et
ex opera nostra per fidelem intencionem dirigat ad deum ordinare
ita ut videlicet ut ipsam intencionem deum ponat in omnibus que
agimus fundamentum Et non super illud ad quod super deum edi

fiat transit cum suo fundamento Qr autem xpo deum agi qui
eternus est cum deo permanz in eternum hinc Eccl 26 fundamenta
eterna supra petram solidata pet autem erat xpus Dicitur
autem mea opera ... in tenorem in solum deum ordi
namus ad omnia que agimus ad laudem et gloriam suam fa
cimus nichil ad eos quibus q facimus intendens ad hoc
hortatur Apostolus Cor 10 Omnia q facitis ad gloriam dei facite
Sicut n quorum simplex non est oculus in tenacionis sed
q nidem neque obliquens Et hii tales recipiunt hic
mercedem Tercio fructificamus ... propria ... lux
in p^a et stola salutis nati ... fuit eo quod nichil
boni facere possumus sine ipso ... per ... po
nimus eius ... q h in ... vite h^o e in sua dulce
dine nobis data autem ... ad ... et ... plantacionum
Ad ... que per cordis purgacionem et bonorum operum
multiplicacionem infundit ... dulcedinem degustandam
ut q ... in operibus ... humana ... nunc
... ... solum laborum fatigacioni et non
... ... est autem h ... ...
... ... ut ait apostolus ... plebet testimonium spiritui meo
q filii dei sumus q si filii et heredes Et sic in hac
... attestacione in hac vita de filiacione et in futura
vita de hereditate ... ut ...
... vite eius q nunc est et future
vita ... et ... adiutum plantacionis
... ... deum cognoscimus ... cognitione
... ... est per eius ... et non
amare ... ... nos ipsos ... et
... enim ... nature ...
... et ... in ... ...
... ... in ... ...

Primitiui ergo dei habemus caritate extincta vel humilitate In
hac alteratione stetit ipse cum ait Ego mendicus sum et pauper
dominus sollicitus est mei Ita in eo quod se expertus humiliatus
dixit mendicus sum et pauper Vide autem fugiens a deum re
spiracione consolatus et in spem sublevatus dixit sollicitus est mei
De hijs dicit Augustinus Domine deus meus si non adest attendam
animas tuas mee miserie me comprehendent in desperacionis abisso
hunc etc. Ideo est spiritus sanctus ut sublevati deum amemus
est ut consistentes nimis animi mei ut invisam humiliem
Fine Bernardus Qui in spiritu ambulat nequaquam in uno statu
permanet nec eadem semper feliciter proficit et non est in
homine via eius sed quemadmodum ei spiritus moderator dispensat
pergit nunc segnius nunc alacrius quia retro sunt obli
visci et anteriora se extendit. Ergo cum te torpere vel acci
dia affici senseris noli propterea diffidere aut desistere de
studio spirituali sed iuvantis require manum et ipsam observans
donec domino suscitante gratia factus fervidior alacrior
tamen. Et sic quam diu adest gratia sic delectare mica
ut non existimes te donum dei iure hereditario possidere
ne subito cum retraxerit manum ut subtraxerit donum
animo concedas factus tristior quam oportet. Ex alteracione spiritus
venientis et recedentis nobis agitur in nobis ad minus in
sapientia sed additur in nobis edificatio sapientia non additur
indignationes sed ad minus promociones et forsitan plus profi
cimus in gratie subtractione quam in eius presencie consolatione
Nam optimum nobis duo consilium accessit ex deprecatione. Spiritus presen
tia in dilectione prompta operatione hilari iubilacione sub
limi contemplacione qua omnia impulsionem rectitudinis cum spiritus
deo spiravit tunc in subtracta gratia accessit nobis de dei
timore duro labore amore vel honore impacienti lang
wore profunda suspiria intimata humilis ex quibus
omnibus in subtracta gratia coadunatus plus meremur
quam ex presencia spiritus consolantis Et ex difficiliter credit

q̃ subtracta g̃ra plus utilitatis ꝯfert ꝯfert ꝗ͂ gr̃a
dte ad manum c̃ s̃ma Tn̄ d̃ dns et si iust̃ no ad-
ditur plerumq̃ tam̃ abest ad solaciũ id utilis id
iocundus Et subiungit hec igi̾ et latz du sidum cor
dis mane tangit illa suauitas gr̃a s̃ addita ut
cephat d̃ ouictu accipiet aĩa s̃ta s̃ bn̄ v̾e deu
diligit q̃ mora facti sponso no tn̄ tn̄ fatuis
virgib dormitat s̃ crebris suspiriis excitata
ꝓfundis gemitibꝫ exagitata in pacientia lang
uore dissimulare ꝰ valꝫ mesticia cordis ut ea
abscondere q̃ iste pecta aduivit et io aĩa deuota
ex hijs ĩtus incitat ꝯgregat et ꝓficit vehementer
Iuste aut̃ spm̃ s̃tm̃ i medio istoꝝ sic ponim̾
tang̃ oĩa ordinatem vniuersitatem ꝯ oĩa faciete
q̃ nllum opus desperabit ad mens q̃ spm̃ s̃to
n̄ vniat Q̃z n̄ cor facit in corpe hoc spus
s̃cus facit in opacõe et sic corꝯ n̄o viuit sine aĩa
sic n̄ri ops sine spũ cũ sic ꝑ eũ oĩa colligunt
sic sine eo oĩa d̾fluunt et in nichilũ redigunt Ipse
eñ spus ut dit Tn̄ c̃ omipotens artifex caũs
hoĩs ad deũ bona voluntate dĩ ad hoĩes faciens
ꝯparatõ / forms affectũ dans virtute ꝑserans opa
ꝯgregans oĩa fortit̾ et dispo͂ns oĩa suauit̾ Et sub-
iungit hoĩes docet deum q̃re angla adorare subi-
ugit hoĩes docet deum q̃re angla adorare (sic) Ipse
ipse spus s̃cus c̃ q̃ docꝫ iuuenire hec et hui Ipse
tu c̃ solli͂do bn̄ ꝑceuti et uisspm̃ pietas et virtus
adoranti / sapia vincienti / amor hũti et gaud̾iũ
fruentib Istuc vdz spm̃ h oĩa bona faciente s̃ tu
prima hec docstrĩũ et aiushitate inb oĩa vita in
ꝓtora ꝯtiora s̃btes / nãz disciplic d̾uotissie ꝓp-
nam nil omo ob ad mittens q̃ eiꝰ spm̃ ad ũ
fetur q̃ ut dicit Cap 1o Spus s̃cus disciplie effu-

gnet victu et aufert se a cogitacoibus q[ue] sunt sine
intellectu / Et corpo[re] s[ancti] d[ixit]. Et si repellere a se
spiritum sanctum non est . volu[n]te cogitat[ionis] sit tamen corporis
negligens ut spiritus disciplie mito se auferat a co-
gitacoibus Que sunt sine intellectu Et ideo p[ro]pt[er]
concordia sancti spiritus in servo corpori d[e]sidat tante
se ab oibus custodiat qui eius spiritum ad[e]sse velit Unde pre-
Virgo cogitat que domini sunt ut sit sancta Aluus h[omin]o
et corpore et mente et spiritu Cor vij dicit Ricardus Via
sine delectacoe esse non potest a cum delectabi-
in infimis et caret supremis / a in infimis et caret in
fimis Expedito ergo in precedenti sermoe de sanctitate
interiori que procedis mundicia spiritualium opm sufficien[ter]
spiritus sancti primum e fide acquisita / nunc adeamus sanctitatem
perfectam possidendam alia sunt gracia adducenda
que inferiori conversacione nos sanctificant ut fiat quod in
apostolo scriptum est qui sanctus e sanctificetur adhuc In verbis
ergo propositis tria tangit apostolus secundum statum excellente actu
competente sine conquietem Primo ibi virgo / virginitas enim
in omni statu excellencior est Secundo i cogitat in quo tan-
git actu tali statui competente / virgines enim que a debito
maritali et carnis actus sunt soluta sunt solute co-
gitare mito debent que sunt dei / ut sic coniugate eo-
modo maritali cogitare compellens ut viris suis
placeant Sic virgines dicate deo intendere debent
quomodo placeant sponso suo. Tertium ibi ut sit sancta corpore
et spiritu in quo tangit finem conquietem / Debent enim
sine omnis sacre virgines / cogitacoes locuciones et opera
debent dirigere ut sint sancte / propter quod sponso sancto
e a quo in thorum maritalem illatenus assumuntur
ut et ipse similiter fiant sancte Quod etiam ipsa gloriosa vir-
go de qua nobis e sermo n. devotissime studuit ad-

implere quia res corporis et anime posuit ut posset placere deo
et placuit quia signorum et miraculorum eandem comprobauit
que usque in hunc seculi diebus nostris eam exhibebit et exhi
buit claritatis eam toti mundo ut preclare innotesceret
quanta deuocione studuit ut corpore et spiritu esset sancta quam
ideo nobis deus posuit in exemplum ut quamdiu ipsam xpm
quem conuersauit ut peregrinis ad currenda via suam imitari
non possimus puella tenera et delicata imitem
saltem tenuit que adhuc viam facimus Secundo aut
opera in sua sancte imitari debeamus ut et nos sicut
sumus sancti dei nos Tercio docemur Tercia est que faciunt hominem
sanctum / victus sobrius / actus iustus / spiritus pius / In quibus tribus
plena et absoluta consistit perfectio Est autem secundum quod diffiniunt
doctores sobrietas moderatio usus qualium victa sola necessitate
constrictus cuius obseruanciam licet difficilis videatur hiis qui
in carne ambulant facilis est tamen illis qui bona spiritualia
gustauerint quia preciosa bona vero maiora et meliora corporalia
in nichilo reputantur Vnde expresse Gregorius Insinuat quod
dulce est esse in humanis rebus ei qui adhuc nichil de celesti
bus gaudiis nouit quia quanto minus extra intelligit tan
to delectabilius in corporalibus requiescit Et sequitur iam ore
cordis gustauit quam sit illa dulcedo celestium bonorum quanto
illa dulce est quod minus habet tanto eis iamaritudinibus
tur esse quod foris sustinet et ideo facile ei immo delectabile
ut post deum sobrium victum habeat quamuis dulciter
pastus ut quod spiritus sanctus dauid prouidia in suo sermone
dictum est passibus perfectum inus promoueat et nos ma
gis ac magis in eius consolacionibus proficiamus necesse
est ut post victum carneis consolacionibus funditus renunciemus
quia relacione prius esse sunt ut dicit Bernardus Diuina est
non oblectet exteriorum sine de aliis mane intelleximus ut
ergo maiora nostra in deo proficiat omnia exteriora dimittere

consolacionem carnalium proiectu sobrium amputemus Nos
autem sobrium victum sola necessaria que ab omni superfluitate
in omni usu penitus sunt restricta Ex quibus ubi
vocamus moderata cibi et potus superiorem sed omnem re-
ad usum necessarium pertinentium restriccionem in quibus omnibus
sobrium victum accipimus sed eius virtutem modestie quod non
sola diligenciam expedit sed omni corporalem perficit ad salutem
quod propter gulam primi parentes de paradisi gaudiis sunt
expulsi sic ut Gregorius quod parsimonia et sobrietate vitam
iterum regredi nos oportet ut fiat in nobis quod de magistro
dicitur capitulo v parabola via [illegible] sunt in [illegible] sua Et sicut
diligimus quod veritatem sit dominus utendus victum sobrium tenens
qui enim omnia [illegible] multitudo confusionem generat et errorem in [illegible]
unitatem colligit ita videlicet ut omnis sobrietatis actus fiat in
corporalium moderata sumpcione vel exteriorum sensuum disciplinata
gubernacione vel in interiorum motuum cauta et vigilanti custo-
dia Tercio Ergo sobrium victum teneamus in usu corporalium ut
in omnibus quibus uti oportet adiuta sustentacione sine con-
cupiscencia ut de cibis potus sompnus vestis et similia sola
sunt continens necessaria nulla unquam superflua ex omnibus
admittens et hec sobrietas paupertas voluntaria de-
vocata Quia de qua dicitur est pax ad inimicos
sed dimicans Dicebat sobrietatis de [illegible] 2o Sanitas
corporis et vide de sobrietatis potus Nomine potus corporalia
corporis volens intelligi debemus usum dei [illegible] sobrie
sed tempus viator qui cuivis suorum [illegible] sine quo transi-
re potest in consequendum suum quidem sit et uti ad utilitatem
Ergo sobrium victum teneamus in usu sensuum et sensi-
bilium omnes sensus corporis a vanis inrogatoriis et super-
fluis contineremus et ad sola necessaria ordinaremus Ecce sicut
faciebat Job qui dicebat pepigi fedus cum oculis meis
ut non cogitarem de virgine Ecce hoc fecit Reddit Quia

aliq eius p'mas arde facit hoc est nos facere urbem mo-
nem ter^a q ubi d^r ne fortes scandalizes uidetore eip
d' hoc visq dos nos dn dices habeat homo dei ss'
suos expiores no duces ss s uiens et dat huic vade et
vadit et aliy vei et veiat et suo suo fat hoc et sine
dni cdictoe facit et subiungit q maz ille q usu ss
suoz nouit expendere in sua salutem et utilitate et
eos sit in obsequium eo querere et ordinare et tlis op-
time s' idem e quilibo anla ne gustaur C 3o fabi
ricatu teneamq in ipsa motum interioru omes motq illi
citos in suis principijs cohibens h^c em marie plag do
q pulchre figatu legiq 1o. reg 29. ubi dixerunt phi-
listei ad rege suu Quo^o hic melig poterit dnm suu
q in capitibq meis Sic d' moes conflans intra nos
motq illicitos dre possit Quo quis melius placare
poterit dn suu q si principijs talium motum resistatur
Rz quoq fiet credibq scriptibq nil timet q est potiu
est vita plena volutate Sic em dicit Gn iiijo Sub te
e o homo appetitus tuus et tu dnaris illius Rz co-
pons Dn dei est quide dyaln extrare i nob temptatio
bus motu in nob e si vinci volug nec mm in
hoc dampne d'ioiet in vita / d' hc fri ipsa dicit postil-
lator sup illo vbo dixit egregiosa e gla eius vi sui illa
mulier e gla vi sui et mita laudandu q res domesti
cas ad utilitate familia ad honestate se ipaz ad moz
venustate bene regit / Sic aia duota e gloria vi sui
n. dei / q potota tria sub decenti modlamie regit ordi
nat et disponit Nam phos q addit facta tingt
ssius gubnatoz / via phoc q dr res domesticas ta
bit rez fruitoez / Phoc uo q excludit se ipaz i moz
motum cohibitoez / Eadem q vno dn nos signifiat
e iusta actus hu ac actq ut iusta fiat si magic
vita mos prximos extendi Nam do e stulta terda.

manifesta sumus non indigentes ut exterioribus exhibicionibus
informet. Ut ergo actus nostros proximis exhibendos virtute
iusticie informemus, inspiciendum est in gloriosum exemplar quod
est deus ut secundum formam quam ipse nobis in scriptis de proximo
agendo proposuit nostros actus ut iusti fiant ordinemus. Nam
deus veniens in carne se totum in omnibus que habebat hic
est res corpus et animam posuit pro nobis. Ita de rebus pro nobis
positis dicit deus Ier. 12 Reliqui domum meam dimisi he-
reditatem meam. Reliquo et apostolus 2 Cor. 8 Scitis enim
gratiam domini quod propter nos egenus factus est cum esset dives ut nos
illius inopia divites essemus. De corpore autem pro nobis posito dicit
deus per Ysaiam 50 ca. Corpus meum dedi percucientibus
et genas meas vellentibus. De anima vero pro nobis oblata dicit
Ier. 12 Dedi dilectam animam meam in manus inimicorum eius.
Ergo rebus talibus ut deum est pro nobis exponere dicit nobis deus Exo.
25 Inspice et fac secundum exemplar quod tibi monstratum est
in monte quod est Christus. Et Iosue 20 Quod ego feci videte
ita et vos faciatis. Si ergo actus nostros iustificare
volumus debemus et nos res corpus et animam pro fratribus ponere. Ita
de rebus admonet nos Ioh. 3o epla ca. 3o dicit. Qui habuerit
substantiam huius mundi et viderit fratrem suum necessitatem habere et
clauserit viscera sua ab eo quomodo caritas dei manet in illo.
De corpore non ponendo pro fratribus exemplum habemus de Christo qui factus
est pro nobis obediens usque ad mortem. De anima vero ponenda
dicit idem Ioh. in epla 1a ca. 3o Sicut ille pro nobis animam suam
posuit ita et nos debemus animas pro fratribus ponere animas
prius ergo ab ultra hoc est anima eo quod ab illa [illegible] a ra-
dice certa trahant ortum meo non res vel corpus ponit
in proprietatem suus animam ponat. Ideo si iustificare cu-
pimus actus nostros ad exemplar Christi ponamus pro proximo animas
nostras et ut deus qui in Christo moriens pro nobis animam suam dedit
sic ponamus ut quod facultas est anime hic proximo exhibeamus

et hoc est ut eum ex toto corde [illegible] diligamus ut secundum
licitam naturalem affirmativam et negativam velimus et
nolimus ei omnia que nobis et volumus et nolumus ex
hibere. Et iste facillimus est modus ponendi animam pro fratribus
[illegible] et salvator novit condescendens nostre infirmitati
Joh. 15 dicit: hoc est preceptum meum ut diligatis invicem sicut
dilexi vos. Ita ad omnia que deus a nobis preceptit fecit
et prohibuit caritas eum urgebat quam si sola haberemus
facillime, ymo gaudenter, res corporis et animam pro fratribus
ponere. Secundo si actus meos iustificare cupimus adeo
[illegible] ponamus proximis meis corpus meum quod si illud
sic proprie in morte dare non possumus saltem omnes actus
debitos possibiles ut sunt verba consolacionis exhortacionis
de malo conversionis devote orationis mores benigne quasi
meos proximis exhibeamus et quecumque alia exhibere
possumus faciamus tales agens ut omnes mores benigna
caritate portemus et animam pro fratribus ponimus ut videtur [illegible]
qui eiusmodi est dicere posset [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] est ferventissimus amator [illegible] qui mihi dat
[illegible] [illegible] [illegible] bonis [illegible] consilio [illegible] dul
corat [illegible] verbum dulce multiplicat amicos
Tercio si iustificare volumus cupimus actus meos ad
[illegible] ponamus proximis res meas quas operam
[illegible] que subveniendo tales deo et acceptos
[illegible] in paciendo [illegible] laboriosius [illegible]
possident [illegible] in scriptura ostenditur [illegible] munus
abel [illegible] oblatum et david [illegible]
periculosa acquisita libata minuta vidue [illegible]
possessione [illegible] deo fuerunt grata et accepta ut [illegible]
sacra scriptura in [illegible] materia [illegible] commendata [illegible]
[illegible] absque subvenire [illegible] [illegible] quia

ab vno quoque hoc sciendum requiritur et hec habes Thob. 4°
dicitur Si modicum tibi fuerit habundanter tribue si exiguum
etiam hoc ipsum libenter impartire Item si nichil penitus
habemus saltem potum aque frigide indigenti ex-
hibeamus pro quo merces a domino est promissa Item si nec
illud fuerit saltem affectum bone voluntatis exhibere non
negligamus Item sicut dicit Gregorius Cor et non substanciam
pensat deus nec attendit quantum sed ex quanto offeratur nec
vmquam manus vacua est a munere si archa cordis
repleta sit bona voluntate. Tercium quod est quod sibi bonis
nos faciat est pietas sanctorum. Aliud autem sanctorum diximus in tractatu
deuotorum qui adeo in spiritualitate tamen invalescit ut in ea deo
continua felicitate fruatur. Quando pietas secundum bonis fit
cultus qui agitur in affectu hic talis cultus cum in tantum
proficit ut deus in eo sua mirabilia operatur. Iusto nomine
pietas sanctorum potest appellari ut patet quod est pietas cultus dei
dei intelligi et patet quod est sanctorum cum ascendendo deo
sic intendit quod ille cultus et anima fruatur quia vir
deuocionis [illegible] in [illegible] sit posita ut [illegible]
animi [illegible] ipsis [illegible] sanctorum [illegible] possunt [illegible]
[illegible] hunc gradum concordiam [illegible] ut ab eo [illegible] ab in-
fimo incipientes et per gradus ascendentes tandem ad summum
ad hunc gradum veniemus. Sicut ergo tres gradus per
quos in hunc gradum ascendimus scilicet per intellectum [illegible]
affectum deum affectum [illegible] hoc tria in deum ordinata
hunc gradum consequamur. Primo exhibeamus nos ad
deum per intellectum [illegible] [illegible] memoria [illegible]
gerens vt in [illegible] intentione domini cogitemus hoc
omnibus possumus nec est aliquis qui de hoc se valet
excusare et ideo hoc [illegible] Karissime et mandatum
Dicitur xi. deuteronomium xi Caue ne vmquam obliuiscaris
preceptorum domini dei tui. Item Thob. 3° Omnibus diebus tuis

cogita illud Et ps 136 Adhereat lingua mea faucibus
meis si non et cetera et si cogitacio mea in deum elevata
per subreptionem ad mundana relabitur eo quod terrena inha
bitacio sensum multa cogitantem cum elevetur ut item
erigatur et adhuc vera est quod aperit deum cogitacio cui
intendebat Job cum dicebat 16 ad deum stillat oculus
meus intellectum oculum suum vocans quod ad deum stillaret
dupliciter eo quod non continue sed interpolata cogitacione hinc exire
ad deum Et si sic per intellectum ad deum stillamus deum per
cogitamus Ecce exercitamus nos in deum per opus affectus
ut operari incipiamus ea que ipse in sua gustacione nobis
apponit facienda Adhuc enim induitur homines ut eos suis
principibus imitentur hic quod dicitur luce 22 Ego dispono vobis
sicut disposuit michi pater meus Ac si dicat Sicut
ego descendi a patre et veni in mundum non in deliciis et
sed in sudore sic disponite ad deum redire sicut ego dispono vobis
ut si per me venire cupitis eius vestigio incedatis non de
clinantes ad dexteram vel ad sinistram Magis si fideliter agitis
michil deceptoribus obmittes in hoc mundum ut non
gustaret voluptates ut sic amara sua forti animo bibens
per eum sue divinitatis dulcia degustemus Ecce hoc exercitamus
nos in divino affectu quod ex dei pura afflati divinitus
prosequimur et ut sic ideo dicamus non ex omni gaudiis sed
ex dei beneficio tamen per potestas accipimus istud donum
Talis autem divinus affectus operatur in nobis ardere dilectionis
sapiencie illustracionem misericordie dulcacionem spei sui nobilissimam
complacenciam et multa alia que nec oculis digne verbis
ullus potest explicare donec ihesus christus operante
gracia eius habitet in nobis qui est benedictus
super omnia Amen

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Edificate domum et erit accepta michi Aggeus p°
dicit Aug' Quociens altaris ut templi festi-
vitatem colimus si diligenter et fideliter attendimus
iuste et sancte vivimus quidquid in templis manufactis agitur
totum in nobis spirituali edificacione adimpletur Ita ut ait
Gregorius Implevisse corporibus instruim quod in spiritualibus sit
agendum Nunc verbo quo proposito duo intelligimus scilicet
decem dicti domus edificacione et hortatione Secundo
decem in de domum edificare gratis ac pro eius edificare in domum
tam ibi Et erit accepta michi Primum quia multiplex est domus
dei iuxta more prima tene quod in tantis sunt domos vo ne
sermo in eius distinguenda est domus dei ut sciamus
de qua domo edificanda nos dominus hortatur quod sciendum
quod deus habet in sermone suis scriptura rerum erga et dominus dicamus
septem habet domos scilicet eternalem virginalem singularem
misticalem sacramentalem materialem spiritualem Prima de prima
domo scilicet eternali dicitur Baruch O Israel quam magna
est domus dei et ingens locus possessionis eius Iohannes
In domo patris mei mansiones multe sunt Secunda domo
scilicet virginali dicitur in laude virginis domus pudicicie pro tota
templum repente fit dei Tercia domo singulari
que est homo Christus secundum Bedam de pueris Ex persona
domine sapiencie in terris in domum meam quod utique factum
est ingredietur in utero virginis dominus est incarnatus que
domus dicitur Iohannes tamen fuerit personalis deo quia non fuit scilicet
neque perim Quarta domo scilicet misticali que est
ecclesia militans dicitur Sapiencie Sapiencia edificat sibi domum
excidit columpnas vii que sunt vii sacramenta super que fundata
data est ecclesia Quinta domo scilicet sacramentali
que est sacramentum corporis domini dicitur in psalmo Zelus domus tue
comedit me quod est dicere amor incomestibile me fecit De
sexta domo scilicet materiali queque quibus ecclesia et dicitur in psalmo
domum tuam decet sanctitudo domine De septima domo spirituali

singulare amplexum

vz dr ibm i ps dne dilexi decore dom9 tue hec
septem loca diuit vocat et sut dom9 dei qz i eis
habitat deus Deinde septem domib9 dr quo lux
dom9 mea dom9 orois vocabit qz i hijs omnis q
petit accipit et qui querit invenit et pulsanti
aperiet iuxta promissu dni ihu xpi q aut singl
iste dom9 di sint et dicat vocat dom9 oronis
patz p sim la distrenti na i omib9 deus dns ado
rat Supma domo etnali deus ab i habitantib9
sanct ppalit adorat sollz ab affud laudacois
graz actionis glificaois Ista de pmo et scdo dr ps
Graz acto et vox laudis audiet mea i domo
etnali De tercio glificacoe corpm dr i Apok au
diui voce aiaz sco2 clamanciu et dicenciu vindi
ca dne sang nrm q ut ait bri9 Non fuit cu
pidi vindicte s3 ut co2 corpa de quo2 sudoe z
laboe tantaz glam sut consecuti eisdem gau
dijs pfruant ut q est simplu exaudiet cor
fiat duplu ppter q eisde sancti et co2 clamoib
rndz deus dicens Adhuc sustinete modicu tpus
donec impleat nus fem nro2 Date sut eis sinle
stole ht etia solius aie gaudiu nec 9sumabit
sed cotinuacz dilcti deo quo usq et nos ide fui9
9sequti illaz orom laudis effundz sed exlecta di
visione zaz expiacoz euasione zaz ex ope desurc
p ma dico oroz laud fudit exleta dei visione
videtes n deu facie ad faciez tot et tanta videt
mira lia et mirabliu inouaoes ut i laude dei
toti talit se effudat Scdo post tergu vidit se
tot picula euasisse i fumtos laqos trisisse de fortis
simis hostibz mda carne de morbz triuphasse et h
oia no sua s3 dei vtute supasse i graz actioe toti
toliter se effudit Tercio orat deu ut eo2 corpa
sufsinet viden b i sperle vi t q tantaz gliaz dla

bore et sudore corporum sunt adepti et in omni affectu
effundit se in orone ut adeant de gloriam perfruendam
in corpore corpora assumat ut quod nunc est simplum in reli
quum fiat duplum ¶ Secunda domus est vocis vigilis que
scilicet domus orationis vocabitur quia ipsa in finem scilicet pro salute
hominis impellat ad hoc enim est instituta ut tum rigor
iusticie a maiestate egredit volens dampnare
homines ipsa in plena potestate posita rigori se opponit
iram dei suis oracionibus in clemenciam commutando ¶ Sunt autem
sancti adhuc faciendum glorificacionem domus eorum obligant
delectare scilicet filium in hac conventu mena affectu filii eo
mendacio quia licet tamen fortissimum clauii ipsam
cogunt pro nobis missis exorare primum cogeb ut ea
opteat pro nobis filium exorare in hac in conventu ma
gnam in qua conditi sunt per peruicaciam peccatorum
pnitu perdiderunt omnes quia maia teste angelo in
venit ¶ Est autem in me ta emacio quia talium dignum
et queriens ut quod rem alius in venit restituat ei
¶ Secunda ta cogens vigilem mentem e mena affectu quod e
et dicitur mater misericordie enim sunt gracia filii eius domus me
ritis dignet nos voce fiet dives ¶ Impleta nunc
nabo nomen tuum fratribus meis u et ibi annunciate fra
tribus meis exhibeat affinitate fiet mei mater eius commit
te me ita ut secundum apostolum ¶ Est ipse primogenitus
in multis fratribus hinc de filiis ratione in clamacione filios di
ligit et desiderat eis bonum ¶ Tercia causa fortissime
cogens ad adorandum pro nobis est filii recommendacio
qui loco et tempore passionis in nomine omnibus quod gracia impetrat
nos ei recommendat dicens mulier ecce filius tuus ¶ Hic
si dicat vide mater quod pro peccatoribus patior et si eos
misericordie commissos ne tanta amaritudo passionis
mee meis frustret ¶ Hec recommendacio in suis vis
ceribus ita est perfundata ut pro nobis omni tempore intercedit
unde quia iam dictum dictum est per ysaiam ¶ Absconde

supertes vagos ne perdat hoc dictum est in cruce mulier ecce
filius tuus ¶ Tertia domus est et dicitur similis que est ho
minibus spiritus que idest singularis dicitur quia non habet silentium
neque penitentiam que in istam domus orationis dicitur quia pro nobis
patrem continue interpellat cuius omnis vita quam hic super
terram nichil aliud fuit quam oratio perfecta obmissis aliis
orationibus quibus in motibus provocat quia in gemina animi
singultus sudat qui in cruce positus pro crucifixoribus orat
de sola eorum oratione illa quoniam Io 17 orat ad patrem in
passione volens transire et hoc modo orat dicens pater venit
hora clarifica filium tuum ut filius tuus clarificet te in quibus
verbis cum sequentibus eorum maxima bona et optima dona
pro nobis oravit ad patrem ab omnibus malis defensionem
presentis vite sanctificationem unionis perfectionem eterne vite glorifi
cationem ¶ Primo dico orat pro nobis apud patrem omnium omnium
malorum defensionem cum dicebat Non rogo ut tollas
eos de mundo sed ut serves eos a malo ¶ Secundo oravit
cum dicebat pater sanctifica eos in veritate et sanctificatur eis
sanctifica memoriam [illegible] passionis ut sic et ipsi
sanctificati a veritate [illegible] passionis mee ¶ 3o orat
pro nobis unionis perfectionem cum dicebat pater serva eos
in nomine tuo quos dedisti mihi ut sint unum sicut nos
unum sumus ego in eis et tu in me ut sint consummati
in unum ¶ Quarto orat nobis eterne vite glorificatio
nem cum dicebat pater glorifica filium tuum ut filius tuus
clarificet te ut omne quod dedisti ei det eis vitam eternam
et quod dedit filio pater scilicet manna laboriose [illegible]
turpissima morte multam et hoc dat nobis vitam eternam nunc
hiis orationibus contenta sed et oravit pro nobis in celo dicente
Io: filioli mei ut peccetis quod si peccaverimus advoca
tum habemus apud patrem Ihesum christum iustum qui et in se pos
tulat pro nobis et ipse est propiciatio pro peccatis nostris ¶ De hiis ibi
orationibus matris et filii dicit Bernardus Securum habes accessum
ad deum o homo ubi mater ostendit filio pectus et ubera
filius patri corpus et vulnera non nulla potest esse re

pulsa ut tot cantat convenit cum signia ¶ Quar-
ta domus dei e et dicit sacramentalis que e etiam mi-
litantis q s ppliis suis qz bonis ta q discolis sup-
plicat incessanter orat triplicat sz pro peccatoribus
ut convertatur pro bonis ut in melius promoveat
et ut mala adversaria auferantur / de illa ore dicit
in ps Converte nos deus salutaris noster / de 2 ibidem
dicitur benefac domine bonis et rectis corde / de 3 item
dicitur clamat etiam amove a me plagas tuas qz a for-
titudine manus tue ego defeci in increpationibus qz ini-
quitate corripuisti hominem et qz etiam sponsa e xpi
desponsata ei ut dicit osee in fide viij sacramentis sanctifica-
ta gratificata pie et ornata ideo ipsa prosperitatem ...
ditur ¶ Quinta domus e corpus xpi cui videmus sub
speciebus sacramentalibus . . . domus invisibilis dei . . .
in domo in virtute sue pa . . . missis cottidie ymo-
latur et mactatur de qua domo dicit in ps Zelus ...
amor domus tue comedit me hoc e comestio me fecit
de qua ymolatione dicit Gregorius Omega ad absolutio-
peccatorum nostrorum oblata cum lacrimis sacrificio altaris hostia
suffragatur qz is qui in se surgens a mortuis iam non
moritur ab hoc per hanc in suo misterio pro nobis patitur
tum quotiens ei sue passionis hostiam offerimus totiens
nobis ad absolutionem nostram passionem illius reparamus / hec ergo
domus dei complectitur nobis orat pro populis qui sunt in terra ut
sanctificat / populis vero qui sanctificat in purgatorio ut liberat
et salvat vero in celo gratiarum actiones exhibent cuius
figura sacrosancta hostia supra altare in tres partes dividitur
qz una ps mittit in sanctum hoc e in calice ad suffra-
gandum hiis qui sunt in purgatorio / Due vero partes tenentur
supra populis qui sunt in terra et in celo ¶ Sexta domus
dei dicitur materialis ex lignis et lapidibus fabricata cuius
hodie dedicationem in hoc loco colimus que sic domus dicitur

vobiur qz ppls ad hoc in ea congregat ut simul orans
facilius impetret quicquid ibidem rite et rationabiliter
fuit adeo postulatum qz possibile. iii Reg. est. Multorum
patres non exaudi, deus enim mansuetum quem in novo
testamento promisit fecimisse ut quicquid in domibus
noi suo dedicatus postulatum fuerit hoc sine omni ambi
guo exaudiatur. iii Reg. viii dicit Cum salomon
complesset edificare domum domini oravit ad dominum dicens.
Si peccaverit homo in proximum suum / si fugerit populus tuus
a facie inimicorum suorum / si inclusum fuerit celum / si oborta fuerit
fames in terra aut pestilentia a corruptus aer / et infir
mitas cogunt plagam corporis sui expanderit ad dominum
manus suas in hac domo, tu exaudies in celo et
propiciatus eris ut des unicuique secundum omnes vias suas
sicut videris cor eius / qz tu solus nosti hominum corda. Et
sequitur infra apparuit dominus salomoni et dixit exaudivi
orationem tuam qua deprecatus es coram me. Sanctificavi enim domum
hanc quam edificasti ut ponerem ibi nomen meum in sempiternum
et erunt oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus. Sicut
enim in novo testamento hoc exaudire / ergo firmissime est pro
missa. Luc. xi dicit Ego dico vobis petite et accipietis
ac si diceret Ego qui sum veritas in promittendo caritas in
desiderando plena potestas in solvendo petite et accipi
etis qui et in ne pl et apc / nob. In quibus verbis tri
nobis insinuat que orantes omnes faciat efficaces
scilicet affectum orationis operationis ut sit super omnes quibus
sacerdotes offerunt / quia oratio pronus supplicatione / quia per
fecit in corporis operate sine ambiguo exaudiuntur
Septima domus dei est cor nostrum quia sic domus est dei
dicit apostolus dicit Christum habitare per fidem in cordibus nostris
quia multo domus orationis ac tabernaculum qz fortissimas ora
tiones fundit ad dominum qz omnis alie domus huius
usque Christus solam hanc domum sicut construxit dicente apostolo

Vnde ppt cautiones qs p̄induceret d̄ sin̄lis domibus p3
subtilit̄ intuenti ideo obmiss oibz aliis domibus
sola d̄ hac domo q̄ e aīa nr̄a volūs quo sit edificanda
ut fiat domg dei in seqntibz smoibz e dicend adiu
uante dn̄o ihu xp̄o q̄ e bndictg in scla Alius de eod
Edificate in domū et erit acceptabilis mihi ut s
scribitur aggei i. Ista domus d̄ similitudine plurium domorum h̄ intente clauie
mur videndo d̄ dicte domus edificatione. Nam d̄ ista
domo eciam hortatur nos dn̄s edificare eo q̄ plures domos
budum sint edificate et iam hodie edificantur in mūdo pparate
quas solus deus ppt nos mirabiliter edificauit secundo
edificare Incipiamus mouenda e qstio et hec soluenda
dn̄s tam ab oibus nos moneat edificare cū p̄ ps̄ dicatur
ni dn̄s edificauerit dom̄ &c. Et cum scriptura agit cur ut edi
ficemus ea libere precipit ad qd dicitur qd in qlibz bono ope
duo oz concurre s. dei gracia et libera arbitriū hoc e hōiem
operantem et deum cooperantem aliquid ab hoīe operante fieri nu
ciatur hinc e qd p̄ apostolum dicit cuius reddet unicuique
scd̄m opa sua cū p̄ eunde dicit deg e q̄ operat in nb̄ et
velle et pficere pro bona voluntate hinc e qd dicit ia*s appro
pinquate deo et appropinquabit vobis cū aut̄ dicat meo veit ad
me nisi pr̄ meg traxerit eum. Et ezech. Ezechiel dicit facite
vobis cor nouum et spm̄ nouum ni qd in oibz istis et silibz
dei gra et libertas arbitrij declaratur q̄ ambo in quolibz
bono ope cōueniunt et concurrunt nc ad edificium domg aīe
attendamus 2 qr 2m Augustinum ut s patuit ut qcquid in templis
manufactis agitur totū in nb̄ spūalit adimpletur. Nam
qr domus mlis 1o edificatur 2o purgatur 3o consecratur
4o adornatur 5o missa celebratur 6o deus in templo ponitur
7o ad abedificatione domg materialis 1o dicitur qd ad pe
fectam domg materialis cōsumacionē tria principaliter req̄runtur
s. fundamentum edificium atqz tectum. Sic ea spūalit multitudo
ad pfectionē domg spūalis requiruntur q̄ tria s. fides spes
et caritas qr ad hoc 2m pfunda*do ista hoc fides intelligatur

quorum capitum sicut potestas fidem christiana dicit ut sapiens
architectus fundamentum posui et aliud fundamentum aliud
nemo potest ponere preter id quod positum est quod est christus ihesus. i. fides
de ihesu christo. iusta autem similitudinem comfundatur fides asci-
pitur propter tria ¶ Primo sicut fundamentum est primum in omni
genere meritorum quia ut ait apostolus impossibile est sine fide
placere ¶ 2o quia sicut fundamentum portat et non portatur
sic fides ¶ 3o sicut fundamentum in edificio non videtur
sic fides est de hiis que non videntur dicit apostolus ad hebreos xi
fides est sperandarum rerum substantia argumentum non apparentium
de hac fide tria dicuntur / scilicet eius unitate qualitate quantitate
¶ Primo sciendum quod unitas fidei constat in xii articulis quos
.xii. apostoli volentes ire in dispersione in vocato sancto spiritu
composuerunt quorum primus scilicet petrus lapidem dixit
Credo in deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre ¶ Postea andreas dixit
et in ihesum christum filium eius unicum dominum nostrum et hic tacuit ¶ 3us
Iacobus subiunxit Qui conceptus est de spiritu sancto natus ex ma-
ria virgine ¶ 4us Iohannes dixit passus sub poncio pilato crucifixus
mortuus et sepultus ¶ 5o philippus lapidem suum posuit dicens
descendit ad inferna 3a die resurrexit a mortuis ¶ Sextus Bartho-
lomeus addidit ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipo-
tentis ¶ Septimus Thomas subdidit dicens Inde venturus est
iudicare vivos et mortuos ¶ Octavus matheus adiecit dicens Credo
in spiritum sanctum ¶ 9us Iacobus minor subiunxit Sanctam ecclesiam
sanctorum communionem ¶ Symon addidit remissionem peccatorum ¶ 11us
Iudas apposuit carnis resurrectionem ¶ Mathias conclusit Et
vitam eternam Amen ¶ Singulis diebus intelligendum est et
a simul credo / et notandum quod in similibus istis simbolis h-
go et quinque priores simbolos scriptis ac si simul dicat
credo priores articulos et meum articulum huius annecto ¶ Et
sciendum quod unitas vere fidei in hiis articulis plene constat
ut minuendum est aliquid nec addendum in ea que in hiis conti-
netur vel ex hiis consequitur Unde Ieronimus dicit divites non addat
nec pauper minuat Et apostolus licet nos aut angelus de celo

ewangelizet aliud p̄t id q̄d ewangelizauimus anathema sit
hinc in apocalipsi dicit Contestor hodie omni audienti uerba libri
huius siquis apposuerit apponat sup illum deus plagas
scriptas in libro hoc et siquis diminuerit auferat deus
partem eius de libro vite Hic xij artic̄li designati sunt p̄ xij la-
pides quos xij tribus isrl̄ de p̄fundo iordanis ad litus
portauerunt et sup eis deo sua sacrificia obtulerant q̄ p̄ q̄
innuit q̄ p̄ xij aplos de p̄fundo diuinitatis hij duodecim artic̄li
ad litus .i. ad noticiam iordanis .i. xp̄ianitatis s̄t deportati
Secundo dicendum est de fidei qualitate .i. qualis esse debeat
q̄d paucis uerbis describit nobis apls dicens Neq̄ circum-
cisio valet neq̄ p̄putium s̄z fides que p̄ dilectionem operatur
in quibus uerbis duo tangit s̄z operationem et dilectionem na
fides sine operatione mortua est De p̄mo dicit apls sine
dilectione ficta hinc iacobus sicut corpus sine sp̄u mortuum
est sic fides sine operibus mortua est De 2o dicit apls
Si habuero fidem ita ut montes transferam caritatem autem non
habeam nichil sum / sicut igitur vita hominis p̄bat motus et
calor ita motus operationis et calor dilectionis fidei p̄bant
vitam // 3o dicendum est de fidei quantitate hoc est quanta mag-
na esse debeat debet autem esse tanta ut de corde in os / de
ore in opera se extendat q̄d insinuare videtur Augustinus dicens
de integritate fidei lingua mea manus recreat ut in ore
duorum vel trium stet omne verbum Intantum deficiunt heretici
in 2o iudei / in 3o mali xp̄iani Fidem ad integritatem
similis domus factus est sup edificationem eo q̄d ex solo fundamento
ipsiusque bono illateraq̄ constat domus Sic ad integritatem
domus domum sp̄ualem sup fundamentum fidei sup edificatum
est ponendum q̄d non aliud nisi fortissima spes ad deum eri-
genda nam siquis tantam fidem habeat ut etiam montes trans-
ferat s̄z spem non adiunxerit non saluatur hinc iaco 2o
Tu credis quoniam unus est deus bene facis et demones credunt
et contremiscunt s̄z q̄r spem non habent ideo non saluantur Custos
autem sup edificationem spes intelligitur q̄r sic edificatum sup

erigit sic spes sursum erigit nos ad deum et quia sine spe
nemo salvabitur ideo de spe ad deum fiducialiter habenda
amonemur tribus in scriptura sicut dicit Ecclesiasticus Respicite filii
hominum et scitote quia nullus speravit in domino et confusus est quis perman-
sit in mandatis eius et derelictus est et iterum monet nos
dominus per ysaiam lvii qui habebit fiduciam mei hereditabit montem
sanctum meum et iterum ait habete fiduciam ego sum ac si diceret
non sum unus de plebe qui vel nesciam aut permittendo vel sim
impotens in solvendo vel impius in volendo / sed sum veritas
vnzerprechlich infallibilis omnipotens inefragabilis caritas inattingibilis
item quia non omnis spes vincit [illegible] distinguendum est de spe
ut sciatur quae vera spes obtineat quod speratur / Notandum quod sciendum
quod est triplex spes scilicet maledicta presumptuosa / tercia quae dicitur
[illegible] confide fili / Tertium faciens ad integritatem domus
[illegible] est tectum sine cuius complemento nullatenus constat do-
mus per quod tectum caritas intelligitur quae in sacra scriptura
operire dicitur propterea sicut tectum / Universa delicta operit
caritas / Et Ezechiel dicit Expandi amictum meum super te
et operui ignominiam tuam quod de caritate est intelligendum quae abscondit
omne malum ab oculis maiestatis / Item sicut aurum superductum
ceteris metallis nobilitat ita etiam caritas aliis operibus superducta
ea nobilitat et gratificat apud deum / Sicut apostolus dicit
Suadeo tibi emere aurum ut locuples fias Apocalypsis tertio / Item
magna res est amor sed sunt in eo gradus in quibus proficiat
plus et minus / Notandum quod sciendum quod sunt tres gradus in quibus di-
versimode proficit / Quidam enim qui deum diligit quantum
cum deo terrena diligit temporalibus omnibus comparatis sibi / Secundo
temporibus deum diligit quantum cum deo terrena diligit propter deum tamen
deum quia sic bona temporalia diligit ut non amittat eterna acqui-
rere non est in fine cum salute de qua dicit [illegible] ad omnes homines
[illegible] indulgendum cum sint omnia ista nobis salva si tamen [illegible]
hoc est iustis laboribus et fidelibus commerciis acquisita habentur
salvo ne inveniat et perdat deum offendant ut sic plus
deum diligant sed amorem dei hiis omnibus preferant quare tercius gradus

si in rez acquisitione seruitute dispensatione in diuinis non peccamus
sit ergo vobis que suppetunt exterius seruiat gratias a sine di
lectorum studia animum non inflectat ¶ 2o sunt alii perfectes
in caritate et deum in omnibus diligunt ut quicquid de terrenis
rebus contrectat hoc solum faciunt propter deum unde in labore
manuum cibo et potu et quibuscumque operis exercitii intendunt pla
cere deo scientes et porulis (?) scientes quod ad hoc omnia terrena
data sunt ut in eis deo complaceamus et ideo summa studet
diligentia ut ea in forma debita ordinet quod est de quibus dicit
apostolus Quodcumque facitis sive in verbo vel in facto ad
laudem dei facite non ut hominibus placentes sed deo qui probat
corda hinc Bernardus Sunt qui spiritualis sunt non tamen quod arguit
sed quo agendo intendunt cum omnia terrena data sunt ad al
terendum diligant ut anima Vnde ut ait Augustinus Ideo dat sponso
sue anima ut maritum sua ipse amet quam eam quod adhuc
dare disponit hoc est in scriptum tu ergo ne plus debita
diligas anima ne perdas eum qui tibi contulit animam ¶ 3o sunt
alii qui propter sprete omnibus ne fiat eis immunda solum deum
diligunt et omnia cum apostolo ut stercora arbitrantur nec aliud
cogitantes nec intendentes nec cupientes ex omnibus nisi in deum
flent pro desiderio sed suspirant in meditacionibus et nec possidet
in eis nec deus dites cum possideta Quid mihi est in celo et
a te quid volui super terram deus cor meum et pars mea deus
in eternum Hac delectatissima et omni laude dignissima
caritate habundabant patres nostri quod nos miseri et indigni
minutissimam fimbriam vix possemus contingere ipsi sunt
de quibus dicitur Num Vidimus quosdam de genere gigantum
in quorum comparacione quasi locuste videbamur quod bona dei
que ipsi in maximo possidebant nos in minimo non habemus
Sed tu domine quod in tua pietate quibus in nobis actiones inferendi
ut pleni tuo affectui satisfaciones huius tepide et negligen
cie conversacionis iacturam suppleat et resarciat humilitas con
fessionis nostre ut quod non laboramus quod non posse nobis videmur

do sue^ne orij et neglige(n)cie c(on)uicti ut porcij i(n)fecti sola
in sudore lachmar(um) et ruboe vultu(s) mi accusemus nos
inetipsos ut q(ui) macul(avimus) nos umbra et p(er)sonale q(uo)d
fragmentu(m) p(er)fecc(i)o(n)is apud ho(m)i(n)es exterius nidu(m)us in
terius apud te d(omi)ne c(on)s(cien)tie n(ost)re au(ditore) inspectore c(on)fitentes
paupertate n(ost)ra recedamus et ueritas libabit nos adiu
uante nos gr(ati)a ih(es)u xp(ist)i q(ui) e(st) b(e)n(e)dict(us) i(n) s(ecu)la